

İller ve

BELEDİYELER

Dergisi

Türkiye Belediyeler Birliğinin ücretsiz yayınıdır.

Haziran 2011 | Sayı: 758

Belediye Başkanlarının

BRÜKSEL ÇALIŞMA ZİYARETİ

TBB'DEN BAŞARILI ÖĞRENCİLERE ÖDÜL

Öğrenciler Türk Hava Kuvvetlerinin 100'üncü kuruluş yılı etkinlikleri kapsamında bir araya getirildi.

Türkiye Belediyeler Birliği
adına sahibi

Dr. Kadir TOPBAŞ

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Hayrettin GÜNGÖR

Genel Sekreter

Yayın Kurulu

Hayrettin GÜNGÖR

Prof. Dr. Adem ESEN

Ali GÜNEY

Ayşe ÜNAL

Cevdet SÖKMEN

Dr. Kasım TURGUT

Fuat UZUN

Mahmut ÇOLAK

Tahir TEKİN

Yasemin GÜNGÖR

Genel Yayın Yönetmeni

Burcu KULAÇ

Yönetim Yeri

Atatürk Bulvarı No: 229

Kavaklıdere - ANKARA

Tel: (0312) 419 21 00(pbx)

Faks: (0312) 419 21 30

e-posta: dergi@tbb.gov.tr

www.tbb.gov.tr

Tasarım

Özlem AKBIYIK

Baskı

SEMİH OFSET

Büyük Sanayi 1. Cadde

No:74 06060 İskitler - ANKARA

Tel: (0312) 341 40 75

Faks: (0312) 341 98 98

ISSN 1308-6707

Yayın Türü

Dergimiz ayda

bir yayımlanan yaygın

sürelî yayındır.

Haziran, Sayı: 758

Basım Tarihi: 25.08.2011

Dr. Kadir TOPBAŞ

Türkiye Belediyeler Birliği ve
İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

BAŞYAZI

İller ve Belediyeler Dergisi, Türkiye Belediyeler Birliğince düzenlenen faaliyetler ve yürütülen çalışmalar konusunda okurlarını bilgilendirmeye devam ediyor...

Dergimizin bu sayısında Birliğimizin Avrupa Birliği Genel Sekreterliği ile işbirliğinde hazırlanan "Belediyeler AB'ye Hazırlanıyor Projesi" kapsamında düzenlenen Brüksel Çalışma Ziyareti yer almakta.

Ayrıca Birliğimiz için bir ilk olan, başarı öğrencilere ödül niteliği taşıyan etkinliğimiz ayrıntılı olarak sayfalardaki yerini aldı. Bu kapsamda 14 farklı şehirden 153 başarılı öğrenci, Türk Hava Kuvvetlerinin 100'üncü kuruluş yılı etkinlikleri kapsamında Birliğimiz organizasyonu ile bir araya getirildi.

Eğitim çalışmaları ve lobicilik faaliyetlerimize ilişkin bilgiler de okurlarımızın bilgisine sunuldu.

Faaliyet ve etkinliklerimize yer verdiğimiz haberlerin yanı sıra alanında uzman kişilerce kaleme alınan makalelerle, okurlarımızın uygulamada karşılaştıkları sorunlara ışık tutmayı amaçlamaktayız.

Mevzuat bölümümüz ile kanun, yönetmelik, genelge, tebliğ vb. değişiklikleri ve güncel gelişmeleri okurlarımıza iletmek arzusundayız.

Sizlerden aldığımız destek ve ilgiyle dergimiz her geçen gün yenilenerek yoluna devam etmektedir.

YAZARLARA DUYURU

İLLER VE BELEDİYELER DERGİSİ

YAYIM VE YAZIM İLKELERİ

İller ve Belediyeler Dergisi Türkiye Belediyeler Birliğinin aylık süreli yayın organıdır. Dergide, yerel yönetimleri ilgilendiren her türlü çalışmaya ve Birlik faaliyetlerine ilişkin haberlere yer verilmektedir.

YAYIM İLKELERİ

1. Derginin yazı dili Türkçe'dir.
2. Dergiye gönderilen makale ve diğer çalışmalar, daha önce başka bir yerde yayımlanmamış veya yayımlanmak üzere gönderilmemiş olmalıdır.
3. Yayın kurulu tarafından şekil, içerik, yayım ve yazım kuralları yönünden değerlendirilen çalışmalar sonucunda, makalenin yayımlanmasına, yazardan düzeltme, ek bilgi ve kısaltma istenmesine ya da yayımlanmamasına karar verilir. Bu karar yazara bildirilir, düzeltme için yazara 3 takvim günü süre tanınır.
4. Makalelerde, makalenin özünü bozmayacak şekilde yapılacak değişiklikler yazara bildirilmeksizin yayın kurulunca yapılır.
5. Dergide yayımlanan makale ve diğer çalışmaların yazılı ve elektronik ortamda tüm yayın hakları Dergiye aittir.
6. Dergide yayımlanan yazıların her hakkı saklı olup, kaynak gösterilmeksizin, alıntı yapılamaz ve çoğaltılamaz.
7. Dergide yayımlanan çalışmalarda fikirler ve görüşler tamamıyla yazara ait olup, Dergiyi bağlamaz.
8. Her makalenin başına konu edilen çalışmanın amacının açıklandığı spot olarak kullanılmak üzere kısa bir özet eklenmelidir. Bu kısa özet en az 40 en fazla 70 kelime olmalıdır. Ayrıca gerekli durumlarda kullanılmak üzere en az iki, en çok dört adet makalenin önemli ve çarpıcı bölümlerini içeren en az 20, en fazla 50 kelimeden oluşan spot cümleler hazırlanmalıdır.
9. Mevzuat ve yargı kararlarının kullanılması halinde, bunlara aynen yer verilmemeli, kısa ve özet bir biçimde yazarın da görüşünü kapsayacak şekilde yorumlanmalıdır.
10. Dergide yayımlanacak eserlerde, belli bir kurum, kuruluş veya şahısa olumlu ya da olumsuz bir şekilde işaret edilmemesine özen gösterilmelidir.

YAZIM İLKELERİ

1. Makaleler ve diğer çalışmalara ilişkin fotoğraf, şekil, tablo vb. dokümanlarını ve yazara ait fotoğrafın yüksek çözünürlükte jpg formatında dergi@tbb.gov.tr adresine veya Tunus Caddesi No:12 Kavaklıdere Ankara adresine CD ile gönderilmelidir.
2. Yazarın adı, soyadı, unvanı, görevi, e-posta adresi, çalıştığı kurum/kuruluş bilgisi yazının ilk sayfasında, başlığın altında yer alacak biçimde gönderilmelidir.
3. Yazılar; Microsoft Windows Word ortamında; A4 boyutunda, kenar boşlukları iki buçuk (2,5) cm. ve satır aralığı bir buçuk (1,5) cm, Times New Roman karakterinde, 12 punto, dipnotlar 10 punto ile ve toplam 6 sayfayı geçmeyecek şekilde kaleme alınmalıdır.
4. Makalenin ana başlığı mümkün olduğunca kısa tutulmalıdır. Makalelerde kullanılacak bölüm başlıkları büyük harf ve bold yazı karakteri ile yazılmalıdır. Bölüm başlıklarının altında en fazla ikili alt başlık sistemi kullanılacaktır. İlk alt başlık küçük harf ve bold, ikinci alt başlık küçük harf, bold ve italik yazı karakteri ile ve tüm başlıklar sayısal sistem ile yazılmalıdır.
5. Tablo ve şekillere başlık ve numara verilmelidir. Tablolardaki bilgilere yapılan atıflar, tablo numarası da belirtilerek belirgin hale getirilmelidir. Mevzuattan ve başka kaynaklardan doğrudan yapılan alıntılar, tırnak işareti ("...") içinde ve yatık (italik) yazılmalıdır.
6. Tırnak içinde verilen metinde yeniden tırnağa alınması gereken bir sözü belirtmek için "... '...' ..." şeklinde tek tırnak kullanılmalıdır.
7. Sıra sayıları ekle gösterildiğinde rakamdan sonra sadece kesme işareti ve ek yazılmalı ayrıca nokta konmamalıdır. Örneğin; 5'inci, 7'nci
8. Belli bir Kanun ve Yönetmelik adından söz edildiği durumlarda ekler kesme işareti ile ayrılmalıdır. Örneğin; ... Kanunu'nun, ... Kanun'a, ... Yönetmeliği'nin vb.
9. Dipnotlar ilgili sayfanın altında gösterilecektir. Dipnot gösterimi:
 - Kitaplar için: Yazar adı, yayın adı, yer adı, yayınevi adı, yayın yılı, s. ...
 - Dergiler için: Yazar adı, makale adı, dergi adı, cilt ..., no ..., yayın yılı, s...
 - Yazarsız yayın gösterim: Kurum adı, yayın adı, yer adı, yayın yılı, s. ...
10. Kaynaklara çalışmanın sonunda yer verilmelidir. Kaynakça gösterimi:
 - Kitaplar için: Yazar soyadı-adı, yayın adı, yer adı, yayınevi adı, yayın yılı.
 - Dergiler için: Yazar soyadı-adı, makale adı, dergi adı, cilt ..., no ..., yayın yılı.
 - Yazarsız yayın gösterim: Kurum adı, yayın adı, yer adı, yayın yılı.
 - İnternet erişim gösterim: www....., erişim tarihi.

DiĞER HUSUSLAR

1. Dergide yayımlanan makale ve diğer çalışmalara, çalışmanın dergide yayımından sonra telif ücreti ödenir. Telif ücreti ödemesinde, 23.01.2007 tarih ve 26412 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ödenecek Telif ve İşlenme Ücretleri Hakkında Yönetmelik" hükümleri dikkate alınır.
2. Telif ücretinin havale edileceği banka ile IBAN numarası ve derginin gönderileceği posta adresi yazının en sonunda belirtilmelidir. Yazısı yayımlanan yazarın posta adresine, ilgili dergi sayısından iki adet gönderilir.

04

Brüksel
Çalışma Ziyareti

20

Memurların Emeklilik
Şartlarında Özel Düzenlemeler

58

Kişilerden Alacaklar Hesabı
ve Ödeneğine İlde İşlemleri

88

İmar Planlarının
Değiştirilmesinde Yapı
Ruhsatlarının Geçerlilik Meselesi

İÇİNDEKİLER

06

TBB'den Başarılı
Öğrencilere Ödül

08

Tahsis ve Bedelsiz
Devir İşlemlerinin Belediyeler
Açısından Değerlendirilmesi

14

Belediye Tiyatro
Sanatçıların İstihdamı

32

Belediyelerce Tahakkuk
Ettirilecek Su Ücretinden İndirimli
Veya Ücretsiz Yararlanacak Kişiler

42

İç Kontrollerin Tesisinde
İç Denetimin Rolü

50

Çevresel Gürültünün
Değerlendirilmesi ve Yönetimi
Yönetmeliği'nde Son Durum

68

Elektronik
İmza Kavramı

74

Kira Sözleşmesine
Aykırılık Sebebiyle
Açılacak Tahliye Davaları

78

Isınmadan Kaynaklanan
Hava Kirliliğinin Önlenmesine
İlişkin Çalışmalar

92

Haziran Ayında
Bin Belediye Personeline
Eğitim Verildi

94

Zaman Yolculuğu
Projesi Kapanış Konferansı
İzmir'de Yapıldı

Lobicilik Faaliyetlerimiz Sürüyor

96

Soru-Cevap Hattı Öğrenmek İstedikleriniz

97

Resmi Gazete'den Seçtiklerimiz

102

Genelgeler

112

Duyurular

126

BRÜKSEL ÇALIŞMA ZİYARETİ

Türkiye Belediyeler Birliği ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği işbirliğinde yürütülen “Belediyeler AB’ye Hazırlanıyor Projesi” kapsamında düzenlenen Brüksel çalışma ziyaretine 19 belediye başkanı, 2 başkan yardımcısı, 8 meclis üyesi katıldı.

Türkiye Belediyeler Birliği (TBB) ile Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) işbirliğinde hazırlanan “Belediyeler AB’ye Hazırlanıyor Projesi” kapsamında 26-29 Haziran 2011 tarihlerinde Brüksel’e bir çalışma ziyareti düzenlendi.

Ziyarete 19 belediye başkanı, 2 belediye başkan yardımcısı ve 8 belediye meclis üyesi katılım sağladı. Ziyaret süresince Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi, AB Bölgeler Komitesi, İsveç Bölgeler ve Yerel Yönetimler Birliği Brüksel Ofisi yetkilileri ile AB Komisyonu Türkiye Masası Başkanı Jean-Chris-

tophe FILORI ve Avrupa Parlamenterleri İsmail ERTUĞ ile görüşmeler gerçekleştirildi.

Belediye başkanı, başkan yardımcıları ve dış ilişkiler müdürlerinin katılımıyla sekiz ilde bölgesel toplantı gerçekleştirilmesinin öngörüldüğü proje kapsamında AB Bakanı ve Başmüzake-

reci Egemen BAĞIŞ’ın da katılımıyla 3 Şubat 2011’de Gaziantep’te, 22-23 Şubat 2011’de Hatay’da ve 9 Mart 2011 tarihinde Elazığ’da olmak üzere üç bölgesel toplantı düzenlenmişti.

Belediyeler AB'ye Hazırlanıyor Projesinin Kapsamı

Birliğimiz ve ABGS işbirliğinde hazırlanan “Belediyeler Avrupa Birliğine Hazırlanıyor Projesi” işbirliği protokolü AB Bakanı ve Başmüzakereci **Egemen BAĞIŞ** ile Türkiye Belediyeler Birliği ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı **Kadir TOPBAŞ** tarafından 11 Aralık 2010 tarihinde İstanbul’da düzenlenen “Sivil Toplum, Gençlik ve Yerel Yönetimler Avrupa Birliği Üyeliği Yolunda-Diyalog Toplantısı” çerçevesinde imzalanmıştı. “Belediyeler AB'ye Hazırlanıyor Projesi” enerjiden çevreye, tarımdan ulaşırmaya, tüketici haklarından gıda güvenliğine AB müktesebatının önemli bir bölümünün uygulamasından sorumlu olan belediyelerimizin, Avrupa Birliği ile ilgili konularda idari kapasitelerinin güçlendirilmesini ve farkındalığın artırılmasını amaçlıyor. Ayrıca belediye personeline yönelik web tabanlı uzaktan eğitim programları ve AB ile ilgili konularda bilgilendirme ve idari kapasitelerinin artırılması amacıyla yayın ve dokümanlar faaliyetleri de sürdürülüyor.

TBB'DEN BAŞARILI ÖĞRENCİLERE ÖDÜL

14 farklı şehirden 153 başarılı öğrenci, Türk Hava Kuvvetlerinin 100'üncü kuruluş yılı etkinlikleri kapsamında bir araya getirildi.

Birliğimiz ülkemizdeki bütün belediyeleri (2950) temsil etmek üzere 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu'nun 20'nci maddesi hükmüne göre ulusal düzeyde kurulmuş, kamu tüzelkişiliğine sahip, tek yerel yönetim birliğidir. Belediyelerin tamamının doğal üyesi olduğu Birliğimizin görevleri arasında, belediyeler arasında işbirliğini geliştirmek, belediyelerin gelişmelerine yardımcı olmak ve bu idarelerin görev alanına giren konularda hizmet kapasitelerini yükseltmekte yer almaktadır.

Belediyelerimizin de gerektiğinde öğrencilere her türlü desteği sağlamak sorumluluğundan hareketle başarılı öğrencilerin ödüllendirilmesi, desteklenmesi, öğrenciler arasında sevgi ve kardeşlik bağının güçlendirilmesi, kaynaşmanın sağlanması ve havacılığın tanıtılması amacıyla Birliğimizce bir sosyal sorumluluk projesi yürütülerek farklı şehirlerden gelen başarılı öğrencilerin Türk Hava Kuvvetlerinin 100'üncü kuruluş yılı etkinlikleri kapsamında düzenlenen "Türkiye Hava Gösterisi 2011"e katılımlarına ev sahipliği yapıldı.

14 farklı şehirlerden 153 öğrenci ve öğrencilere refakat eden 15 öğretmenin Birliğimiz organizasyonu ile katıldığı Türk Hava Kuvvetlerinin 100. yıl etkinliklerine kapsamında düzenlenen ve günümüz uçakları yanında, çeşitli tarihi uçakların da gösteriler sunduğu "Türkiye Hava Gösterisi 2011", 4-5 Haziran 2011 tarihlerinde 2. Ana Jet Üs Komutanlığı İzmir Çiğli'de gerçekleşti.

Öğrenciler arasında kaynaşma sağlanması amacıyla etkinlikler düzenlendi

Birliğimizin organizasyon ile ülke genelinden il bazında seçilen lise 2 (10. Sınıf) öğrencileri, Türkiye Hava Gösterisi 2011 programı kapsamında dünyanın pek çok ülkesinden hava akrobasi timleri ve solo uçak gösterilerini izleme imkanı buldu.

14 farklı şehirden gelen öğrenciler arasında kaynaşma sağlanması amacıyla birlikte akşam yemeği ve yat gezisi gibi etkinlikler de düzenlendi.

Sinan SEVİNDİK

Maliye Bakanlığı | Milli Emlak Kontrolörü

TAHSİS VE BEDELSİZ DEVİR İŞLEMLERİNİN BELEDİYELER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

“Belediyelerin kamu hizmetleri için gerekli olan taşınmazları diğer kamu kurumlarından tahsis veya bedelsiz devir yoluyla karşılaması, mevcut kısıtlı kaynaklarının bu kamu hizmetlerinin daha hızlı ve etkin bir şekilde gerçekleştirilmesinde kullanılmasını sağlayacaktır. Böylece belediyeler, kamulaştırma bedeli olarak hesaplanacak tutarları ve belediye taşınmazlarından elde edebilecekleri gelirleri daha verimli bir şekilde değerlendirebileceklerdir. Ayrıca kamu idareleri sahip oldukları taşınmazları başka bir kamu idaresine bedelsiz devretmeye soğuk bakmaktadır ve bunun uygulanması ülkemizde henüz yaygınlaşmamıştır. Dolayısıyla belediyelerin, kamu hizmetleri için ihtiyaç duydukları taşınmazları bedelsiz devir yerine tahsis yoluyla karşılama yoluna gitmeleri, daha hızlı sonuç almalarını sağlayacaktır.”

10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 47’nci maddesine, kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmeleri için mülkiyetlerinde bulunan taşınmazları kendi aralarında bedelsiz olarak tahsis edebileceklerine, 45’inci maddesine ise kamu idarelerinin görmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinde kullanılacağına ve amacına uygun kullanılmaması halinde geri alınacağına dair tapu kütüğüne şerh konulması kaydıyla taşınmazlarını diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredebileceklerine ilişkin hükümler konmuştur.

Bu maktelede, 5018 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat çerçevesinde, belediyeler özelinde, kamu idarelerinin mülkiyetlerindeki taşınmazların birbirlerine tahsis ve bedelsiz olarak devrine değinilecektir.

1. TAHSİS İŞLEMLERİ

1.1. Tahsis Yetkisi

Özel bir hüküm olmaması durumunda kamu idareleri, tahsis işlemini 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu

Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 47’nci maddesine dayanarak yapabilirler. Ancak mülkiyetlerinde bulunan taşınmazların tahsisini; belediyeler, 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 15’inci maddesinin (h) bendine göre yaparlar. Belediyenin yetki ve imtiyazlarından bahsedilen bu maddenin (h) bendi “Mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek.” hükmünü taşımaktadır.

Özel hükümler, 5018 sayılı Kanun’un 47’nci maddesine göre öncelikle uygulanır.

Hazineye ait taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin tahsis yetkisi özel bir hüküm olmadıkça Maliye Bakanlığı ve taşra birimlerine aittir. Belediyelerin kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerinin yerine getirilebilmesi amacıyla Hazineye ait taşınmazlar ile Devletin

hüküm ve tasarrufu altındaki yerlere ihtiyaç duyması durumunda, Maliye Bakanlığı ve taşra birimlerinden (Defterdarlık ve malmüdürlüğü) talepte bulunmaları gerekir.

9/5/1985 tarihli ve 3202 sayılı Köye Yönelik Hizmetler Hakkında Kanun'un 2'nci maddesinin (e) bendi gereğince, köylere ve askerî garnizonlara su tahsisine İstanbul İlinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Kocaeli İlinde İzmit Büyükşehir Belediye Başkanlığı, diğer illerde ise İl Özel İdareleri yetkilidir.

Hazineye ait taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerden çıkan kaynak suları ile umuma ait suların belediyelere tahsisine Maliye Bakanlığı yetkilidir.

1.2. Paylı Taşınmazların Tahsisi

Kamu idarelerinin paydaş bulunduğu taşınmazların tahsisi yapılmaz. Ancak, diğer paydaşın, tahsis talebinde bulunan kamu idaresi olması ve başka paydaş bulunmaması durumunda, tahsis işlemi yapılabilir.

1.3. Ön ve Kesin Tahsis ile Süresi

Kamu idareleri, üzerinde tesis yapılması plânlanan ve tahsis talebinde bulunulan taşınmazları, talepte bulunan kamu idarelerine, tahsis amacına yönelik olarak yatırım projesinin hazırlanması, yatırım programına alınması ve tesis/bina inşaatına başlanması amacıyla iki yıla kadar ön tahsis yapabilirler. Adına ön tahsis yapılan kamu idaresi tarafından, ön tahsis süresi içerisinde bu iş/işlemlerin yapılması ve buna ilişkin belgeler ile mahallinde düzenlenen tespit tutanağının gönderilerek talepte bulunulması halinde ön tahsis, hizmetin devamı süresince olmak üzere kesin tahsise dönüştürülür. Ancak, tahsise konu taşınmazın aynen kullanılmak üzere tahsisi durumunda ön tahsis işlemi yapılmaksızın doğrudan kesin tahsis işlemi yapılabilir.

Birinci paragrafta yer alan koşulların yerine getirilerek kesin tahsis talebinde bulunulmaması, süresiz tahsis edilen taşınmazın iki yıl süre ile tahsis amacına uygun olarak kullanılmaması veya tahsis amacı dışında kullanılması halinde, tahsis işlemi herhangi bir yazışmaya gerek kalmaksızın kendiliğinden kalkmış sayılır.

1.4. Tahsisli Taşınmaza İlişkin Giderler ve İşgallere Karşı Koruma

Tahsisli taşınmazlarla ilgili olarak harcamalara katılma payı da dâhil olmak üzere her türlü malî yükümlülükler ve diğer giderler, tahsis yapılan kamu idaresi tarafından ödenir.

Adına tahsis yapılan kamu idaresi, tahsisli taşınmazın işgal ve tecavüzlere karşı korunma-

sı ile ilgili her türlü tedbiri almak, işgal ve tecavüz halinde yasal yollara başvurmak ve durumu; Hazineye ait taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler için defterdarlık veya malmüdürlüklerine, diğerlerinde taşınmaz maliki kamu idaresine (Malik belediye ise belediyelere) bildirmek zorundadır.

1.5. Tahsisin Kaldırılması

Tahsis işlemi; kamu hizmetinin sona ermesi, taşınmazın tahsis amacı dışında kullanılması veya maliki kamu idaresinin izni olmaksızın üçüncü kişilere kullandırılması, taşınmazın en az iki yıl boş bırakılması veya hiç kullanılmaması, taşınmazın tahsis amacının değişmesi, imar plânıyla, taşınmazın başka bir amaca ayrılması, işgal ve tecavüzlere karşı korumaya ilişkin tedbirleri alma ve bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi, tahsis amacının ortadan kalkması, durumlarında, tahsis yapılan kamu idaresinin görüşü alınmaksızın tahsisi yapan kamu idaresinin merkez veya taşra birimlerinde resen kaldırılabilir.

İmar plânıyla, taşınmazın başka bir amaca ayrılması durumunda tahsisin kaldırılması işlemlerinde, imar planının yapımı aşamasında tahsisli kamu idaresinin uygun görüşünün alınmamış olması durumunda ilgili kamu idaresinin görüşü alınır.

Tahsis amacının ortadan kalkması durumunda tahsis kaldırma işlemi, adına tahsis yapılan idarenin isteği üzerine de tahsisi yapan malik kamu idaresi tarafından yapılabilir.

1.6. Tahsisiz Kullanımlarda Harcamalar ve İzinsiz Kullanımlarda Bedel Alınması

Tahsis işlemi yapılması gerektiği hâlde, tahsis işlemi yapılmamış taşınmazlar için, kullanmakta olan kamu idaresi bütçesinden tazminat ve ecrimisil hariç ödeme yapılmaz.

Kamu idaresine ait bir taşınmazın tahsis işlemi yapılmadan bir başka kamu idaresi tarafından kullanımı hâlinde, taşınmazın maliki olan kamu idaresince, kendi taşınmaz kira ihalesi komisyonunca belirlenen tutardaki tazminat taşınmazı kullanan kamu idaresinden alınır. Bu tazminat, tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde taşınmazı kullanan kamu idaresince ödenir. Bu sürenin geçmesi ile tazminat kesinleşir. Bu tazminatlar, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu hükümlerine göre icra dairelerince tahsil olunur.

Hazineye ait taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler için ise; Maliye Bakanlığı yerel birimince ilgili mevzuatına göre tespit edilen ecrimisil alınır. Rızaen ödenmeyen ecrimisil, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'a göre tahsil edilir. Ancak, Hazineye ait taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler için Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinden (Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdareleri, Mahalli İdareler, Sosyal Güvenlik Kurumları) ecrimisil alınmaz. Bu taşınmazların belediyeler gibi yukarıda belirtilen kamu kuruluşları tarafından kamusal amaçlı olarak izinsiz kullanılması durumunda ecrimisil alınmaz ancak ticari amaçlarla kullanılması durumunda ecrimisil alınır.

2. DEVİR İŞLEMLERİ

Özel bir hüküm olmaması durumunda, düzenleyici ve denetleyici kurumlar hariç olmak üzere kamu idareleri, 5018 sayılı Kanun'un 45'inci maddesine göre, mülkiyetlerinde bulunan taşınmazları, görmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinde kullanılacağına ve amacına uygun kullanılması halinde geri alınacağına dair tapu kütüğüne şerh konulması kaydıyla bedelsiz olarak birbirlerine devredebilirler. Bu hüküm genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri için geçerlidir. Belediyeler de genel yönetim kapsamında olduğundan dolayı belirtilen şartlara uygun olarak sahip oldukları taşınmazları kamu idarelerine bedelsiz verebilir ve kendileri de aynı şartlarda diğer kamu idarelerinden bedelsiz taşınmaz alabilirler.

Özel hükümler, 5018 sayılı Kanun'un 45'inci maddesine göre, öncelikle uygulanır.

Kamu idarelerine devredilen bu taşınmazlar, hizmetin devamı süresince kullanılabilir. Ancak bu taşınmazların devir

amacının ortadan kalkması veya amacına uygun kullanılması halinde, maliki kamu idaresince geri alınabilir. Devir amacının ortadan kalkması halinde geri alma işlemi, adına devir yapılan idarenin isteği üzerine de devreden malik kamu idaresi tarafından yapılabilir.

Devir yetkisi taşınmazın maliki kamu idaresine aittir (Örneğin taşınmaz belediyeye ait ise bedelsiz devre o belediye yetkilidir). Hazineye ait taşınmazların devir yetkisi ise, özel bir hüküm olmadıkça Maliye Bakanlığına aittir.

3. TAHSİS VE DEVİR TALEPLERİ İLE İSTENİLECEK BİLGİ VE BELGELER

3.1. Tahsis veya Devir Talebinin Yapılması

Tahsis yapılması veya devredilmesi istenilen taşınmaz hakkında; Hazineye ait veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında ise, bulunduğu yer defterdarlığı veya malmüdürlüğüne ya da Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğüne, belediyeler ve il özel idareleri ile bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idarelere ait ise, ilgili belediye ve il özel idaresi ile bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idareye, diğer kamu idarelerine ait ise, maliki kamu idarelerinin merkez birimine, müracaat edilerek tahsis veya devir talebinde bulunulur.

3.2. Tahsis veya Devir Talebine Eklenerek Bilgi ve Belgeler

Tahsis veya devir talebinde bulunan kamu idaresi, taşınmazı hangi kamu hizmetinde kullanacağını talep yazısında açık olarak belirtir. Talep yazılarında aşağıdaki bilgilere yer verilir ve belgeler yazıya eklenir:

a) Tapuda kayıtlı olduğu ili, ilçesi, mahallesi veya köyü, mevkii, pafta, ada ve parsel numarası veya cilt, sayfa ve sıra numarası, cinsi, yüzölçümü,

b) Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yer ise, bulunduğu ili, ilçesi, mahallesi veya köyü, mevkii, sınırlarını ve yüzölçümünü gösterir ölçekli kroki,

c) Tamamının mı, bir kısmının mı istendiği, bir kısmı isteniyorsa, miktarı ile paftası üzerinde yeri işaretlenmiş basit krokisi,

ç) İmar planı içinde olması halinde, onaylı plan örneği, planda ayrıldığı amaç,

d) Üzerinde inşaat yapılacak ise, avan projesi, yatırım programına alınıp alınmadığı, alınmış ise proje numarası ve proje için gerekli arazi veya arsa miktarı.

3.3. Su Tahsis Taleplerinde Gönderilecek Bilgi ve Belgeler

Su tahsis taleplerinde, aşağıdaki bilgi ve belgeler gönderilir:

a) Tahsis talebine konu edilen su kaynağının litre/saniye olarak debisi,

b) Talep sahibi kamu idaresinin, su kaynağının ne kadar litre/saniye debilik kısmına ihtiyacının olduğu,

c) Çevrede bulunan diğer yerleşim birimlerinin, tahsis talep edilen su kaynağına ihtiyacının bulunup bulunmadığı, ihtiyaçları var ise litre/saniye olarak ihtiyaç miktarı,

ç) İstanbul ve Kocaeli illerinde büyükşehir belediyelerinin, diğer illerde il özel idarelerinin uygun görüşü ile Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün uygun görüşü.

3.4. Tahsis veya Devir Değişikliğinde Gönderilecek Bilgi ve Belgeler

Adına tahsis yapılan veya devredilen kamu idaresi tarafından tahsise veya devre konu taşınmazın tahsis veya devir amacının değiştirilmesinin istenilmesi halinde, taşınmaz hakkında 3.2. kısmın (ç) ve (d) alt bentleri ile taşınmazın özelliklerinde değişiklik olmuş ise buna ilişkin bilgi ve belgeler gönderilir.

Bir kamu idaresine tahsis edilen veya devredilen bir taşınmazın başka bir kamu idaresi tarafından tahsisinin veya devrinin talep edilmesi halinde, gerekli bilgi ve belgeler yeniden gönderilir. Ayrıca, taşınmazın tahsisli olduğu veya devir edilmiş bulunduğu kamu idaresinin, değişiklik konusunda uygun görüşünün olup olmadığı bildirilir.

3.5. Tahsisin Kaldırılması veya Devredilen Yerin Geri Alınması Halinde Gönderilecek Bilgi ve Belgeler

Tahsis edilen veya devredilen taşınmazın tahsis veya devir amacının ortadan kalkması halinde, taşınmazın tahsisinin kaldırılması veya geri alınması amacıyla, adına devir veya tahsis yapılan kamu idaresi tarafından, taşınmazın tahsisini ve devrini yapan malik kamu idaresine; taşınmazın maliki kamu idaresi tarafından, tahsisi yapılan veya devredilen taşınmaz hakkında yapılacak periyodik kontrollerde, tahsis veya devir edilen taşınmazın tahsisinin resen kaldırılmasını veya geri alınmasını gerektiren durumların ortaya çıkması halinde, malik kamu idaresinin bu işle görevli alt birimleri tarafından, tahsise veya devre yetkili birimlerine aşağıdaki bilgiler gönderilir:

a) Tahsis veya devir yazısının tarih ve sayısı,

b) Tahsisinin kaldırılması veya geri alınması talebinin gerekçesi ve en son kullanım durumu,

c) Tahsisinin kaldırılması veya geri alınmasına ilişkin yerel birimin görüşü.

4. TAHSİS VE DEVİRLE İLGİLİ DİĞER HUSUSLAR

4.1. Tahsis Yapılamayacak ve Bedelsiz Devredilemeyecek Taşınmazlar

Aşağıda belirtilen taşınmazların tahsis ve devri yapılamaz;

a) Tapu kayıtlarında devredilemeyeceğine ilişkin şerh veya tedbir bulunan taşınmazlar,

b) Kadastro Mahkemesinde mülkiyeti ihtilafı olan taşınmazlar,

c) İmar planı ve imar düzenleme işlemi davalı olan taşınmazlar,

ç) Tahsis yapacak veya devredecek kamu idaresi ile tahsis yapılacak veya devredilecek kamu idaresi dışında üçüncü bir paydaşı bulunan paylı taşınmazlar,

d) Devir durumunda elbirliği mülkiyetinde bulunan taşınmazlar,

e) Tapu tahsis belgesi şerhi bulunan taşınmazlar,

f) Kamu idarelerince üzerinde irtifak hakkı tesis edilmiş taşınmazlar,

g) İmar planında öngörülen amaç dışındaki kullanımlar için talep edilen taşınmazlar,

ğ) İmar planlarında meydan, yol, park, yeşil saha, otopark, toplu taşıma istasyonu ve terminal gibi umumi hizmetlere ayrılan ve tapudan terkin edilecek olan ve başka kullanımlar için talep edilen taşınmazlar,

h) Kıyı tanımına giren ve tapu kayıtlarının, kıyı mevzuatına göre terkin gereken taşınmazlar,

ı) Özel kanunları gereğince, gerçek kişilerle kamu ve özel hukuk tüzel kişilerine tahsisi, devri, emirlerine ve kullanımlarına bırakılması, satışı, irtifak hakkı veya trampa yoluyla verilmesi gereken taşınmazlar,

i) Kullanımı, tahsisi, devri, tasarrufu ve benzeri işlemleri özel düzenlemelere veya ilgili kurum ve kuruluşların iznine tabi olan taşınmazlar.

4.2. Tahsis ve Devre Engel Olmayan Durumlar

Taşınmazların tapu kütüğünde bulunan; vakıf şerhi, kamulaştırma şerhi, işgal ve zilyetlik şerhi, muhdesat şerhi, ipotek şerhi, kamu idareleri lehine konulan "... intifai ... aittir" biçimindeki şerhler, mülga Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünce veya Toplu Konut İdaresi Başkanlığınca konulan şuf'a (ön alım) hakkı şerhleri tahsis ve devir işlemi yapılmasına engel değildir.

4.3. Yetki Devri

Kamu idareleri tahsis ve devir yetkilerini sınırlarını açıkça belirtmek suretiyle alt birimleri-

ne veya yerel birimlerine devredebilirler. Tahsis veya devir yetkisi yerel birimlere devredilmiş ise; tahsis, devir, tahsis kaldırma ve geri alma talepleri merkeze gönderilmeksizin mevcut mevzuata göre yerel birimlerce değerlendirilerek sonuçlandırılır.

4.4. Tahsis ve Devirde Öncelik

Aynı taşınmaz hakkında birden fazla kamu idaresinin tahsis ve devir talebinin bulunması halinde;

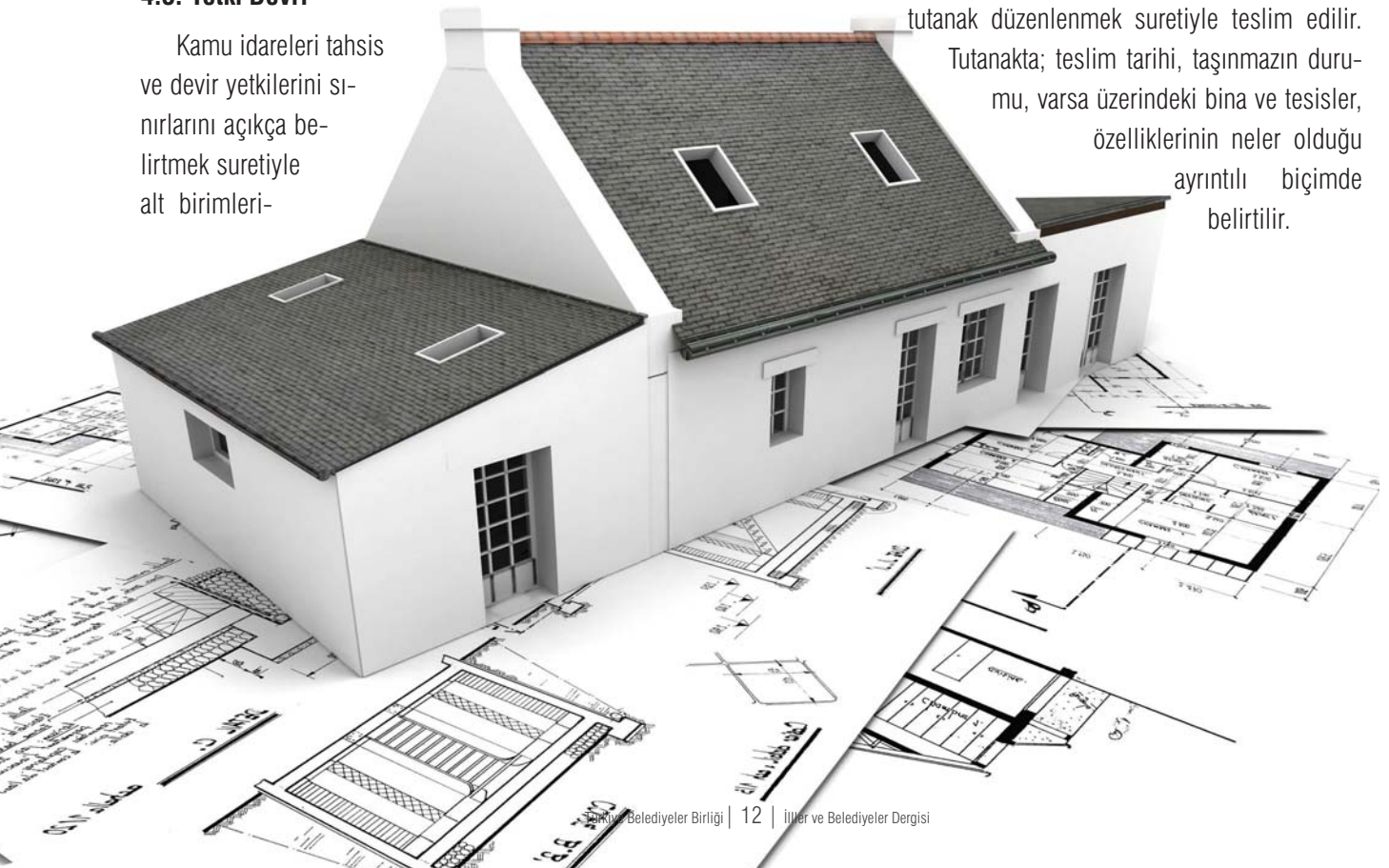
a) Taşınmazın imar planı ile kullanım durumu belli ise, planda belirtilen kamu hizmetini yapacak kamu idaresinin,

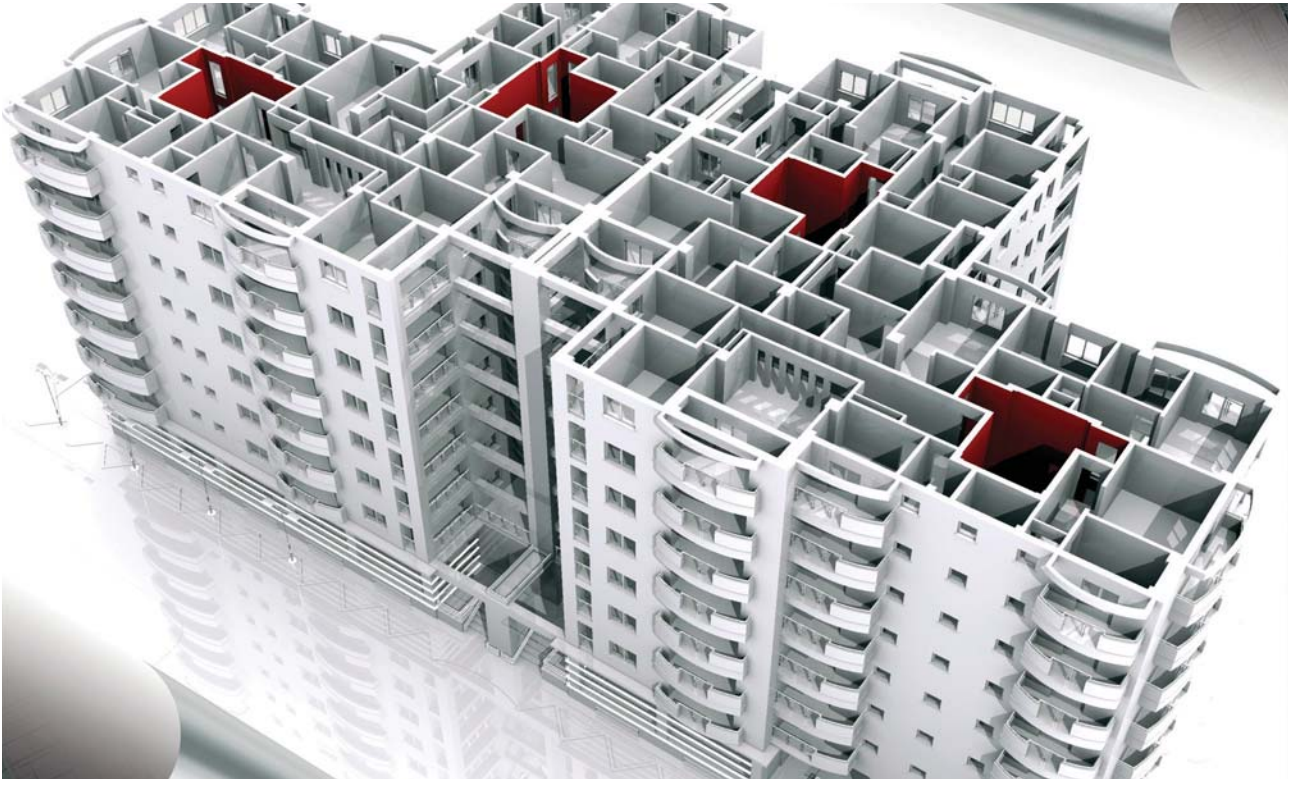
b) Taşınmaz plansız alanda veya plandaki kullanım amacı "kamu hizmet alanı" olarak belirlenip ayrıntılı bilgi verilmiş ise, sırasıyla genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, devir talepleri hariç düzenleyici ve denetleyici kurumlar, sosyal güvenlik kurumları, belediyeler, il özel idareleri, köy tüzel kişilikleri, belediyelere bağlı ve belediyelerin kurdukları veya üye oldukları birlik ve idarelerin, il özel idarelerine bağlı ve il özel idarelerinin kurdukları ve üye oldukları birlik ve kamu idarelerinin talepleri öncelikle değerlendirilir.

4.5. Taşınmazın Teslimi, Tahsisin Kaldırılması ve Geri Almanın Sonuçları

Tahsisi yapılan taşınmaz, maliki kamu idaresi tarafından tahsis işleminden sonra adına tahsis yapılan kamu idaresine, devredilen taşınmaz ise, maliki kamu idaresi tarafından tapudaki devir işleminden sonra devralan kamu idaresine, bir tutanak düzenlenmek suretiyle teslim edilir.

Tutanakta; teslim tarihi, taşınmazın durumu, varsa üzerindeki bina ve tesisler, özelliklerinin neler olduğu ayrıntılı biçimde belirtilir.

Tahsisli kaldırılan taşınmaz, maliki kamu idaresi tarafından tahsisin kaldırılması işleminden sonra, geri alınan taşınmaz ise, maliki kamu idaresi tarafından tapudaki geri alma işleminden sonra, bir tutanak düzenlenmek suretiyle teslim alınır. Tutanakta, teslim alınma tarihi ile teslim tarihindeki durumuna göre, noksanlıklar ve fazlalıklar ayrıntılı biçimde belirtilir.

Tahsisli kaldırılan veya geri alınan taşınmazın üzerine adına tahsis yapılan veya devralan kamu idaresi tarafından yapılan bina ve tesisler, bedelsiz olarak maliki kamu idaresine geçer. Bunlar için malik kamu idaresince her hangi bir bedel veya tazminat ödenmez.

4.6. Devir Yerine Tahsis, Masraflar ve Görüş Alınması

Görmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinde kullanılmak amacıyla kamu idarelerince devralınması istenilen taşınmazların devri yerine tahsisinin yapılması suretiyle kamu hizmetlerinin görülmesi sağlanabiliyor ise, taşınmazın devri yerine tahsis yapılır. Tahsise veya devre konu taşınmazın ifraz, tevhit, tescil, tespit ve benzeri tüm işlemlerin masrafları tahsis veya devir talebinde bulunan kamu idaresi tarafından karşılanır. Tahsis ve bedelsiz devirle ilgili hükümlerin uygulanması ile ilgili olarak ortaya çıkacak tereddütlerde, Maliye Bakanlığının görüşü alınır.

5. SONUÇ

5018 sayılı Kanun ile kamu idarelerine ait taşınmaz işlemleriyle ilgili bir takım yeni düzenlemeler getirilmiştir. Bu yeniliklerin en önemlilerinden biri de, kamu idarelerinin mülkiyetlerindeki taşınmazları birbirlerine bedelsiz devredebilmesidir. Yani artık kamu idareleri, görmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinde kullanılacağına ve amacına uygun kullanılmaması halinde geri alınacağına dair tapu kütüğüne şerh konulması kaydıyla taşınmazlarını diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredebileceklerdir. Tabi bu yeniliklerin olumlu sonuç verebilmesi, bunların uygulamaya geçirilmesine bağlıdır.

Belediyelerin kamu hizmetleri için gerekli olan taşınmazları diğer kamu kurumlarından tahsis veya bedelsiz devir yoluyla karşılaması, mevcut kısıtlı kaynaklarının bu kamu hizmetlerinin daha hızlı ve etkin bir şekilde gerçekleştirilmesinde kullanılmasını sağlayacaktır. Böylece belediyeler, kamulaştırma bedeli olarak hesaplanacak tutarları ve belediye taşınmazlarından elde edebilecekleri gelirleri daha verimli bir şekilde değerlendirebileceklerdir. Ayrıca kamu idareleri sahip oldukları taşınmazları başka bir kamu idaresine bedelsiz devretmeye soğuk bakmaktadırlar ve bunun uygulanması ülkemizde henüz yaygınlaşmamıştır. Dolayısıyla belediyelerin, kamu hizmetleri için ihtiyaç duydukları taşınmazları bedelsiz devir yerine tahsis yoluyla karşılama yoluna gitmeleri, daha hızlı sonuç almalarını sağlayacaktır.

Mustafa ÇÖPOĞLU

Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığı | Genel Sekreter Yardımcısı

BELEDİYE TİYATRO SANATÇILARININ İSTİHDAMI

“ Belediye tiyatro sanatçılarının; mesleğe giriş, atanma şartları ve ücret konularına ilişkin özel bazı düzenlemeler dışında, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 49’uncu maddesine göre istihdam edilen sözleşmeli personellerden farkı bulunmamaktadır. Belediye tiyatro sanatçıları da bir tür sözleşmeli personel statüsünde istihdam edilmektedir. Belediyelerde istihdam edilen sanatçıların çalıştırılması ile ilgili çok sayıda kanunda muhtelif atıflar bulunmasına karşın henüz belediye sanatçılarının istihdamını müstakilen ve açıkça düzenleyen bir kanun mevcut değildir.”

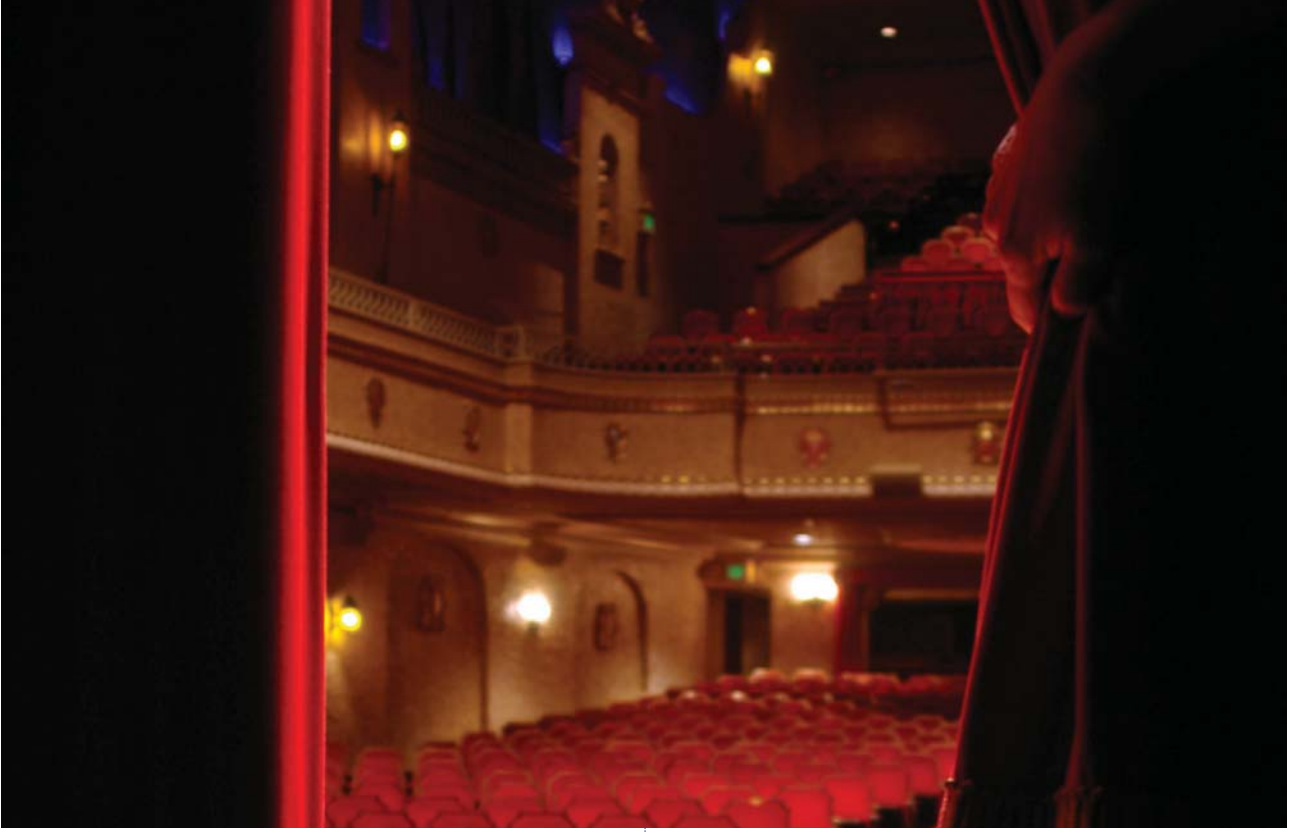
Belediyelerin insan kaynağını memurlar, işçiler ve sözleşmeli memur personeller oluşturmaktadır. Yine belediyelerin ürettiği mal ve hizmetlerin bazıları (temizlik, güvenlik, teknik, ulaşım vs.) işçi statüsünde istihdam edilen kişilerden oluşan hizmet alımı yöntemi ile yerine getirilmektedir.

Memurlar esas olarak 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, işçiler

ise 4857 sayılı İş Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde istihdam edilmektedir.

Yine belediyelerde, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 49’uncu maddesinde, çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, ekonomi, bilişim ve iletişim, plânlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında avukat, mimar, mühendis, şehir ve bölge plâncısı, çözümleyici ve programcı, tabip, uzman tabip, ebe, hemşire, veteriner, kimyager, teknisyen ve tekniker gibi uzman ve teknik personel yıllık sözleşme ile kadro karşılığı çalıştırılmaktadır. Bu şekilde çalıştırılan sözleşmeli memurların özlük hakları ile çalışma usul ve esaslarında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu; ücretleri konusunda ise Maliye Bakanlığınca sözleşmeli personel çalıştırılması ile ilgili esaslar dahilinde ilan edilen taban ve tavan aralığında belediye meclislerince alınan kararlar uygulanmaktadır.

Belediyelerde buraya kadar sayılan istihdam biçimleri genel olarak bilin-

mektedir. Bünyesinde tiyatro bulunan belediyelerde istihdam edilen sanatçıların durumları pek o kadar açık değildir.

Her şeyden önce belirtmek gerekir ki belediyelerde istihdam edilen sanatçıların çalıştırılması ile ilgili çok sayıda kanunda muhtelif atıflar bulunmasına karşın henüz belediye sanatçılarının istihdamını müstakilen ve açıkça düzenleyen bir kanun mevcut değildir¹. Belediye sanatçılarının hukuki durumunu, çok sayıda kanundaki atıfları derleyerek ortaya koyabiliriz.

Bu çalışmada, bünyesinde tiyatro bulunan belediyelerde istihdam edilen sanatçıların istihdamı, çalışma usul ve esasları vs. konu edilecektir.

1. BELEDİYE SANATÇILARI VE UNVANLARI

Belediye opera, tiyatro ve orkestralarında sanatçı, sanat uygulatıcısı, sahne uygulatıcısı ve stajyerler istihdam edilmektedir².

¹ 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun Ek Geçici 13'üncü maddesinde "Belediye Opera ve Tiyatroları ile Şehir ve Belediye Konservatuar ve Orkestralarının teknik bünyeye dâhil olan stajyer, uzman memurlar, uygulatıcı uzman memurlar ve sanatkarlar hakkında; kendi özel kanunları yürürlüğe girinceye kadar 29.07.1960 tarih ve 37 sayılı Kanun ile bu kanunla atfı yapılan kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur" denilmektedir. 37 sayılı Belediye Opera ve Tiyatroları Sanatkar, Mühassıs, Hizmetli ve Stajyerlerine Verilecek Ücretler Hakkında Kanun'un atfı yaptığı mevzuat ise 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu Kuruluşu Hakkında Kanun (14.07.1970 tarih ve 1310 sayılı Kanunla Değişik) 6388 sayılı Emekli Sandığı Kanunu, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Sosyal Güvenlik Kanunu, 1309 sayılı Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü'nün Kuruluşu Hakkında Kanun ile Bakanlar Kurulu'nun 07.05.1987 tarih ve 87/11782 sayılı Devlet Sanatçıları ve Sanatçıların Sözleşmeli Olarak Çalıştırılmasına Dair Esasları içermektedir.

² 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu Ek Geçici mad. 12., 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu Kuruluşu Hakkında Kanun mad.5., 07.05.1987 tarih ve 87/11782 sayılı Devlet Sanatçıları ve Sanatçıların Sözleşmeli Olarak Çalıştırılmasına Dair Esaslar, mad. 3.

Belediye tiyatrolarında, sanat icra edenleri idare etmek üzere bir genel sanat yönetmeni bulunmaktadır.

1.1. Genel Sanat Yönetmeni

Genel sanat yönetmeni, belediye tiyatrolarında sanat icra edenleri yönetmek üzere, yükseköğretim kurumlarının birinden mezun, özel veya kamu kuruluşlarında veya bunların her ikisinde en az 15 yıl hizmet görmüş, sahne hayatında başarılarıyla tanınmış sanatçılar, tiyatro yazarları, eleştirmenleri, temayüz etmiş tiyatro yönetmenleri ile üniversitelerde tiyatro sanatı dalında görev yapan öğretim elemanları arasından belediye başkanı tarafından atanan, sanatçıyı ifade etmektedir³.

1.2. Sanatçı (Sanatkâr Memurlar)

Başrejisör, regisörler, aktör ve aktrisler, rejî asistanları, müzik işleri yöneticisi ile başkorrepitör, tiyatro orkestrası, korusu ve balesi ile müzikli tiyatro icracıları, sanat teknik müdürü ve dekoratörler, kostüm kreatörleri sanatkâr memurlar olarak tanımlanmıştır.

1.3. Sanat Uygulatıcıları (Uygulatıcı Uzman Memurlar)

Baş dramaturg ve dramaturglar, teknik müdür, başrealizatör, baş ışık uzmanı, baş perukacı, korrepitör, bale piyanisti sanat uygulatıcıları olarak adlandırılmıştır.

1.4. Sahne Uygulatıcıları (Uzman Memurlar)

Kondütler, suflörler, atölye şefleri, sahne makyajcıları ve perukacıları, atölye ressamıları, butaforlar, sahne ışıkçıları,

³ 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu Ek Geçici mad. 13., 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu Kuruluşu Hakkında Kanun mad. 4.

sahne set ve makinist ve makinistleri, sahne marangozları, sahne demircileri, sahne terzileri, sahne kunduracıları, kaşörler, sahne amirleri ve yardımcıları, sahne kostümcüleri, aksesuarcular, sahne uzmanları ile sanat yönetim kurulu tarafından görevlerinin özelliği belirtilecek ihtisası bulunan elemanlar sahne uygulatıcıları olarak sayılmıştır.

1.5. Stajyerler

Devlet Konservatuar mezunu olup, idari sözleşmeye tabi olmaksızın belediye tiyatrolarında bir yıl süre çalışanları ifade etmektedir.

2. SANATÇI KADROLARIN BELİRLENMESİ VE KULLANIMI

Mahalli İdareler Norm Kadro İlke ve Esaslarına Dair Yönetmelik'te belediye sanatçıları ile ilgili bir düzenleme bulunmamaktadır⁴.

Mevcut sahnelerin ve oyunların özellikleri dikkate alınarak ihtiyaca göre yukarıda belirtilen kadrolar esas alınmak suretiyle görevlendirilecek olan sanatçıların ve ücretlerinin tespiti Belediye Meclisleri yetkili kılınmıştır⁵.

Belediye tiyatro sanatçılarının istihdam edilebilmeleri için, sanatçıların unvan, sayı ve ücretlerini belirten cetveller ve tip sözleşme örnekleri mali yılın birinci ayının sonuna kadar Belediye Meclisine sunulurken vize ettirilmesi gerekmektedir.

Kadroların kullanımında diğer personel alımlarında olduğu gibi 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesin-

⁴ Mahalli İdareler Norm Kadro İlke ve Esaslarına Dair Yönetmelik (Resmi Gazete tarih 22.02.2007, sayı 26442)

⁵ 25.06.2009 tarih ve 5917 sayılı Kanun.

de belirtilen personel giderleri ile belediye bütçesi dengesi-ne riayet edilmesi zorunludur.

3. SANATÇILARIN ATANMASI VE SÖZLEŞME ŞARTLARI

3.1. Atamalarda Aranacak Şartlar

Belediye tiyatro sanatçısı olarak atanacak olan kişilerin, ilgili kurumun tespit edeceği özel şartların yanı sıra, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48'inci maddesinin (A) fıkrasındaki şartlar ile birlikte Devlet Konservatuarı mezunu olmaları gerekmektedir⁶.

3.2. Stajyerliğe Başlama

Devlet Konservatuar mezunları, ihtiyaca göre, idari sözleşmeye⁷ tabi olmaksızın belediye tiyatroları stajyer kadrolarına alınırlar. Bunlar bir yıl süre ile stajyer olarak çalışırlar. Stajyerler staj süresi içinde sanatçılara ait bütün haklardan yararlandırılır ve yükümlülüklerden sorumlu olurlar⁸.

3.3. Sanatçılığa Atanma

Bir yıl stajyer olarak çalıştıktan sonra bu sürenin bitiminde Sanat ve Yönetim Kurulu⁹ tarafından sınava tabi tutularak başarı gösterenler kabiliyetlerine göre derecelere ayrılarak sanatkârlığa alınır ve idari sözleşmeye bağlanırlar. Sınav sonucunda başarı gösteremeyenler veya bunlardan sanat ve yönetim kurulu kararı ile bir yıl daha staja tabi tutulmasına

⁶ 07.05.1987 tarih ve 87/11782 sayılı Devlet Sanatçıları ve Sanatçıların Sözleşmeli Olarak Çalıştırılmasına Dair Esaslar, mad. 11. 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu Kuruluşu Hakkında Kanun mad. 6.

⁷ Sözleşme veya Hizmet Sözleşmesi olarak da adlandırılan bu metinler mevzuat çerçevesince idarece hazırlanıp, sanatçı ve idarece imzalanarak yürürlüğe giren bir sözleşme türüdür.

⁸ 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu Kuruluşu Hakkında Kanun mad. 6.

⁹ İdarelerce, tiyatro sanatçıları ile ilgili hazırlanan Yönetmelik ve Tip Sözleşme gibi ikincil mevzuatla oluşturulabilecek kuruldur.

lüzum görülenler için ikinci yılsonunda yeniden yapılacak sınavda başarı sağlayamazlarsa görevden çıkarılırlar.

Memleketin sahne hayatında öteden beri yüksek başarılarıyla tanınmış olanlar sanat ve yönetim kurulu kararı ile sınavsız olarak sanatkârlığa alınır yani sanat uygulatıcıları veya sahne uygulatıcıları olarak atanabilirler¹⁰.

Belediye tiyatrolarında istihdam edilen tiyatro sanatçıları, atamaya yetkili amir belediye başkanıdır¹¹.

4. SANATÇILARIN ÜCRET VE DİĞER SOSYAL HAKLARI

4.1. Ücret ve İkramiye

Belediye tiyatrolarında görev yapan sanatçılara verilecek ücretlerin alt ve üst limitleri (bu tutarların devlet memurları göstergelerine uygulanacak katsayı ile oluşacak artış veya eksilişler dikkate alınarak) Belediye Meclisinin onayına sunulur¹².

Sanatçıların ücretleri, idarece tespit edilen performans kriterlerinin (başarı, disiplin, görevine ve kurumuna bağlılık, kıdem, öğrenim vs.) sonucuna göre, bu limitler dahilinde tespit edilir.

Belediye tiyatro sanatçılarına, çalıştıkları günlerle orantılı olarak (senelik ve yıllık izin süreleri dâhil) Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarında ödenmek üzere mali yıl içinde dört aylık ücret ikramiye olarak verilir.

Ayrıca olağanüstü gayret ve çalışmaları sonucunda emsallerine göre başarılı görev yaptıkları tespit edilenlere Başkanlık Makamının onayı ile iki aylığa kadar (iki aylık dâhil) ücret teşvik ikramiyesi olarak ödenir¹³. Görüldüğü gibi ilave iki ikramiye uygulaması zorunlu ve rutin bir ödeme olmayıp başarılı sanatçıların ödüllendirilmesi için yapılan bir uygulamadır.

Belediye tiyatrolarında çalışan sanatçılar, Devlet Memurları Kanunu'nda öngörülen doğum, ölüm, evlenme, tedavi ve yakacak yardımlarından; ayrıca özel kanun ve yönetmeliklere göre sağlanan giyecek yardımlarından aynen yararlandırılırlar¹⁴.

Sanatçıların ücret tespitlerinde kullanılan, liyakat ve performansla göre puanlama yapmaya yetkili sanat ve yönetim kuruludur¹⁵.

4.2. Sosyal Güvenlik, İntibak ve Emeklilik

Sözleşmeli sanatçı personeller, 5510 sayılı Kanun'un 4/c statüsüne tabi memurlar gibi "Emekli Sandığına" tabi olarak sosyal güvenlik kurumuna bildirilir. Sağlık hizmetlerinden de 4/c statüsündeki memur personeller gibi yararlandırılır.

4.3. Sanatçıların İntibak İşlemleri

Sanatçıların intibak işlemleri konusunda, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 36'ncı maddesi ve 5434 sayılı Kanun'a eklenen 1425 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin Ek 3'üncü maddesine göre işlem tesis edilir.

4.4. Emeklilik İşlemleri

Sanatçıların emeklilik işlemleri, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 98'inci maddesi ile 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'na istinaden gerçekleştirilir.

4.5. Yıllık İzin ve Diğer Sosyal İzinler

Sözleşmeli sanatçı personellerin yıllık izinleri, hastalık, doğum ve diğer izinleri konusunda; 657 sayılı Devlet Memur-

¹⁰ 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu Kuruluşu Hakkında Kanun mad. 7.

¹¹ 5393 sayılı Belediye Kanunu mad.38.

¹² 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu Ek Geçici 12mad., 07.05.1987 tarih ve 87/11782 sayılı Devlet Sanatçıları ve Sanatçıların Sözleşmeli Olarak Çalıştırılmasına Dair Esaslar, mad. 4,5,6,7.

¹³ 07.05.1987 tarih ve 87/11782 sayılı Devlet Sanatçıları ve Sanatçıların Sözleşmeli Olarak Çalıştırılmasına Dair Esaslar, mad. 9.

¹⁴ 07.05.1987 tarih ve 87/11782 sayılı Devlet Sanatçıları ve Sanatçıların Sözleşmeli Olarak Çalıştırılmasına Dair Esaslar, mad. 9.

¹⁵ 07.05.1987 tarih ve 87/11782 sayılı Devlet Sanatçıları ve Sanatçıların Sözleşmeli Olarak Çalıştırılmasına Dair Esaslar, mad. 7. 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu Kuruluşu Hakkında Kanun mad. 8.

ları Kanunu'nun 102, 103, 104, 105, 106, 107 ve 108'inci maddelerine göre işlem tesis edilir¹⁶.

5. SÖZLEŞMELERİN YENİLENMESİ VEYA SONA ERMESİ

5.1. Sözleşmenin Yenilenmesi

Tiyatro sanatçılarının sözleşmeleri, sanatçıların yıllık performansı dikkate alınarak yenilenir¹⁷.

5.2. Sözleşmenin Feshi

Sanatçıların sözleşmelerin feshinde genel hükümler uygulanır¹⁸. Sanatçıların atanma şartlarını kaybetmesi veya kurumlarınca sanatçıların çalışma usul ve esasları ile ilgili ihlali sözleşmenin feshini gerektiren hükümlere aykırılık hallerinde de sözleşme feshedilir.

6. SANAT, YÖNETİM VE DİSİPLİN İLE İLGİLİ KURULLAR

6.1. Sanat ve Yönetim Kurulu

Belediye tiyatrolarında, belediye yönetimlerince hazırlanacak ikincil mevzuatla (Yönetmelik, Genelge vs.) tiyatronun sanat ve teknik işlerini yürütmek üzere 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu Kuruluşu Hakkında Kanun'un 3'üncü maddesinde ön-

görülene benzer bir kurul ihdas edilir. Kurula kimlerin katılacağı, nasıl çalışacağı ve kimin başkanlık edeceği de belirtilir.

6.2. Disiplin Kurulu

Yine belediye tiyatrolarında, belediye yönetimlerince hazırlanacak ikincil mevzuatla (Yönetmelik, Genelge vs.) tiyatro personelinin disiplin işlerini yürütmek üzere 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu Kuruluşu Hakkında Kanun'un 3'üncü maddesinde öngörülene benzer bir kurul ihdas edilir. Kurula kimlerin katılacağı, nasıl çalışacağı ve kimin başkanlık edeceği de belirtilir.

7. SONUÇ

Belediye tiyatro sanatçıların; mesleğe giriş, atanma şartları ve ücret konularına ilişkin özel bazı düzenlemeler dışında, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesine göre istihdam edilen sözleşmeli personellerden farkı bulunmamaktadır. Belediye tiyatro sanatçıları da bir tür sözleşmeli personel statüsünde istihdam edilmektedir.

Belediyelerde istihdam edilen sanatçıların çalıştırılması ile ilgili çok sayıda kanunda muhtelif atıflar bulunmasına karşın henüz belediye sanatçılarının istihdamını müstakilen ve açıkça düzenleyen bir kanun mevcut değildir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun Ek Geçici 13'üncü maddesinde "Belediye Opera ve Tiyatroları ile Şehir ve Belediye Konservatuar ve Orkestralarının teknik bün-

¹⁶ 07.05.1987 tarih ve 87/11782 sayılı Devlet Sanatçıları ve Sanatçıların Sözleşmeli Olarak Çalıştırılmasına Dair Esaslar, mad. 13.

¹⁷ 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu Kuruluşu Hakkında Kanun mad. 8.

¹⁸ 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu Kuruluşu Hakkında Kanun mad. 8.

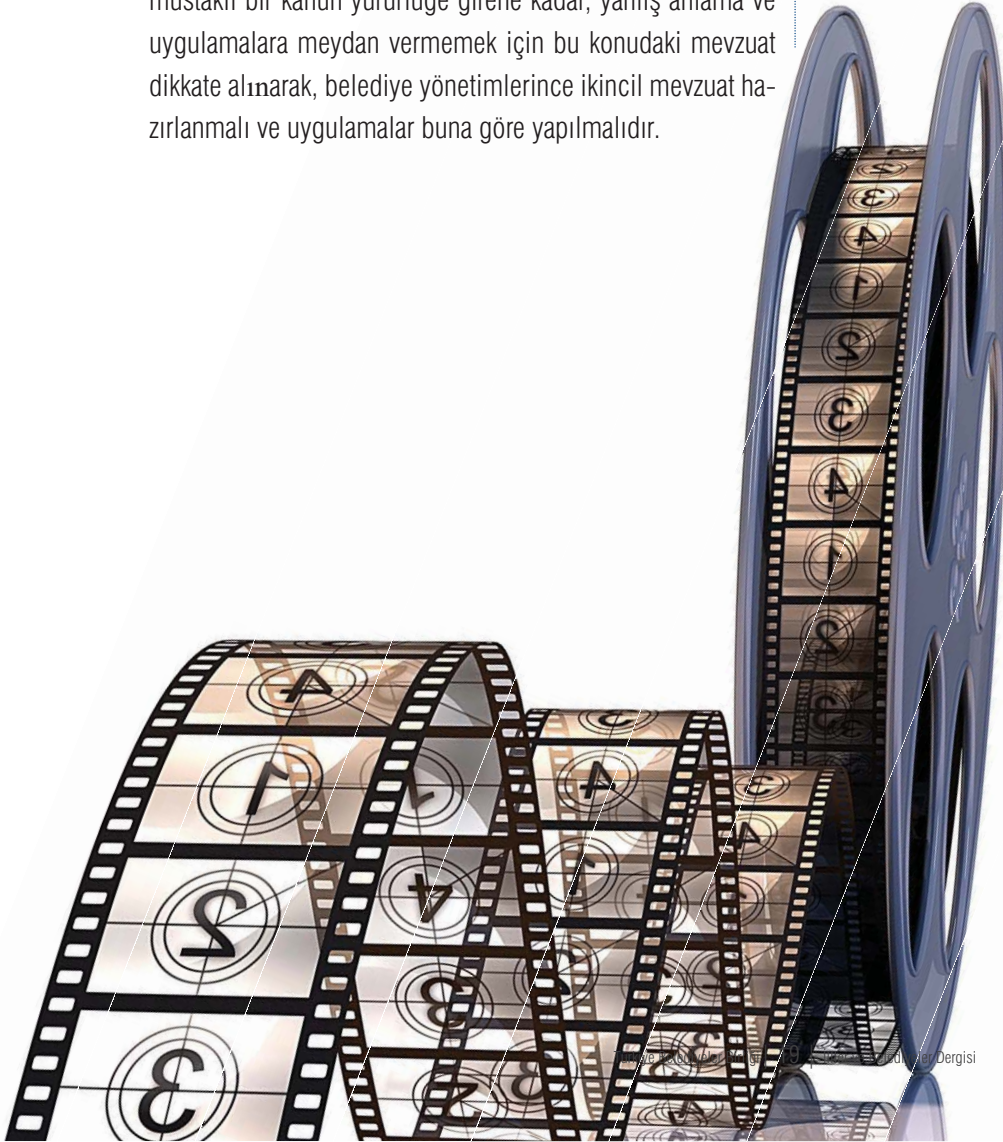
yeye dâhil

olan stajyer, uzman memurlar, uygulatıcı uzman memurlar ve sanatkârlar hakkında; kendi özel kanunları yürürlüğe girinceye kadar 29.07.1960 tarih ve 37 sayılı Kanun ile bu kanunla atıf yapılan kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur” denilmektedir.

Yine 07.05.1987 tarih ve 87/11782 sayılı Devlet Sanatçıları ve Sanatçıların Sözleşmeli Olarak Çalıştırılmasına Dair Esasların 13'üncü maddesinde “Bu esaslarda geçmeyen diğer hususlar hakkında kurumların özel kanun ve mevzuat hükümleri, özel kanun ve mevzuat hükümleri bulunmayan kurumlar için 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümleri ve “Hizmet Sözleşmesi” hükümleri uygulanır” ifadesi bulunmaktadır. Bu hükümler, bünyesinde tiyatro bulunan belediyelerin, sanatçıların istihdamı ile ilgili olarak Yönetmelik ve Tıp Sözleşme gibi ikincil mevzuat oluşturabileceğine imkan verilmektedir.

Belediye tiyatro sanatçılarının istihdamı, çalışma usul ve esasları ile ilgili çok sayıda kanunlardaki atıflar yerine, yeni müstakil bir kanun yürürlüğe girene kadar, yanlış anlama ve uygulamalara meydan vermemek için bu konudaki mevzuat dikkate alınarak, belediye yönetimlerince ikincil mevzuat hazırlanmalı ve uygulamalar buna göre yapılmalıdır.

Belediye tiyatrolarında, belediye yönetimlerince hazırlanacak ikincil mevzuatla (Yönetmelik, Genelge vs.) tiyatro personelinin disiplin işlerini yürütmek üzere 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu Kuruluşu Hakkında Kanun'un 3'üncü maddesinde öngörülene benzer bir kurul ihdas edilir. Kurula kimlerin katılacağı, nasıl çalışacağı ve kimin başkanlık edeceği de belirtilir.

Akın ŞİMŞEK

Rekabet Kurumu Basım ve Yayın Müdürü | E. Emekli Sandığı Personeli | Kamu Yönetimi Uzmanı

MEMURLARIN EMEKLİLİK ŞARTLARINDA ÖZEL DÜZENLEMELER

“Kamu hizmeti veren memurlardan belli bir yaşı ve hizmet süresini tamamlamış olan memurlar, idarenin hiç bir baskısı olmadan kendi tek yanlı iradeleriyle emeklilik talebinde bulunabildikleri gibi, ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik zorluklar, bazı kurumlarda çalışan memurların emekli olmaları için idare tarafından değişik psikolojik baskı yöntemi olarak veyahut kendi beklentilerini gerçekleştirme arzusu ile de istekleri üzerine emekli olabilmektedirler.”

Ülkemizde sosyal güvenlik reformu olarak adlandırılan 5510 sayılı Kanun'un Geçici 4'üncü maddesiyle Kanun'un yürürlüğe girdiği 2008 yılı Ekim ayı başından önce göreve başlamış ve yedek subay, vekil öğretmen gibi kısa süreli görevler de dahil bir ay da olsa 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu'na tabi iştirakçiliği bulunan kamu görevlileri için aylıklarının bağlanması, artırılması, azaltılması, kesilmesi, yeniden bağlanması, toptan ödeme, ilgi devamı, ihya ve borçlanma, diğer ödemeler ve yardımlar ile emeklilik ikramiyesi hakkında yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerinin dikkate alınacağı hükmüne bağlanmıştır. İlk defa 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 2008 yılı Ekim ayı başından sonra 4/1-c sigortalısı olmayı gerektirecek görevlere başlayan kamu çalışanları açısından ise tamamen 5510 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaktır. Böylece memurları bu kapsamda haklarında 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaklar “eski memurlar” ve haklarında 5510 sayılı Kanun hükümleri uygulanacaklar “yeni memurlar” olarak ikiye ayırabiliriz.

Emekli Sandığına bağlı çalışanlar, emekliliğe hak kazanma hususunda farklı esaslara tabi tutulmuştur. 5510 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce sosyal güvenlik sisteminde emeklilik yaşında norm ve standart sağlanması ve

bu kapsamda sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sisteminin kurulması konusundaki son düzenlemelerden biri 1999 yılında 4447 sayılı Kanun'la¹ yapılmıştır.

Ancak 4447 sayılı Kanun'da kazanılmış hakların korunması amacı ile yapılan geçici düzenlemenin Anayasa Mahkemesince² yeterli görülmemesi nedeniyle 2002 yılında 5434 sayılı Kanun'un Geçici 205 ve Geçici 206'ncı maddeleri yeniden düzenlenmiştir.

Emekli Sandığında, memurların emekli aylığına hak kazanma şartlarının³, iştirakçilerin istekleri üzerine, resen (istem dışı-zorunlu) ve malulen olmak üzere üç bölümde incelenmesi mümkündür.

5510 sayılı Kanun'da da sigortalıların emekliliğe hak kazanma şartlarını aynı şekilde sınıflandırmak mümkündür. 5510 sayılı Kanun'da sigortalıların uzun vadeli sigorta kolları arasında yer alan emekli (yaşlılık) aylığına hak kazanmalarına sebep olan haller ve hak kazanma şartları 5510 sayılı Kanun'un “Yaşlılık sigortasından sağlanan haklar ve yararlanma şartları” başlıklı 28'inci maddesinde belirlenmiştir.

¹ 08.09.1999 tarih ve 23810 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmıştır.

² Anayasa Mahkemesinin 23.02.2001 tarihli ve Esas No:1999/42, Karar No:2001/41 sayılı kararı (23.11.2001 tarihli ve 24592 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.)

³ Bk. 5434 sayılı Kanun'un 44, 45, 46 ve 47'nci maddeleri

Bu genel şartlar belirlenirken mali açıdan sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sisteminin ana parametrelerinden birisi olan emeklilik yaşının kademeli olarak artırılması yönünde bir geçiş süreci öngörülmüştür.

1. GENEL OLARAK EMEKLİLİK ŞARTLARI

Sosyal güvenlik sistemimizde emeklilikte yaş uygulaması sürekli tartışılmış ve zaman zaman siyasi nedenlerle⁴ de uygulamadan kaldırılmıştır. 1992 yılına kadar sosyal güvenlik sisteminde var olan emeklilik yaşının ülke ve dünya gerçekleri ile bağdaşmayan siyasal bir karar ile kaldırılması erken yaşlarda emeklilik suretiyle sisteme katkı sağlamaktan ziyade sistemle beslenen genç bir emekli grubunun oluşmasına sebep olmuştur. Artan ortalama ömür dikkate alındığında bu grubun oldukça uzunca bir süre sistemden faydalanır hale gelmesi sistem için tehlike çanlarının çalmasına zemin hazırlamıştır. Ancak, aktüeryal dengeler gözetilerek sosyal güvenlik sisteminin ayakta kalabilmesi için sistemde aktif/pasif oranında hedeflenen 4 çalışana 1 emekli hedefine ulaşılması gerekmektedir. Bu süreçte gelinen bu noktada hedeflere ulaşmak bir yana oran hala 1,5-2 aralığında dolaşmaktadır. Erken yaşlarda emekliliğin önüne geçilmesi için emeklilik yaşının sistemin bir aktörü olarak sosyal güvenlik kanunlarında yer alması gerekmiştir.

4447 sayılı Kanun ile 1999 yılında (08.09.1999 tarihinden itibaren) sosyal güvenlik sistemimize yeniden dâhil edilen emeklilik yaşı ile emekli aylığına hak kazanılması sürecinin uzatılarak, sosyal güvenlik kurumlarının sürdürülebilir bir finansman yapısına kavuşturulması amaçlanmıştır. Bu kapsamda, emeklilik; kanunla öngörülen çalışma süresinin ve emeklilik yaşının doldurulması sonucu kazanılan sosyal bir hak olarak kullanılırken, genç çalışan istihdamında bir yöntem olarak kullanılan erken emekliliğe teşvik veya resen emekliye sevk yöntemleri de geçici veya sürekli düzenlemelerle kullanılmıştır.

Öte yandan, gerek 5434 sayılı Kanun gerekse 5510 sayılı Kanun emekliliğe hak kazanmanın en katı hali olarak değerlendirilebilecek istekle emeklilik için 25 fiili hizmet yılının ve kadın ise 58, erkek ise 60 yaşın doldurulması şartlarının⁵ varlığı aranmakta iken, malullük (adi veya vazife malullüğü), sakatlık, çalışma gücü kayıp oranı ya da bazı görevler itibari-

le emeklilik yaşının daha aşağılara çekilmesi şeklinde uygulanılan ve bulunulan görev, unvan ya da rütbe için belirlenmiş yaşın doldurulmuş olması hallerinin varlığı anılan katılığın önüne geçen yumuşatıcı haller olarak belirlenmiştir.

Ancak, sayılan bu istisnai durumlar esas alınarak emekliliğe hak kazanmak Kanun ile öngörülen derecede bir hastalık, bir özür oranı veya sayma yolu ile belirlenmiş ve dar kapsamdaki hizmet sınıfı ya da kurumun mensubu olunması halinde mümkündür.

2. İSTEKLE EMEKLİLİK

Memurların istekle emeklilik durumları emeklilik için gerekli hizmet (prim ödeme gün sayısı) ve yaş şartlarını tamamladıktan sonra zorunlu yaş hadlerine kadar çalışacakları süre içinde talepleri üzerine taraflarına emeklilik (yaşlılık) aylığı bağlanmak üzere yetkili makamlar tarafından emekliliğe sevk edilmeleridir. İstekle emeklilik hallerini 5434 ve 5510 sayılı Kanun'lara göre ayrı ayrı değerlendirmek gerekmektedir.

2.1. 5434 Sayılı Kanun'da İstekle Emeklilik

5510 sayılı Kanun'un geçici 4'üncü maddesi uyarınca haklarında 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulanacak memurların istekle emekliliğini,

1. Hizmet ve yaş şartının tamamlanması nedeniyle istekle emeklilik,
2. İstekle yaş haddinden emeklilik,
3. Sakatların istekle emekliliği,

Olmak üzere üçe ayırmak mümkündür⁶.

2.1.1. Hizmet ve Yaş Şartının Tamamlanması Nedeniyle İstekle Emeklilik

Emekli Sandığı uygulamasında, 1999 yılı öncesinde memurların istek üzerine emekliliğe hak kazanabilmeleri için "hizmet koşulu" yeterli iken 1999 yılında 4447 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikle kadınlarda 20, erkeklerde 25 fiili hizmet yılı yanında, ayrıca kadınlarda 58, erkeklerde 60 "yaş koşulu" da getirilmiştir. Bu konu 1999 yılında yapılan geçiş düzenlemelerinin Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi üzerine 2002 yılında 5434 sayılı Kanun'un geçici 205'inci maddesi 4759 sayılı Kanun'la yeniden düzenlenmiştir. Bu çerçevede 1999 yılında Emekli Sandığına tabi görevde bulunanlar bir geçiş rejimine tabi tutulmuş, istisnai düzenlemeler yapılmış ve bu kapsamdaki kişiler için "özel yaş hadleri" belirlenmiştir. Bu yaş hadlerine kadınlar ve erkekler için aşağıdaki tablolarda ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

Emeklilik yaşının yeniden sosyal güvenlik sistemi içerisinde yer almasından en çok etkilenecek memur grubu ise

⁴ Anayasa Mahkemesi 23.02.2001 tarihli ve E: 1999/42, K: 2001/41 sayılı kararında; "Sosyal güvenlik kurumlarının programlarının gerçekleştirmediği bir gerçektir; ancak bu başınsızlık, büyük ölçüde kurum dışı nedenlerden kaynaklanmıştır. Kurumların idari ve mali özerkliğe sahip olmamaları, onları siyasi otoritenin uzun vadeli sosyal koruma stratejilerinden uzak, kısa vadeli çıkarlara dayalı kararlarına uyma durumunda bırakmıştır" ifadesi ile sosyal güvenlik kurumlarının mali sıkıntıda olma nedeni hakkında bir tespitte bulunmuştur.

⁵ 4447 sayılı Kanun ile eklenen ve Anayasa Mahkemesinin iptal kararı sonrasında 4759 sayılı Kanun ile değişikliğe uğrayan 5434 sayılı Kanun'un Geçici 205'inci maddesi ile 08.09.1999 tarihinden önce göreve başlayan memurlar için emeklilik yaşının kademeli bir şekilde 58 ve 60 yaşlarına çekilmesi sağlanmışken, 5510 sayılı Kanun'un 28'inci maddesi ile de 01.01.2036 tarihinden itibaren yaşın 01.01.2048 tarihine kadarki süreçte 65'e yükseltildiğini öngörmektedir.

⁶ Şimşek Akin, "Memurların İstekle ve Resen Emekliliği", Güncel Mevzuat, Sayı 52

Kadın iştirakçiler için hizmet sürelerine göre geçiş sürecinde tabi oldukları emeklilik yaşları		
08.09.1999 tarihindeki hizmeti	Yaş	08.09.1999 tarihinde 20 yıldan eksik hizmet süresi
20 yıl ve daha fazla	-	Hizmet Eksiği Yok
18 yıl 1 gün	38	2 yıldan az
23.05.2002 tarihindeki hizmeti	Yaş	23.05.2002 tarihinde 20 yıldan eksik hizmet süresi
20 yıl ve daha fazla	40	Hizmet eksikliği yok
18 tam yıl veya daha fazla	40	2 tam yıl veya daha az
17 tam yıl - 17 yıl 11 ay 29 gün	41	2 yıldan fazla - 3 tam yıl veya daha az
16 tam yıl - 16 yıl 11 ay 29 gün	42	3 yıldan fazla - 4 tam yıl veya daha az
15 tam yıl - 15 yıl 11 ay 29 gün	43	4 yıldan fazla - 5 tam yıl veya daha az
14 tam yıl - 14 yıl 11 ay 29 gün	44	5 yıldan fazla - 6 tam yıl veya daha az
13 tam yıl - 13 yıl 11 ay 29 gün	45	6 yıldan fazla - 7 tam yıl veya daha az
12 tam yıl - 12 yıl 11 ay 29 gün	46	7 yıldan fazla - 8 tam yıl veya daha az
11 tam yıl - 11 yıl 11 ay 29 gün	47	8 yıldan fazla - 9 tam yıl veya daha az
10 tam yıl - 10 yıl 11 ay 29 gün	48	9 yıldan fazla - 10 tam yıl veya daha az
9 tam yıl - 9 yıl 11 ay 29 gün	49	10 yıldan fazla - 11 tam yıl veya daha az
8 tam yıl - 8 yıl 11 ay 29 gün	50	11 yıldan fazla - 12 tam yıl veya daha az
7 tam yıl - 7 yıl 11 ay 29 gün	51	12 yıldan fazla - 13 tam yıl veya daha az
6 tam yıl - 6 yıl 11 ay 29 gün	52	13 yıldan fazla - 14 tam yıl veya daha az
5 tam yıl - 5 yıl 11 ay 29 gün	53	14 yıldan fazla - 15 tam yıl veya daha az
4 tam yıl - 4 yıl 11 ay 29 gün	54	15 yıldan fazla - 16 tam yıl veya daha az
3 tam yıl - 3 yıl 11 ay 29 gün	55	16 yıldan fazla - 17 tam yıl

Erkek iştirakçiler için hizmet sürelerine göre geçiş sürecinde tabi oldukları emeklilik yaşları		
08.09.1999 tarihindeki hizmeti	Yaş	08.09.1999 tarihinde 20 yıldan eksik hizmet süresi
25 yıl ve daha fazla	-	Hizmet Eksiği Yok
23 yıl 1 gün	43	2 yıldan az
23.05.2002 tarihindeki hizmeti	Yaş	23.05.2002 tarihinde 25 yıldan eksik hizmet süresi
25 yıl ve daha fazla	44	Hizmet eksikliği yok
23 tam yıl veya daha fazla	44	2 tam yıl - daha az
21 yıl 6 ay - 22 yıl 11 ay 29 gün	45	2 yıldan fazla - 3 yıl 6 ay - daha az
20 tam yıl - 21 yıl 5 ay 29 gün	46	3 yıl 6 aydan fazla - 5 tam yıl - daha az
18 yıl 6 ay - 19 yıl 11 ay 29 gün	47	5 yıldan fazla - 6 yıl 6 ay - daha az
17 tam yıl - 18 yıl 5 ay 29 gün	48	6 yıl 6 aydan fazla - 8 tam yıl - daha az
15 yıl 6 ay - 16 yıl 11 ay 29 gün	49	8 yıldan fazla - 9 yıl 6 ay - daha az
14 tam yıl - 15 yıl 5 ay 29 gün	50	9 yıl 6 aydan fazla - 11 tam yıl - daha az
12 yıl 6 ay - 13 yıl 11 ay 29 gün	51	11 yıldan fazla - 12 yıl 6 ay - daha az
11 tam yıl - 12 yıl 5 ay 29 gün	52	12 yıl 6 aydan fazla - 14 tam yıl - daha az
9 yıl 6 ay - 10 yıl 11 ay 29 gün	53	14 yıldan fazla - 15 yıl 6 ay - daha az
8 tam yıl - 9 yıl 5 ay 29 gün	54	15 yıl 6 aydan fazla - 17 tam yıl - daha az
6 yıl 6 ay - 7 yıl 11 ay 29 gün	55	17 yıldan fazla - 18 yıl 6 ay - daha az
5 tam yıl - 6 yıl 5 ay 29 gün	56	18 yıl 6 aydan fazla - 20 tam yıl - daha az
3 yıl 6 ay - 4 yıl 11 ay 29 gün	57	20 yıldan fazla - 21 yıl 6 ay - daha az
3 tam yıl - 3 yıl 5 ay 29 gün	58	21 yıl 6 aydan fazla - 22 tam yıl

08.09.1999 tarihinden sonra ilk defa memuriyet hizmetine girerek iştirakçilik sıfat ve haklarını kazananlardır. Bunların istekleri üzerine emekliye sevk edilebilmeleri için kadın ise 58 yaşını, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması ve kadın-erkek fark etmeksizin 25 hizmet yılını tamamlaması gerekmektedir.

Yukarıda açıklanan emekliliğe hak kazanma süreci, herhangi bir nedenle⁷ Emekli Sandığına tabi görevlerden ayrılmış ve açıkta bulunanlar açısından da geçerli olup, Emekli Sandığına tabi görevlerinden ayrılarak diğer sosyal güvenlik kanunlarına tabi olarak çalışmayı sürdürenler bakımından uygulanacak emeklilik mevzuatının tespiti açısından mülga 2829 sayılı Kanun⁸ hükümleri uygulanacaktır.

2.1.2. İstekle Yaş Haddinden Emeklilik

Memurların Emekli Sandığına sağlanan haklardan⁹ yararlanmaya hak kazanabilmeleri için 18 yaşını doldurmuş¹⁰ olmaları genel bir şart olduğu gibi azami çalışılacak yaş haddi de 65 yaşın doldurulduğu tarih olarak belirlenmiştir. Yine uygulamada gerek 18 yaşından önce göreve başlama¹¹ hali gerekse 65 yaşından önce veya sonra istekle ya da zorunlu olarak (resen) yaş haddinden emekliye sevk edilme halleri meslek gruplarına göre özel olarak düzenlenmiştir. İştirakçilerin 65 yaşını doldurmasından önce yaş haddi hükümlerinden yararlanarak emekliye ayrılımları, belirli bir hizmet süresine sahip olma ve belirli bir yaşın doldurulmuş olmasına bağlıdır. Yaş haddinden istekle emeklilik hakkı kadın ve erkek iştirakçiler için farklı esaslara tabi tutulmamıştır.

4447 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 08.09.1999 tarihine kadar Emekli Sandığına tabi görevi devam edenler ile istifa, istifa etmiş sayılma, göreve son verme gibi nedenlerle açıkta bulunanların istekleri üzerine emekli aylığına hak kazanabilmeleri için en az 10 fiili hizmet yılının bulunması ve 60 yaşın doldurulmuş olması gerekmektedir. Ancak 4447 sayılı Kanun ile yaş

⁷ Bk. 5434 sayılı Kanun 87'nci maddesi

⁸ 2829 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi ile belirlenmiş istisnalar haricinde birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere; son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanması hükmüne bağlanmıştır.

⁹ Bk. 5434 sayılı Kanun 13'üncü madde

¹⁰ Bk. 5434 sayılı Kanun 12'nci madde

¹¹ Bkz. 5434 sayılı Kanun Ek 21'inci madde

haddinden istekle emeklilik için hizmet süresi ve yaş haddinde artış yapılmıştır. Buna göre yaş haddi nedeniyle memurlara aylık bağlanması için gerekli hizmet süresi 10 yıldan 15 fiili hizmet yılına, yaş ise 60'tan 61'e yükseltilmiştir.

Dolayısıyla 2008 yılı Ekim ayından önce Emekli Sandığı iştirakçiliği bulunan ve 20 hizmet yılını doldurmamış olan kadın iştirakçiler ile 25 hizmet yılını tamamlamamış olan erkek iştirakçilere, 15 hizmet yılını tamamlamış ve 61 yaşını doldurmuş olmaları ve emeklilik talebinde bulunmaları halinde de emekli aylığı bağlanabilmektedir.

İstekle yaş haddinden emeklilik durumunda da aylığa hak kazanabilmek için gerekli olan en az hizmet süresinin 10 yıldan 15 yıla çıkarılması nedeniyle, hak kayıplarının engellenmesi için istekle emeklilikte olduğu gibi 5434 sayılı Kanun'a Geçici 206'ncı madde eklenmiştir. Anayasa Mahkemesinin sözü edilen iptal kararından etkilenen bu madde, 4759 sayılı Kanun'la şekillenmiş ve 08.09.1999 tarihinde Emekli Sandığına tabi olarak fiilen çalışanlardan 50 ve daha yukarı yaşlarda bulunanlar, yaş haddi nedeniyle istekleri üzerine emekliye ayırdıklarında 10 yıl fiili hizmet süresini doldurmuş olmaları emekli aylığına hak kazanmaları için yeterli sayılmıştır.

2.1.3. Sakatların İstekle Emekliliği

Emekli Sandığında sakatların istekle emekliliğe hak kazanma şartları, belirli bir yaşın doldurulmuş olma şartından ziyade belirli bir oranda özre sahip olma ve belirli hizmet süresine sahip olma şartlarına bağlanmıştır.

Sakatlık, kişinin çalışmasına engel olmayan yani maluliyeti gerektirmeyen bir özre sahip olması olarak tanımlanabilir. Emekli Sandığında iştirakçinin sakat olarak kabul edilebilmesi için en az yüzde 40 oranında bir özre sahip olduğunun, ilgili mevzuatına göre düzenlenmiş bir rapor ile tespit edilmiş olması gerekmektedir.

Emekli Sandığı kapsamında sakatlara emeklilik hakkını veren ilk düzenleme, 1981 yılında 2559 sayılı Kanun'la 5434 sayılı Kanun'un 39'uncu maddesine (j) fıkrası eklenmek suretiyle yapılmış ve bu düzenleme kapsamında, "sakatlıkları sebebiyle ilgili mevzuat uyarınca göreve alınma biçimi" asli bir önkoşul olarak yasal düzenleme kapsamına alınmıştır.

Daha sonra 1983 yılında 2889 sayılı Kanun'la 5434 sayılı Kanun'a eklenen Ek Geçici 22'nci madde ile sakat olup, sakatlarla ilgili mevzuattan yararlanmaksızın ve İş Kanunu'nun 25'inci maddesine göre tescili yapılmaksızın Emekli Sandığına tabi görevlere giren ve bedensel ve zihinsel yeteneklerindeki eksiklik nedeniyle çalışma güçlerini en az yüzde 40 oranında yitirdiği sağlık kurulu raporu ile belgelenenlerin de aynı haklardan yararlandırılmalarına imkân tanınmıştır. Ancak bugün için bu hüküm çok fazla geçerliliğe sahip bulunmamaktadır.

Bu kapsamda son olarak 2005 yılında 5335 sayılı Kanun ile 5434 sayılı Kanun'un 39'uncu maddesinin (j) fıkrasına son şekli verilmiştir. Bu düzenleme ile sakatlıkları sebebiyle ilgili mevzuat uyarınca göreve alınmaya ilişkin şart yumuşatılarak, memurların göreve girişlerinde Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik'e uygun olarak alınmış ve bu raporda sakatlık oranının en az yüzde 40 olma halinin sakatlık hükümlerinden yararlandırılmak için yeterli olduğu hükmüne bağlanmıştır.

Sözü edilen bu üç hal kapsamında bulunan ve Emekli Sandığına (5510 4/1-c sigortalısı) tabi şekilde aktif olarak çalışan sakatlara emekli aylığı bağlanabilmesi için gerekli hizmet süresi 15 yıl olarak belirlenmiş ancak sakatlık nedeniyle emeklilik talebinde bulunacaklar için bir emeklilik yaşı öngörülmemiştir.

Ayrıca 5510 sayılı Kanun'un Geçici 4'üncü maddesiyle Emekli Sandığı iştirakçiliği bulunması nedeniyle 4/1-c sigortalısı sayılan memurlardan görevde iken yüzde 59 ile yüzde 40 arasında sakatlığı olanlara da yeni bir hak tanınmıştır. Buna göre çalışmaya başladıktan sonra Sosyal Güvenlik Kurumunca yetkilendirilen sağlık hizmet sunucularının sağlık kurullarınca usulüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbi belgelerin incelenmesi sonucu SGK Sağlık Kurulunca çalışma gücündeki kayıp oranının;

- Yüzde 50 ile yüzde 59 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar, en az 5760 (16 yıl),
- Yüzde 40 ile yüzde 49 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar, en az 6480 (18 yıl),

gün uzun vadeli sigorta kolları primi bildirilmiş olması şartıyla istekleri halinde yaş şartı aranmaksızın 5434 sayılı Kanun'a göre yaşlılık (emekli) aylığına hak kazanabileceklerdir.

5510 sayılı Kanun'un Geçici 4'üncü maddesi ile sakatların emekliliğine ilişkin 5434 sayılı Kanun hükümlerine paralel hükümlere yer verilerek, 5434 sayılı Kanun'a tabi olarak çalışmaya başlamış olup, çalışmaya başlamadan önce ilgili mevzuatına göre alınmış ve en az yüzde 40 oranında özür olduğu gösterir sağlık kurulu raporu bulunanların yanında en az yüzde 40 oranında doğuştan özür olduğu belgelenenlerin aylık talep tarihinde 4/1-c sigortalısı olmaları ve en az 5400 gün (15 yıl) uzun vadeli sigorta kolları primi bildirilmiş ya da emekli keseneği ödenmiş olması şartıyla sakatlıkları nedeniyle istekleri üzerine yaş şartına tabi tutulmadan emekli olmalarına ilişkin hükümlerin uygulamaya devam edilmesine imkân tanınmıştır.

2.2. 5510 Sayılı Kanun'da İstekle Emeklilik

Memurların istekle emekliliği 5434 sayılı Kanun'da olduğu gibi 5510 sayılı Kanun'da da "Zorunlu Hizmet ve Yaş Şartının Tamamlanması Nedeniyle İstekle Emeklilik", "İstekle Yaş Haddi Nedeniyle Emeklilik" ve "Sakatların İstekle Emekliliği" olmak üzere üç başlık altında toplanabilir.

2.2.1. Zorunlu Hizmet ve Yaş Şartının Tamamlanması Nedeniyle İstekle Emeklilik

5510 sayılı Kanun'da da kamu görevlilerinin istekleri üzerine yaşlılık aylığına hak kazanmaları için 4447 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 08.09.1999 tarihinden sonra göreve girenler için belirlenen yaş ve hizmet süreleri aynı şekilde düzenlenmiştir. Yani kamu görevlilerinin istekleri üzerine emekliye sevk edilebilmeleri için kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması ve kadın-erkek fark etmeksizin 25 hizmet yılını (9000 gün) tamamlamış olması gerekmektedir.

Ancak yukarıda açıklandığı gibi 5510 sayılı Kanun ile kademeli olarak emeklilik yaşında bir artış öngörülmüş ve 2048 yılından itibaren kadın-erkek fark etmeksizin emeklilik yaşının 65'e çıkarılması yönünde bir düzenleme yapılmıştır.

İlk defa 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 2008 yılı Ekim ayından sonra 4/1-c sigortalısı olan kamu görevlilerinden kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş ve en az 9000 gün (25 yıl) malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olanlara istekleri üzerine yaşlılık aylığı bağlanması öngörülmüştür. Ancak kalıcı ve sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sistemi kurulması için yaşam standartlarının artacağı, varsayımıyla aşağıda yer verilen tabloda gösterilen OECD ve AB ülkelerinde uygulanan yaş hadleri de dikkate alınarak prim ödeme gün sayısı aynı kalmak şartıyla yaş şartının kademeli olarak artırılması öngörülmüştür.

Buna göre 58-60 emeklilik yaşı;¹²

1. 01.01.2036 ila 31.12.2037 tarihleri arasında kadın için 59, erkek için 61,
2. 01.01.2038 ila 31.12.2039 tarihleri arasında kadın için 60, erkek için 62,
3. 01.01.2040 ila 31.12.2041 tarihleri arasında kadın için 61, erkek için 63,
4. 01.01.2042 ila 31.12.2043 tarihleri arasında kadın için 62, erkek için 64,
5. 01.01.2044 ila 31.12.2045 tarihleri arasında kadın için 63, erkek için 65,
6. 01.01.2046 ila 31.12.2047 tarihleri arasında kadın için 64, erkek için 65,
7. 01.01.2048 tarihinden itibaren ise kadın ve erkek için 65,

Olarak uygulanacaktır. Bu yaş hadlerinin uygulanmasında, sigortalıların 9000 olarak belirlenen (25 yıl) prim gün sayısını doldurduğu tarihte geçerli olan yaş haddi esas alınacaktır.

Ayrıca, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca tespit edilen maden işletmelerinin yeraltı işlerinde sürekli veya münavebel¹³ olarak en az 20 yıldan beri çalışan sigortalılar için emeklilik yaşı 55 olarak belirlenmiştir.

OECD ve AB ülkelerinde emeklilik yaşı ¹⁴					
Ülkeler	Emeklilik Yaşı		Ülkeler	Emeklilik Yaşı	
	Kadın	Erkek		Kadın	Erkek
Avustralya	65	65	Norveç	67	67
Avusturya	60	65	Polonya	60	65
Belçika	65	65	Portekiz	65	65
Kanada	65	65	Slovakya	62	62
Çek Cum.	59-63	63	İspanya	65	65
Danimarka	65	65	İsveç	65	65
Finlandiya	65	65	İsviçre	64	65
Fransa	60	60	Türkiye*	58	60
Almanya	65	65	İngiltere	65	65
Yunanistan	65	65	A.B.D	67	67
Macaristan	62	62	Estonya	63	63
İzlanda	67	67	Bulgaristan	60	63
İrlanda	66	66	Romanya	60	65
İtalya	65	65	Letonya	62	62
Japonya	65	65	Litvanya	60	62,5
Kore	60	60	Malta	60	61
Lüksemburg	65	65	Slovenya	61	63
Meksika	60	65	Güney Kıbrıs	65	65
Hollanda	65	65	Yeni Zelanda	65	65

*4447 sayılı Kanun'la birlikte emeklilik yaşının kademeli olarak yükseltilmesi öngörüldüğünden mevcut emeklilik yaşı tablodaki rakamların altındadır.

¹² Bk. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 28'inci madde

¹³ Münavebe sözlük anlamı: Nöbetleşme (bkz. www.tdksozluk.com)

¹⁴ Kaynak: Pensions at a Glance, OECD 2005.

2.2.2. İstekle Yaş Haddi Nedeniyle Emeklilik

Emeklilik için kadın ise 58, erkek ise 60 yaş veya 2048 yılına kadar kademeli olarak öngörülen yaş şartlarını sağlayan ancak 9000 gün (25 yıl) prim ödeme gün sayısını tamamlayamayan sigortalılara da emeklilik için prim ödeme gün sayısında bir kolaylık sağlanmıştır. Bu düzenlemeye göre sigortalılardan kadın ise 58, erkek ise 60 yaş veya 2048 yılına kadar kademeli yaş hadlerine üç yıl eklenmek ve 65 yaşını geçmemek üzere adlarına en az 5400 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olanlara da yaşlılık aylığından yararlanma imkânı sağlanmıştır.

Sosyal Güvenlik Kurumu sağlık kurulunca erken yaşlanmış olduğu tespit edilen ve 55 yaşını doldurmuş sigortalılar, adlarına en az 9000 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olması halinde de yaşlılık aylığından yararlanabileceklerdir.

2.2.3. Sakatların İstekle Emekliliği

İlk defa 4/1-c sigortalısı sayılan kamu çalışanlarından, çalışmaya başladıkları tarihten önce çalışma gücünün yüzde 60'ını veya vazifesini yapamayacak derecede meslekte kazanma gücünü kaybettiği önceden veya sonradan tespit edilen ve malûl sayılmayı gerektirecek derecede hastalık veya özürlü bulunmadığı için malûllük aylığından yararlanamayanlar, en az on beş yıldan beri sigortalı bulunmak ve en az 3960 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olmak şartıyla yaşlılık aylığına hak kazanabileceklerdir. Ayrıca çalışma gücündeki kayıp oranının;

- Yüzde 50 ila yüzde 59 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar, en az 16 yıldan beri sigortalı olmaları ve 4320 gün (12 yıl),
- Yüzde 40 ila yüzde 49 arasında olduğu anlaşılan sigortalılar, en az 18 yıldan beri sigortalı olmaları ve 4680 gün (13 yıl),

Malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olmak şartıyla yaş şartları aranmaksızın yaşlılık aylığına hak kazanabileceklerdir.

3. RESEN EMEKLİLİK

Memurların resen emeklilikleri, istekleri üzerine değil de resen emekliliği gerektiren hallerden birinin oluşması halinde kurumlarınca isteklerine bakılmaksızın emekliye sevk edilmeleridir.

3.1. 5434 Sayılı Kanun'da Resen Emeklilik

5510 sayılı Kanun'un geçici 4'üncü maddesi gereğince 2008 yılı Ekim ayı başından önce Emekli Sandığı iştirakçiliği bulunanlar hakkında uygulanacak 5434 sayılı Kanun'da memurların resen emeklilikleri, "görülen lüzum üzerine resen emeklilik"(5434 SK Madde 39/b), "sicilen resen emeklilik"(5434 SK Madde 39/e,f) ve "yaş haddi nedeniyle resen emeklilik"(5434 SK 39/c) olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

3.1.1. Görülen Lüzum Üzerine Resen Emeklilik

Emekli Sandığına tabi çalışan memurlardan¹⁵ 30 hizmet yılını tamamlamış olanlar kurumlarınca lüzum görüldüğünde yaş kaydı aranmaksızın resen emekliye sevk edilebilmekte-

¹⁵ 2008 yılı Ekim ayından önce Emekli Sandığı iştirakçiliği bulunan ve 5510 sayılı Kanun'un 4/1-c sigortalısı sayılan kamu görevlileri kastedilmektedir.

dir. Söz konusu düzenleme 5434 sayılı Kanun'un 39'uncu maddesinin (b) fıkrasında yer almakta olup, bu düzenleme kapsamında kadın ve erkekler aynı şartlara tabi olup kendilerine emekli aylığı bağlanabilmesi için 61 yaşın doldurulmuş olması şartı da aranmaktadır (5434 SK Madde 39).

3.1.2. Sicilen Resen Emeklilik

Emekli Sandığında;

- Subay ve askeri memurlarla, gedikli subay ve gedikli erbaşların ahlak noktasından hüküm ile veya yetersizlik veya disiplin sebeplerinden dolayı sicilleri üzerine ve yahut askeri mahkemelerce verilecek kararlar üzerine (5434 SK 39/e),
- Subay ve askeri memurlarla, gedikli subay ve gedikli erbaşlar dışındaki iştirakçilerin ise ahlak ve yetersizlik sebeplerinden dolayı yönetmeliğine göre (5434 SK 39/f),

kurumlarınca resen emekliye sevk edilenlere, kadın-erkek ayrımı yapılmaksızın 25 fiili hizmet yılı ve 61 yaşını doldurulmuş olması halinde emekli aylığı bağlanabilmektedir.

Bu şekilde resen emekliye sevk edilenler için 61 olarak belirlenmiş olan emeklilik yaşı, 1999 yılından önce memuriyete başlamış olanlar için 5434 sayılı Kanun'un geçici 205'inci maddesine göre belirlenen ve bölüm 3.1.1 de yer alan tablolardaki "özel yaş hadleri" ne bakılarak hesaplanacaktır.

3.1.3. Yaş Haddinden Resen Emeklilik

Memurların 15 hizmet yılını ve 61 yaş şartını tamamlamaları halinde istekle yaş haddinden emekliye ayrılımları

mümkün iken görev, unvan veya sınıflarına göre çalışabilecekleri azami yaş hadleri de bulunmaktadır. Söz konusu azami yaş hadlerini dolduran memurlara, yaş haddinin doldurulması nedeniyle resen emeklilik hükümleri uygulanarak aylık bağlanmaktadır. Yeterli hizmet süreleri bulunmayanlara ise (en az 15 yıl hizmeti olmayanlara) toptan ödeme hükümleri uygulanmak suretiyle aylık bağlanmadan toptan ödeme yapılmaktadır.

Memurların emekliliğe sevklerinde genel yaş haddi 65 olarak belirlenmiştir. Yani 5434 sayılı Kanun ve ilgili personel kanunlarında emeklilik yaş hadleri ayrıca belirlenen unvan veya görevlerde bulunanlar hariç, memurların azami çalışabilecekleri yaş haddi 65 yaşlarını doldurdıkları tarihtir. Ancak üniversite öğretim üyeleri, Türk Silahlı Kuvvetleri, Emniyet, Gümrük Koruma Mensupları, Posta ve Telgraf hat bakıcı ve dağıtıcıları ve Milli İstihbarat Teşkilatı kadrolarında çalışan personel için kadro görev unvanları veya rütbeler itibarıyla farklı yaş hadleri belirlenmiştir¹⁶. Ayrıca yine çeşitli kanunlarda bazı görevlerde bulunanlar için özel yaş hadleri belirlenmiştir. Uygulamada uyumsuzluk konusu olan hesaplamalardan bir tanesi memurun 65 yaşını veya tabi olduğu yaş haddini doldurduğu tarihin hangi tarih olduğudur. Buna göre doğum tarihine 65 yaşın eklenmesi suretiyle bulunan tarih 65 yaşın doldurulduğu tarihi olmaktadır.

Gerek 65 yaş gerekse kadro görev unvanları veya rütbelere göre belirlenmiş özel yaş hadlerinin doldurulması nedeniyle haklarında emeklilik hükümleri uygulanan memurlara emekli

¹⁶ Bk. 5434 sayılı Kanun 40'inci madde

aylığı bağlanması için gerekli en az hizmet süresi 1999 yılına kadar 10 yıl olarak uygulanmaktaydı. Ancak 08.09.1999 tarihinde 4447 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesiyle 10 yıl olarak uygulanan en az hizmet süresi 15 yıla çıkarılmıştır.

Bu tarihte görevde bulunan memurlar için yaş haddi nedeniyle resen emekliye sevk edilecekler hakkında 5434 sayılı Kanun'un Geçici 206'ncı maddesi ile ayrı bir düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeye göre 08.09.1999 tarihinde iştirakçi olarak fiilen çalışmaları ve bu tarihte 50 ve daha yukarı yaşta bulunmaları halinde kurumlarınca yaş haddi nedeniyle emekliye sevk edildiklerinde 10 yıl fiili hizmet süresini doldurmuş olmaları şartıyla emekli aylığına hak kazanabilmektedirler.

Genel yaş haddi olan 65 yaş dikkate alınarak sözü edilen Geçici 206'ncı maddenin 08.09.2014 tarihinden itibaren uygulama alanı kalmayacaktır.

3.2. 5510 Sayılı Kanun'da Resen Emeklilik

İlk defa 5510 sayılı Kanunu'nun 4/1-c sigortalısı olan kamu çalışanlarının resen emekliliklerine 5510 sayılı Kanun'un "Bazı kamu görevlilerine yaşlılık aylığı bağlanacak haller" başlıklı 44'üncü maddesinde yer verilmiştir. Bu düzenleme gereğince 4/1-c sigortalısı kamu çalışanlarının resen emeklilikleri "Yaş haddinden Resen Emeklilik", "Sicilen Resen Emeklilik" ve "Kadrosuzluk Nedeniyle Resen Emeklilik" olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

3.2.1. Yaş Haddinden Resen Emeklilik

5510 sayılı Kanun'da 4/1-c sigortalısı kamu çalışanlarının yaş haddi nedeniyle resen emekliye sevklerinde, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu'nun 40'inci maddesi gereğince yaş haddinden emekliye ayrılanlara 5400 gün (15 yıl) prim ödeme gün sayısı bulunması şartıyla yaşlılık aylığı bağlanmasına imkân sağlanmıştır.

3.2.2. Sicilen Resen Emeklilik

Kamu çalışanlarından 4/1-c sigortalısı olanların sicilen resen emekliliğe sevkleri ile ilgili olarak Emekli Sandığı uygulamasına paralel bir düzenleme yapılmıştır. Bu düzenleme gereğince;

1. Subay, astsubay, askerî memurlarla uzman jandarma ve uzman erbaşlar ahlak noktasından hükümle veya

yetersizlik ya da disiplin sebeplerinden dolayı sicilleri üzerine veyahut askerî mahkemelerce verilecek kararlar üzerine,

2. Bunlar dışındaki iştirakçilerin ise ahlak ve yetersizlik sebeplerinden dolayı yönetmeliğine göre,

Kurumlarınca resen emekliye sevk edilenler 9000 gün (25 yıl) prim ödeme gün sayısını tamamlamaları ve istekle emeklilik için gerekli yaş şartını da taşımaları halinde yaşlılık aylığına hak kazanabilmektedir.

3.2.3. Kadrosuzluk Nedeniyle Resen Emeklilik

Özel kanunları gereğince kadrosuzluk nedeniyle emekliye sevk edilenlere yaş şartı aranmaksızın, prim ödeme gün sayısının 9000 gün (25 yıl) olması halinde yaşlılık aylığı bağlanmaktadır. Özel kanunları gereğince kadrosuzluk nedeniyle emeklilik hükümleri kapsamına askeri personel (subaylar) girmektedir.

4. MALÛLEN EMEKLİLİK

5510 sayılı Kanun ile birçok konuda olduğu gibi maluliyet konusunda da özellikle Emekli Sandığı iştirakçisi kamu çalışanları için bazı kolaylıklar getirilmiştir. Öncelikle 5434 sayılı Kanun ile malullük aylığı bağlanabilmesi için memurlarda adi malullük için fiilen 10 yıl, tedavisi mümkün olmayan bir maluliyeti olup herhangi bir şekilde kazanç ve başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettirme imkânı kalmayan adi malullere fiilen 5 yıl hizmet şartı aranmaktaydı. 5510 sayılı Kanun ile en az 10 yıldan beri sigortalı bulunup, toplam olarak 1800 gün veya başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul olan sigortalılar için ise sigortalılık süresi aranmaksızın 1800 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olması şartları getirilerek hizmet şartı 5 yıla indirilmiştir.

5434 sayılı Kanun'a göre kamu görevlilerinden hastalığın oluş sebebine bakılmaksızın vücutlarında meydana gelen rahatsızlıklar veya tedavisi mümkün olmayan hastalıklara yakalanmaları sebebiyle görevlerini yapamayacak duruma girenler hakkında malullük hükümleri uygulanmaktadır. İlk defa 5510 sayılı Kanun'un 4/1-c maddesi kapsamında sigortalı olanlar için ise çalışma gücünün en az yüzde 60'ını veya vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiği SGK Sağlık Kurulunca tespit edilenler malul sayılmaktadır.

5434 sayılı Kanun'a paralel bir düzenleme olarak kamu görevlilerinden sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce çalışma gücünün yüzde 60'ını veya vazifesini yapamayacak derecede meslekte kazanma gücünü kaybettiği önceden veya sonradan tespit edilenler malullük aylığından yararlanamayacaktır.

Sigortalının veya işverenin talebi üzerine, 5510 sayılı Kanun'un 4/1-c maddesi kapsamında sayılan sigortalılardan;

- Görevlerine devam etmekte olanların, çalışma gücünün en az yüzde 60'ını veya vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiği,
- Görevlerinden ayrıldıktan sonra herhangi bir sigortalılık hâline tabi olmayanların, çalışma gücünün en az yüzde 60'ını kaybettiği,
- Personel kanunlarına tabi olanların hastalıklarının kanunlarında tayin edilen sürelerden fazla devam ettiği, olmayanların ise hastalık sebebiyle malul sayılmasına esas alınacak hastalık süreleri hakkında kendi özel kanunları yürürlüğe girinceye kadar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun hastalık iznine ilişkin hükümleri uygulanmak suretiyle bu süreleri doldurdukları,

SGK tarafından yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca usulüne uygun düzenlenecek raporlar ve dayanağı tıbbî belgelerin incelenmesi sonucu Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilen sigortalı malul sayılır.

Sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce çalışma gücünün yüzde 60'ını veya vazifesini yapamayacak derecede meslekte kazanma gücünü kaybettiği önceden veya sonradan tespit edilen sigortalılar ile yedek subay veya er olarak ya da talim, manevra, seferberlik veya harp dolayısıyla görevleri ile ilgileri kesilmeksizin silah altına alındıkları dönemde malul olup, bu malullükleri asıl görevlerini veya işlerini yapmaya mani olmayanlar hakkında, bu hastalık veya özürleri sebebiyle malullük sigortasına ilişkin hükümler uygulanmamaktadır.

Memurların görevlerini yapamayacak şekilde çalışma gücünü kaybetmelerinde taraflarına aylık bağlanması maluliyetlerine sebep olan olayın görevi ile ilgili olup olmadığı-

na göre değişmektedir. Bu nedenle memurlara malul aylığı bağlanması adi malullük ve vazife malullüğü olmak üzere iki başlıkta değerlendirilecektir.

4.1. Adi Malûl Aylığının Bağlanması

Memurların çalışmalarına engel olacak şekilde malul duruma düşmelerine sebep olan olayın görevleri ile ilgili olmaması durumunda haklarında adi malullük hükümleri uygulanmaktadır. Bu durum ise 2008 yılı Ekim ayı başından önce Emekli Sandığı iştirakçiliği bulunan 4/1-c sigortalıları ile ilk defa 5510 sayılı Kanun'a göre 4/1-c sigortalısı olanlar açısından farklılık arz etmektedir.

4.1.1. 5434 sayılı Kanun'da Adi Malûl Aylığının Bağlanması

5434 sayılı Kanun'da kamu çalışanlarının tarafına maluliyet aylığı bağlanabilmesi için fiilen 10 yıl (3600 gün) veya asgari 5 yıl (1800 gün) emekliliğe esas bir hizmette bulunmak şartıyla tedavisi mümkün olmayan bir maluliyete sahip olan ve herhangi bir şekilde kazanç ve başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettirme imkanı kalmayan malullere de 15 yıl fiili hizmeti bulunan maluller gibi aylık bağlanmakta iken yeni sistemde maluliyet aylığı bağlanması için gerekli olan hizmet süresi kısaltılmıştır.

5434 sayılı Kanun'da, maluliyet aylığı kamu çalışanlarından en az 10 yıl fiili hizmeti bulunanlara bağlanacak aylığın oranı yüzde 60 ve fiili hizmet toplamı 10 yıldan fazla olanlara her tam yıl için yüzde 1 fazlası ve fiili ve itibari hizmet toplamındaki ay kesirleri tam ay sayılmak suretiyle yıl kesirlerinin her ayı için emekli aylığı bağlanmasına esas aylık tutarının yüzde 1'inin 12'de biri emekli aylığına ayrıca eklenerek bulunacak oran üzerinden bağlanmaktadır.

Yine asgari 5 yıl emekliliğe esas bir hizmette bulunmak şartıyla tedavisi mümkün olmayan bir maluliyete sahip olan ve herhangi bir şekilde kazanç ve başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettirme imkanı kalmayan malullere de yüzde 65 oranında aylık bağlanmaktadır.

5434 sayılı Kanun'un Ek 19'uncu maddesi uyarınca 5510 sayılı Kanun'un Geçici 4'üncü maddesi gereğince haklarında 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulanacak memurlara bağ-

lanacak adi malullük aylığının alt sınırı, 14'üncü derecenin 2'nci kademesi üzerinden 30 fiili hizmet yılı için hesaplanacak emekli aylığı tutarından az olamayacaktır¹⁷.

4.1.2. Yeni Sistemde Adi Malûl Aylığının Bağlanması

5510 sayılı Kanun'da sigortalılara malûllük sigortasından sağlanan hak, malûllük aylığı bağlanması olarak tanımlanmıştır. Malûllük aylığı bağlanabilmesi için sigortalının;

1. Öncelikle malûl sayılması,
2. En az on yıldan beri sigortalı bulunup, toplam olarak 1800 gün veya başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede malul olan sigortalılar için ise sigortalılık süresi aranmaksızın 1800 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmiş olması,
3. Malûliyeti nedeniyle sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldıktan veya işyerini kapattıktan veya devrettikten sonra Kurumdan yazılı istekte bulunması,

Gerekmetedir. Yeni sistemde malûllük aylığı, prim gün sayısı 9000 günden az olan sigortalılar için 9000 gün üzerinden, 9000 gün ve daha fazla olanlar için ise toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden hesaplanacaktır.

Malûllük aylığı, kamu görevlisi iken görevinden ayrılmış ve daha sonra başka bir sigortalılık haline tabi olarak çalışmamış olanların;

- Malûl sayılmasına esas tutulan rapor tarihi yazılı istek tarihinden önce ise yazılı istek tarihini,
- Malûl sayılmasına esas tutulan rapor tarihi yazılı istek tarihinden sonra ise rapor tarihini,
- Kamu görevlisi olarak çalışmakta olanların ise, malûliyetleri sebebiyle görevlerinden ayrıldıkları tarihi,
- Takip eden ay başından itibaren başlayacaktır.

4.2. Vazife Malûllüğü Aylığı

Emekli Sandığı uygulamasında memurun maluliyetinin görevi nedeniyle meydana gelmiş olması halinde hakkında vazife malullüğü hükümleri uygulanmaktadır. Bu kapsamda vazife malullüğünün tespitinde ortaya çıkan malullük ile yapılan görev arasında direkt bir illiyet bağının bulunması şartı aranmaktadır.

Ancak, 5510 sayılı Kanun ile 5434 sayılı Kanun'dan farklı ve 5434 sayılı Kanun'da belirtilen durumlara da ek olarak kamu görevlilerinin idarelerince sağlanan bir taşıtla işe geliş ve işten dönüşleri sırasında veya işyerinde meydana gelen kazadan doğmuş malullükler nedeniyle de vazife malûlü olarak kabul edilmeleri ile vazife malullüğü aylığına hak kazanmaları imkanı sağlamıştır.

Emekli Sandığı iştirakçiliği bulunan memurların 5434 sayılı Kanun'un 45'inci maddesinde sayılan olaylardan meydana gelmiş hastalık veya sakatlık dolayısıyla görevlerini yapamayacak derecede rahatsızlanmaları yani malul hale gelmeleri halinde haklarında 5434 sayılı Kanun'un vazife malullüğü ile ilgili hükümlerin uygulanmaktaydı.

Ancak 5510 sayılı Kanun'un Geçici 4'üncü maddesinin üçüncü fıkrasının "5434 sayılı Kanun'a göre iştirakçi olup bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten sonra bu Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olarak çalışmaya başlayanlardan vazife malûllüğü kapsamına girenler hakkında, bu Kanun'un 47'nci maddesinin birinci fıkrasına göre işlem yapılır." Hükmü nedeniyle 5434 sayılı Kanun'a göre Emekli Sandığı iştirakçiliği bulunması nedeniyle 4/1-c sigortalısı sayılan memurların vazife malullüklerinin tespitinde 5510 sayılı Kanun'un 47'nci maddesinin birinci fıkrası dikkate alınacaktır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "Vazife Malûllüğü" başlıklı 47'nci maddesinin birinci fıkrasında "Bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlar için aşağıdaki hallerde vazife malûllüğü

¹⁷ 01.01.2011-30.06.2011 tarihleri arasında 5434 sayılı Kanun'a göre emekli olanlara bağlanacak alt sınır aylığı 936,16 TL'dir.

hükümleri uygulanır. 25'inci maddede belirtilen malûllük; sigortalıların vazifelerini yaptıkları sırada veya vazifeleri dışında idarelerince görevlendirildikleri herhangi bir kamu idaresine ait başka işleri yaparken bu işlerden veya kurumlarının menfaatinin korumak maksadıyla bir iş yaparken ya da idarelerince sağlanan bir taşıtla işe gelişi ve işten dönüşü sırasında veya işyerinde meydana gelen kazadan doğmuş olursa, buna vazife malûllüğü ve bunlara uğrayanlara da vazife malûlü denir.” İkinci fıkrasında ise; “Vazife malûllükleri;

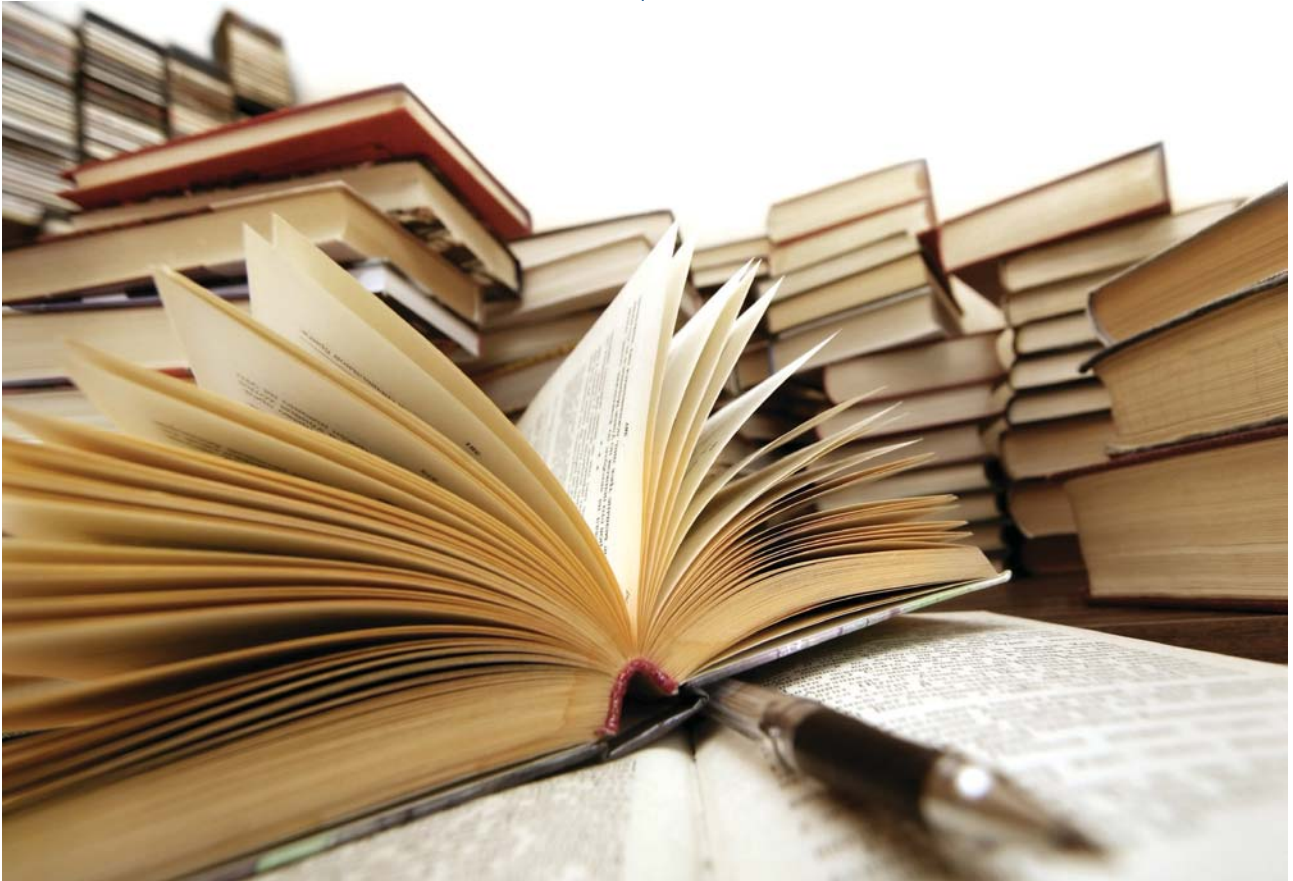
- Keyif verici içki ve her çeşit maddeler kullanmaktan,
- Kanun, tüzük ve emir dışında hareket etmiş olmaktan,
- Yasak fiilleri yapmaktan,
- İntihara teşebbüsten,
- Her ne suretle olursa olsun kendisine veya başkalarına menfaat sağlama veya zarar verme amacından,

Doğmuş olursa bunlara uğrayanlar hakkında vazife malûllüğü hükümleri uygulanmaz.” Denilmek suretiyle konu hüküm altına alınmıştır. 5510 sayılı Kanun'da vazife malûllüğünün kapsamını genişletici nitelikteki bu hükümler nedeniyle memurun maluliyeti;

- İdarelerince sağlanan bir taşıtla işe gelişi ve işten dönüşleri sırasında,
- İşyerinde meydana gelen kazadan,

Doğmuş olursa vazife malulü olarak kabul edilmelerine imkan tanınarak 5434 sayılı Kanun ile vazife malullüğü olarak kabul edilmeyen malullük durumlarında da vazife malullüğü aylığına hak kazanmak mümkün hale getirilmiştir. Burada işyerinde meydana gelen kazadan dolayı malul kabul edilmek (yapılan görev ile ortaya çıkan maluliyet arasındaki illiyet bağının ortadan kaldırılarak) görevle bağlantısı olmamakla birlikte işyerinde meydana gelen bir kaza ile ortaya çıkan malullük arasında bir neden-sonuç ilişkisi vazife malullüğü ile ilgili haklardan yararlanmak için yeterli sebep kabul edilmiştir. Bu şekilde hak kazandırıcı yeni düzenlemeden yukarıda bahsedilen 5510 sayılı Kanun'un Geçici 4'üncü maddesinin üçüncü fıkrası nedeniyle 2008 yılı Ekim ayı başından sonra malul hale gelen Ekim 2008 öncesi Emekli Sandığı iştirakçiliği olduğu için 4-1/c sigortalısı sayılan kamu görevlileri de yararlanabileceklerdir.

Vazife malulü aylığı bağlanmasını gerektirecek maluliyete neden olan olayın belirlenmesinde 5434 sayılı Kanun'a göre iştirakçiliği bulunan memurların da 5510 sayılı Kanun'a tabi olması yanında 5510 sayılı Kanun vazife malullüğü aylığının hesaplanması açısından da aylığın hesabında bazı farklılıklar getirmiş ancak hesaplanan aylık miktarını da 5434 sayılı Kanun'a göre emsaline bağlanacak aylığa endekslemiştir. 5510 sayılı Kanun'un 47'nci maddesinin onyedinci fıkrası

sında yer alan “*Bu maddeye göre bağlanacak vazife veya harp malûllüğü aylıkları, bu Kanun’la yürürlükten kaldırılan maddeleri dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre emsali iştirakçiye bağlanacak harp veya vazife malûllüğü aylığından az olamaz.*” Hükmü nedeniyle 5510 sayılı Kanun’a göre bağlanacak vazife malulü aylığı 5434 sayılı Kanun’a göre bağlanacak vazife malulü aylığından az olamayacaktır.

5. SONUÇ

Kamu hizmeti veren memurlardan belli bir yaşı ve hizmet süresini tamamlamış olan memurlar, idarenin hiç bir baskısı olmadan kendi tek yanlı iradeleriyle emeklilik talebinde bulunabildikleri gibi, ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik zorluklar, bazı kurumlarda çalışan memurların emekli olmaları için idare tarafından değişik psikolojik baskı yöntemli olarak veya kendi beklentilerini gerçekleştirme arzusu ile de istekleri üzerine emekli olabilmektedirler. Emeklilik isteği ile emekli olmak isteyen memurun bu isteğini belirtir dilekçesini kurumuna vermesiyle başlamaktadır. Emeklilik işlemleri:

- Emekliliği isteyen memurun, dilekçesini çalıştığı kuruma vermesi,
- Mensup olduğu kurumun en yüksek amirin onayı alınması,
- Söz konusu onayın, 7201 sayılı Tebligat Kanunu’nu hükümlerine göre tebliği ile görevinden ayrılış tarihini de gösterir şekilde yazı ekinde gönderilmesiyle,

Kurumunca tekemmül ettirilmektedir. Bu şekilde Kurumunca tekemmül eden emeklilik işlem belgeleri, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Kamu Görevlileri Emeklilik İşlemleri Daire Başkanlığına gönderilerek, emekli/yaşlılık aylığı bağlanmaktadır. Görüldüğü üzere istekle emeklilik safhaların-

dan, birinci safha kurumunca, ikinci safhada Sosyal Güvenlik Kurumunca yapılmaktadır. Bir başka ifade ile kurumunca emeklilik işlemi tekemmül ettirilmemekte, sadece emeklilik işlemlerine ait belgeler tamamlanmakta olduğundan dolayı, bu konuda nihai yetkili makam olarak Sosyal Güvenlik Kurumu’dur.

Kurumların özellikle memurları zorunlu olarak emekliliğe sevk edilmeleri gereken 65 yaş veya unvan veya kadrolarına göre belirlenmiş yaşlarını takip ederek zamanında emekliye sevk etmeleri gerekmektedir. Çünkü zorunlu emeklilik yaşının geçirilmesi durumunda yaş haddinin dolum tarihinden sonra geçen hizmet süreleri, ilgililerin fiilen çalışma süreleri olmakla birlikte emekliliğe esas hizmet süresi olarak değerlendirilmemektedir. Ancak bu durumda olanların emekli ikramiyesi ise yaşlarını doldurdukları tarihte geçerli katsayılar esas alınarak değil, görevleri ile ilişkilerin kesildiği tarihteki katsayılar üzerinden hesaplanmaktadır. Tabii ki yaş haddini doldurduktan sonra geçen ve yukarıda belirtildiği üzere emekliliğe esas hizmet süresi olarak dikkate alınmayan çalışma süreleri, emeklilik ikramiyesinin hesabında da dikkate alınmamaktadır. Bu uygulama da kişilerin az emekli ikramiyesi almaları gibi bir mağduriyete neden olmaktadır. İdari yargı ise bu konuda kurumları kusurlu bulmakta ve zaman zaman kişinin uğradığı zararın kurumunca tazminine hükmetmektedir¹⁸. Bu durumda kurumların da uygulayıcılara rücu etmesi gündeme gelmekte ve oluşan kamu zararını uygulamayı yanlış yapan memur tazmin etmek zorunda kalmaktadır.

¹⁸ Danıştay 11. Dairesinin 24.03.2003 tarih ve Esas No: 2000/7416, Karar No: 2003/1396 sayılı kararı.

Atila TÜRKYILMAZ

ASKİ Genel Müdürlüğü | İç Denetim Birimi Başkanı

BELEDİYELERCE TAHAKKUK ETTİRİLECEK SU ÜCRETİNDEN İNDİRİMLİ VEYA ÜCRETSİZ YARARLANACAK KİŞİLER

“Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun gereği, ücretsiz veya indirimli tarife uygulamasına sınırlama getirilmiş, ancak kanunda istisnaya da yer verilerek bu konuda Bakanlar Kurulu’na yetki verilmiştir. Su ücretinde indirim konusunda zaman zaman başka kanunlarda da yasal düzenlemeler yapılmıştır.”

Mevzuat gereği su ücretinin alınmaması veya indirimli su tarifesi uygulanması gereken kişi veya kurumlar ile su ücretlerinde yapılacak indirimin esasları, su ücretlerinde indirim yapmaya yetkili kurum ile yasal dayanakları ve mevcut uygulamalar makalemizin ana konusunu oluşturmaktadır.

1. SU ÜCRETİNİN ALINMAMASI VEYA İNDİRİMLİ TARİFE UYGULANMASI GEREKEN KİŞİLER

1.1. Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un¹ 1’inci maddesinde;

“Genel bütçeye dahil daireler ile katma bütçeli idareler, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, kanunla kurulan fonlar, kefalet sandıkları, sosyal güvenlik kuruluşları,

genel ve katma bütçelerin transfer tertiplerinden yardım alan kuruluşlar, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları ile müesseseleri, *il özel idareleri ve belediyeler ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler*, özel bütçeli kuruluşlar, özelleştirme işlemleri tamamlanincaya kadar, 24.11.1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanun’a tâbi kuruluşlar ve özel hukuk hükümlerine tâbi, kamunun çoğunluk hissesine sahip olduğu kuruluşlar, kamu banka ve kuruluşları ile bunlara bağlı iş yerleri ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca üretilen mal ve hizmet bedellerinde *işletmecilik gereği yapılması gereken ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanmaz.*

Belediyeler ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler, toplu taşıma hizmetlerinde malûl, yaşlı, öğrenci ve basın kimlik kartı sahiplerine indirim uygulamaya yetkilidirler.

24.2.1968 tarihli ve 1005 sayılı
İstiklal Madalyası Verilmiş

¹ 19.01.2002 tarih ve 24645 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun, 3.11.1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve 12.4.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun ücretsiz veya indirimli tarife uygulanması ile ilgili hükümleri saklıdır.

Bakanlar Kurulu birinci fıkra hükmünden muaf tutulacak kişi veya kurumları tespit etmeye yetkilidir.

Bu Kanun'un yayımı tarihinden önce üçüncü fıkrada belirtilen kanunlar dışında; kanun, kanun hükmünde kararname, tüzük, yönetmelik, genelge ve benzeri düzenleyici işlemler ile diğer idari işlemlerle tesis edilmiş bulunan ücretsiz veya indirimli tarife uygulamalarına 31.12.2001 tarihinden itibaren son verilir.”

denilmektedir.

Yukarıda yer alan düzenlemelerden de anlaşılacağı üzere, ücretsiz ve indirimli tarife uygulamasına Yasa ile sınırlama getirilmiş, ancak Yasada istisnaya da yer verilerek bu konuda Bakanlar Kurulu'na yetki verilmiştir. Bu istisnaları Yasa ve Bakanlar Kurulu Kararları ile getirilen istisnalar olmak üzere ikiye ayırmak da mümkündür.

İlgili Kanun'un genel gerekçesinde ise; “Bilindiği gibi uygulanmakta olan ve uluslararası mali kuruluşlarca desteklenen “*Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı*”, Türkiye ekonomisinin uzun yıllardır birikerek kronikleşen temel sorunlarına, yapısal reformlar ile güçlü mali ve parasal politikalarla kökten çözüm getirmeyi; bunun yanında da sürdürülebilir büyüme sürecine girilmesini, makro ekonomik istikrarın tesis edilmesini, toplumsal refah seviyesinin yükseltilerek gelecekte Türkiye'nin çağdaş sanayileşmiş ülkeler arasında yer almasını hedeflenmektedir. Bu çerçevede yürütülen çalışmaların önemli bir aşamasını oluşturan bazı mali tedbirlerin alınması amacıyla hazırlanan Tasarı ile söz konusu hedeflere ulaşabilmek için gerekli kanuni düzenlemelerin yapılması amaçlanmaktadır.” denilmektedir.

4736 sayılı Kanun'un 1'inci maddesine göre, 28.01.2002 tarih ve 2002/3654 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmetlerden Ücretsiz veya İndirimli Olarak Faydalanacakların Tespitine İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı² gereğince; *gaziler, şehit ve gazi, dul ve yetimleri, özürlüler, öğrenciler ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamındaki kişilerin 4736 sayılı Kanun'un 1'inci maddesinin birinci fıkrası hükmünden muaf tutulması hükme bağlanmıştır.* Ancak bu istisnaya rağmen belediyeler ürettikleri mal ve hizmetlerde; gaziler, şehit ve gazi, dul ve yetimleri,

özürlüler, öğrenciler ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamındaki kişilere yönelik olarak, özellikle su ücretinin alınmaması veya indirimli olarak uygulanması konusunda, 1005 sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun'u'na 06.03.2007 tarihinde ek 1'inci madde ekleninceye kadar bilebildiğim kadarıyla herhangi bir uygulamaya gitmemişlerdir.

Bu kapsamda Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüklerinde görev yapan personele “*Tarifeler Yönetmeliği*”nin ilgili maddeleri gereğince “*genellikle kendi adlarına konut aboneliği su ücretlerinde yüzde 50*” indirim yapılmakta iken, 31.12.2001 tarihinden sonra bu indirim yapılmamış ve Tarifeler Yönetmeliklerindeki ilgili maddeler yürürlükten kaldırılmıştır.

1.2. İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun Kapsamında Su Ücretinden İndirimli Yararlanılması

5595 sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un³ 3'üncü maddesi gereğince 1005 sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun'u'na aşağıdaki ek madde 1 eklenmiştir.

“Bu Kanun ve 28.05.1986 tarihli ve 3292 sayılı Vatani Hizmet Tertibi Aylıklarının Bağlanması Hakkında Kanun kapsamında vatanî hizmet tertibinden aylık bağlananlar ile malûl gazi olarak aylık bağlanmış olanlar ve şehit dul ve yetimi sıfatıyla aylık veya gelir bağlanmış bulunanların; belediyelerce tahakkuk ettirilecek su ücreti yüzde 50'den az indirim içermemek üzere belediye meclisleri tarafından belirlenecek tarife üzerinden alınır.”

Bu düzenlemeye göre su indiriminden yararlanacaklar aşağıda incelenmiştir.

*1005 sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun'un*⁴*1'inci maddesine*⁵ *göre vatani hizmet tertibinden aylık bağlananlar aşağıda sıralanmıştır:*

- Milli mücadeleye iştirak eden ve bu sebeple kendilerine İstiklal Madalyası verilmiş bulunan Türk vatandaşları,
- 1950 yılında Türk Tugayının Kore'ye ayak bastığı Ekim ayında başlamak ve 1953 yılı Pan-Munjon

² 08.02.2002 tarih ve 24665 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

³ 10.03.2007 tarih ve 26458 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

⁴ 24.02.1968 tarih ve 12835 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

⁵ Değişik birinci fıkra: 28.08.1991 tarih 2943/1 md.

Ateşkes Anlaşmasına kadar Kore'de fiilen savaşa katılmış olan Türk Vatandaşları,

- 1974 yılında Temmuz 1'inci ve Ağustos 2'nci Barış Harekatına Kıbrıs'ta fiilen görev alarak katılmış olan Türk Vatandaşları,
- Hak sahibinin ölümü halinde dul eşi. Ancak dul eşin tekrar evlenmesi halinde bağlanan aylık kesilir.⁶

Bu düzenlemeden yararlanabilmek için ilgili kişilerin 1005 sayılı yasaya göre aylık aldığını ispatlamaları gerekir.

*3292 sayılı Vatani Hizmet Tertibi Aylıklarının Bağlanması Hakkında Kanun*⁷ kapsamında vatani hizmet tertibinden aylık bağlananlar aşağıda sıralanmıştır:

- Hiçbir karşılık ve menfaat gözetmeksizin üstün başarı ve gayretle Türk Vatanına hizmet etmiş Türk Vatandaşlarından, bu hizmetleri ilgili kamu kurumları tarafından kayıt altına alınmış ve aynı kamu kurumları tarafından bu kayıtlar esas alınarak bu Kanun'a göre aylık bağlanması yönünde görüş bildirilmiş olanlardan Maliye ve Gümrük Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile aylık bağlananlar,⁸ (md.1 ve 2)
- Aylık bağlananların ölümü halinde ölüm tarihini izleyen aybaşından başlamak üzere ölenlerin muhtaç duruma düşen aile fertlerine yani dul ve yetimleri.⁹ (md.2 ve 3)

Bu düzenlemeden yararlanabilmek için ilgili kişilerin 3292 sayılı Yasa'ya göre aylık aldığını ispatlamaları gerekir.

Malul gazi olarak aylığı bağlanmış bulunanlar aşağıda sıralanmıştır:

2847 Sayılı Türkiye Emekli Subaylar, Emekli Astsubaylar, Harp Malulü Gaziler, Şehit Dul ve Yetimleri ile Muharip Gaziler Dernekleri Hakkında Kanun'da¹⁰ malul gazi; "Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarından; Türkiye Cumhuriyeti Devleti sınırlarını korumak ve güvenliğini sağlamak görevi ile harpte veya Devletin bekasını hedef alan terör örgütlerine karşı yurt içi ve yurt dışı mücadelede her çeşit düşman veya terörist silahlarının tesiriyle veya harp bölgesindeki harekât ve hizmetler sırasında, bu harekât ve hizmetlerin sebep ve tesiriyle yaralanarak tedavileri sonucunda sakatlığı rapor ile kesinleşenler" olarak tarif edilmiştir.¹¹ (mükerrer md.1)

Barışta güven ve asayiş korumak, kaçakçılığı men, takip ve tahkik görevli olanların bu görevlerinden dolayı ya da görevleri sona ermiş olsa bile yaptıkları hizmet nedeniyle derhal veya bu yüzden maruz kaldıkları yaralanma veya hastalık sonucu ölmeleri veya sakat kalmaları halinde ödenecek nakdi tazminat ile birlikte bağlanacak aylığın ve bu

yüzden yaralanmaları halinde ödenecek nakdi tazminatın esas ve yöntemlerinin düzenlenmesi amacıyla 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun¹² çıkarılmıştır.

Bu kanun kapsamına girenlere görev malullüğü aylığı bağlanır. Bunlar aşağıda sıralanmıştır:

- Sakatlanarak bağlı oldukları sosyal güvenlik mevzuatına göre emekliye sevk edilenler, (md.4/a)
- Emekli aylığı almakta iken sakatlanarak almakta oldukları aylıkları görev malullüğü aylığına dönüştürülenler, (md.4/b)
- Ölenlerin kendilerine bağlanması gereken görev malullüğü aylığı, dul ve yetimlerine intikal ettirilenler. (md.4/c)

Bu düzenlemeden yararlanabilmek için ilgili kişilerin malul gazi olarak aylık aldığını ispatlamaları gerekir.

Şehit dul ve yetimi sıfatıyla aylık veya gelir bağlanmış bulunanlar aşağıda sıralanmıştır:

4567 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'na Bir Ek Madde ile Bir Geçici Madde Eklenmesine İlişkin Kanun'un¹³ Ek Madde 77'de; "Bu Kanun'un 64'üncü, 3.11.1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun, 23.4.1981 tarihli ve 2453 sayılı Yurt Dışında Görevli Personele Nakdi Tazminat Verilmesi ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun, 18.12.1981 tarihli ve 2566 sayılı Bazı Kamu Görevlilerine Naktî Tazminat Verilmesi ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun, 28.2.1982 tarihli ve 2629 sayılı Uçuş, Paraşüt, Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa Adam Hizmetleri Tazminat Kanunu ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ve 12.4.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamındaki görevler ile ayrıca barışta veya olağanüstü hallerde yapılan eğitim, tatbikat ve manevralar ile birlik halinde intikaller sırasında, bu harekât ve hizmetlerin sebep ve etkileriyle hayatlarını kaybedenlerin dul ve yetimleri ile yaşamak için gereken hareketleri yapamayacak ve başkasının yardım ve desteğine muhtaç olacak derecede malû olanlara, bu Kanun'a göre bağlanan aylıklar, aşağıdaki esaslar dahilinde yükseltilir." denilmektedir.

İçişleri Bakanlığı Strateji Merkezi Başkanlığı 25.02.2004 tarih ve 2004/46 sayılı Şehit, gazi, dul ve yetimlerinin ücretsiz veya indirimli yararlanacağı hizmetler hakkındaki genelgesinde; ilgili maddelere atıfta bulunarak, mahalli idarelerin (belediye, özel idare, köy), su, iş makinesi kiralınması,

⁶ Ek cümle: 04.08.1999 tarih 4432/1 md.

⁷ 03.06.1986 tarih ve 19126 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

⁸ Değişik: 24.07.2008 tarih 5793/16 madde.

⁹ Değişik: 24.11.1994 tarih 4049/2 madde.

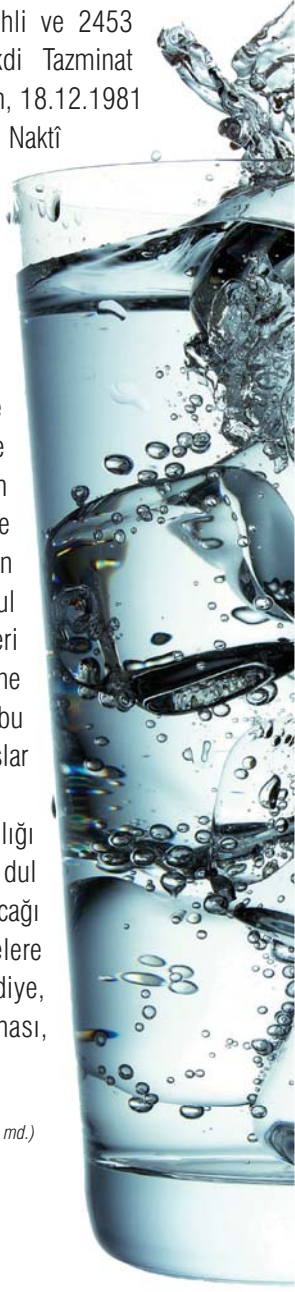
¹⁰ 18.06.1983 tarih ve 18081 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

¹¹ Ek : 23.07.1999 tarih 4417/1 madde.

¹² 06.11.1980 tarih ve 17152 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

¹³ Ek:11.05.2000 - 4567/1 md. (Değişik birinci fıkrası :

¹⁵ 09.2000 - KHK - 624/1 md.; Değiştirilerek kabul: 13.06.2001 - 4677/1 md.)

hoparlör ve ses yayın cihazlarıyla ilan, vidanjör çalıştırma, kanalizasyon ve su tesisi bağlama, baca temizleme, hasta nakli vb diğer ücrete tabi hizmetlerinden de gaziler, şehit ve gazi, dul ve yetimlerine ücretsiz veya indirimli tarife belirleme ve uygulamaya yetkili oldukları, bu bakımdan, ücret tarifelerinin düzenlenmesi sırasında bu hususlara yer verilmesi gerektiği bildirilmektedir.

Bu düzenlemeden yararlanabilmek için ilgili kişilerin şehit dul ve yetimi sıfatıyla aylık veya gelir bağlandığını ispatlaması gerekir.

1.3. Özürlüler ve Öğrenciler ile 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun Kapsamında Kişilerin Su Ücretinden İndirimli veya Ücretsiz Yararlanmaları

Bilindiği gibi 4736 sayılı Kanun'un 1'inci maddesine göre, 28.01.2002 tarih ve 2002/3654 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmetlerden Ücretsiz Veya İndirimli Olarak Faydalanacakların Tespitine İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı gereğince; *gaziler, şehit ve gazi, dul ve yetimleri, özürlüler, öğrenciler ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun* kapsamındaki kişilerin 4736 sayılı Kanun'un 1'inci maddesinin birinci fıkrası hükmünden muaf tutulması hükmüne bağlanmıştır. Ancak bu konuda bir zorunluluk da getirilmemiştir.

1.3.1. Özürlüler

İçişleri Bakanlığı Strateji Merkezi Başkanlığı 02.07.2003 tarih ve 89 sayılı "Sosyal Hizmet Kapasitesinin Artırılması hakkındaki" genelgesinin 12'nci maddesinde; belediyelerimiz, 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinin 81'inci fıkrası ile 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 6'ncı maddesinin (s) bendi uyarınca, "Özürlüler için, ulaşım ile sosyal ve kültürel amaçlı hizmetlerden ücret almamak veya indirimli tarife uygulamak..."la görevlendirilmiş bulunmaktadır. Diğer taraftan, 4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 1'inci maddesine istinaden çıkarılan Bakanlar Kurulunun 2002/3654 sayılı Kararnamesi'nin Eki Kararın 1'inci maddesine göre, özürlüler anılan Kanun'un 1'inci maddesinin

1'inci fıkrası hükmünden muaf tutulmuştur. Bu itibarla, ücret tarifelerinin toplu ulaşım, içme suyu ve benzeri belediye hizmetlerinden özürlülerin ücretsiz veya indirimli olarak yararlanabilecekleri şekilde düzenlenmesi sağlanmalıdır." denilerek, genelgede belirtilen hedeflerin gerçekleştirilmesi ve takibi için Mülki ve Mahalli İdarelerin gereken azami itinaı göstermeleri ve bu konuda hiçbir müsamahada bulunmamaları, Bakanlık Merkez ve bağlı kuruluşlarının gerekli destek ve koordinasyonu sağlamaları, Bakanlık denetim birimlerinin özel ve genel denetimlerde bu genelge hükümlerinin yerine getirilip getirilmediğini öncelikle incelemeleri ve gereğini yapmaları istenilmiştir.

03.12.2002 tarihli Başbakanlık Genelgesi'nin¹⁴ 5'inci maddesinde; Özürlüler İdaresi Başkanlığının vermiş olduğu *Özürlü Kimlik Kartı*'nın, özürlülere tanınan hak ve hizmetlerden yararlanılması için yeterli ve geçerli bir belge olduğu, özellikle belediyeler, TCDD, THY, Devlet Tiyatroları olmak üzere tüm kamu kurum ve kuruluşları özürlülere yönelik hizmetlerde *Özürlü Kimlik Kartını* esas almalarının gerektiği bildirilmiştir.

İçişleri Bakanlığı Strateji Merkezi Başkanlığı 21.01.2004 tarih ve 2004/21 sayılı "*Özürlüler*" hakkındaki genelgesinde ilgili maddelere atıfta bulunularak; mahalli idareler tarafından verilmekte olan toplu taşıma, su vb hizmetlerden özürlülerin ücretsiz veya indirimli olarak yararlandırılmalarının gerekmekte olduğu, bunun için, indirim nedeniyle düzenlenen belgenin (paso) verilmesi sırasında yüzde 40 ve daha yukarı özürlüye sahip vatandaşlarımıza Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı'nca verilen "*Özürlüler İçin Kimlik Kartı*"nın özürlülük için geçerli belge olarak kabul edileceği, bu bakımdan, ücret tarifelerinin düzenlenmesi sırasında bu hususa yer verilmesinin sağlanacağı belirtilmektedir.

Belediyeler tahakkuk edecek su ücretinden özürlülere indirim yapılacak miktarı/oranı veya ücretsiz yararlandırılacağını belirlemiş ise, yapılan bu düzenlemeden yararlanabilmek için ilgili kişilerin Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı'nca verilen "*Özürlüler İçin Kimlik Kartı*"nın ilgili belediyeye sunmaları gerekmektedir.

1.3.2. Öğrenciler

Türk Dil Kurumu Eğitim Terimleri Sözlüğüne göre öğrenci; "1. Öğrenim görmek amacıyla herhangi bir öğretim kurumunda okuyan kimse. 2. Bir öğretmenin gözetimi ve yol göstericiliği altında belli bir konu üzerinde çalışan kimse."¹⁵ Milli Eğitim Bakanlığı ile Diğer Bakanlıklara Bağlı Okullardaki Görevlilerle Öğrencilerin Kılık Kıyafetlerine İlişkin Yönetmeliğin¹⁶ 4'üncü maddesinde ise; "*her derece ve türdeki okullarda öğrenim görenler*" olarak tanımlanmıştır.

Belediyeler tahakkuk edecek su ücretinden öğrencilere indirim yapılacak miktarı/oranı veya ücretsiz

¹⁴ 03.12.2002 tarih ve 2002/58 sayılı Başbakanlık genelgesi.

¹⁵ <http://tdkterim.gov.tr/bts/>

¹⁶ 07.12.1981 tarih ve 7537 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

yararlandırılacağını belirlemiş ise, yapılan bu düzenlemeden yararlanabilmek için ilgili kişilerin öğrenci olduğunu ispatlamaları gerekmektedir.

1.3.3. 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşları

2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun;¹⁷ 65 yaşını doldurmuş, kendisine kanunen bakmakla mükellef kimsesi bulunmayan, sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birisinden her ne nam altında olursa olsun bir gelir veya aylık hakkından yararlanmayan, nafaka bağlanmamış veya bağlanması mümkün olmayan, mahkeme kararıyla veya doğrudan doğruya kanunla bağlanmış herhangi bir devamlı gelire sahip bulunmayan ve muhtaçlığını İl veya İlçe İdare Heyetlerinden alacakları belgelerle kanıtlayan Türk Vatandaşlarına hayatta bulundukları sürece... aylık bağlanması amacıyla çıkarılmıştır.¹⁸

Belediyeler tahakkuk edecek su ücretinden 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz Ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun gereğince aylık bağlanana indirim yapılacak miktarı/oranı veya ücretsiz yararlandırılacağını belirlemiş ise, yapılan bu düzenlemeden yararlanabilmek için ilgili kişilerin bu kanun kapsamında aylık bağlandığını ispatlamaları gerekir.

1.4. Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanun ile İlgili Yönetmelik

5774 sayılı Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanun;¹⁹ Türk vatandaşlarından uluslararası düzeyde üstün başarı kazanmış amatör sporculara ve bunların ölümü halinde bakmakla yükümlü oldukları eş ve çocukları ile takım halinde olimpiyat veya dünya şampiyonu olmuş amatör sporcuların milli takım teknik direktör ve antrenörlerine aylık bağlanması ve uluslararası düzeyde üstün başarı kazanmış sporculara “Devlet Sporcusu” unvanı verilerek, bu başarılarının taltif edilmesi suretiyle Türk vatandaşlarının spora özendirilmesi ve bu çerçevede Devlet tarafından yapılacak yardımların şekli ile bu yardımlardan yararlanma usul ve esaslarının tespit edilerek Devlet Sporcusu unvanı verilmesine ilişkin şartların belirlenme amacıyla çıkarılmış olup (md.1), bu Kanun’a göre aylık bağlanan amatör sporcuların kendileri 24.2.1968 tarihli ve 1005 sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun’un 2’nci maddesinin birinci fıkrası ile ek 1’inci maddesinde düzenlenen haklardan, aynı usul ve

esaslar çerçevesinde yararlandırılacağı (md. 8/2) hükme bağlanmıştır.

5774 sayılı Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanun’un 9’uncu maddesine dayanılarak hazırlanan Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ve Devlet Sporcusu unvanı Verilmesi Hakkında Yönetmelik, gereğince²⁰ de, 5774 sayılı Kanun gereğince aylık bağlanan amatör sporculardan, belediyelerce tahakkuk ettirilecek su ücreti yüzde 50’den az indirim içermemek üzere belediye meclisleri tarafından belirlenecek tarife üzerinden alınacağı hükme bağlanmıştır. (md.17/4)

Bu düzenlemeden yararlanabilmek için ilgili kişilerin Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanun gereğince aylık bağlandığını ispatlamaları gerekir.

1.5. Özel Öğretim Kurumları Kanunu

5580 Özel Öğretim Kurumları Kanunu,²¹ Türkiye Cumhuriyeti uyruklu gerçek kişiler, özel hukuk tüzel kişileri veya özel hukuk hükümlerine göre yönetilen tüzel kişilerce açılan özel öğretim kurumları ile yabancılar tarafından açılmış bulunan özel öğretim kurumlarını kapsamaktadır. (md.2) Bu kanun ile okulların su, doğal gaz ve elektrik ücretlendirilmesinin, resmî okullara uygulanan tarife üzerinden uygulanacağı hükme bağlanmıştır. (md.12/II)

1.6. Turizmi Teşvik Kanunu

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu,²² turizm sektörünü düzenleyecek, geliştirecek, dinamik bir yapı ve işleyişe kavuşturacak tertip ve tedbirlerin alınmasını sağlamak amacıyla çıkarılmıştır.

Turizm belgeli yatırım ve işletmeler elektrik, gaz ve su ücretlerini o bölgedeki sanayi ve meskenlere uygulanan tarifelerden en düşüğü üzerinden ödeneceği 30.05.1991 tarihinde hükme bağlanmıştır.²³

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un yayımından sonra, Elektrik Abonesi Bazı Kişi ve Kuruluşların 8/1/2002 Tarihli ve 4736 Sayılı Kanun’un 1’inci maddesinin Birinci Fıkrası Hükmünden Muaf Tutulması ve Uygulama Esaslarının Düzenlenmesine İlişkin Ekli Karar’ın Yürürlüğe Konulması Hakkında Bakanlar Kurulunun 12.04.2002 tarih ve 2002/4100 sayılı kararında²⁴ indirimli tarifieden yararlanacak kişi ve kuruluşlar sayılmış ve 3/b maddesinde; “2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu’nun 16’ncı maddesine göre turizm belgeli yatırım ve işletmelere, belgenin geçerlik süresinin belirtilmesi kaydıyla onaylı belgelerini ibraz ettikleri takdirde, şantiye dönemi de dahil

¹⁷ 10.07.1976 tarih ve 15642 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

¹⁸ Değişik birinci fıkra: 05.03.1992 tarih 3783/1 md.

¹⁹ 09.07.2008 tarih ve 26931 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

²⁰ 28.05.2009 tarih ve 27241 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

²¹ 14.02.2007 tarih ve 26434 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

²² 16.03.1982 tarih ve 17635 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

²³ Değişik: 30.05.1991 tarih 3754/1 md. (md.16)

²⁴ 23.05.2002 tarih ve 24763 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

olmak üzere o bölgedeki mesken ve sanayi abonelerine uygulanan tarifelerden en düşüğü üzerinden elektrik enerjisi verilir...” denilmiştir.

Yukarıdaki gibi bir düzenleme bugüne kadar su konusunda yapılmadığından ve 4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 1’inci maddesi son paragrafında; “Bu Kanun’un yayımı tarihinden önce üçüncü fıkrada belirtilen kanunlar dışında; kanun, kanun hükmünde kararname, tüzük, yönetmelik, genelge ve benzeri düzenleyici işlemler ile diğer idari işlemlerle tesis edilmiş bulunan ücretsiz veya indirimli tarife uygulamalarına 31.12.2001 tarihinden itibaren son verilir.” hükmü gereğince 2634 sayılı *Turizmi Teşvik Kanunu*’nun 16’ncı maddesinin 30.05.1991 tarihinde yayımlanması dikkate alındığında su ücreti ile ilgili uygulama yapılması imkanı kalmamıştır.

1.7. Sular Hakkında Kanun

831 Sayılı *Sular Hakkında Kanun*’un²⁵ 7’nci maddesinde “Müessesatı vakfiyeye veya efrada ait olup idarei belediyeye devrolunan suların muhassasunlehlere, bu sulara hissei iştirak tediyesine mecbur tutulmaksızın kemakan istifade ederler.” ve *Sular Kanunu’nun Uygulanışını Gösteren Tüzüğün*²⁶ 8’inci maddesinde; “Kanun’un yayımından önce mevcut olup da belediyelere veya köylere devrolunan vakıf sulardan faydalanan vakıf hayrat ile akarların suları, belediyelerce ve köylerce parasız olarak verilir. Eskiden mevcut olup da vakıf sulardan faydalanmakta iken harap olan ve sonradan Vakıf İdaresince tekrar yapılan vakıf hayrat

ve akarlar da aynı hükme bağlıdır. Belediyeler veya köylerce ister değişiklik yapılmak veya düzenlenmek suretiyle olsun, ister eskileri bırakılarak yenileri meydana getirilmek suretiyle olsun akıtılacak sulardan yukarıdaki fıkralarda yazılı vakıflar yine parasız olarak faydalanırlar.” denilmektedir.

Nitekim bu konudaki yargı kararlarında da; hamam susuz tasavvur edilemeyeceğine göre, kadim suyunun mevcut olduğunun kabul edilmesinin gerektiği, belediyenin vakıf suda kadim hak sahibinden su parası istemesinin ve verdiği su için sayaç koyarak su parası almasının kanuna aykırı olduğu, para tahsil etmişse geri vermesinin gerektiği²⁷ hamam kiracısından ücret alınmaması için vakıflara ait suyun belediyeye devir olunması²⁸ ya da belediyece bu suyun şehir hattına bağlanması gerektiği²⁹ vurgulanmıştır.

Ancak bir üst bölümde de izah edildiği gibi 4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 1’inci maddesi son paragrafı hükmü gereğince, 831 Sayılı *Sular hakkında Kanun*’un 10.05.1926 tarihinde yayımlanması dikkate alındığında suyun parasız verilmesi imkanı kalmamıştır.

2. SU ÜCRETLERİNDE İNDİRİM YAPMAYA YETKİLİ KURUM VE YASAL DAYANAKLARI

Su ücretlerinde yapılması gereken indirim, bu kararı vermeye yetkili kurumlar ve yasal dayanakları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

²⁵ 10.05.1926 tarih 368 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

²⁶ 29.08.1928 tarih ve 976 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. (Değişik: 22.2.1946 - 3/3819 K.)

²⁷ Yargıtay 6. H.D. 1979/796-3272

²⁸ Ankara 13. Asliye Hukuk Mahkemesi 1993/36- 1995/1077 sayılı ilam.

²⁹ Yargıtay 3. H.D. 21.06.2005 tarih ve 2005/6756-6801 sayılı ilam.

GÖREV / FONKSİYON	YETKİLİ KURUM	MEVZUAT
Kamu kurum ve kuruluşlarınca üretilen mal ve hizmet bedellerinde işletmecilik gereği yapılması gereken ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanmayacağı hükmünden muaf tutulacak kişi veya kurumları tespit etmek.	Bakanlar Kurulu	4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 1’inci maddesi.
Gazilere, şehitlere ve gazi, dul ve yetimlerine, özürlülere, öğrencilere, 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Üssüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamındaki kişilere kamu kurum ve kuruluşlarının ürettiği mal ve hizmet tarifelerinden ücretsiz veya indirimli tarife olarak yararlanılabilmek.	Mal ve Hizmet Tarifelerini Tespite Yetkili Kurum veya Birimler	Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmetlerden Ücretsiz veya İndirimli Olarak Yararlanacakların Tespitine İlişkin 28.01.2002 tarih 2002/3654 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı.
3292 sayılı Vatani Hizmet Tertibi Aylıklarının Bağlanması Hakkında Kanun kapsamında vatanî hizmet tertibinden aylık bağlananlar ile malûl gazi olarak aylık bağlanmış olanlar ve şehit dul ve yetimi sıfatıyla aylık veya gelir bağlanmış bulunanlara; belediyelerce tahakkuk ettirilecek su ücretinde en az % 50 indirim yapmak.	Belediye Meclisi	1005 Sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun’un ek 1’inci maddesi
5774 sayılı Kanun gereğince aylık bağlanan amatör sporculara, belediyelerce tahakkuk ettirilecek su ücretinde en az %50 indirim yapmak.	Belediye Meclisi	5774 sayılı Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanun’un 8/2 maddesi ile Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ve Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Yönetmeliğin 17/4 maddesi.
Okul öncesi eğitim, ilköğretim, özel eğitim ve ortaöğretim özel okullarına su ücretlendirilmesini resmî okullara uygulanan tarife üzerinden yapmak.	Belediye Meclisi	5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu’nun 2/c ve 12’nci maddeleri.

3. SU ÜCRETLERİNDE YAPILACAK İNDİRİMİN ESASLARI

3.1. Su Ücreti İndirimi Nedir? Buna Atıksu Ücreti Dahil midir?

Su faturalarında bazı idareler su bedeli ile atıksu bedelini ayrı ayrı, bazı idareler ise atıksu bedelini su bedeli içerisinde ele almak suretiyle sadece su bedeli olarak göstermektedirler. Su faturaları genellikle su ve atıksu bedeline ilave olarak çevre temizlik vergisi ve katma değer vergisi ile şube yolu / sayaç bakım gibi ücretlerden oluşmaktadır.

Su ve Kanalizasyon İdarelerinde su aboneliği, atıksu aboneliği, su ve atıksu aboneliği olmak üzere üç tür abonelik vardır. Genelde her su aboneliği aynı zamanda atıksu aboneliğidir. Belediyelerde bu ayrım da söz konusu değildir. Bu nedenle *“belediyelerce tahakkuk ettirilecek su ücreti”* ve *“belediye meclisleri tarafından belirlenecek tarife”* ifadelerinden bu tarife doğrultusunda tahakkuka bağlanan fatura anlaşılmalıdır.

Su ücretinde yapılacak indirimde atıksu bedeli de dahildir. İndirim su faturasındaki su bedelinden değil, belediye meclisleri tarafından belirlenen tarife üzerinden tahakkuku yapılan su faturasının tamamından yapılmalıdır. Ancak bu faturada açma/kapama ücreti, sayaç ücreti vb. gibi bedeller olmamalı veya varsa bu bedellerde indirim yapılmamalıdır. Genelde idarelerin uygulamaları da bu yöndedir.

3.2. Su Ücreti İndirimi Hangi Tür Abonelere Ve Kaç Adetine Uygulanmalıdır?

Belediyelerde ana hatları ile konut, işyeri, sanayi, resmi daire, bahçe vb. abonelik türleri vardır. Kanun koyucu bunu net olarak kanunlarda belirtmemiştir. Ancak gelir getirici bir grup olarak düşünülen işyeri, sanayi vb. yerlerde indirim yapılması kanunun amacına uygun düşmemektedir. Bu nedenle yapılacak indirimlerin konut türünde olması gerekmektedir. İndirimden yararlanacak aboneye ait birden fazla konut olması durumunda da bir konuta indirim uygulanmalıdır. Nitekim Su ve Kanalizasyon İdarelerinin Tarifeler Yönetmeliklerinde, *“Bir tenzilattan istifade eden abone ikinci bir tenzilattan istifade edemez”* şeklinde açık ifadeler bulunmaktadır. Genelde idarelerin uygulamaları da bu yöndedir.

3.3. Su Ücretinde İndirim Hangi Oranda Olmalı? Su Ücretinin Alınmaması Mümkün Müdür?

Vatani Hizmet Tertibi Aylıklarının Bağlanması Hakkında Kanun kapsamında vatanî hizmet tertibinden aylık bağlananlar ile malûl gazi olarak aylık bağlanmış olanlar ve şehit dul ve yetimi sıfatıyla aylık veya gelir bağlanmış bulunanlar ile 5774 sayılı Kanun gereğince aylık bağlanan amatör sporculardan *“belediyelerce tahakkuk ettirilecek su ücreti yüzde 50’den az indirim içermemek üzere belediye meclisleri tarafından belirlenecek tarife üzerinden alınır.”* hükmü dikkate

alındığında belediye meclisinin yüzde 50’den az olmamak üzere yüzde 99’a kadar indirim uygulayabileceği, ancak yüzde 100 indirim uygulayarak su ücretinin alınmaması yönünde karar vermesinin, hem indirim yapılmasını ortadan kaldıracığı hem de belirlenen bir tarifenin olmaması sebebiyle yasaya aykırı olacağı düşünülmektedir.

Kamu kurum ve kuruluşlarının ürettikleri mal ve hizmetlerden ücretsiz veya indirimli olarak faydalanacakların tespitine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı gereğince; *“gaziler, şehit ve gazi, dul ve yetimleri, özürlüler, öğrenciler ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamındaki kişilerin 4736 sayılı Kanun’un 1’inci maddesinin birinci fıkrası hükmünden muaftır.”* hükmü dikkate alındığında;

- Gaziler, şehit ve gazi, dul ve yetimleri hakkında yüzde 50’den az olmamak üzere indirim yapılmasının zorunlu, ancak su ücreti alınmamasının ihtiyari olduğu,
- Özürlüler, öğrenciler ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamındaki kişilerden su ücretinde indirim yapılması veya herhangi bir ücret alınmamasının ihtiyari olduğu görülmektedir.

3.4. Abone Gruplarını Değiştirmek İndirim Anlamına Gelir mi?

Konut, işyeri, sanayi, resmi daire vb. şeklinde abone grupları bulunmaktadır. Bu gruplara hangi abonelik türlerinin girdiği belediye meclis kararı ile belirlenmektedir. Mesela öğrenci yurdu veya muhtarlık hizmet binası bir abone

grubu olarak belirlenmişse, herhangi bir öğrenci yurduna veya muhtarlık hizmet binasına indirim yapılması mümkün değildir. Ancak öğrenci yurtlarının ticari işletmeden daha ziyade öğrencilerin barınmaları amacıyla hizmet verdikleri, muhtarlıkların ticari bir faaliyetinin olmaması dikkate alınarak belediye meclisi kararı ile bu türlerin konut grubu olarak değerlendirilmesi mümkündür. Bu durumda tüm öğrenci yurtlarına veya muhtarlık hizmet binalarına aynı tarife uygulandığından bir indirim söz konusu olmayacaktır. Ancak özellikleri itibarıyla işyeri grubunda olması gereken veya olan bir abonelik türünün, konut grubuna dahil edilerek kendi grubundan daha az bedel ödemesi gibi uygulamalar indirim anlamına gelir.

3.5. Belediyelerin Su Ücretinden Başka Diğer Ücrete Tabi Hizmetlerden de Bedel Almaması Veya İndirimli Tarife Uygulaması Mümkün müdür?

Belediyeler vatandaşlara su ve atıksu hizmetlerine paralel olarak kanal yapım ve bağlantısı, kanal temizleme, vidanjör, proje ve bağlantı onayları vb. diğer ücrete tabi hizmetler vermektedir.

Kamu kurum ve kuruluşlarının ürettikleri mal ve hizmetlerden ücretsiz veya indirimli olarak faydalanacakların tespitine ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı gereğince; “gaziler, şehit ve gazi, dul ve yetimleri, özürlüler, öğrenciler ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamındaki kişilerin 4736 sayılı Kanun’un 1’inci maddesinin birinci fıkrası hükmünden muaftır.” hükmü dikkate alındığında; belediyelerin bu kişilere bu tür hizmetleri de ücretsiz veya indirimli olarak vermesi mümkündür. Ancak zorunlu değildir.

Kanunda sayılanlar dışındaki kişilere herhangi bir indirim yapılamaz ve ücretsiz yararlandırılmaz. Şu anda hiçbir su ve kanalizasyon idaresi sunduğu vidanjör, kanal temizleme vb. diğer hizmetlerden şehit, gazi, dul ve yetimleri ücretsiz veya indirimli olarak yararlandırmamaktadır.

Nitekim bu konuda İçişleri Bakanlığı “şehit, gazi, dul ve yetimlerinin ücretsiz veya indirimli yararlanacağı hizmetler” hakkındaki genelgesinde de; mahalli idarelerin (belediye, özel idare, köy), su, iş makinası kiralınması, hoparlör ve ses yayın cihazlarıyla ilan, vidanjör çalıştırma, kanalizasyon ve su tesisi bağlama, baca temizleme, hasta nakli vb diğer ücrete tabi hizmetlerinden de gaziler, şehit ve gazi, dul ve yetimlerine ücretsiz veya indirimli tarife belirleme ve uygulamaya yetkili oldukları, bu bakımdan, ücret tarifelerinin düzenlenmesi sırasında bu hususlara yer verilmesi gerektiği bildirmektedir.³⁰

4. SU KANALİZASYON İDARELERİNDE İNDİRİMLİ TARİFE UYGULANAN ABONELER VE İNDİRİM ORANLARI

Su ve Kanalizasyon İdarelerinde uygulanacak olan indirimler Tarifeler Yönetmeliklerinde “Abone Türleri” başlığı altında bir bent olarak³¹ bazen “Tenzilatlı Mesken Abonesi”³² veya “İndirimli Tarife Uygulanacak Aboneler”³³ başlığı altında ele alınmıştır.

Tarifeler Yönetmelikleri incelendiğinde genellikle “Vatani hizmet tertibinden aylık bağlananlar ile malul gazi olarak aylık bağlanmış olanların ve şehit dul ve yetimi sıfatıyla aylık veya gelir bağlanmış bulunanların, özür oranı yüzde 40 ve üzerinde olanların (5774 sayılı Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı verilmesi Hakkındaki Kanun kapsamına giren sporcuların), ikamet ettikleri ve müstakil sayaç takılı olan meskenlerde kullandıkları su ve atıksu bedellerinde, ... Genel Kurulu’nca belirlenen oranda tenzilat uygulanır.” şeklinde hükümler bulunduğu görülmektedir.

Su Kanalizasyon İdareleri tarafından yapılan indirim oranları ve su bedeli aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Tablonun hazırlanmasında ilgili Su ve Kanalizasyon İdareleri web siteleri ile telefonla yapılan görüşmelerden yararlanılmıştır.³⁴ Büyükşehir belediye başkanlıkları haricindeki belediyelerde yapılan indirimlerle ilgili bir araştırma yapılmamıştır.

30 İçişleri Bakanlığı Strateji Merkezi Başkanlığının 25.02.2004 tarih ve 32 sayılı Şehit, gazi, dul ve yetimlerinin ücretsiz veya indirimli yararlanacağı hizmetler hakkındaki genelgesi.

31 http://www.aski.gov.tr/yonetmelikler/aski_tarifeler_yonetmeligi.pdf
<http://www.adasu.gov.tr/others/yonetmelik/tarife.pdf>

32 <http://www.asat.gov.tr/yonetmelik/tarife.pdf>
<http://www.eski.gov.tr/userfiles/File/tarifeleryont.pdf>
<http://www.meski.gov.tr/tr/yonetmelikgoster.asp?bolum=11>
<http://www.koski.gov.tr/mkoski.php>

33 <http://www.adana-aski.gov.tr/web/fiyattaritesi.aspx>

34 Veriler Şubat 2011 tarihinde alınmıştır.

Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü	Malûl Gazi, Şehit ve Gazi Dul ve Yetimi		Özürlüler		Kanun Gereğince Aylık Bağlanan Amatör Sporcular	
	İndirim (%)	Bedeli (TL)	İndirim (%)	Bedeli (TL)	İndirim (%)	Bedeli (TL)
Adana (ASKİ)	%50	1,22	%50	1,22	-	-
Ankara (ASKİ)	%96	0,10	%96	0,10	%96	0,10
Antalya (ASAT)	%92	0,14	%10	1,52	+	0,81
Bursa (BUSKİ)	%50	1,04 1,97	%50	1,04 1,97	-	-
Diyarbakır (DİSKİ)	%50	0,68 1,48 1,64	%35	0,88 1,93 2,13	-	-
Erzurum (ESKİ)	%50	0,80	%50	0,80	-	-
Eskişehir (ESKİ)	%50	1,43	%25	1,98	-	-
Gaziantep (GASKİ)	%50	1,24	%50	1,24	-	-
Mersin (MESKİ)	%50	1,36 2,00 3,62	%50	1,36 2,00 3,62	-	-
İstanbul (İSKİ)	%50	1,45	-	-	-	-
İzmir (İZSU)	%50	1,13 2,89	%50 - -	1,13 5,78 9,33	-	-
Kayseri (KASKİ)	%50	0,92	-	-	-	-
Kocaeli (İSU)	%33	1,18 2,15	%33	1,18 2,15	-	-
Konya (KOSKİ)	%50	0,96	%50	0,96	%50	0,96
Sakarya (ADASU)	%50	0,96 0,53 0,38 0,25	%50	0,96 0,53 0,38 0,25	%50	0,96 0,53 0,38 0,25
Samsun (SASKİ)	%70	0,62				1,99

Bursa: 1. Tüketim $\leq 10 \text{ m}^3$, 2. Tüketim $> 10 \text{ m}^3$

Diyarbakır: 1. Kademe 0-20 m^3 , 2. Kademe 21-30 m^3 , 3. Kademe 31 m^3 ve üstü.

Meski: 1. Kademe 0-15 m^3 , 2. Kademe 16-50 m^3 , 3. Kademe 51 m^3 ve üstü.

İzmir: 1. Kademe 0-13 m^3 , 2. Kademe 14-20 m^3 , 3. Kademe 21 m^3 ve üstü.

Kocaeli: 1. Kademe 0-10 m^3 , 2. Kademe 10 m^3 ve üstü.

Sakarya: Konut 1, Konut (Merkez İlçeler) 3, Konut 4, Konut 5.

Kocaeli İSU su bedelinden indirim yapmamakta ancak atıksu bedelini ise hiç almamaktadır. Tablodaki su bedellerine Katma Değer Vergisi ve Çevre Temizlik Vergisi dahil değildir.

5. SONUÇ

Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun gereği, ücretsiz ve indirimli tarife uygulamasına sınırlama getirilmiş, ancak kanunda istisnaya da yer verilerek bu konuda Bakanlar Kurulu'na yetki verilmiştir. Su ücretinin indirimi konusunda zaman zaman başka kanunlarda da yasal düzenlemeler yapılmıştır. Tüm bunlar genel olarak değerlendirildiğinde aşağıda sıralan maddelere uygun hareket etmek doğru olacaktır.

- Vatani Hizmet Tertibi Aylıklarının Bağlanması Hakkında Kanun kapsamında vatanî hizmet tertibinden aylık bağlananlar ile malûl gazi olarak aylık bağlanmış olanlar ve şehit dul ve yetimi

sıfatıyla aylık veya gelir bağlanmış bulunanlar hakkında su ücretlerinde yüzde 50'den az olmamak üzere indirim yapılması zorunlu, ancak su ücreti alınmamasının ihtiyaridir.

- Özürlüler, öğrenciler ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamındaki kişilerden su ücreti alınmayabilir veya indirimli tarife uygulanabilir.
- Gaziler, şehit ve gazi, dul ve yetimleri, özürlüler, öğrenciler ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamındaki kişilerin, belediyelerin sunduğu vidanjör, kanal temizleme vb. diğer hizmetlerden de belediye meclisi kararı ile ücretsiz veya indirimli tarife olarak yararlandırılması mümkündür. Ancak bu konuda bir zorunluluk da yoktur.
- 5774 sayılı Kanun gereğince aylık bağlanan amatör sporcular hakkında su ücretlerinde yüzde 50'den az olmamak üzere indirim yapılması zorunludur.
- Su ücretindeki indirimlerin su faturasındaki su bedelinden değil, belediye meclisleri tarafından belirlenen tarife üzerinden tahakkuku yapılan su faturasının tamamından yapılmalıdır.
- Su ücretindeki indirim ancak konut abonelerine uygulanabilir ve bir indirimden yararlanan abonenin ikinci bir indirimden yararlanması mümkün değildir.
- Su ücretindeki aynı gruptaki abonelere farklı indirimler uygulanamaz.
- Belediyelerin ücret tarifelerinin düzenlenmesi sırasında yukarıda belirtilen hususlara Belediye Meclisi Kararları ile Tarifeler Yönetmeliği veya Abonelik Sözleşmeleri'nde yer verilmelidir.
- Belediyelerin sunduğu su ücreti veya diğer hizmetlerden ücretsiz veya indirimli yararlanacak kişilerin bu durumlarını ispatlayıcı belge sunmaları zorunludur.
- Şehit dul ve yetimler ile malûl gazinin ölümü nedeniyle kendilerine aylık bağlanan dul ve yetimlerinin, ilgili sosyal güvenlik kurumları mevzuatı gereği aylıklarının kesilmesi halinde, yapılan indirimlerden yararlanamazlar.
- İndirim yapılan kişilerin durumları en azından bir yıl geçmeyen uygun aralıklarla sorgulanmalıdır.

H.Bayram ÇOLAK

Türk Telekom Genel Müdürlüğü | İç Denetim Başkanlığı | Başkan Yrd.

İÇ KONTROLLERİN TESİSİNDE İÇ DENETİMİN ROLÜ

“İdarelerin amaçlarına ulaşabilmeleri, faaliyetlerini daha etkin ve verimli yürütebilmeleri açısından iç kontrollerin çok büyük önem ve ağırlığı bulunmaktadır. Bu kapsamda 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu da iç kontrollerin tesisi ve işletilmesi açısından yönetime önemli görevler üstlemiş, diğer taraftan iç denetim birimleri vasıtasıyla iç kontrollerin etkinliğini değerlendirme imkanı tanımıştır. Aşağıdaki çalışmada, iç kontrol ve iç denetim kavramları üzerinde durularak iç denetimin iç kontrollerin tesisindeki rolü üzerinde durulmaktadır.”

Bilindiği üzere ülkemizde 2000’li yılların başından başlamak üzere, Avrupa Birliğine uyum kapsamında mevzuatımızda çok önemli düzenlemeler ve değişiklikler yapılmaya başlanmıştır. Bu düzenlemelerden birisi de, kamu mali sisteminizin uluslararası uygulamalara paralel olması kapsamında yapılan 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun kabul edilerek genel yönetim olarak nitelendirilen kamu idareleri nezdinde uygulanmasıdır.

2003 tarihinde kabul edilen ve tüm hükümleriyle birlikte 2006 yılında yürürlüğe giren yeni Kanun, yürürlükten kaldırdığı 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu’ndan farklı olarak kamu mali yönetim anlayışında önemli düzenlemeler öngörmektedir. Bu kapsamda bazı müesseseler yeniden gözden geçirilmiş, bazı konular da ilk defa tanımlanmış veya ön plana çıkarılmıştır. Bunlardan birisi de iç kontrol ve iç denetimdir.

Kanun koyucu özellikle iç kontrol konusuna vurgu yaparak iç kontrolün gereği gibi kurulup işletilmesinden idari kademeleri sorumlu tutmuş; yönetim birimleri tarafından yerine getirilen iç kontrolün etkin bir şekilde işleyip işlemediğini değerlendirmek anlamında iç denetim birimlerine önemli görevler yüklemiştir.

1. İÇ KONTROLLER NEDEN ÖNEMLİ

İç kontrole temel bir çerçeve teşkil eden COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) Raporuna göre iç kontrol, birimlerin finansal raporlamalarında güvenilirliği ve yürütülen faaliyetlerin düzenlemelere uygun bir şekilde verimli ve etkin yürütülmesini sağlamak üzere oluşturulmuş sürecin genel adıdır.

5018 sayılı Kanun’un 55’inci maddesine göre ise iç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin; etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, mali bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan; organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan mali ve diğer kontroller bütünüdür. Tanımlar dikkate alındığında iç kontrolün önemi ve katkıları anlamında dört özelliğinin öne çıktığı görülmektedir:

1- Yapılan işlemlerin mevzuata uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak. İç kontrol, yönetimin başta yasal düzenlemeler olmak üzere iç ve dış düzenlemelere

uyumlu davranmasına, yapılan faaliyetlerin düzenlemelere uygun olmasına yardım eder.

2- Faaliyetlerin etkin ve verimli şekilde kullanılmasını sağlamak. (5018 sayılı Kanun'un önemle üzerinde durduğu hususlardan birisi kaynakların etkin ve verimli kullanılmasını sağlamak ve bu amaçla gerekli düzenlemelerin yapılmasını temin etmektir. Bu çerçevede iç kontrolün etkin bir şekilde işletilmesi bu amaca hizmet edecek en önemli argümanlardandır.

3- Muhasebe ve finansal raporların doğru ve sağlıklı olmasını sağlamak. İç kontrol özellikle üretilen mali raporların güvenilirliğini sağlamaya yardımcı olur.

4- Varlık ve kaynakların korunmasını sağlamak.

1.1. İç Kontrolle İlgili Olarak Bilinmesi Gereken Önemli Hususlar

• **İç kontrolün asıl muhatabı yönetim birimleridir.**

İç kontrol; idarelerin yönetimi ve personeli tarafından hayata geçirilen tamamlayıcı bir süreçtir. Yönetim, idarenin hedef ve amaçlarını gerçekleştirmesine yönelik makul bir güvence sağlamak için yeterli tedbirlerin alınmasını planlamak, düzenlemek ve yönlendirmek durumundadır. Bu nedenle yeterli ve etkili bir iç kontrol sisteminin oluşturulması için kamu idarelerinin üst yöneticileri ile harcama birimlerinin yöneticilerine önemli görevler düşmektedir. Bu kapsamda üst yöneticiler ile diğer yöneticiler tarafından mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunması, mali yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesi, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanması, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesi, kapsamlı bir yönetim anlayışının sağlanması, uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanması konularında gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.

İç kontrolün oluşturulması, işletilmesi, izlenmesi ve geliştirilmesinden idare sorumlu olduğundan üst yöneticiler ve bütçe ile ödenek tahsis edilen harcama yetkililerinin her yıl, iş ve işlemlerinin amaçlara, iyi mali yönetim ilkelerine, kontrol düzenlemelerine ve mevzuata uygun bir şekilde gerçekleştirildiğini içeren iç kontrol güvence beyanını düzenlemeleri ve birim faaliyet raporları ile idare faaliyet raporlarına eklemeleri zorunludur.

• **İç kontrol işlemleri süreklilik arz eder.** İç kontrol kısa süreli yapılan bir iş olmayıp sürekli bir biçimde yapılması gereken bir faaliyettir. Yönetim sorumluluğu çerçevesinde sürekli ve sistematik bir şekilde yürütülür. İdarelerde veya birimlerindeki süreç tanımlamalarında iç kontrol mekanizmasının da düşünülmesi, süreçlere iç kontrol noktalarının konulması

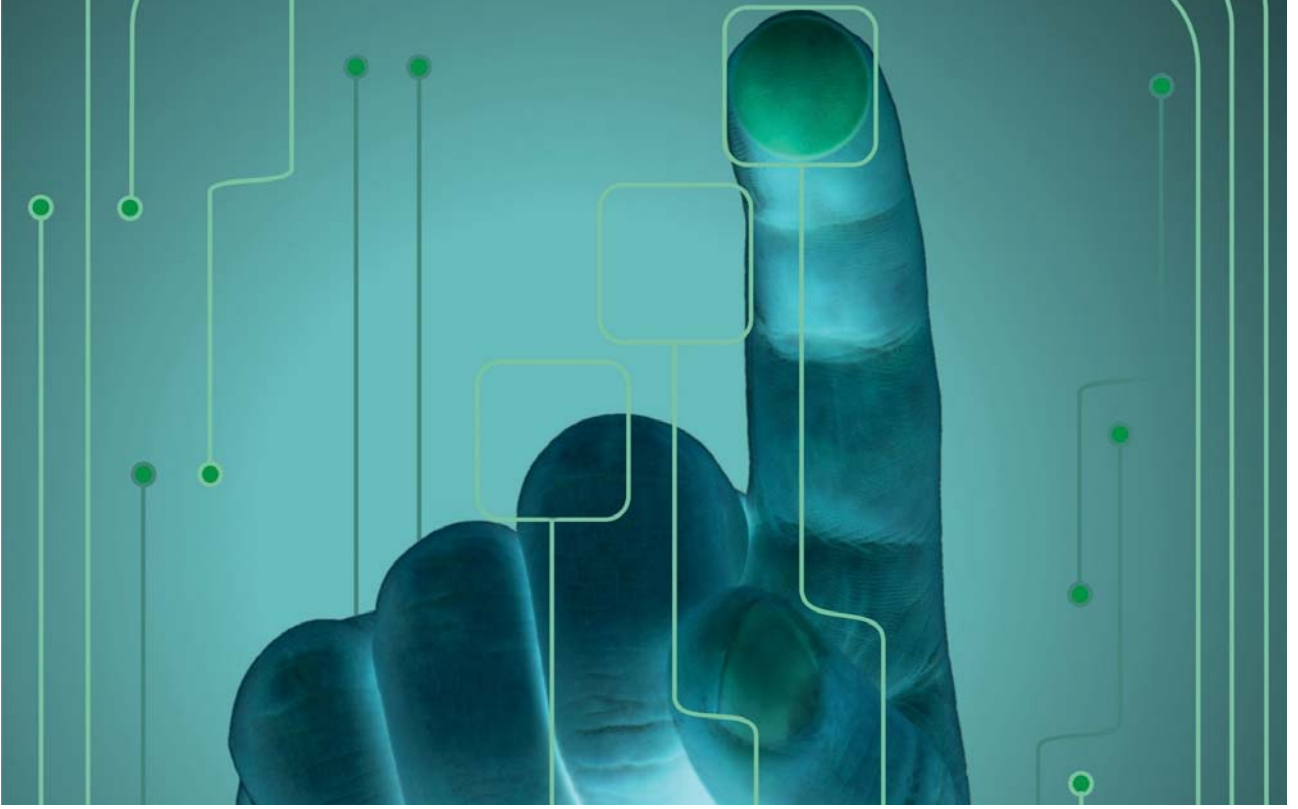

ve sürekli takip edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle iç kontrol, yalnızca belli noktalarda, belli alanlarda ve belli zamanlarda uygulanan değil, tüm faaliyetleri kapsayan devamlılık esasına dayanan bir süreçtir.

• **İç kontrolün kapsamı sadece mali iş ve işlemler olmayıp mali olmayan işlemler de iç kontrolün kapsamında olan hususlardandır.** İç kontrol idarenin tüm fonksiyonlarını kapsamakta ve tüm birimlerini ilgilendirmektedir.

• **İç kontrol sistemi riskleri karşılamak için makul güvence sağlar.** Misyon ne olursa olsun, bunun başarılmasında çok sayıda riskle karşı karşıya kalınacaktır. Yönetimin görevi, idarenin misyonunu gerçekleştirme olasılığını maksimize etmek üzere bu riskleri belirlemek ve bunlara çözüm bulmaktır. İç kontrol bu risklerin ortadan kaldırılmasına yardımcı olabilirse de, misyonun yerine getirilmesi ve genel hedeflerin gerçekleştirilmesi konusunda sadece makul güvence oluşturur. İç kontrol ne kadar iyi tasarlanırsa tasarlansın ve ne kadar iyi islerse islesin, idare hedeflerini gerçekleştirme veya idarenin varlığını sürdürmesi konusunda, yönetime sadece makul güvence sağlayabilir, mutlak güvence sağlamaz.¹

¹ INTOSAI GOV 9100 (2004), Guidelines for International Control Standards for the Public Sector, INTOSAI Professional Standards Committee Secretariat, Copenhagen k, Denmark.

1.2. İç Kontrolün Temel İlkeleri

İç kontrolün gereği gibi kurulup işletilmesi için iç kontrol bileşenlerine de uygun davranılması büyük önem taşır. Bu anlamda iç kontrol bileşenleri olarak öne çıkan, Kontrol Ortamı Risk Değerleme, Kontrol Faaliyetleri, Bilgi İletişim ve İzleme fonksiyonlarının gereği gibi yerine getirilmesi önem arz etmektedir.

Kontrol Ortamı: İç kontrolün diğer unsurlarına temel teşkil eden genel bir çerçeve olan kontrol ortamı, yönetimin iç kontrolün önemine ilişkin tutum ve davranışları, iç kontrole verdiği değerin bir göstergesidir. Bu çerçevede başta yöneticiler olmak üzere çalışanların iç kontrole olumlu bir bakış sağlaması, pozitif ve destekleyici yaklaşımları esastır. Kisisel ve mesleki dürüstlük, yönetimin ve personelin etik değerleri, uzmanlığa önem verilmesi, üst yönetimin iç kontrol ile ilgili tavrı, organizasyonun yapısı, insan kaynakları kontrol ortamını etkileyen öğelerdir. İdarelerde iç kontrollerin tesis ve etkin bir şekilde işleyerek yukarıda belirtilen amaçların hasıl olabilmesi için, yönetim kademelerinin özellikle üst yönetimin iç kontrollerin gerekliliğine inanmaları ön koşullardan biridir.

Risk Değerlendirmesi: Mevcut koşullarda meydana gelen değişiklikler dikkate alınarak gerçekleştirilen ve süreklilik arz eden bir faaliyettir. İdarenin stratejik planında ve performans programında belirlenen amaç ve hedeflerine ulaşmak için, iç ve dış nedenlerden kaynaklanan riskleri değerlendirmesi, kontrol edilebilen ve kontrol edilemeyen riskleri sınıf-

landırması gerekir. İdarenin öngörölmüş olan amaç ve hedeflere ulaşabilmesi için etkin bir risk değerlendirmesi yapması önemlidir. Bunun için idarelerin faaliyetlerini, amaç, hedef ve göstergelerini ve bunları gerçekleştirmek için ihtiyaç duydukları kaynakları içeren plan ve programlarını oluşturmaları ve duyurmaları; faaliyetlerinin plan ve programlara uygunluğunu sağlamaları; sistemli bir şekilde analizler yaparak amaç ve hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyebilecek iç ve dış riskleri tanımlayarak değerlendirmeleri ve alınacak önlemleri belirlemeleri gerekmektedir.

Kontrol Faaliyetleri: Risklerin ortadan kaldırılmasına yönelik ana strateji iç kontrol faaliyetleri aracılığıyla gerçekleştirilir. Kontrol faaliyetleri; tanımlanan ve değerlendirilen risklerin yönetilmesi ve idare olarak belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesi için oluşturulan tüm prosedür, uygulama ve kararlardır. Kontrol faaliyetlerinin, amaca uygun olması, dönem boyunca sürekli planlandığı şekilde islev görmesi ve maliyetinin uygun, kapsamlı, makul ve kontrol hedefleriyle doğrudan bağlantılı olması gerekir. Her seviyede ve her faaliyet alanında bulunmalıdır. Önleyici, tespit edici ve düzeltici her türlü kontrol faaliyetinin belirlenmesi ve uygulanması gerekir. Bunun için

- İdarelerin hedeflerine ulaşmayı amaçlayan ve riskleri karşılamaya uygun kontrol strateji ve yöntemlerini belirlemeleri ve uygulamaları;
- Faaliyetleri ile mali karar ve işlemleri için gerekli yazılı prosedürleri ve bu alanlara ilişkin düzenlemeleri hazır-

lamaları, güncellemeleri ve ilgili personelin erişimine sunmaları.

- Hata, eksiklik, yanlışlık, usulsüzlük ve yolsuzluk risklerini azaltmak için faaliyetler ile mali karar ve işlemlerin onaylanması, uygulanması, kaydedilmesi ve kontrol edilmesi görevlerini personel arasında paylaştırmaları
- Yöneticilerin iş ve işlemlerin prosedürlere uygunluğunu sistemli bir şekilde kontrol etmeleri
- İdarelerin faaliyetlerin sürekliliğini sağlamaya yönelik gerekli önlemleri almaları gerekmektedir.²

İletişim ve Bilgilendirme: Etkin bir iç kontrol ve idarenin hedeflerini gerçekleştirmek için bir organizasyonun bütün kademelerinde bilgiye ihtiyaç vardır. Yönetimin uygun karar alma kapasitesi bilginin kalitesinden etkilenir; bu bilgilerin uygun, zamanında, güncel, doğru ve elde edilebilir olması gerekir. Grupların ve kişilerin sorumluluklarını etkin olarak yerine getirmelerini sağlayarak onların beklentilerini karşılaması gereken bilgiler iletişimin esasını oluşturur. En kritik iletişim kanallarından biri yönetim ile personel arasında olanıdır. Tüm personel, kontrol sorumluluklarını ciddiyetle yerine getirmelerini sağlayacak şekilde, üst yönetimden net mesajlar almalıdır. Bunun için idarelerin, birimlerinin ve çalışanlarının performansının izlenebilmesi, karar alma süreçlerinin sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi ve hizmet sunumunda etkinlik ve memnuniyetin sağlanması amacıyla uygun bir bilgi ve iletişim sistemine sahip olmaları; idarenin amaç, hedef, gösterge ve faaliyetleri ile sonuçlarının, saydamlık ve hesap verebilirlik ilkeleri doğrultusunda raporlanması; gelen ve giden her türlü evrak dahil iş ve işlemlerin kaydedildiği, sınıflandırıldığı ve dosyalandığı kapsamlı ve güncel bir sisteme sahip olunması ve son olarak ta hata, usulsüzlük ve yolsuzlukların belirlenen bir düzen içinde bildirilmesini sağlayacak yöntemlerin oluşturulması gerekmektedir.³

Gözetim: İç kontrol organizasyonun karşı karşıya kaldığı risklere ve değişimlere sürekli biçimde uyum göstermesi gereken dinamik bir süreç olduğundan, iç kontrolün değişen hedeflere, ortama, kaynaklara ve risklere ayak uydurmasını

sağlamak bakımından iç kontrol sistemini izlemek gerekir.

İç kontrol sistemleri dönem içindeki sistem performans kalitesini değerlendirmek amacıyla izlenmelidir. İzleme fonksiyonu rutin izleme faaliyetleri, özel değerlendirmeler veya her ikisinin kombinasyonu aracılığıyla gerçekleştirilir.

İç kontrolün sürekli izlenmesi kurumun normal, tekrarlanan çalışma faaliyetlerini kapsar. Bu tür izleme faaliyetleri arasında düzenli nitelikteki yönetim ve gözetim faaliyetleri ve personelin görevinin icrası sırasında aldığı diğer önlemler bulunur. Sürekli izleme faaliyetleri; kontrolün her bir unsurunu içerir ve düzenli, etik, ekonomik, verimli ve etkin olma niteliklerini taşımayan iç kontrol sistemlerine karşı alınan önlemlerle ilgilidir.⁴

2. İÇ DENETİM

5018 sayılı Kanun'un öne çıkardığı denetim türü, klasik denetim ve teftiş anlayışından farklı olan iç denetimdir. İç denetim, bir kurum ya da organizasyonda yürütülen iş ve işlemlerin, yönetimden farklı ve tarafsız bir gözle değerlendirilmesidir.

Kanun'un 63'üncü maddesine göre iç denetim "Kamu idaresinin çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için; kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız, nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetidir".

İç denetim; hataların önlenmesi, risk ve zayıflıkların belirlenmesi, iyi uygulama örneklerinin yaygınlaştırılması, yönetim sistemlerinin ve süreçlerinin geliştirilmesi amacıyla yapılan bir denetimdir.

2.1. İç Denetimde Öne Çıkan Hususlar

- **İç denetim nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetidir.** İç denetimin amacı, yönetime danışmanlık sağlamak ve işlemlerine güvence vermektir. Güvence hizmetleri bir süreç, işlem veya konu hakkında bağımsız bir kanaate ulaşılabilmesi için bulguların objektif bir şekilde değerlendirilmesini içerir. Güvence verilmesi kurumun risk yönetimi, kontrol ve yönetim süreçlerine dair bağımsız bir değerlendirme

² Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği, 26.12.2007 tarih ve 26738 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır

³ Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği, 26.12.2007 tarih ve 26738 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

⁴ AKYEL, Recai, Sayıştay Başkanı / Türkiye'de İç Kontrol Kavramı, Unsurları ve Etkiğinin Değerlendirilmesi, Yönetim ve Ekonomi Yıl:2010 Cilt:17 Sayı:1 Celal Bayar Üniversitesi İİBF MANİSA

yapmak amacıyla bulguların objektif bir şekilde gözden geçirilmesidir.

- Danışmanlık ise herhangi bir idari sorumluluk üstlenmeden kurumun faaliyetlerini geliştirmek ve onlara değer katmak amacıyla belli bir konu, olay veya süreç hakkında görüş isteyenlere tavsiyede bulunmak, yol göstermek demektir.
- Dolayısıyla iç denetimin temel fonksiyonlarından birisi incelemiş oldukları işlemlerle sınırlı olmak kaydıyla işlemlere güvence (assurance) vermek ve idarenin ihtiyaç duyduğu konularda bağımsız bir göz olarak danışmanlık yapmaktır.
- **İç denetim katma değer sağlar.** İç denetim, yönetimin faaliyetlerinin geliştirilmesine ve daha verimli bir şekilde yürütülmesine yardımcı olur. Bunun için denetim sonuçları sonucu tespit edilen bulguları denetlenen birimlerle paylaşarak uygulanabilir olup olmayacağını karara bağlar. Klasik denetim ve teftiş anlayışından farklı olarak tespit etmiş olduğu bulguları hayata geçirebilmek için denetlenen birimlerle tartışır, karşı tarafın kabullünden ve aksiyon planını aldıktan sonra raporlar.
- **İç denetim etkinlik değerlendirme yapar.** İç denetim idarelerin yönetim, risk ve kontrol faaliyetlerinin (GRC-Governance, risk, control) etkinliğini değerlendirmekte ve kuruluşların hedeflerine ulaşmasına yardımcı olmaktadır. İç denetim, yönetim tarafından yürütülen faaliyetleri sistem ve süreç odaklı denetler ve denetimleri sonucu idareyi geliştirme amaçlı önerilerde bulunur.
- **İç denetim yönetim fonksiyonlarının bir parçasıdır.** Yönetici ve çalışanların hatalarını bulmaya değil, eksiklerini kapatmaya çabalar. Bu bakımdan kurum içinde güvenilmesi ve desteklenmesi gereken bir fonksiyondur. İç denetim faaliyeti hakkında denetlenenlere bilgi verilmesi, denetimden beklenen faydaların açıklanması, denetlenenlerle uyumlu bir işbirliği ortamı oluşturulması, denetlenenlerden mümkün olabilecek en fazla bilginin sağlanması amacıyla karşılıklı güven

ortamının tesis edilmesi, denetlenenlerin kişisel haklarına saygı gösterilmesi bu bakımdan önemlidir.

- **İç denetim bağımsızdır.** Bağımsızlık iç denetim faaliyetlerinde mutlaka bulunması gereken bir özelliktir. İç denetim her ne kadar iç kontrolün ve dolayısıyla yönetimin bir parçası olsa bile, bu idari bağıllığa rağmen fonksiyonel anlamda bağımsız olması gerekir. Denetimle ilgi bulgu, sonuç ve önerilerin tarafsız ve objektif olması için iç denetimin bağımsız olması gerekir. Bunun yöntemi de iç denetim birimlerinin üst yöneticiye bağlı olmaları ile riskli gördükleri her alanı denetleyebilmeleri, bu alanda yıllık denetim programlarını oluşturabilmeleridir. Bu çerçevede iç denetçinin bilgi ve belgelere hiçbir sınırlamaya tabi olmadan ulaşabilmeleri, özlük hakları, atama, görevden alınma, idari hiyerarşi içindeki yeri bakımından özel bir statüye

tabi olmaları ve bu tür tabiri caizse ayrıcalıklarının yasal düzenleme ile teminat altına alınmış olması fonksiyonel bağımsızlıkları için gerekli olan koşullardandır.

3. İÇ DENETİMİN İÇ KONTROLE KATKISI

Aralarında güçlü ve karşılıklı bir ilişki bulunmasına rağmen iç kontrol ve iç denetim farklı iki kavramdır. İdarelerin amaçlarına ulaşmasında, faaliyetlerinin daha etkin ve verimli olarak yerine getirilmesinde, kamuya sunulan finansal raporların güvenirliğinde iç kontrolün ve bu anlamda bir parçası olan iç denetimin önemi artık herkes tarafından kabul edilen bir gerçektir. İdarelerde iç kontrol konusunda farkındalık oluşturmak bu anlamda çok önemlidir.

İç kontrol, olası risklerin etkisinin azaltılması için gerekli kontrol sistemlerinin ve yöntemlerin oluşturulması ve uygulanmasıdır. Etkin bir iç kontrol sisteminin oluşturulması, bu sistemin gerektiği şekilde işletilmesi ve izlenmesi yönetimin sorumluluğundadır.

İç kontrol, olası risklerin etkisinin azaltılması için gerekli kontrol sistemlerinin ve yöntemlerin oluşturulması ve uygulanmasıdır. Etkin bir iç kontrol sisteminin oluşturulması, bu sistemin gerektiği şekilde işletilmesi ve izlenmesi yönetimin sorumluluğundadır.

İç denetim ise, iç kontrolün önemli fakat farklı bir boyutudur. Yöneticiler iç kontrollerin niteliği hakkındaki bilgiyi, iç kontrol yapısının bir parçası olarak oluşturulan iç denetim biriminin raporlarından elde ederler. İç denetim birimleri, idarelerde kurulu iç kontrol sistemlerinin gereği gibi çalışıp çalışmadığı konusunu inceleyerek üst yönetime rapor verir.

Başka bir ifadeyle iç denetim birimleri, iç kontrollerle ilgili olarak yönetime bilgiler sağlar, değerlendirmeler yapar ve tekliflerde bulunur. İç denetim faaliyeti, kontrollerin etkinlik ve verimliliklerini değerlendirmek ve sürekli gelişimi teşvik etmek suretiyle kurumun etkin kontrollere sahip olmasına yardımcı olmaktadır.

Sahip olduğu görev ve yetkilere karşın iç denetçi, işlemeyen mali yönetim ile iç kontrol ortamının ve yönetiminin etkinliğinden sorumlu değildir. İç denetçi ancak iç denetimin başarısından sorumludur. İç kontrolün başarısından ise yöneticiler sorumludur.

İç denetim iç kontrollerle ilgili olarak yönetime bilgiler sağlar, değerlendirmeler yapar ve önerilerde bulunur. Ancak iç denetim yönetime ne kadar değerli bilgi sağlarsa sağlasın etkin iç kontrol sisteminin bir ikamesi olarak görülmemelidir. Öte yandan etkin ve güçlü bir iç kontrol yapısı yönetimin olduğu kadar iç denetimin de işini azaltarak bu fonksiyonların daha önemli konularla ilgilenmesine olanak sağlar.

İç kontrol faaliyetleri kesintisiz bir süreç olarak işlemesine karşın iç denetim fonksiyonu faaliyetleri gerçekleştikten sonra görev yapmaya başlar ve olayları gerçekleştikten sonra değerlendirir.

İç kontrol, faaliyetlerin doğruluğunu ve güvenilirliği sağlayan bir süreç olup iç denetim, faaliyetlerin doğruluğunu ve güvenilirliğini test edip raporlama yapar.

İç denetim yönetime yönelik bir hizmettir. İç kontrolün incelenip değerlendirilmesi ve en üst yöneticiye güvence sağlanması iç denetim fonksiyonları kapsamındadır. İç denetimin bizzat kendisi örgütün iç kontrol sisteminin bir parçasıdır ve iç denetimin kapsamına yalnızca finansal kontrol değil, iç kontrolün bütün yönleri girer.

İç denetimin yönetim kontrolü ile arasındaki mesafeyi koruması esastır. Böylece kurum, yönetim kontrolü konusundaki sorumluluğunun farkına varacak ve iç kontrolün etkili bir şekilde yürütülmesi çabası içerisinde olacaktır. İç denetçi ancak iç denetimin başarısından sorumludur. İç kontrolün başarısından yöneticiler sorumludur.

İç denetim faaliyetlerin etkinlik ve verimliliğini değerlendirmek ve sürekli değişimini teşvik etmek suretiyle kurumun etkin kontrollere sahip olmasına yardımcı olmalıdır.

4. STRATEJİ BİRİMLERİNİN İÇ KONTROLLERİN TESİSİNDE ROLÜ

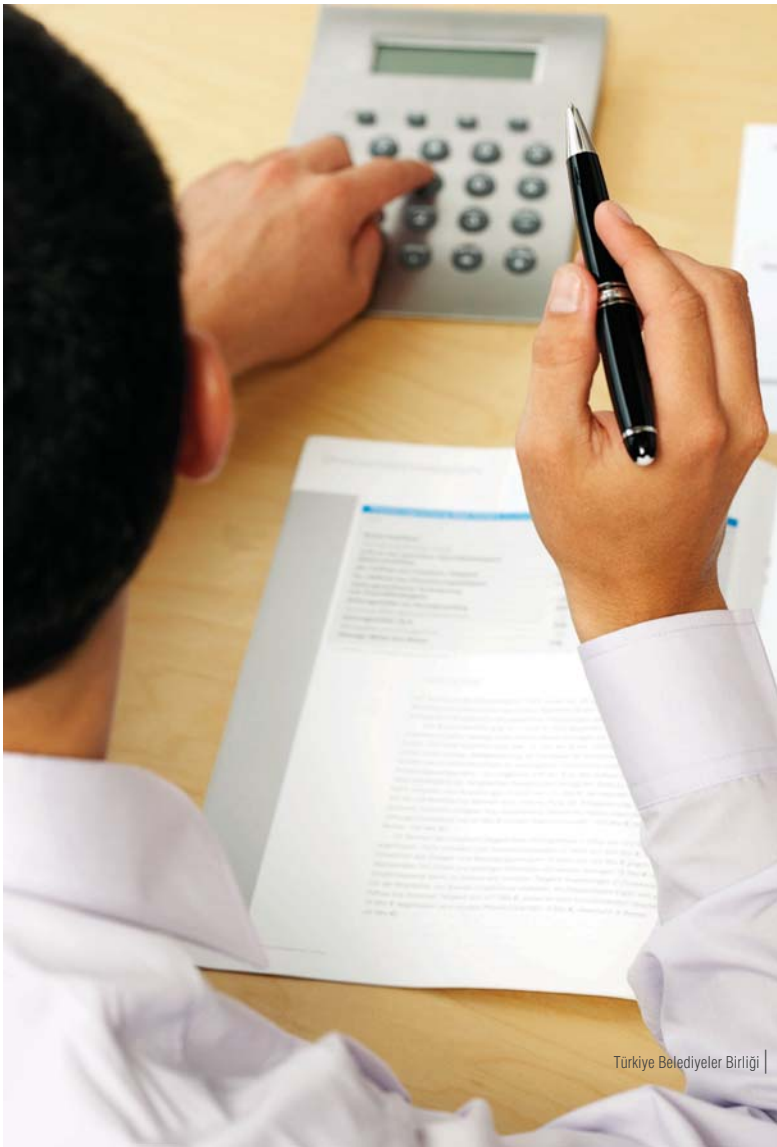
“Strateji geliştirme başkanlıkları ve strateji geliştirme daire başkanlıkları ile strateji geliştirme ve mali hizmetlerin yerine getirildiği müdürlükler” strateji geliştirme birimleri olarak adlandırılmaktadır. Dolayısıyla strateji geliştirme birimleri, 5018 sayılı Kanun’un 60’ıncı maddesinde mali hizmetler biriminin yüklendiği görevlerle birlikte diğer birtakım önemli fonksiyonları olan bir birim olarak karşımıza çıkmaktadır.⁵

İç kontrol kapsamında strateji geliştirme birimlerinin görevleri mali hizmetler fonksiyonu kapsamında yürütülmektedir. İç kontrol konusunda ise mali hizmetler biriminin ise ön mali kontrol faaliyetini yürütmek ve iç kontrol sisteminin kurulması, standartlarının uygulanması ve geliştirilmesi konularında çalışmalar yapmak gelmektedir. Ancak, mali hizmetler fonksiyonu kapsamında yürütülen iç kontrol faaliyetinin, diğer faaliyetleri yürüten alt birim ve personelden ayrı bir alt birim ve personel tarafından yürütülmesi zorunludur.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile öne çıkan iç kontrolde, önem taşıyan kontrol mekanizmalarından birisi de ön mali kontroldür⁶ ve bu konuda strateji birimlerinin harcama birimleri kadar önemli görev ve sorumlulukları bulunmaktadır.

⁵ 3 ÇOLAK, H.Bayram, “En Son Düzenlemelere Göre Açıklamalı 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu”, sayfa 280, Ankara 2008

⁶ ÇOLAK, H.Bayram, “5018 sayılı Kanuna Göre Ön Mali Kontrol, Kapsamı, Yetkileri ve Sonuçları”, Yaklaşım Yayıncılık, Temmuz 2006

İç kontrolün bir unsuru olan ön mali kontrol, mali işlemlere yönelik olarak yapılan ön kontrol faaliyetlerini ifade etmektedir. Ön mali kontrol kavramı, ödenek tahsis edilmesi, taahhütler, ihale prosedürleri, sözleşmeler, ödemeler ve fazla yersiz ödemelerin geri alınması gibi işlemlerin uygulamaya konulmasından önce kontrol edilmesini ifade eder. İç kontrolün bir unsuru olarak mali işlemlerin ön kontrolü, yukarıda belirtilen taahhüt aşamasında yapılan kontrolün yanı sıra ödeme emirleri ve eki belgelerde yapılacak ödemeyle ilgili olmak üzere bütçede yeterli ve kullanılabilir ödeneğinin bulunup bulunmadığını, bütçe ve ilgili mevzuata uygun olup olmadığını, işlemlerin yetkililerince gerçekleştirildiğinin ve imzalandığının kontrol edilip onaylanmasını da ifade etmektedir. Ön mali kontrol, kamu idarelerinin gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerine ilişkin mali karar ve işlemlerinin idarenin bütçesi, bütçe tertibi, kullanılabilir ödenek tutarı, harcama programı, finansman programı, merkezi yönetim bütçe kanunu ve diğer mali mevzuat hükümlerine uygunluğu ve kaynakların etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması yönlerinden yapılan kontrolü ifade etmektedir. Mali işlemlerin ön kontrolünde süreç kontrolü de yer almaktadır.⁷

Yukarıdaki bölümlerde de bahsedildiği üzere, idarelerde, iç kontrollerin tesisinden birinci derecede sorumlu birimler yönetim birimlerinin bizzat kendileridir. Bu konudaki farklı ve yanlış algılamaları ortadan kaldırmak gerekmektedir. Belirlenmiş olan iç kontrol standartlarına göre her yönetim biriminin, her kademede iç kontrollerini tesis etmek için süreçlerini çıkartmaları, bu süreçlerle ilgili kontrol noktalarını belirlemeleri, işletmeleri, geliştirmeleri gerekmektedir. İç kontrol sistemlerinin kurulması konusunda üst yöneticilerin çok önemli görev ve sorumlulukları bulunmaktadır. İdarenin en düzeydeki görevlisi olarak üst yöneticilerin iç kontrollerin oluşturulması ve uygulanması konusunda önemli görevleri söz konusudur. Bu konuda destek alacakları birim ise, kendisine bağlı olarak çalışan iç denetçilerdir. İç denetçiler, Uluslar Arası İç Denetim Standartlarında da belirtildiği üzere iç kontrollerin işleyip işlemediği, etkin olarak yürütülüp yürütülmediği konusunda süreçleri inceleme ve yapılması gerekenler konusunda üst yönetime Rapor verme hakkına sahiptirler.

Bunun dışında 5018 sayılı Kanun'la kamu mali sistemimize giren strateji birimlerinin ise, iç kontrolün tamamı üzerinde değil de sadece ön mali kontrol konusunda önemli görevler ifa edilebileceği düşünülmektedir. Strateji birimlerinin üst yönetici adına zorunlu ve üst yönetici tarafından belirlenmiş

alanlarda ve konularda ön mali kontrol faaliyetlerini yerine getirmeleri önem taşımaktadır.

Strateji birimlerinin iç kontrol süreçlerinin oluşturulması, işletilmesi gibi uluslar arası uygulamalarda çok da karşılık görmeyen ve iç denetçilerin de söz sahibi olmadığı fonksiyonlarının olmaması gerekmektedir. Yukarıdaki bölümlerde de geniş olarak belirtildiği üzere bu konudaki görevlerin üst yönetimin de yakından takip etmesi ile yönetim birimleri tarafından yerine getirilmesi gerekmektedir.

5. TÜRKİYE'DE DURUM

Bilindiği üzere iç denetim birimlerinin kurulması ve faaliyete geçmesi aralarında mahalli idarelerin de bulunduğu kamu sektöründe 2007 yılların sonunda başlamıştır. Yaklaşık olarak dört yıllık bir geçmişi olan iç denetim birimlerinin kamu sektöründe kabul görmeleri, çalışma metodolojilerini oluşturmaları ve iç kontrol bakış açısıyla olaya yaklaşmaları pek de mümkün olmamıştır. Özellikle iç denetim birimlerinin, geçiş döneminden başlamak üzere bakanlıkların veya kamu idarelerinin teftiş birimlerinden transfer olan müfettiş ve denetmen gibi Denetçi niteliği olan insanlardan oluşması da bu konuda mesafe alınmasında önemli bir engel olmuştur. Teftiş ile iç denetimin olaylara bakış açısının farklı olması şu ana kadar iç denetimden beklentileri karşılayamıştır.

Diğer taraftan 5018 sayılı Kanun sonrası ön plana çıkan iç kontrol yaklaşım tarzının da kamu idarelerinde bulunmadığını belirtmek gerekmektedir. Kamu idari birimlerinde ne yazık ki iç kontroller ve önemi konusunda farkındalık söz konusu değildir. Süreçleri iç kontrol çerçevesinden dokümanite eden, süreçleri içerisine kontrol noktalarını yerleştiren, sürekli olarak gözden geçiren kamu idare sayısı son derece azdır. Dokümanite edilen süreçler de genelde mali konularla ilgili olup, mali olmayan konuların (operasyonel, teknik gibi) iç kontrol kapsamında değerlendirilmesi yönünde bir inanç ta söz konusu değildir. Diğer bir anlatımla Türk kamu yönetimindeki iç kontrol sistemi kapsayıcı değildir.

Bu şekilde iç denetim biriminin muhatabı olan idari birimlerde iç kontroller konusundaki eksiklik, diğer taraftan iç denetim birimlerinin kuruluş aşamasından farklı anlayışlar ve tamamlanması gereken hususlar, ülkemizde iç kontrollerin tesisi ve etkinliği konularında iç denetim birimlerinin çok sınırlı katkı sağlamasına neden olmaktadır. Bu konuda yönetim birimleri ile iç denetim birimlerinin bazı edimimleri kazanması gerekmektedir. Özellikle bir seferberlik eşliğinde, mali olan ve mali olmayan alanlarda iç kontrol süreçlerinin (narrative)

⁷ ÇOLAK, H.Bayram, "En Son Düzenlemelere Göre Açıklamalı 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu", sayfa 273, Ankara, 2008

dokümanite edilmesi ve bu konudaki mantalitenin kazanılması, yapılacak denetimlerde süreç sahiplerine yol gösterilmesi ve işleyen kontrollerin etkinliklerinin değerlendirilmesi yönündeki öneriler, iç denetim olarak yönetimin işlerine katma değer sağlayacaktır.

6. SONUÇ

5018 sayılı Kanun'un kabulü ve yürürlüğe girmesiyle birlikte kamu mali sistemimize giren kavramlardan biri iç kontrol, diğeri de iç denetimdir. Yönetimin sorumluluğunda, mali olan ve olmayan tüm işlemler için sürekli olarak yürütülmesi gereken iç kontrolün sağlıklı şekilde işlemesi, yürütülen işlerin mevzuata uygun olması başta olmak üzere üretilen mali raporların sağlıklı olmasını, faaliyetlerin etkin ve verimli şekilde olmasını, varlık ve kaynakların muhafazasına yardımı ol-

maktadır. Bu açıdan iç kontrolün etkin olarak işlemesi büyük önem taşımaktadır.

Diğertarafatıdan idarenin yapmış oldukları işlemlere güven-
ce vermek ve işlemlerin daha verimli yürütülmesini temin etmek amacıyla danışmanlık sağlayan iç denetimin, iç kontrol faaliyetlerinin etkin bir şekilde işleyip işlemediğı, tesis edilen iç kontrollerin yeterli olup olmadığı noktasında yönetime yardımcı olması da, kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasını sağlayan önemli hususlardandır.

Yukarıdaki bölümlerde de izah edildiğı üzere gerek iç kontroller konusunda idari birimlerin farkındalıklarının yetersiz olması,gerekse de iç denetim birimlerinin eksikliklerini tamamlayamamış olması ülkemizde iç kontrollerin tesisi noktasında iç denetim birimlerinin katkısını sınırlandırmaktadır.

M. Yücel İNCE

Sakarya Büyükşehir Belediye Başkanlığı | Çevre Koruma Daire Başkanlığı | Kamu Yönetimi Uzmanı

ÇEVRESEL GÜRÜLTÜNÜN DEĞERLENDİRİLMESİ VE YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ'NDE SON DURUM

“Yürürlükte olan Çevre Kanunumuzun yerel yönetimler ağı ne yazık ki eksiktir. Sadece uygun görülen yetki devirleriyle yaptırım uygulama hakkını belediyesine veren bir kanunun, açıkça söylemek gerekir ki, “yerel”den ve “yer”inden beslenmesi söz konusu olamaz. Gelineen noktada gelişmesini tamamlamış hiçbir ülke yoktur ki, çevre hususunda yerinden yönetim gücü kanunla zayıflatılarak, yetki yönünden merkeze bu kadar bağlı olsun.

Cumhuriyet Türkiye’si elbette bu tarz sıkıntıları aşma ve çözüm üretme gücüne sahiptir. 2023’e giden yolda bu tarz problemlerin de çözüme kavuşacağından şüphe etmemek gerekir. Fakat kademeli de olsa geçiş şarttır.

Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği’nin amacını “çevresel gürültüye maruz kalınması sonucu kişilerin huzur ve sükûnunun, beden ve ruh sağlığının bozulmaması için gerekli tedbirlerin alınmasının sağlanması ve gürültüyü önleme ve azaltmaya yönelik eylem planlarının hazırlanması ve bu planların uygulanması ile ilgili usul ve esasları belirlemektir,” diye özetlemek mümkündür.

Yönetmeliğin 2005’ten beri öyküsünü özetlemek gerekirse; iki kez mülga olduğunu, toplamda da bu mülgalarla birlikte 5 kez değişikliğe uğradığını söyleyebiliriz.

Bu makale, Yönetmeliğin genelini incelemeyecek, sadece yapılan son değişikliklerin ne gibi düzenlemeler getirdiğini ortaya koyacak, sonunda da süreci değerlendirecektir.

27.04.2011 Tarih ve 27917 sayılı Yönetmelik, 12 maddeden oluşmakta ve **04.06.2011 Tarih ve 27601** sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “**Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği**”nin bazı maddelerinde değişikliğe gitmek-

tedir. Bu değişiklikleri maddeler halinde şöyle özetlemek mümkündür:

1. “Çok Hassas Kullanımlar”ın tanımı değişmiştir. Çok Hassas Kullanımlar, bu değişiklikten önce “Konut, yataklı hizmet veren sağlık kurumları, eğitim kurumları, çocuk ve yaşlı bakım evleri, canlı müzik izni almış olan oteller hariç diğer oteller, açık arazideki ve yerleşim alanı içindeki sessiz alanlar gibi kullanımlar.” diye tanımlanırken değişiklik sonrası “Yataklı hizmet veren sağlık kurumları, eğitim dönemlerinde yatılı eğitim kurumları, çocuk ve yaşlı bakım evleri gibi kullanımları,” olarak tanımlanmıştır. Yani Yönetmelik sadece “sağlık, eğitim kurumları ve bakım evleri”ni bu kategoride bırakmayı tercih ederken, konutları “hassas kullanımlar” içinde değerlendirmeyi uygun görmüştür.

2. Değişiklikle “Orta Derece Hassas Kullanımlar” tanım içeriği aynı kalmakla beraber mülga olmuş, “Az Hassas Kullanımlar”: “İdari ve ticaret binaları, çocuk bahçeleri, oyun alanları ve spor tesisleri gibi kullanımlar.” şeklinde Yönetmelikte yer almıştır.

3. Değişiklik getiren Yönetmeliğin 1'inci maddesine göre **“Hassas Kullanımlar”**, **“Çok Hassas Kullanım Alanları”** ve **“Gürültüye Hassas Kullanımlar”** olmak üzere 3 adet tanım eklenmiş ve bunlar Yönetmeliğin 4'üncü maddesinde aşağıdaki gibi açıklanmıştır:

ggg) **Hassas Kullanımlar:** Konut, yataklı hizmet veren konaklama tesisleri, eğitim kurumları, açık arazideki ve yerleşim alanı içindeki sessiz alanlar gibi kullanımları,”

ğğğ) **Çok Hassas Kullanım Alanları:** Çok hassas kullanımların sınırlarından itibaren 250 metreyi içine alacak şekilde belirlenen alanı,”

hhh) **Gürültüye Hassas Kullanımlar:** Çok hassas kullanımlar, hassas kullanımlar ve az hassas kullanımları,”

Yukarıdaki değişikliklerin hepsi Yönetmeliğin **“Tanımlar”** başlıklı 4'üncü maddesinde düzenlenmiş olup, 65 adet olan tanım sayısı 68 adede yükseltilmiştir.

4. Yönetmeliğin **24'üncü maddesinde genel olarak bütünüyle değişikliğe gidilmiş**, başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

“Eğlence yerlerine ilişkin esaslar”

MADDE 24 - (1) Müzik yayını yapan eğlence yerlerinden kaynaklanan çevresel gürültünün önlenmesine ilişkin esaslar aşağıda belirtilmiştir:

a) Çok hassas kullanım alanlarındaki açık ve yarı açık eğlence yerlerinde canlı müzik yayını yapılması yasaktır. Bu alanlarda, açık ve yarı açık eğlence yerlerinin kurulmasına

izin verilmez. Bu alanlardaki mevcut açık ve yarı açık eğlence yerleri kapalı hale getirilir.

Bu madde ile yataklı hizmet veren sağlık kurumları, eğitim dönemlerinde yatılı eğitim kurumları, çocuk ve yaşlı bakım evleri gibi kullanımlar olarak belirlenen alanlardan itibaren 250 metreyi içine alacak bölgede bulunan açık ve yarı açık eğlence yerlerinde canlı müzik yapılamayacağı vurgulanmaktadır. Yani bu maddede alt metin çalışması yapılacak olursa, Yönetmeliğin hali hazırda açık ve yarı açık şekilde faaliyet gösteren eğlence yerlerinden gerekli yalıtım tedbirlerini de alarak artık kapalı alanda hizmet göstermeye devam eden yerler olması gerektiğini istediği açıktır.

b) Etkilenen yapı ile bitişik nizamda olan eğlence yerinden/yerlerinden kaynaklanan çevresel gürültü, Leq gürültü göstergesi cinsinden etkilenen yapı içindeki arka plan gürültü seviyesi değerini aşamaz.

Bu maddeyi örnekle şöyle açıklayabiliriz: Diyelim eğlence merkeziyle bitişik nizamda bulunan bir konuttan şikâyet geldi. İlk yapılması gereken Yönetmeliğin belirttiği gerekleri tamamlamış teknik personelce bitişik nizamda bulunan odadan müzik yayını faaliyette değilken ölçüm yapmak olmalıdır. Diyelim yapılan ölçümün değeri 38 dBA çıktı. Müzik yayını faaliyete başladığı an, yapılan ölçümün bu değeri kesinlikle geçmemesi gerekmektedir. Geçmesi o eğlence yerinin Yönetmeliğin belirlemiş olduğu sınır değerleri geçerek müzik yayını sürdürmesi manasına gelir ki, bu durumda uyarı ve gerekirse önlem alınması için süre verme mekanizması hayata geçirilmelidir. Eğer işletme buna rağmen gerekli düzenle-

melere gitmezse ilgili kanunlarda belirtilen gerekli yaptırımlara idare tarafından gidilebileceği açıktır.

Şurası tecrübelerle sabittir ki, konutla bitişik nizamda bulunan bir eğlence yerinin ne kadar yalıtım tedbiri uygularsa uygulasin bitişik nizamdaki arka planı sağlaması imkansızlık seviyesinde zordur. Yalıtım firmaları tarafından gürültü konusunda belli bir başarı sağlansa bile; titreşim hususunda genelde sınıfta kaldıkları gözlemlenmektedir. Kaldı ki, bu tarz yalıtım tedbirleri milyarlarca ek maliyet demektir.

Öyle gözüküyor ki, en kesin çözüm konutlara bitişik nizamda bulunan eğlence yerlerine “Canlı Müzik İzin Belgesi” düzenlememektir. Burada da sorumluluğun önemli kısmı 2010/10 sayılı genelge kapsamında uygun görüş vermeye yetkili kurum olan İl Çevre ve Orman Müdürlüklerindedir.

c) Etkilenen yapı ile bitişik nizamda olmayan eğlence yerinden kaynaklanan çevresel gürültü, Leq gürültü göstergesi cinsinden arka plan gürültü seviyesini 5 dBA'dan ve 7 dBC'den daha fazla aşamaz.

ç) Birden fazla eğlence yerinden çevreye yayılan toplam gürültü seviyesi, Leq gürültü göstergesi cinsinden arka plan gürültü seviyesini 7-10 dBA aralığından fazla aşamaz. Bu aralık esas alınmak kaydıyla, toplam çevresel gürültü seviyesi; gürültüye maruz kalan alandaki etkilenen kişi sayısı, gürültü kaynağı ile gürültüye hassas mekanlar arasındaki mesafe gibi faktörler göz önünde bulundurularak İl Mahalli Çevre Kurulu Kararı ile belirlenir. Bu bentte verilen sınır değerlerin aşılması halinde, arka plan gürültü seviyesine katkısı olan her bir eğlence yeri sınır değer aşımından eşit olarak sorumludur. Gürültüye katkı oranları belirlendikten sonra her bir işletme gerekli tedbirleri alır.

d) Hassas kullanımların bulunduğu alanlarda faaliyet gösteren açık ve yarı açık eğlence yerlerinde, 24.00-07.00 saatleri arasında canlı müzik yayını yapılması yasaktır. Diğer saatlerde ise (b) ve/veya (c) ve/veya (ç) bentlerinde belirtilen sınır değerleri sağlayacak şekilde faaliyetlerini sürdürür.

Burada pek çok belediye temsilcisinin çok hassas kullanım alanlarında açık veya yarı açık eğlence yerleri ayırmasına gidilmeden 24:00 itibarıyla canlı müzik yayını faaliyetinin durdurulması gerektiği kanaatinde olduğunu vurgulamakta fayda vardır.

e) Hassas kullanımların bulunduğu alanlarda faaliyet gösteren mevcut açık ve yarı açık eğlence yerlerinin, yapılan denetimlerde (b) ve/veya (c) ve/veya (ç) bentlerinde belirtilen sınır değerleri bir yıl içinde üç defa sağlamadığının tespiti halinde, fiziki olarak tamamen kapalı hale getirilir.

Bu maddede kapalı hale getirmezse ne olacağı, neye göre ve hangi bilimsel şartları sağlayarak işletmenin bunu yapacağı, süreci kimin takip edeceği vb. hususların belirtilmemesi bu maddeyi açıklığa kavuşmamış, ayakları yere sağlam basmayan bir madde haline getirmektedir.

f) Fiziki olarak tamamen kapalı bir mekanda faaliyet gösteren eğlence yerlerinden çevreye yayılan gürültü seviyesi, (b) ve/veya (c) ve/veya (ç) bentlerinde belirtilen sınır değerleri sağlayacak şekilde faaliyetlerini sürdürür.

g) Az hassas ve hassas olmayan kullanımların bulunduğu alanlarda açık ve yarı açık olarak faaliyet gösteren eğlence yerlerinden çevreye yayılan çevresel gürültü seviyesi, (b) ve/veya (c) ve/veya (ç) bentlerinde belirtilen sınır değerleri sağlayacak şekilde faaliyetlerini sürdürür.

ğ) Bu madde kapsamında canlı müzik yapabilecek eğlence yeri veya yerlerinin 14/7/2005 tarihli ve 2005/9207 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre canlı müzik izni alması şarttır. Bu izin verilirken yetkili idarenin bu maddede belirtilen esaslara ilişkin uygun görüşü alınır, gerekli görüldüğü takdirde yetkili idare Çevresel Gürültü Seviyesi Değerlendirme Raporu hazırlatır ve rapora ilişkin yetkili idarenin uygun görüşü esas alınır.

Çevre ve Orman Bakanlığı'nın yayımlamış olduğu 2010/10 sayılı Genelge'nin 7'nci maddesi Canlı Müzik İzin Belgesi alacak gerçek tüzel kişilerin Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan gürültü konusunda ön yeterlilik/yeterlilik almış kurum ve kuruluşlara formatı Bakanlıkça belirlenen “Çevresel Gürültü Seviyesi Değerlendirme Raporu” hazırlatması gerektiğini, bu rapora İl Çevre ve Orman Müdürlüğü'nce verilecek uygun görüşe dayanarak iş yeri açma ve çalıştırma ruhsatı veren kurum tarafından canlı müzik izninin verileceğini belirtmektedir.

h) Bu maddede belirtilen esasların sağlanıp sağlanmadığı, yetkili idarenin belirleyeceği sürelerde sunulacak Çevresel Gürültü Seviyesi Değerlendirme Raporu ve/veya yetkili idare koordinasyonunda diğer mevzuat kapsamında yetkili kılınan kurum ve kuruluşlar ile işbirliği içinde yapılacak denetimler çerçevesinde kontrol edilir. Bu maddede belirtilen sınırların sağlanmadığı durumlarda iç mekanda ses seviyesini kontrol altında tutan sistemler kurdurulabilir.

ı) Birden fazla eğlence yerinin bulunduğu alanlarda, yetkili idare tarafından gerekli görülmesi halinde yukarıda sıralanan esasların dışında ayrıca çevresel gürültü seviyesinin kontrol altına alınması amacıyla periyodik olarak veya gerekli görülmesi halinde gürültü seviyesinin sürekli ölçülmesine yönelik sistem kurulur veya kurdurulur.

i) Kapalı eğlence yerlerinin dış giriş kapılarının üzerine “Dikkat: İçerideki ses seviyesi insan sağlığına zararlıdır.” şeklinde ışıklı ikaz levhalarının asılması zorunludur.

j) Bu maddede belirtilen eğlence yerlerinde gürültüden etkilenme seviyesinin işitme sağlığı ve kritik sağlık etkilerinin değerlendirilmesi ve izlenmesi, 8’inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendi çerçevesinde yapılır.”

24. Maddeyi Genel Değerlendirme: Yönetmeliğin 24’üncü maddesi tamamen eğlence yerlerinden kaynaklı oluşabilecek gürültü ve titreşime ilişkin esasları belirlemekte ve bu tarz yerlerden kaynaklı sıkıntılara düzenlemeler getirmektedir.

Değişiklikle gelen ve 24’üncü maddeyi şekillendiren en önemli düzenleme “Çok Hassas Kullanım Alanları”yla ilgili yapılan düzenlemedir. Değiştirilmeden önceki halinde “Çok Hassas Kullanım Alanları” ile bu alanları etkileyen açık ve yarı açık eğlence yerlerini belirleme görevi İl Çevre ve Orman Müdürlükleri organizasyonunda yapılacak çalışma ile İl Mahalli Çevre Kurulu Kararı doğrultusunda belirlenmesi gerekiyordu. Gerçi yeni düzenleme ile de Yönetmeliğin Geçici 3’üncü maddesine göre çok hassas kullanım alanlarında yer alan mevcut açık ve yarı açık eğlence yerleri 30.06.2011 tarihine kadar İl Mahalli Çevre Kurulu Kararı ile belirlenmesi gerekmektedir; ama 250 metre düzenlemesi bütün çalışmaların yeniden başlaması manasına gelmektedir. Makalenin “Tartışma Ve Değerlendirme” bölümünde geline bu nokta üzerinde ayrıca durulmaktadır.

Diğer önemli düzenleme, Yönetmeliği 24’üncü maddesinin 1’inci fıkrasının “b” bendiyle **eğlence yerleriyle bitişik nizamda bulunan konutlara yönelik yapılmıştır.** Değişiklikle gürültüden etkilenen yapı ile bitişik nizamda olan eğlence yeri veya yerlerinden kaynaklanan çevresel gürültü, Leq gürültü göstergesi cinsinden etkilenen yapı içindeki arka plan gürültü seviyesini aşamayacağını belirtmiştir. Böylece gürültüye hassas kullanımlar içinde yer alan eğlence merkezleri konuta bitişik nizamda yer alıyorsa arka plan gürültü seviyesini geçemeyeceği çok açık bir şekilde vurgulanmış olup, bu konudaki yoruma açıklık ortadan kaldırılmıştır.

24’üncü maddenin “e” bendi ile getirilen ve değişiklikten önceki Yönetmelikte yer almayan bu değişiklik yetki devri almış kurumların işini bir noktada zorlaştıracak gibi gözükse de iyileştirici tedbirlerin hızlandırılması yönünde alınmış bir karar gibi durmaktadır. Yine de bu maddede uyarılara rağmen işletme tarafından fiziki olarak tamamen kapatılmaması durumunda uygulanacak müeyyidenin ne olacağına dair bir açıklamayı insan gözünün aradığı da bir gerçektir.

5. Yönetmeliğin 25’inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Madde 25 - (1) Çeşitli titreşim kaynaklarının sebep olacağı çevresel titreşimin kontrol altına alınmasına ilişkin esaslar aşağıda belirtilmiştir:

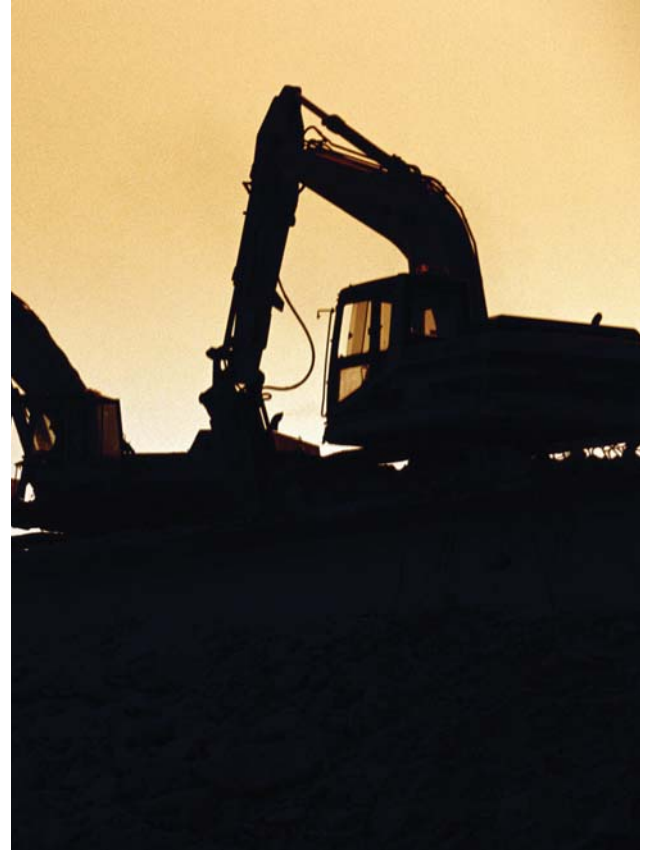
a) Maden ve taş ocakları ile benzeri faaliyette bulunan alanlardaki patlatmaların çevredeki çok hassas ve hassas kullanımlarda oluşturduğu zemin titreşim seviyesi Ek-VII’de yer alan Tablo-6’da verilen sınır değerleri aşamaz.

Tablo-6: Maden ve Taş Ocakları ile Benzeri Alanlarda Patlama Nedeniyle Oluşacak Titreşimlerin En Yakın Çok Hassas ve Hassas Kullanım Alanının Dışında Yaratacağı Zemin Titreşimlerinin İzin Verilen En Yüksek Değerleri

Titreşim Frekansı (Hz)	İzin Verilen En Yüksek Titreşim Hızı (Tepe Değeri-mm/s)
1	5
4-10	19
30-100	50

(1 Hz- 4 Hz arasında 5 mm/s’den 19 mm/s’ye; 10 Hz- 30 Hz arasında 19 mm/s’den 50 mm/s’ye, logaritmik çizilen grafikte doğrusal olarak yükselmektedir)

b) İnşaatlarda kazık çakma gibi titreşim oluşturacak uygulamalar ile ağır inşaat makinelerinin sebep olacağı titreşimlerin çevrelerindeki çok hassas ve hassas kullanımlarda oluşturacağı titreşim seviyesi Ek-VII’de yer alan Tablo-7’de verilen sınır değerleri aşamaz.

Tablo-7: İnşaatlarda Kazık Çıkma ve Benzeri Titreşim Yaratan Operasyonların ve İnşaat Makinelerinin En Yakın Çok Hassas ve Hassas Kullanım Alanının Dışında Yaratacağı Zemin Titreşimlerinin İzin Verilen En Yüksek Değerleri (1 Hz- 80 Hz arasındaki frekans bantlarında)

	İzin Verilen En Yüksek Titreşim Hızı (Tepe Değeri-mm/s)	
	Sürekli Titreşim	Kesikli Titreşim
Yerleşim Bölgelerinde	5	10
Sanayi - Ticari Bölgelerde	15	30

c) Konut ve ofis olarak kullanılan binalarda, elektrik motoru, pompa, fan gibi makine ve teçhizatın sebep olacağı titreşimler Ek-VII’de yer alan Tablo-8 de verilen sınır değerleri aşamaz. Bu değerlerin üzerinde titreşim oluşturan makine ve teçhizat için, başta titreşim yalıtımı olmak üzere gerekli teknik tedbirler alınarak, binada ölçülen titreşimler sınır değerlerin altına indirilir. Çok hassas ve hassas kullanımların yakınında bulunan demir yolu ve kara yolu ulaşım araçları ile işletme ve tesislerin çok hassas ve hassas kullanımlarda yaratacağı titreşimler için de bu sınır değerler kullanılır.”

Tablo-8: Binalarda, Bina İçindeki Makine ve Teçhizatın Yaratacağı Titreşimlerin Sınır Değerleri

	Titreşim Frekansı (Hz)	İzin Verilen En Yüksek Titreşim Hızı (rms değeri-mm/s)
Konutlarda	1* 8-100	1.5 - 0.3
Ofislerde	1** 8-100	3.5 - 0.6

* 1Hz-8 Hz arasında, 1.5 mm/s’den 0.3 mm/s’ye logaritmik çizilen grafikte doğrusal olarak azalmaktadır.

** 1Hz-8 Hz arasında 3.5 mm/s’den 0.6 mm/s’ye logaritmik çizilen grafikte doğrusal olarak azalmaktadır.

25’inci Madde Üzerine Genel Değerlendirme:

25’inci maddede esas itibariyle hiçbir değişiklik olmadığını; sadece yeni düzenleme ile çok hassas kullanımlar ifadesinin hemen arkasından “**hassas kullanımlar**” ifadesinin eklenmesini söylemek mümkündür.

6. Yönetmeliğin 26’ncı maddesinin birinci fıkrasının (a), (d), (e), (f), (g), (ğ), (ı) ve (i) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.¹

¹ Aşağıdaki metinde değişikliklerin yapıldığı yerlerin altı çizgili olarak verilmiştir.

“a) Mevcut yapılarda; tesisat dairelerinde veya yapı içinde veya dışında herhangi bir yerde bulunan soğutma fanı, iklimlendirme sistemleri, hava kanalları, temiz ve pis su tesisatı, jeneratör, hidrofor, kompresör, yakma kazanı, asansör, çöp bacaları gibi kaynaklardan; ortak bölme elemanları, ara döşemeler, tavan ve bitişik duvarlar veya hava aracılığıyla gürültüye hassas kullanımlara iletilen gürültü seviyesi Leq gürültü göstergesi cinsinden arka plan gürültü seviyesini 5 dBA’dan fazla aşamaz.”

“d) Radyo, televizyon, müzik seti ve her türlü müzik aletlerini gürültüye hassas kullanımların bulunduğu alanlar ile toplu taşıma araçlarında çalmak yasaktır.”

Bu madde ile ilk kez toplu taşıma araçlarında herhangi bir müzik aygıtı ile gürültü oluşturulması yasaklanmıştır.

“e) Gürültüye hassas kullanımların bulunduğu alanlarda; yüksek sesle konuşarak, bağırarak, anons sistemleri gibi ses yükseltici araçlar kullanılarak ve darbeli düzenli veya düzensiz sesler çıkarak propaganda, reklâm, duyuru, tanıtım ve satış yapmak yasaktır.”

Bu maddedeki ihlalin tespitinde gürültü ölçüm cihazına gerek olmadığının altını çizmek yerinde olacaktır. Zira, ilgili kişilerce ihlalin tespiti yapılırken modern çağın getirdiği cihazların kullanılmasında (Fotoğraf/video çekimleri) fayda vardır.

“f) Çok hassas ve hassas kullanımların bulunduğu alanlarda; deniz motoru, motosiklet veya herhangi bir motorlu araçta 19.00-07.00 saatleri arasında deneme çalışmaları yapmak yasaktır.”

Bu madde ile Yönetmeliğin özellikle kişilerin istirahat zaman dilimlerine özel bir hassasiyet gösterdiği açıktır.

“g) Çok hassas ve hassas kullanımların içinde ve bu kullanımlardan itibaren en az 350 metre mesafede; mekanik veya motorlu dikiş makinesi, matkap, testere, öğütücü, çim biçme makinesi, koşu bandı veya benzeri araçların 19.00-07.00 saatleri arasında çalıştırılması veya çalıştırılmasına izin verilmesi yasaktır.”

“ğ) Eğlence amacıyla patlayıcı, maytap, havai fişek ve benzeri şeyleri kullanmak, ateşlemek gibi benzeri faaliyetlerin, çok hassas kullanımların bulunduğu alanlarda yapılması yasaktır. Bu faaliyetler hassas ve az hassas kullanımların bulunduğu alanlarda ancak İl Mahalli Çevre Kurulu Kararı ile belirlenecek alanlarda ve saatlerde, 14/8/1987 tarihli ve 87/12028 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Tekel Dışı Bırakılan Patlayıcı Maddelerle Av Malzemesi ve Benzerlerinin Üretimi, İthali, Taşınması, Saklanması, Depolanması, Satışı, Kullanılması, Yok Edilmesi, Denetlenmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Tüzüğü’nün 117’nci maddesine istinaden yerel mülki amirinden izin alınarak yapılabilir.”

“ı) Çok hassas kullanımları etkileyebilecek şekilde yakınında, bitişiğinde, altında veya üstündeki alanlarda konser, gösteri, miting, tören, festival, **düğün ve benzeri açık hava faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi yasaktır.** Hassas ve az hassas kullanımların bulunduğu alanlarda bu tür faaliyetlerden çevreye yayılan gürültü seviyesi Leq gürültü göstergesi cinsinden mevcut arka plan gürültü seviyesini 5 dBA’dan fazla aşamaz. Bu maddede belirtilen açık hava faaliyetlerine, çevresel gürültüye maruz kalan kişilerin ve yaşanan şikâyetlerin yoğunluğu göz önünde bulundurularak, İl Mahalli Çevre Kurul Kararı ile alan ve saat sınırlaması getirilebilir.”

Ülkemiz için uygulanabilirliği en zor maddelerden biri de budur; çünkü kültürümüzde sokak veya kır düğünleri malesef önemli bir yer tutmaktadır ve bu tarz eğlencelerden kaynaklı gürültü şikâyetlerine ve oluşan gürültülere günümüz Türkiye’si’nde henüz net bir çözüm bulunabilmiş değildir.

“i) İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelikte yer almayan ve gürültü rahatsızlığına sebep olan poligonlar gibi yerlerin, 7/3/2008 tarihinden itibaren *çok hassas ve hassas kullanımların* bulunduğu alanlarda kurulması yasaktır.”

26’ncı Maddeyi Genel Değerlendirme: Burada “a”, “d” ve “e” bentlerine dikkat çekilmesi gerekir. Bir önceki yönetmelikten farklı olarak düzenleme herhangi bir kullanım alanıyla kısıtlanmadan **“Gürültüye Hassas Kullanımlar”** tanımıyla hassasiyet daha da temellendirilmiştir. Mesela “d” bendini bu doğrultuda incelemek gerekirse, değişiklikten önceki halinde Yönetmelik radyo, televizyon, müzik seti ve her türlü müzik aletlerini çok ve orta derecede hassas kullanımların bulunduğu alanlar ve toplu taşıma araçlarında çalmayı yasaklarken, yeni düzenleme ile çok hassas, hassas ve az hassas kullanımların tümünde, yani gürültüden olumsuz olarak etkilenebilecek tüm kullanımlarda ve toplu taşıma araçlarında çalmayı yasaklamaktadır. Bu düzenleme çok önemli bir adımdır.

7. Yönetmeliğin 28’inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) *Çok hassas ve hassas kullanımların* bulunduğu yerlerde daha sakin çevre oluşturabilmek amacıyla ilgili kurum kuruluşların da görüşü alınarak belediye sınırları ve mücavir alan içinde belediye, belediye sınırları ve mücavir alan dışında ise yetki devri yapılan il özel idarelerince; yetki devri yapılmadığı takdirde il çevre ve orman müdürlüğünce ek sınırlayıcı tedbirler alınabilir. Bu çerçevede; bölgede kurulacak yeni bir gürültü kaynağında çevresel gürültü seviyesi ile ilgili geçici veya sürekli sınırlandırma kararları alınabilir veya yeni işletmenin bu bölge içinde kurulmasına izin verilmeyebilir.”

Bu madde yetkili kurumlara alanları içerisinde sakin bölgeleri koruma imkânı verirken, bu alanların korunmasında

rasyonel yöntemlerin ve bilimsel metotların izlenmesinde fayda vardır. Zira bu durum gerektiğinde işletmelere karşı bir takım engellemelere gidildiğinde bazı kesimlerce dilendirilecek keyfi uygulama iddialarının önüne geçilmesine katkı sağlayacaktır. Bu madde gürültü haritalamadan sonra oluşturulacak eylem planlarının ne kadar özenli oluşturulması gerektiğini de ortaya koymakta, aslında işi biraz da oraya getirmektedir.

8. Yönetmeliğin 33'üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ç) Çevre Kanunu'nca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmeliğin Ek-1 ve Ek-2'sinde “*” işareti ile muafiyet getirilmiş işletme ve tesisler ile çevre izni veya çevre izin ve lisans belgesi alması gereken işletme ve tesislerden; 7/3/2008 tarihinden önce kurulmuş ve açılma ve çalışma ruhsatı almış olanlar ile kurulduğu tarih ve ruhsatı olup olmadığına bakılmaksızın, *çok hassas ve hassas kullanımlardan* itibaren en az 500 metre mesafede olan veya bu Yönetmelik çerçevesinde gürültü haritaları hazırlanması gereken yerleşim yerleri dışında bulunan işletme ve tesisler için çevre izni veya çevre izin ve lisans belgesine esas değerlendirme yapılmaz. Ancak, yetkili idarenin talep etmesi halinde işletme ve tesisler için akustik rapor hazırlanması zorunludur.”

Yönetmeliğin defalarca okunmasına rağmen hiçbir şey anlaşılmayan tek maddesi belki de bu maddedir; hâlbuki tane tane anlatılmaya çalışılabilir. Yine de dilimizin döndüğünce tercüme edelim: Önce şunu söyleyelim, Çevre Kanunu'nca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik ekleri yönünden en kapsamlı Yönetmeliklerimizden biridir ve 24.02.2010 tarihli yapılan değişiklikle bu Yönetmeliğin Ek 1 ve Ek 2 listesinde yer alan (*) işaretli faaliyet ve tesisler **çevre izninin gürültü kontrol ile ilgili hükümlerinden muaf tutulmuştur**.

Şimdi özüne inelim: Bu madde ile Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği'nin yürürlüğe girmesinden önce kurulmuş bir tesisimizin olduğunu varsayalım. Bu tesisimiz ister Çevre Kanunu'nca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmeliğin Ek-1 ve Ek-2'sinde “*” işareti ile muafiyet getirilmiş bir tesis olsun; isterse de çevre izni veya çevre izin ve lisans belgesi alması gereken işletme ve tesislerden olsun, bütün bunlara bakılmaksızın çok hassas ve hassas kullanımlardan itibaren en az 500 metre mesafede ise çevre izni veya çevre izin ve lisans belgesine esas değerlendirmesine tabi tutulmaz.

9. Yönetmeliğin 34'üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) *Çok hassas ve hassas kullanımları* etkileyebilecek şekilde yakınında, bitişiğinde, altında, üstünde bulunan ve Çevre Kanunu'nca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hak-

kında Yönetmeliğin Ek-1 ve Ek-2'sinde yer almayan işletme, tesis, işyeri, imalathane, atölye gibi yerler için, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik kapsamında verilecek açma ve çalışma ruhsatlarında yetkili idare tarafından çevresel gürültü yönünden değerlendirme yapılır, gerektiğinde çevresel gürültü seviyesi değerlendirme raporu talep edilir ve bu rapora ilişkin yetkili idarenin uygun görüşü esas alınır.”

Yukarıdaki metinlerde de esas itibarıyla önemli değişikliklerin olmadığını, sadece değiştirilmeden önceki halinde “Çok Hassas Kullanımlar” ifadelerinin “*Çok Hassas ve Hassas Kullanımlar*” şeklinde güncellendiğini söylemek mümkün.

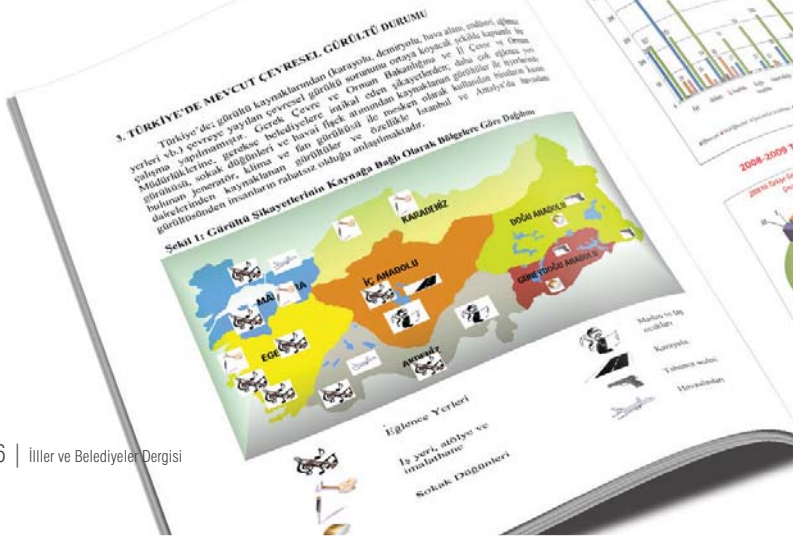
10. Yönetmeliğin 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Gürültüye hassas kullanımları etkileyebilecek şekilde yakınında, bitişiğinde, altında veya üstünde faaliyetini sürdüren; her bir işyeri, atölye, imalathane ve benzeri işletmelerden hava yoluyla çevreye yayılan veya ortak bölme elemanları, ara döşemeler, tavan veya bitişik duvarlar aracılığıyla gürültüye hassas kullanımlara iletilen çevresel gürültü seviyesi Leq gürültü göstergesi cinsinden arka plan gürültü seviyesini 5 dBA'dan fazla aşamaz.”

Son olarak da Yönetmelik Tablo 6 ve 7'nin başlıklarındaki “Çok Hassas” ibarelerinden sonra gelmek üzere “ve hassas” ibarelerinin eklenmesi gerektiğini hatırlatmakta fayda vardır.

Tartışma ve Değerlendirme: Yönetmeliğin 24'üncü maddesi üzerinde durmak gerekir. 24'üncü maddeyi özetle değerlendirmek gerekirse, pek çok konuyu yeniden ele alış şekli ve sahada bulunan teknik elamanların yaşadığı problemleri dikkate alması ve sıkıntı yaratan maddelerin rasyonel bir bakış açısıyla değiştirildiğini söylemek mümkündür.

Lakin değişiklikle 24'üncü maddede yeniden düzenleme ihtiyacı duyulan Çok Hassas Kullanım Alanlarının belirlenmesi çalışması yeniden konuşmak gerekir; çünkü **değişiklikle gelen ve 24'üncü maddeyi şekillendiren en önemli düzenleme “Çok Hassas Kullanım Alanları”yla ilgili yapılan düzenlemedir.**

Şu-

rası acıdır ki,

pek çok ilin İl Çevre ve Orman Müdürlükleri bu yöndeki çalışma-

larını sonlandırarak “Çok Hassas Kullanım Alanları”nı

belirleme süreçlerini bitirip, Mahalli Çevre Kurulları aracılığıyla duyurusunu henüz tamamlamışken, bu değişikliklerle onca emeğin seyri başka yöne kayacak gibi gözükmektedir. Çünkü “Çok Hassas Kullanımlar”ın tanımında yeni düzenleme ile gelen değişiklik, çok hassas kullanım alanlarının belirlenmesinde “250 metre” mesafesini temel koşul olarak düzenlemektedir. **Bu değişiklikler Çok Hassas Kullanım Alanlarının belirleme çalışmalarının sıfırdan başlaması gerektiğini ortaya koymaktadır.**

Aksayan bir takım şeyler görülmüş olmalı ki, bu kadar köklü bir yeni düzenlemeye gidilmiş olsun; işin bu kısmı tartışılacak değildir; ama Bakanlık bu yeni düzenlemede de bir takım sıkıntıların çıkabileceğini ön görerek çalışmanın önce belirlediği pilot illerde başlatılması yönünde bir program geliştirebilir. Belirlenen pilot illerdeki çalışmalar tamamlandıktan sonra sonuçların değerlendirilmesi ve gerekirse yeni düzenlemelere gidilmesini takiben ülke genelinde bir çalışmanın başlatılması daha rasyonel bir çalışma olabilecektir. Genelge ile bu yönde bir düzenlemenin yapılması kamu kaynaklarının daha etkin ve verimli kullanılmasına da katkı sağlayacaktır.

Şüphesiz ki, Çevre ve

Orman Bakanlığı yaklaşık 6 -7 yıldan beri çevre mevzuatla-

rında önemli ilerlemeler ve gelişmeler yapılması için pek çok düzenlemeye gitmiş olup, geline nokta bu sürecin bir süre daha devam edeceğini göstermektedir. Bu yapılan çalışmalarda gürültü ve titreşim konusunda yürütülen işleri diğer yapılan yönetmelik düzenlemelerinden daha farklı bir yere koymak gerekir. Şöyle ki, Bakanlık gürültü konusundaki düzenlemelerinde yeniyi, günceli ve toplum gerçeklerine en yakın olanı aramaktan hiçbir zaman vazgeçmemiştir. Bazı kesimlerce Yönetmeliğin çok değişikliğe uğrayarak bir türlü yerine oturamaması eleştirilmesine rağmen, bu düzenlemeleri ülke yapısına bilimsel yaklaşımla en gerçekçi olanı arama mücadelesi olarak yorumlamak daha yerinde olacaktır. Kaldı ki, gelişmesini tamamlamış pek çok ülkede de bu tarz düzenlemeler zaman içinde oturmuş, belli prensipler zincirinde temellenmiştir. Ülkemizde de öyle olacaktır.

Gürültü şubesinin, yetki devirleriyle yerel yönetim ağını sayı olarak en güçlü tutan birimlerden biri olma cesaretini çok hızlıca gerçekleştiren ve her tertipedikleri toplantılara yetki devri yapılan belediyelerin temsilcilerini de çağırarak çok sesliliğe, eleştiriye açık olan ve gelen eleştiriler ve öneriler doğrultusunda yönetmelik tadilatına gidebilmesiyle farklı bir yapı oluşturduğunu söylemekte fayda vardır.

Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde yayımlanan Genelgelerle Kurumun gürültü konusunda yerel yönetimlerle çalışılması gerektiği hususuna özel bir önem vermesi, Yönetmeliğe çok seslilik ve dinamizm getirmiş, bu da ülkemizde gürültü konusunda önemli gelişmeler kat edilmesine katkı sağlamıştır.

Özetle Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği, teknik hususları yoğun olarak barındıran zor bir Yönetmelik olmasına rağmen; diğer Yönetmeliklere göre daha yoğun olarak belediyelerle iş ve görev birliği yaparak gelişmesini süratle devam ettiren bir yönetmeliktir.

Bu şu açıdan önemlidir: Yürürlükte olan Çevre Kanunumuzun yerel yönetimler ağı ne yazık ki eksiktir. Sadece uygun görülen yetki devirleriyle yaptırım uygulama hakkını belediyesine veren bir kanunun, açıkça söylemek gerekir ki, “yerel”den ve “yer”inden beslenmesi söz konusu olamaz. Geline noktada gelişmesini tamamlamış hiçbir ülke yoktur ki, çevre hususunda yerinden yönetim gücü kanunla zayıflatılarak, yetki yönünden merkeze bu kadar bağlı olsun.

Cumhuriyet Türkiye’si elbette bu tarz sıkıntıları aşma ve çözüm üretme gücüne sahiptir. 2023’e giden yolda bu tarz problemlerin de çözüme kavuşacağından şüphe etmemek gerekir. Fakat kademeli de olsa geçiş şarttır.

Ömer DAĞ

Maliye Bakanlığı | Muhasebat Genel Müdürlüğü | Devlet Muhasebe Uzmanı

KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI VE ÖDENEĞİNE İADE İŞLEMLERİ

“Tüm kamu idarelerinde aktif olarak kullanılan 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına alınan tutarlardan hangilerinin bütçeye gelir kaydedileceği muhasebe yönetmeliklerinde tam olarak yazılmamakla birlikte detaylı hesap planlarında bunlara ilişkin yardımcı hesap bulunmaktadır. Bu hesaba kayıt yapılırken hangi yardımcı hesabın kullanılacağını, bütçe gelirlerinin doğru bir şekilde kayıtlara alınması ve raporlanması açısından ayrı bir önemi bulunmaktadır.”

Mahalli idarelerin de içerisinde yer aldığı genel yönetim kapsamındaki tüm kamu idarelerinde kullanılan 140-Kişilerden Alacaklar Hesabı, kamu idarelerinin faaliyet alacakları (12 hesap grubu) ve kurum alacakları (13 hesap grubu) dışında kalan ve kamu idarelerince tespit edilen kamu zararından doğan alacaklar ile diğer alacakların izlenmesi için kullanılır. Kamu zararı ise 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 71’inci maddesine göre; kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır. Kişilerden alacaklar hesabına alınarak takibi gereken alacaklar; kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama, yargılama veya idare amirlerinin yaptıkları kontroller sonucunda düzenleyecekleri raporlar sonucunda ortaya çıkar. Vergi ve benzeri Devlet alacakları ile mahkemelerce verilip muhasebe birimlerine tebliğ edilen ilamlar içinde bulunan mahkeme giderleri, vekalet ücretleri ve para cezaları gibi alacaklar bu kapsamda olmadığından, kişilerden alacaklar hesabında izlenmemektedir.

Bu yazıda 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına alınmasına karar verilen tutarların bu hesabın hangi yardımcı hesaba,

hangi nedenlerden dolayı kaydedilmesi gerektiği ve yılı içinde bütçeden fazla veya yersiz ödendiğinin anlaşılması üzerine tahakkukun iptali nedeniyle ödeneğine iade işleminin 140-Kişilerden Alacaklar açısından dikkat edilmesi gereken hususlar açıklanacaktır.

1. KİŞİLERDEN ALACAKLARA KAYDEDİLECEK TUTARLAR

140-Kişilerden Alacaklar Hesabına alınan tutarların bir kısmı tahsil edildiğinde bütçeye gelir olarak kaydedilmekte, diğer kısmı ise kaydedilmemektedir. Genel olarak, kamu zararı gibi nedenlerden kaynaklanıp 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına alınan tutarlar tahsil edildiğinde bütçeye gelir kaydedilmekte, kamu zararı meydana getirmemekle birlikte kişilerden tahsil edilmesi gereken diğer tutarlar ise tahsil edildiğinde bütçeye gelir kaydedilmemektedir.¹

Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Detaylı Hesap Planlarına İlişkin Genel Tebliğde² 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının yardımcı hesapları aşağıdaki gibi belirlenmiş olup bu yardımcı hesaplar, merkezi yönetim

¹ Ömer DAĞ; “Bütçe Hesaplarının İşleyiş Mantığı”, Güncel Mevzuat Dergisi Sayı: 33-34 (Eylül-Ekim 2008)

² 07.10.2006 tarihli ve 26312 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

kapsamındaki tüm kamu idareleri, mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının hesap planlarına da tanımlanmıştır.

140			KİŞİLERDEN ALACAKLAR HESABI
140	01		Tahsilinde Bütçeye Gelir Kaydedilecek Olan Alacaklar
140	01	01	Alacağın Aslı
140	01	02	Alacağın Faizi
140	02		Diğer Alacaklar
140	02	01	Alacağın Aslı
140	02	02	Alacağın Faizi

Tebliğde yer alan yardımcı hesaplardan da görüleceği üzere, 140-Kişilerden Alacaklar Hesabı iki ana yardımcı hesaba ayrılmıştır. Bunlardan birincisi **“01-Tahsilinde Bütçeye Gelir Kaydedilecek Olan Alacaklar”** olup bu ana yardımcı hesabın gerek **“01.01-Alacağın Aslı”** alt yardımcı hesabı gerekse **“01.02-Alacağın Faizi”** alt yardımcı hesabına kaydedilen tutarlar, tahsil edildiklerinde bütçeye gelir olarak kaydedilmelidir. İkinci ana yardımcı hesap ise **“02-Diğer Alacaklar”** olup bu ana yardımcı hesabın **“02.01-Alacağın Aslı”** alt yardımcı hesabına kaydedilen tutarlardan tahsil edilenlerin bütçeye gelir olarak kaydedilmemesi; **“02.02-Alacağın Faizi”** alt yardımcı hesabına kaydedilen tutarlardan tahsil edilenlerin ise bütçeye gelir olarak kaydedilmesi gerekir. Dolayısıyla 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının **“140.02.01”** yardımcı hesabına kaydedilip tahsil edilenler bütçeye gelir olarak kaydedilmeyecek, bunun dışındaki diğer yardımcı hesaplara (140.01.01, 140.01.02 ve 140.02.02) kaydedilen tutarlardan tahsil edilenlerin ise bütçeye gelir olarak kaydedilmesi gerekir.³

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin⁴ 100'üncü (ve *Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin*⁵ *“hesaba ilişkin işlemler”* başlıklı 83'üncü) maddesinde hangi tutarların 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına kaydedileceği belirtilmiş ancak bu tutarların **140.01-Tahsilinde Bütçeye Gelir Kaydedilecek Olan Alacaklar** veya **140.02- Diğer Alacaklar**'a kaydedileceği ayrımı kısmen verilmiştir. Yönetmeliklerde bu hesaba kaydedileceği belirtilen tutarların hangi yardımcı hesaba kaydedileceği aşağıda ayrı ayrı verilmiştir.

140.01-Tahsilinde Bütçeye Gelir Kaydedilecek Olan Alacaklar:

- Devlet Memurları Kanunu'nun 13'üncü maddesi uyarınca 27.06.1983 tarihli ve 83/6510 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Devlete ve Kişilere Memurlarca Verilen Zararların Nevi ve Miktarlarının Tespiti, Takibi, Amirlerinin Sorumlulukları, Yapılacak Diğer İşlemler Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre alınması gereken tutarlar,
- Veznedarların muhafazası altında bulunan **menkul kıymet ve değerli kâğıtlardan** noksan çıkan veya zimmete geçirilen tutarlardan bu hesaba kaydedilmemesine karar verilenler,
- Bütçe giderleri hesabına borç kaydı suretiyle ödenerek gerek yılı içinde, gerek yılı geçtikten sonra belgeler ve kayıtlar üzerinde yapılan incelemeler sonunda,

fazla veya yersiz ödendiğinin anlaşılması üzerine Sayıştay ve mahkeme ilamları ile borç hükmolunan tutarlar,

- Düzenleyici ve denetleyici kurumların kendi özel düzenlemeleri saklı kalmak üzere, 27.09.2006 tarihli ve 2006/11058 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre belirlenen **kamu zararları**,

140-Kişilerden Alacaklar Hesabına alınan tutarların büyük bir bölümü kamu zararından dolan alacaklar oluşturmaktadır. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun (5628 sayılı Kanun'un 4'üncü

maddesiyle değişik) 71'inci maddesinde kamu zararı, “kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.” şeklinde tanımlanmıştır. Kanun'un 71'inci ve Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 6'ncı maddesine göre ise **kamu zararının belirlenmesinde**;

- Yapılan iş, alınan mal veya hizmet karşılığı olarak ilgili mevzuatında belirtilen ya da mevzuatında öngörülen karar, onay, sözleşme ve benzeri belgelerde belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,
- İlgili mevzuatında öngörülen haller dışında, iş yaptırılmadan, mal veya hizmet alınmadan önce ödeme yapılması,

³ H.Bayram ÇOLAK - Ömer DAĞ, “Mahalli İdareler Muhasebesi”, Güncel Mevzuatı Araştırma Derneği, Ankara, 2009 s.137,

⁴ 10.03.2006 tarihli ve 26104 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

⁵ 30.12.2006 tarihli ve 26392 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

- c. Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması,
- d. İlgili mevzuatı gereğince görevlendirilen komisyon veya kişilerce rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla iş yaptırılması, mal veya hizmet alınması,
- e. Kamu idarelerine ait malların kiraya verilmesi, tahsisi, yönetimi, kullanımı ve elden çıkarılması işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması,
- f. Görevlilere teslim edilen taşınırın zararına uğraması,
- g. İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması,
- h. Kamu idaresinin yükümlülüklerinin mevzuatına uygun bir şekilde yerine getirilmemesi nedeniyle kamu idaresine faiz, tazminat, gecikme zammı, para cezası gibi ek malî külfet getirilmesi,
- i. Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması, ... esas alınır.⁶

Dolayısıyla Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde, kamu zararı dahil olmak üzere yukarıda sayılan alacakların ortaya çıkması durumunda (aşağıdaki bölümlerde ayrıntıları açıldığı üzere) söz konusu tutarların 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının "140.01-Tahsilinde Bütçeye Gelir Kaydedilecek Olan Alacaklar" yardımcı hesabına borç, 600-Gelirler Hesabının "600.05.09.01.06- Kişilerden Alacaklar" yardımcı hesabına alacak kaydedilip, tahsilinde

⁶ Kamu zararları, Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 6'ncı maddesinde sayılan olan hususlar göz önünde bulundurulmak suretiyle; Kontrol, denetim veya inceleme, Sayıştay'ca kesin hükme bağlama, adli, idari veya askerî yargılama, sonucunda tespit edilir.

Tespit edilen kamu zararına ilişkin yazı, tutanak, rapor, ilâm ve benzeri belgeler ilgili kamu idarelerine gönderilir. Kontrol, denetim ve inceleme sonucunda tespit edilerek kamu idarelerine bildirilen kamu zararlarına ilişkin belgelerde yer alan hususlar, ilgili harcama yetkilisinin de görüşleri alınmak suretiyle merkezde üst yönetici, taşrada ise idarenin en üst yöneticisi tarafından değerlendirilir. Taşrada idarenin en üst yöneticisi ile harcama yetkilisi görevinin aynı kişiye birleşmesi halinde değerlendirme üst yönetici tarafından yapılır. Yapılan değerlendirme sonuçları dosyasına konulur.

Kontrol, denetim veya inceleme sonucunda tespit edilen kamu zararına ilişkin belgelerde, sorumlularla birlikte tahsil sürecine dahil edilecek ilgililer de belirtilir. Bu belirlemenin yapılmadığı durumlarda, zararın tahsil sürecine dahil edilecek ilgililer merkezde üst yönetici, taşrada ise idarenin en üst yöneticisi tarafından değerlendirilir. Taşrada strateji geliştirme birimlerince, taşrada ise takibe yetkili idare birimine takip edilir.

Sayıştay denetçileri tarafından inceleme sırasında mevzuata uygun bulunmayan veya noksan görülen işler hakkında kendilerine gönderilen kamu zararına ilişkin sorguların bir örneği, ilgili kamu görevlisince ilgisine göre üst yönetici veya en üst yöneticiye bildirilir. Bu sorgular, kamu idaresince ihbar kabul edilerek gerekli kontrol, denetim ve inceleme başlatılabilir.

Sayıştay veya mahkeme ilâmları ile bildirilen kamu zararından doğan alacakların, ilâmların idarelerine ulaştığı; kontrol, denetim veya inceleme sonucunda tespit edilen kamu zararından doğan alacakların ise yukarıda belirtilen hususlara göre yapılacak değerlendirme sonucunun yazılı hale getirildiği tarihten itibaren beş iş günü içerisinde, merkezde strateji geliştirme birimlerince, taşrada ise takibe yetkili birimce muhasebeleştirilmeye esas belgelerin birer nüshası muhasebe birimine gönderilerek, sorumlular ve ilgililer adına muhasebe kayıtlarına alınması istenilir.

Taksitlendirilen kamu zararı alacaklarına ilişkin kararın bir örneği de karar tarihinden itibaren beş iş günü içerisinde muhasebe birimine gönderilir. Sayıştay sorgularının ihbar kabul edilerek yapılan değerlendirme sonucunda kamu zararının oluştuğuna karar verilmesi halinde de aynı şekilde işlem yapılır.

Muhasebe birimi, Sayıştay ilâmına istinaden bildirilenleri ilâmda belirtilen sorumlular adına; adli, idari veya askerî mahkeme kararlarına istinaden bildirilenleri kararda tazminle yükümlü olduğu belirtilenler adına; bunların dışındakileri ise sorumlular ve ilgililer adına hesaplara kaydeder.

Muhasebe kayıtlarına alınan her bir alacak için bir tahsilat izleme dosyası açılır.

800-Bütçe Gelirleri Hesabının "800.05.09.01.06- Kişilerden Alacaklar" yardımcı hesabına kaydedilmesi gerekir.

140.02- Diğer Alacaklar

- Veznedarların muhafazası altında bulunan paralardan noksan çıkan veya zimmete geçirilen tutarlardan bu hesaba kaydedilmesine karar verilenler,
- Bütçe içi veya bütçe dışı olarak verilen veya gönderilen ön ödemelerden süresinde mahsup edilmeyen veya zimmete geçirilen tutarlar,
- Tahsildar, veznedar veya bu işlerle görevlendirilmiş bulunan memur ve mutemetler tarafından alındı veya diğer resmî belgeler karşılığında tahsil edildikten sonra zimmete geçirilen veya kaybedilen tutarlar.

140-Kişilerden Alacaklar Hesabında kayıtlı tutarlar için tahakkuk ettirilecek faizler, hangi grupta ise o grubun içerisinde bulunan "Alacağın Faizi" yardımcı hesabına kaydedilmesi gerekir. Buna göre "140.01.01" yardımcı hesabında kayıtlı tutar için tahakkuk eden faiz "140.01.02" yardımcı hesabına; "140.02.01" yardımcı hesabında kayıtlı tutar için tahakkuk eden faiz ise "140.02.01" yardımcı hesabına kaydedilecektir.

Kişilerden alacaklar hesabında kayıtlı tutarlar, Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik hükümleri ve merkezi yönetim için, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 83'üncü, mahalli idareler için ise Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 100'üncü maddesindeki açıklamalara göre takip ve tahsil edilir. Diğer taraftan kişilerden alacakların takibi, tahsili ve terkinine ilişkin işlemler, yersiz ve fazla yapılan ödemelere ilişkin işlemler ile ilgili olarak 20.02.2004 tarihli ve 25379 sayılı (1.mükerrer) Resmî Gazete'de yayımlanan 16 sıra nolu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliğinde ayrıntılı açıklamalar ve bunlara ilişkin örnekler mevcuttur. Ancak bu çalışmanın konusu kişilerden alacakların daha çok hesaplara alınması (yani muhasebe boyutu) olduğundan kişilerden alacakların takibi, tahsili, terkin vb. gibi hususlara değinilmeyecektir.

2. KİŞİLERDEN ALACAKLARIN MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Yukarıdaki bölümde kişilerden alacaklar hesabının "140.01-Tahsilinde Bütçeye Gelir Kaydedilecek Olan Alacaklar" ve "140.02-Diğer Alacaklar" yardımcı hesabına nelerin kaydedileceği ayrı ayrı belirtildi. Bunların ayrı olmasının bir sonucu olarak, hesaba alınacak tutarların muhasebeleştirilmesinde de farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Buna göre "140.01-Tahsilinde Bütçeye Gelir Kaydedilecek Olan Alacaklar" yardımcı hesabına borç kaydı yapıldığında 600-Gelirler Hesabı; "140.02-Diğer Alacaklar"a borç kaydı yapıldığında ise bir bilanço hesabı alacaklandırılmaktadır. Konu örnekler yardımıyla aşağıda açıklanmıştır.

Örnek-1: Altındağ Belediyesi Hesap İşleri Müdürünün geçici görev yolluğu 1.500 TL iken yapılan **yanlış hesaplama sonucu** kendisine bütçeye gider kaydıyla (vezneden⁷) 2.500 TL ödendiği fark edilmiştir. Fazla ödenen tutar Hesap İşleri Müdüründen tahsil edilmek üzere kayıtlara alınmıştır.

- Yolluk ödemesi

630-Giderler Hesabı (03.03- Yolluklar)	2.500	
100-Kasa Hesabı		2.500
830-Bütçe Giderleri Hesabı (03.03- Yolluklar)	2.500	
835-Gider Yansıtma Hesabı		2.500
905-Ödenekli Giderler Hesabı (03.03- Yolluklar)	2.500	
900-Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı¹		2.500

Yukarıda yer alan yolluk ödeme kaydından da görüleceği üzere 630-Giderler Hesabı ile 830-Bütçe Giderleri Hesabına 1.500 TL borç kaydedilmesi gerekirken (*yapılan yanlış hesaplama sonucu 2.500 TL tahakkuk ettirilmek suretiyle*) 630-Giderler Hesabı ile 830-Bütçe Giderleri Hesabına 1.000 TL fazla kaydedilmiştir. Fazla ödenen tutarın tahsil edilmesi işleminde, 630-Giderler Hesabına ve 830-Bütçe Giderleri Hesabına fazladan kaydedilen tutarın telafi edilmesi için bu tutarın 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının “01-Tahsilinde Bütçeye Gelir Kaydedilecek Olan Alacaklar” yardımcı hesabının borcu karşılığında 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilmesi; bu tutar tahsil edildiğinde ise (*yardımcı hesabın isminden de anlaşılacağı üzere*) 800-Bütçe Gelirleri Hesabına kaydedilmesi gerekir. Böylelikle 630-Giderler Hesabına fazladan kaydedilen tutar 600-Gelirler Hesabı aracılığıyla; 830-Bütçe Giderleri Hesabına kaydedilen tutar ise 800-Bütçe Gelirleri Hesabı aracılığıyla telafi edilmiş olacaktır.

- Fazla ödenen tutarın Hesap İşleri Müdürü adına kayıtlara alınması:

140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.01.01)	1.000	
600-Gelirler Hesabı (05.09.01.06)		1.000

(600.05.09.01.06- Kişilerden Alacaklar Tahakkuku)

Fazla ödenen tutar Hesap İşleri Müdüründen 3 iş günü sonra, tahakkuk ettirilen 10 TL faiziyle birlikte tahsil edilmiştir.

- Faiz tahakkuku

140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.01.02)	10	
600-Gelirler Hesabı (05.01.09.01)		10

(600.05.01.09.01- Kişilerden Alacaklar Faizleri)

⁷ Yolluk ödemelerinin bankadan yapılması esastır. Ancak konunun daha basit bir şekilde açıklanabilmesi için bu ödemenin kasadan yapıldığı varsayılmıştır.

- Anapara ve faizin tahsil edilmesi

100-Kasa Hesabı	1.010	
140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.01.01)		1.000
140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.01.02)		10
805-Gelir Yansıtma Hesabı	1.010	
800-Bütçe Gelirleri Hesabı (05.09.01.06)		1.000
800-Bütçe Gelirleri Hesabı (05.01.09.01)		10

(800.05.01.09.01- Kişilerden Alacaklar Faizleri)

(800.05.09.01.06- Kişilerden Alacaklar Tahsilâtı)

Örnek-2: Altındağ Belediyesi Hesap İşleri Müdürünün geçici görev yolluğunun (*ödeme emri belgesinde*) 1.500 TL iken yapılan yanlışlık sonucu 2.500 TL olarak ödendiği (*yani 1.000 TL kasa noksanı olduğu*) fark edilmiştir. Fazla ödenen tutar Hesap İşleri Müdüründen tahsil edilmek üzere kayıtlara alınmıştır.

- Yolluk ödeme kaydı

630-Giderler Hesabı (03.03- Yolluklar)	1.500	
100-Kasa Hesabı		1.500
830-Bütçe Giderleri Hesabı (03.03- Yolluklar)	1.500	
835-Gider Yansıtma Hesabı		1.500
905-Ödenekli Giderler Hesabı (03.03- Yolluklar)	1.500	
900-Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı⁸		1.500

- Kasa noksanının Hesap İşleri Müdürü adına hesaplara alınması

140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.02.01)	1.000	
100-Kasa Hesabı		1.000

Kasa noksanlığının, tespiti anında nedeni biliniyorsa doğrudan 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına da alınabilir. Ancak kasa noksanlığının nedeni bilinmiyorsa, noksanlığın nedeni tespit edilinceye kadar (*geçici olarak*) 197-Sayım Noksanlıkları Hesabına alınması gerekir.

Fazla ödenen tutar Hesap İşleri Müdüründen 3 iş günü sonra, tahakkuk ettirilen 10 TL faiziyle birlikte tahsil edilmiştir.

- Faiz tahakkuku

140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.02.02)	10	
600-Gelirler Hesabı (05.01.09.01)		10

(600.05.01.09.01- Kişilerden Alacaklar Faizleri)

⁸ Örnekteki kurum belediye değilse il özel idaresi veya merkezi yönetime dahil bir kamu idaresi olsaydı 900-Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı yerine 903-Kullanılacak Ödenekler Hesabı kullanılacaktı.

- Anapara ve faizin tahsil edilmesi

100-Kasa Hesabı	1.010	
140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.02.01)		1.000
140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.02.02)		10
805-Gelir Yansıtma Hesabı	10	
800-Bütçe Gelirleri Hesabı (800.05.01.09.01)		10

(800.05.01.09.01- Kişilerden Alacaklar Faizleri)

Dikkat edilecek olursa Örnek-1'in tahsil kaydında bütçeye gelir kaydedilen tutar 1.010 TL iken, Örnek-2'de sadece faiz tutarı olan 10 TL bütçeye gelir kaydedilmiştir. Örnek-2'de tahsil edilen **anapara** tutarı bütçeye gelir kaydedilmemiştir. Çünkü kasadan 2.500 TL ödeme yapılırken bütçe gider kaydedilen tutar (Örnek-1'dekinin aksine) 1.500 TL'dir. Dolayısıyla bu işlemde bütçeye gider kaydedilen tutarda herhangi bir yanlışlık bulunmamaktadır. Yapılan yanlışlık, veznedarın fiilen 1.000 TL fazla ödemede bulunmasından kaynaklanmaktadır. Kasa noksanının tespit edilmesi sırasında bütçeye gider kaydı yapılmadığından, tahsil edilmesinde de bütçeye gelir kaydı yapılmaması gerekir.

Örnek-3: X Belediyesi Veznedarı Bay (K), Emlak Vergisi mükellefi Bay (L)'nin 500 TL vergisini tahsil ettiği halde bunu kayıtlara geçirmemek suretiyle zimmetine para geçirdiği, yapılan Sayıştay denetiminde anlaşılmıştır.

Bu olayda veznedar mükelleften tahsilât yapmıştır. Dolayısıyla burada kurum açısından bütçe geliri oluşmuş ancak tahsil edilen para kurum hesaplarına intikal etmemiştir. Dolayısıyla yapılacak muhasebe kaydında hem veznedar borçlandırılacak hem de mükelleften olan alacak tahsil edilmiş gibi işlem yapılacaktır.

140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.02.01)	500	
120-Gelirlerden Alacaklar Hesabı (01.02.09.51)		500
805-Gelir Yansıtma Hesabı	500	
800-Bütçe Gelirleri Hesabı (01.02.09.51)		500

(01.02.09.51-Bina Vergisi)

Yukarıdaki muhasebe kaydına dikkat edildiğinde veznedarın borçlandırılması kaydında 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının "02-Diğer Alacaklar" yardımcı hesabı kullanılmıştır. Çünkü tahsil edilecek olan tutar bütçeye gelir kaydedilmeyecektir. Bu tutar zaten mükellefin borcu kayıtlardan çıkarıldığında (veznedar borçlandırıldığında) bütçeye gelir kaydedilmiştir. Bu işlemin kasa noksanından hiçbir farkı bulunmamaktadır. Söz konusu tutarın tahsilinde ise aşağıdaki kayıt yapılacaktır. (Faiz ihmal edilmiştir.)

100-Kasa Hesabı	500	
140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.02.01)		500
805-Gelir Yansıtma Hesabı	500	
800-Bütçe Gelirleri Hesabı		500

Tahsil edilen tutarın bütçeye gelir kaydedilmemesi gerekir.

Örnek-4: Fatih Belediyesi KDV hariç 800.000 TL hak ediş ödeyerek yaptırmış olduğu binanın geçici kabulünü yapmış olup kesin kabul sırasında yüklenici firmadan 15.000 TL alacaklı olduğunu tespit etmiştir. Bu tutar yüklenicinin teminatından kesilmek suretiyle mahsuben tahsil edilmiş ve kesin teminatın geri kalan tutarı yükleniciye gönderme emri düzenlenmek suretiyle bankadan ödenmiştir. (Sözleşmeden önce yükleniciden kesin teminat olarak 48.000 TL alınmıştır.)

- Geçici Kabul

252-Binalar Hesabı	944.000	
258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı		944.000
330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı	24.000	
103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı		24.000

4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Kesin Teminat ve Ek Kesin Teminatların Geri Verilmesi" başlıklı 13'üncü maddesinde taahhüdün, sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirildiği ve yüklenicinin bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra alınmış olan kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların;

- Yapım işlerinde; varsa eksik ve kusurların giderilerek geçici kabul tutanağının onaylanmasından sonra **yarısı**, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesi getirilmesi ve kesin kabul tutanağının onaylanmasından sonra **kalanının**,
- Yapım işleri dışındaki işlerde Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesinin getirildiği saptandıktan sonra; alınan mal veya yapılan iş için bir garanti süresi öngörülmesi halinde **yarısı**, garanti süresi dolduktan sonra **kalanı**, garanti süresi öngörülme hallerde ise **tamamının** yükleniciye iade edileceği, hüküm altına alınmıştır.

Bu hüküm uyarınca geçici kabulden sonra nakit teminatın yarısı olan 24.000 TL'nin iade edilmesi gerekecektir.

-Kesin kabul sırasında yükleniciden alacaklı olduğu tespit edilen tutarın kişi borcuna alınması

140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.01.01)	15.000	
252-Binalar Hesabı		15.000

Kesin kabul sırasında yükleniciden alacaklı olduğunun tespit edilmesi halinde bu tutarın (Mahalli İdareler Bütçe ve

Muhasebe Yönetmeliği'nin 167, 169 ve 171'inci maddelerinde belirtildiği gibi) tahsilinde bütçeye gelir kaydedilmek üzere 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına kaydedilmesi gerekir.

- Kesin kabulün yapılması ve yüklenici adına kişi borcuna alınan tutarın mahsuben tahsil edilmesi (Faiz ihmal edilmiştir.)

330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı	24.000	
140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.01.01)		15.000
103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı		9.000
805-Gelir Yansıtma Hesabı	15.000	
800-Bütçe Gelirleri Hesabı (800.05.09.01.06)		15.000

(800.05.09.01.06- Kişilerden Alacaklar Tahsilâtı)

3. ÖDENEĞİNE İADE İŞLEMİ

3.1. Ödeneğine İade İşleminin Mevzuatı

Ödeneğine dayanılarak tahakkuk ettirilip nakden veya mahsuben ödenen bütçe giderleri, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 365'inci maddesine göre **en geç gün sonlarında**, Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 429'uncu maddesine göre ise **Bakanlıkça (Maliye Bakanlığı) farklı bir süre öngörülmemişse, muhasebe birimlerince gün sonlarında**, 905-Ödenekli Giderler Hesabına alacak kaydedilmesi gerekir.

Verilen talimat üzerine tahakkukun iptal edilmesi nedeniyle ödeneğine iade edilmesi bildirilen tutarlar 905-Ödenekli Giderler Hesabından düşülür.

Ancak tahakkukun iptali nedeniyle ödeneğine iade işleminde Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde üst yöneticinin onayına gerek bulunmadığı halde merkezi yönetime dahil idarelerden genel bütçelilerde Maliye Bakanlığı diğer idarelerde üst yöneticinin onayı gerekli görülmüştür.

3.2. Ödeneğine İade İşleminin Muhasebeleştirilmesi

Ödeneğine iade işleminin muhasebeleştirilmesi,

- Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 830-Bütçe Giderleri Hesabıyla ilgili 441'inci maddesi ve 905-Ödenekli Giderler Hesabıyla ilgili 378 ve 389'uncu maddelerinde “Yılı içerisinde bütçeden fazla veya yersiz ödendiğinin anlaşılması üzerine tahakkukun iptali nedeniyle ödeneğine iade edilmesi gereken tutarlar, bir taraftan 905-Ödenekli Giderler Hesabı alacak, 900-Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabına (il özel idarelerinde 903-Kullanılacak Ödenekler Hesabı) borç, diğer taraftan;

Gerçekleştirilen bütçe gideri tutarı giderler hesabına yansıtılmış ise, 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına borç, 630-Giderler Hesabına alacak; 835-Gider Yansıtma Hesabına borç, 830-Bütçe Giderleri Hesabına alacak, Bütçe gideri tutarı herhangi bir varlık hesabına yansıtılmış ise, 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına borç, ilgili varlık hesabına alacak; 835-Gider Yansıtma Hesabına borç, 830-Bütçe Giderleri Hesabına alacak, kaydedilir.”

- Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 140-Kişilerden Alacaklar Hesabıyla ilgili 84'üncü maddesi, 830-Bütçe Giderleri Hesabıyla ilgili 414'üncü maddesi, 903-Kullanılacak Ödenekler Hesabıyla ilgili 437'nci maddesi ve 905-Ödenekli Giderler Hesabıyla ilgili 441'inci maddesinde ise “Yılı içinde bütçeden fazla veya yersiz ödendiğinin anlaşılması üzerine, genel bütçe kapsamındaki idarelerde Bakanlık, kapsama dâhil diğer idarelerde üst yönetici tarafından tahakkukun iptali nedeniyle ödeneğine iade edilmesi gerektiği bildirilen tutarlar, bir taraftan 905-Ödenekli Giderler Hesabı alacak, 903-Kullanılacak Ödenekler Hesabına borç; diğer taraftan 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına borç, 630-Giderler Hesabına veya ilgili varlık hesabına alacak kaydedilir. Söz konusu tutar aynı zamanda 835-Gider Yansıtma Hesabına borç 830-Bütçe Giderleri Hesabına alacak kaydedilir. Ödeneğine iade işlemine ilişkin talimat gelmeden önce bu tür tutarların 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydı yapılmış olduğu takdirde, bu işlem ters kayıtla kapatılır.”

şeklinde belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin yukarıda verilen maddeleri incelendiğinde, tahakkukun iptali nedeniyle ödeneğine iade işlemi için; genel bütçeli idarelerde Maliye Bakanlığının, özel bütçeli idareler ile düzenleyici ve denetleyici kurumlarda üst yöneticinin onayı gerektiği görülmektedir. Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde yılı içinde bütçeden fazla veya yersiz ödendiğinin anlaşılması üzerine, tahakkukun iptali nedeniyle ödeneğine iade işleminin genel bütçeli idarelerde Maliye Bakanı, merkezi yönetim kapsamına dahil diğer idarelerde üst yöneticinin onayına bağlı olduğundan bu onay gelinceye kadar bütçeden fazla ödenen tutar “140.01-Tahsilinde Bütçeye Gelir Kaydedilecek Olan Alacaklar” yardımcı hesabının borcu karşılığında 600-Gelirler Hesabının alacağı kaydedilmekte; onay geldikten sonra ise ödeneğine iade işlemi muhasebeleştirilmekte ve “600-Gelirler Hesabı (borç), 140-Kişilerden Alacaklar Hesabı

(*alacak*)” şeklindeki işlem ters kayıtla ile hesaplardan çıkarılmaktadır. Ancak mahalli idarelerde bütçeden fazla ödenen tutarların ödeneğine iade işlemi için herhangi bir onaya gerek bulunmadığından söz konusu tutarların daha önce 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına (140.01.) borç, 600-Gelirler Hesabına alacak yapılmadığı düşüncesiyle Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nde iptal kaydına yer verilmemiştir. Ancak Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nde iptal kaydına yer verilmemiş olması fazla ödenen tutarın 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına (140.01.) borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydı yapılmasına engel olmadığı, bunun bir sonucu olarak da tahakkukun iptali nedeniyle ödeneğine iade işleminde (*merkezi yönetimde olduğu gibi*) 600-Gelirler Hesabına borç, 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına (140.01.) alacak kaydı yapılabileceği değerlendirilmektedir.

Ödeneğine iade işleminin muhasebeleştirilmesi, yukarıda verilen Örnek-1’deki olaya uygulanarak, 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının yardımcı hesaplarının önemi aşağıda 2 farklı seçenek yardımıyla açıklanmıştır.

Örnek-5: Altındağ Belediyesi Hesap İşleri Müdürünün geçici görev yolluğu 1.500 TL iken yapılan **yanlış hesaplama sonucu** kendisine bütçeye gider kaydıyla (vezneden) 2.500 TL ödendiği fark edilmiştir.⁹

a) Fazla ödenen tutar Hesap İşleri Müdüründen tahsil edilmek üzere (*tahakkukun iptali ve ödeneğine iade işlemi yapılmadan*) kayıtlara alınmış ve 3 gün sonra tahsil edilmiştir.

b) Fazla ödenen tutar Hesap İşleri Müdüründen tahsil edilmek üzere kayıtlara alınmış, fazla veya yersiz ödendiği anlaşılan tutar için tahakkukun iptali ve ödeneğine iade işlemi yapıldıktan sonra söz konusu tutar Hesap İşleri Müdüründen tahsil edilmiştir.

- Yolluk ödeme kaydı

630-Giderler Hesabı (03.03- Yolluklar)	2.500	
100-Kasa Hesabı		2.500
830-Bütçe Giderleri Hesabı (03.03- Yolluklar)	2.500	
835-Gider Yansıtma Hesabı		2.500
905-Ödenekli Giderler Hesabı (03.03- Yolluklar)	2.500	
900-Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı ¹⁰		2.500

a) Fazla ödenen tutarın Hesap İşleri Müdürü adına kayıtlara alınması ve 3 gün sonra tahsil edilmesi

- Fazla ödenen 1.000 TL’nin Hesap İşleri Müdürü adına kayıtlara alınması

⁹ Bu örnekte faiz ihmal edilmiştir. Örnek-1 ile karşılaştırma yapılırken bu hususun göz önünde bulundurulması, konunun daha rahat anlaşılabilmesi açısından yararlı olacaktır.

¹⁰ Örnekteki kurum belediye değil il özel idaresi veya merkezi yönetime dahil bir kamu idaresi olsaydı 900-Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı yerine 903-Kullanılacak Ödenekler Hesabı olacaktır.

140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.01.01)	1.000	
600-Gelirler Hesabı (05.09.01.06)		1.000

(600.05.09.01.06- *Kişilerden Alacaklar Tahakkuku*)

-Fazla ödenen 1.000 TL’nin Hesap İşleri Müdüründen tahsil edilmesi

10-Kasa Hesabı	1.000	
140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.01.01)		1.000
805-Gelir Yansıtma Hesabı	1.000	
800-Bütçe Gelirleri Hesabı (05.09.01.06)		1.000

(800.05.09.01.06- *Kişilerden Alacaklar Tahsilâtı*)

Bu işlemlerde fazla ödenen tutar, ödeneğine iade edilmeden bütçeye gelir kaydı ile tahsil edilmiştir. Böylelikle 1.000 TL’lik ödenek gerçek amacı doğrultusunda harcanamamış ancak geri tahsil edilmiştir.

b) Fazla ödenen tutarın Hesap İşleri Müdürü adına kayıtlara alınması, fazla veya yersiz ödendiğinin anlaşılan tutar için tahakkukun iptali ve ödeneğine iade işlemi yapıldıktan sonra söz konusu tutarın Hesap İşleri Müdüründen tahsil edilmesi.

- Fazla ödenen 1.000 TL’nin Hesap İşleri Müdürü adına kayıtlara alınması

140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.01.01)	1.000	
600-Gelirler Hesabı (05.09.01.06)		1.000

(600.05.09.01.06- *Kişilerden Alacaklar Tahakkuku*)

-Fazla ödenen 1.000 TL’nin tahakkukun iptali nedeniyle ödeneğine iade edilmesi

140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.02.01)	1.000	
630-Giderler Hesabı (03.03- Yolluklar)		1.000
835-Gider Yansıtma Hesabı	1.000	
830-Bütçe Giderleri Hesabı (03.03- Yolluklar)		1.000
900-Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı ¹¹	1.000	
905-Ödenekli Giderler Hesabı (03.03- Yolluklar)		1.000

- İlk muhasebe kaydında 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının “140.01.01” yardımcı hesabına alınan tutarın ters kayıtla hesaplardan çıkarılması

600-Gelirler Hesabı (05.09.01.06)	1.000	
140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.01.01)		1.000

(600.05.09.01.06- *Kişilerden Alacaklar Tahakkuku*)

¹¹ Örnekteki kurum belediye değil il özel idaresi veya merkezi yönetime dahil bir kamu idaresi olsaydı 900-Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabı yerine 903-Kullanılacak Ödenekler Hesabı olacaktır.

Dikkat edilecek olursa, fazla ödenen 1.000 TL'nin Hesap İşleri Müdürü adına kayıtlara alınması sırasındaki ilk muhasebe kaydında 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının "01-Tahsilinde Bütçeye Gelir Kaydedilecek Olan Alacaklar" yardımcı hesabına kayıt yapılmış; fazla ödenen tutarın, tahakkukun iptali nedeniyle ödeneğine iade edilmesindeki ikinci muhasebe kaydında ise 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının "02-Diğer Alacaklar" yardımcı hesabına kayıt yapılmış hemen arkasından (140.01.01'e borç, 600'e alacak kaydı yapılan) ilk muhasebe kaydı, ters kayıtla kapatılmıştır.

İlk muhasebe kaydında sanki ödeneğine iade edilme işlemi olmayacakmış ("a" seçeneğindeki) gibi işlem yapılmış, ikinci muhasebe kaydında ise tahakkukun iptal edilmesinin bir sonucu olarak 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının "02-Diğer Alacaklar" yardımcı hesabına kayıt yapılmıştır. Tahakkukun iptal edilmesi ile artık bütçeye fazladan gider kaydedilen bir tutar kalmamıştır. Bundan dolayı sanki Örnek-2'deki gibi bütçeye sadece 1.500 TL gider kaydedilmiş, geri kalan 1.000 TL (bütçeye gider kaydedilmeden veznedarın hatası olayında olduğu gibi), 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının "02-Diğer Alacaklar" yardımcı hesabına kaydedilmiştir. Üçüncü muhasebe kaydında ise fazla ödenen tutar 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının "02-Diğer Alacaklar" yardımcı hesabına alındığından ilk işlemin iptal edilmesi kaydını ifade etmektedir.

- Fazla ödenen ve tahakkukun iptali nedeniyle ödeneğine iade edilen 1.000 TL'nin tahsil edilmesi

100-Kasa Hesabı	1.000	
140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.02.01)		1.000
805-Gelir Yansıtma Hesabı	1.000	
800-Bütçe Gelirleri Hesabı		1.000

Ödeneğine iade işleminden sonra fazla ödenen tutar, (ilk muhasebe kaydında hesaplara alınan) 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının "01-Tahsilinde Bütçeye Gelir Kaydedilecek Olan Alacaklar" yardımcı hesabından, "02-Diğer Alacaklar" yardımcı hesabına alındığından dolayı, tahsil edilen tutarın bütçeye gelir olarak kaydedilmesi gerekir.

4. SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİNİN FAZLA GÖNDERİLMESİ

Memurların derece/kademe bilgilerinin yanlış girilmesi veya çeşitli nedenlerle sosyal güvenlik primine esas matrahın yanlışlıkla fazla hesaplanması sonucunda, kamu çalışanlarının maaşından ve kamu kurumunun kurum katkısından Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) gereğinden fazla prim gönderilebilmektedir. Bu tutarlar talep edildiğinde ilgili kamu idaresinin hesabına gönderilmektedir. İşte SGK'ya yersiz gönderilen tutarların SGK adına 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına alınması gerekir. Ancak aşağıda verilen iki farklı örnekte de görüleceği üzere SGK adına 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına alınacak tutarların hangi yardımcı hesaba kaydedileceği, kurumun kesin hesabı açısından önem arz etmektedir.

Örnek-6: Pozantı Belediyesi Hesap İşleri Müdürünün Aralık-2010 ayı maaşından, yanlış hesaplama sonucunda Sosyal Güvenlik Kurumuna (%20 olan) kurum payı olarak 100 TL ile (%16 olan) iştirakçi payı olarak 80 TL'nin fazla gönderildiği tespit edilmiştir. Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan başvuru sonucunda, fazla gönderilen 180 TL, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından Belediyenin banka hesabına gönderilmiştir.

- Yanlış hesaplama kaynaklı fazla ödemenin kayıtlara alınması

140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.01.01)	100	
140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.02.01)	80	
333-Emanetler Hesabı		68
360-Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı		12
600-Gelirler Hesabı		100

Yukarıdaki kayıta yer alan tutarlar, kaydedilme gerekçeleri ile birlikte aşağıda açıklanmıştır:

a) Sosyal güvenlik primi, kurum ve iştirakçi hissesinden oluşmaktadır. Hesap İşleri Müdürünün maaşı fazla hesaplandığında kişinin emekli keseneği de fazla hesaplanmıştır. Soruda sosyal güvenlik primi kurum payı olarak 100 TL ve kişi payı olarak da 80 TL fazla ödendiği belirtildiğinden bu tutarların SGK adına 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına alınması gerekmektedir.

b) Memurun maaşı hesaplanırken gelir vergisi matrahına kendisinden kesilen sosyal güvenlik kesintisi dâhil edilmez. Yani gelir vergisi matrahı elde edilirken kişinin sosyal güvenlik primi katkısı, matrahı oluşturan unsurlardan çıkarılır ve böylece gelir vergisi matrahına ulaşılmış olur. **Dolayısıyla personelin sosyal güvenlik primi kişi katkısı ne kadar fazla olursa gelir vergisi matrahı da o kadar düşük olacaktır.** Soruda yanlış hesaplama dolayısı kişi payı olarak 80 TL fazla gönderildiği belirtilmektedir. Dolayısıyla Hesap İşleri Müdürünün gelir vergisi hesaplanırken matrah 80 TL eksik hesap edilerek, $(80\text{ TL} \times \%15 =)$ 12 TL eksik gelir vergisi tahakkuk ettirilmiştir. Bu tutarın ise ilgili vergi dairesine öden-

mek üzere 360-Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı'na alınması gerekmektedir. Kişinin maaşından Sosyal Güvenlik Kurumu'na gönderilen tutardan 12 TL gelir vergisi çıkarıldıktan sonra geri kalan kısmın ise Hesap İşleri Müdürünün ödenmek üzere 333-Emanetler Hesabına alınması gerekmektedir.

c) Kurum payı olarak fazla ödenen 100 TL, kurum payı olarak Sosyal Güvenlik Kurumuna gönderilirken, 630-Giderler Hesabı ile 830-Bütçe Giderleri Hesabına fazladan kaydedilmiştir. Dolayısıyla fazla gönderilen tutarın tahakkukunda 600-Gelirler Hesabına kaydedilmesi, tahsilinde ise 800-Bütçe Gelirleri Hesabına kaydedilmesi gerekir. Bu şekilde gelir ve gider, bütçe geliri ve bütçe gideri denkleşmiş olacaktır.

- Yanlış tahakkuk sonucu fazla gönderilen tutarların Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından Belediyenin banka hesabına aktarılması

100-Kasa Hesabı	180	
140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.01.01)		100
140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.02.01)		80
805-Gelir Yansıtma Hesabı	100	
800-Bütçe Gelirleri Hesabı		100

Yukarıdaki muhasebe kaydında bütçeye 100 TL gelir olarak kaydedilmiştir. Bu tutar Aralık ayı maaşı hesaplanırken fazladan bütçeye gider kaydedilmiş olduğundan, tahsilinde de bütçeye gelir kaydedilecektir.

Örnek-7: Pozantı Belediyesi personelinin Aralık-2010 ayı maaşından Sosyal Güvenlik Kurumuna 11.890 TL gönderilmesi gerektiği anlaşılmış olup maaş tahakkukunda 361-Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabına alınmıştır. Ancak

gönderme emri düzenlenirken Sosyal Güvenlik Kurumuna yanlışlıkla 11.980 TL olarak gönderilmiştir. Fazla gönderilen 90 TL, Sosyal Güvenlik Kurumu adına ilgili hesaplara alınarak iadesi talep edilmiş olup söz konusu tutarın 7 gün sonra Belediyenin banka hesabına yatırıldığı tespit edilmiştir.

- Fazla gönderilen tutarın kayıtlara alınması

140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.02.01)	90	
361-Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabı		90

Sosyal Güvenlik Kurumuna 90 TL'nin fazla gönderilmesi bütçeye gider kaydıyla yapılmadığından, kayıtlara alınmasında da (*bütçeye gelir kaydedilmeyeceğinden*) 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının "02-Diğer Alacaklar" yardımcı hesabına kaydedilmesi gerekir.

- Fazla gönderilen tutarların Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından Belediyenin banka hesabına aktarılması

100-Kasa Hesabı	180	
140-Kişilerden Alacaklar Hesabı (140.02.01)		180

Dikkat edileceği üzere Örnek-6'daki maaş **tahakkukunda yanlış hesaplamadan dolayı** Belediye bütçesine gider kaydedilerek Sosyal Güvenlik Kurumuna fazla gönderilen tutar 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının "01-Tahsilinde Bütçeye Gelir Kaydedilecek Olan Alacaklar" yardımcı hesabına; Örnek-7'de ise Sosyal Güvenlik Kurumuna gönderilmesi gereken tutardan fazla bir para aktarılmış bu tutar ise (kasa noksanında olduğu gibi) 140-Kişilerden alacaklar Hesabının "02-Diğer Alacaklar" yardımcı hesabına kaydedilmiştir.

5. SONUÇ

Muhasebe yönetmeliklerinde 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına kaydedileceği belirtilen durumlarda, söz konusu tutarların 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının hangi yardımcı hesabına kaydedileceğinin doğru tespit edilmesi gerekir. Şayet ortada bütçeye gider kaydı ile fazla bir ödeme varsa

ya da kamu zararı gibi bit durum söz konusu ise bu tutarların 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının "01-Tahsilinde Bütçeye Gelir Kaydedilecek Olan Alacaklar" yardımcı hesabına kaydedilmesi; ortada bütçeye fazla bir gider kaydı söz konusu değilse (*kasa noksanı, geçici veya kesin teminatların fazla ödenmesi, verilen avansın zamanında mahsup edilmemesi gibi*) söz konusu tutarların 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının "02-Diğer Alacaklar" yardımcı hesabına kaydedilmesi gerekmektedir. Diğer taraftan ödeneğine iade işleminde 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına alınan tutarların da 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının "02-Diğer Alacaklar" yardımcı hesabına kaydedilmesi, tahsilinde ise bu tutarların bütçeye gelir kay-

Muhasebe yönetmeliklerinde 140-Kişilerden Alacaklar Hesabına kaydedileceği belirtilen durumlarda, söz konusu tutarların 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının hangi yardımcı hesabına kaydedileceğinin doğru tespit edilmesi gerekir. Şayet ortada bütçeye gider kaydı ile fazla bir ödeme varsa ya da kamu zararı gibi bit durum söz konusu ise bu tutarların 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının "01-Tahsilinde Bütçeye Gelir Kaydedilecek Olan Alacaklar" yardımcı hesabına kaydedilmesi; ortada bütçeye fazla bir gider kaydı söz konusu değilse (kasa noksanı, geçici veya kesin teminatların fazla ödenmesi, verilen avansın zamanında mahsup edilmemesi gibi) söz konusu tutarların 140-Kişilerden Alacaklar Hesabının "02-Diğer Alacaklar" yardımcı hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

Ayşe Tuğba YEŞİL

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı | Risk Yönetim ve Kontrol Genel Müdürlüğü | Gümrük ve Ticaret Uzmanı

ELEKTRONİK İMZA KAVRAMI

“Günümüzün gelişen teknolojisi ve buna bağlı olarak ortaya çıkan yeni iş kolları ve iş yapış şekillerinin zorunlu bir sonucu da elektronik ortamda güvenli ve hukuksal geçerli işlem yapma ihtiyacı olmuştur. Bu ihtiyacın giderilmesinde kullanılacak araç elektronik ortamda paylaşılan bilginin bir ortamdan diğerine aktarılırken değişmediğini ve gönderenin kimliğini ispatlayan bir araç olmalıdır. Tüm bu gerekleri yerine getiren bir araç olarak elektronik imza kavramı ortaya çıkmıştır.”

Elektronik imza kavramı hemen hemen tüm ticari işlemlerin ve bankacılık işlemlerinin elektronik olarak yapılabilmesine olanak sağlayan kablo üzerinden veri iletimi sisteminin ve bu sistemin ulaştığı devasa boyutların beraberinde getirdiği bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. 2008 yılı sonu itibari ile Türkiye’de yaklaşık 6 milyon internet abonesinin bulunduğu göz önünde bulundurulduğunda elektronik ortamda yapılan işlemlerin ne denli yüksek boyutlara ulaştığı tahmin edilebilir.

Kablo üzerinden veri iletilmesi tekniği ile gerçekleştirilen bu işlemlerde, işlemleri hem basit ve hızlı bir şekilde hem de güvenli olarak yapabilecek bir araç geliştirilmesi ihtiyacı doğmuştur. Elektronik işlemlerde kablonun diğer ucunda işlemi gerçekleştiren kişinin kimliğini belirleyen ve onu yaptığı işlemle hukuki açıdan takip edilebilir kılan araç elektronik imza olmaktadır. Çünkü elektronik ortamda yapılan alışveriş, haberleşme, sözleşme ve her türlü işlemin kazandığı hukuki statü gerçek bir işleminden farklı değildir. Yani sanal ortamda yapılan bir işlem gerçek hayatta bir sonuç doğurmaktadır.

Günlük hayatta gerçekleştirilen her türlü işlemde çeşitli aksaklıklar ve sıkıntılar ortaya çıkabilir. Taraflar arasında an-

laşmazlık çıktığı durumlarda hukuken korunan bir ortamda yer alınması karşılıklı hak ve yükümlülüklerin daha kolay savunulabilmesi ve taraflar zarar görmeden uzlaşmazlıkların sonuçlandırılabilmesi bakımından önem arz etmektedir.

Elektronik imza uygulamasının nihai hedefinde ise kamu kurumlarındaki evrak trafiğinin sona ermesi ve tüm işlemlerin elektronik ortamda gerçekleştirilmesi yer almaktadır. İşte bu çerçevede e- devlet projesinin önemli bir ayağını oluşturan elektronik imzaya ilişkin esaslar 23.01.2004 tarih ve 25355 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve yayımından altı ay sonra yürürlüğe giren 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu’nda düzenlenerek hayatımızdaki yerini almıştır.

1. ELEKTRONİK İMZA

Elektronik imza 23.01.2004 tarih ve 25355 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu’nda “elektronik imza; bir bilginin üçüncü tarafların erişimine kapalı bir ortamda, bütünlüğü bozulmadan ve tarafların kimlikleri doğrulanarak iletilildiğini elektronik veya benzeri araçlarla garanti eden harf karakter veya sembollerden oluşmuş bir seti ifade eder” olarak tanımlanmaktadır.

Elektronik imza kavramı altında birçok ögeyi barındıran genel ve üst bir tanımdır. Kişilerin elle atmış olduğu imza-

ların elektronik eşdeğerini, göz retinası, parmak izi ya da ses gibi biyolojik özelliklerin kaydedilerek kullanıldığı biyometrik temellere dayanan elektronik imzaları veya bilginin bütünlüğünü ve tarafların kimliklerinin doğruluğunu sağlayan sayısal imzaları (dijital imza) içerir.

Elektronik imza ıslak imzanın elektronik eşdeğeridir. Kişilerin elektronik olarak belge imzalayarak hukuki sonuç doğuracak işlemler tesis etmesine imkân sağlar. E-postaların veya elektronik belgelerin hazırlayıcı veya imzalayıcılarının olduklarını söyledikleri kişi olduğunun ispat edilmesi imkânı sunar. Elektronik imza ıslak imzanın dijital bir resmi değildir. Kişileri üzerlerinde imzası bulundukları elektronik belgeler ve e-postalarla ilişkilendiren, aynı zamanda göndericinin kimliğini ve belgenin içeriğinin özgün olduğunu ispatlayan bir araçtır.

Elektronik imzanın birçok şekli vardır. Aslında her gün birçok insan elektronik imzayı farkında olmadan kullanmaktadır. Örneğin e-alışverişlerde kullanılan “kabul ediyorum” butonu, PIN numarası veya dijital imzaların hepsi elektronik imzanın bir şeklidir.

Elektronik belgenin üzerindeki imza konusunda bir şüphe bulunduğunda imzanın orijinal olduğunu gösterecek bir dijital sertifika düzenlenebilir. Bu dijital sertifikada kişinin kimliğini gösteren bilgiler -isim, e-posta adresi, çalışılan kurum gibi- yanında sadece o kişiye ait olan farklı bilgiler de yer alır

Elektronik imza kullanıcılarına aşağıda belirtilen üç temel özelliği sağlamaktadır:

- **Veri Bütünlüğü:** Verinin izinsiz ya da yanlışlıkla değiştirilmesini, silinmesini ve veriye ekleme yapılmasını önlemek,
- **Kimlik Doğrulama ve Onaylama:** Mesajın ve mesaj sahibinin iletiminin geçerliliğini sağlamak,
- **İnkâr Edilemezlik:** Bireylerin elektronik ortamda gerçekleştirdikleri işlemleri inkâr etmelerini önlemek.
- Bilgilerin elektronik ortamda iletilmesinin tüzel ve özel kişilere sağlayacağı pek çok avantaj vardır.
- Bilgi aradaki uzaklığa rağmen hemen hemen anında iletilir.
- Bir defa sistem kurulduğunda bilgi göndermenin maliyetinin neredeyse sıfır olur. Posta idaresi, zarflar faks makineleri, faks kâğıtları gibi giderler ortadan kalkar.
- Bilgi kişiden kişiye araya üçüncü bir kişi girmeden iletilir.
- Bilginin genellikle üzerinde hiçbir bozulma olmadan iletilmesi sağlanır, örneğin faks makinesinden kaynaklanan dokümanın bozulmasına sebep olacak hatalar söz konusu olmaz.
- Bilginin kim tarafından, ne zaman, kime gönderildiği ve hatta karşıdaki kişiye ne zaman ulaştığı ve okunduğu tartışmasız ve kesin bir şekilde sisteme kaydedilir. Yani imzalanmış bir dokümanı yollayan kişi onu yolladığını inkâr edemez ve alıcı da aldığını inkâr edemez.
- Bunların yanında elektronik imzanın bir de işlemlerde güvenlik sağlama boyutu vardır.

- Genel olarak elektronik imzanın ıslak imzadan daha güvenilir olduğu söylenebilir. Çünkü elektronik imza düzgün kullanıldığında bir başkası tarafından taklit edilerek kullanılması neredeyse imkânsızdır ve elektronik imza ıslak imza gibi sadece dokümanın son sayfasında değil tüm doküman üzerinde yer almaktadır. Yani dokümanın bütünlüğü koruma altındadır. Bu çerçevede, elektronik imzanın yerleştirildiği metinde sonradan yapılacak değişikliklerin kolayca fark edilebilmesi imkânı mevcuttur.
- Tesis edilen işlemin gerçekleştiği zaman konusundaki uyumsuzlukları ortadan kaldırır.
- Gönderilerin tekrarlanmasını önler, bilgini karşı tarafa vardığı ve karşı tarafça da kabul edildiği tartışmasız bir şekilde ispatlanabilir.

2. DİJİTAL İMZA

Dijital imza elektronik imzanın özel bir türüdür. Sayısal imza olarak da adlandırılmaktadır. Asimetrik şifreleme olarak bilinen bir şifreleme tekniğine dayanır. İçeriğin matematiksel fonksiyonlardan geçirilerek eşsiz olduğu düşünülen bir değer bulunması sureti ile elde edilir. İki anahtardan oluşur. Gizli anahtar sadece imza sahibinin bildiği ve elektronik imzayı oluşturan mesajın şifreleme diline çevrilmesini sağlayan kriptoları içerir. Açık anahtar ise güvenilir bir servis sağlayıcı tarafından dijital imza sahibinin kimliğini doğrulamak ve

elektronik imzayı oluşturan şifreyi deşifre etmek amacıyla kullanılır.

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nda ve bu metinde geçen "elektronik imza" kavramı sayısal imzayı işaret etmektedir.

3. GÜVENLİ ELEKTRONİK İMZA

Güvenli elektronik imza E-imza Kanunu'na göre elle atılan imza ile aynı hukuki sonucu doğuran ve nitelikli elektronik imza sertifikasına dayalı olarak oluşturulan bir dijital imza şeklindedir.

Nitelikli Elektronik Sertifika, elektronik imzanın doğrulanması için gerekli olan veriyi ve imza sahibinin kimlik bilgilerini içeren elektronik kaydı ifade etmektedir. Bu sertifikalar Kanun'un 9'uncu maddesinde belirtildiği şekilde "nitelikli sertifika" olduğuna dair bir ibareyi, sertifika hizmet sağlayıcısının kimlik bilgilerini ve kurulduğu ülke adını, imza sahibinin teşhis edilebileceği kimlik bilgilerini, sertifikanın geçerli olduğu süreyi ve sertifikanın seri numarasını barındıran elektronik sertifikalardır. Elektronik sertifikalar, kanuna uygun olarak faaliyette bulunan elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarından temin edilmektedir.

Elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının sertifika üzerindeki elektronik imzası, sertifikanın bütünlüğünü ve doğruluğunu garanti eder. Elektronik sertifikalar, atılan imzanın doğruluğunun teyit edilebilmesi için gereklidir.

5070 sayılı Kanun'a göre "güvenli" elektronik imza oluşturma araçlarında aşağıdaki şartların yer alması gerekmektedir.

Bunlar;

- Ürettiği elektronik imza oluşturma verilerinin kendi aralarında bir eşi daha bulunmaması,
- Üzerinde kayıtlı olan elektronik imza oluşturma verilerinin araç dışına hiç bir biçimde çıkarılamaması ve gizliliğini sağlaması,
- Üzerinde kayıtlı olan elektronik imza oluşturma verilerinin, üçüncü kişilerce elde edilememesi, kullanılamaması ve elektronik imzanın sahteciliğe karşı koruması,
- İmzalanacak verinin imza sahibi dışında değiştirilememesi ve bu verinin imza sahibi tarafından imzanın oluşturulmasından önce görülebilesidir.

Elektronik İmza Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ile "bildirim ve sertifikasyon süreçlerine, güvenli elektronik imza oluşturma ve doğrulama verileri ile araçlarına, elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı, kurum, nitelikli elektronik sertifika sahibi ve üçüncü kişilerin

yükümlülüklerine, denetime, faaliyetin sona erme hallerine, zaman damgasına, yabancı elektronik sertifikalara, güvenliğe, teknik ve mali hususlara ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Söz konusu yönetmeliğin altıncı maddesinde “kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerinin, Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı (ESHS) olma istemlerini içeren bir dilekçe ve tebliğ ekinde yer alan bilgi ve belgeleri eksiksiz olarak Telekomünikasyon Kurumu’na ibraz etmek suretiyle istemde bulunabileceği ifade edilmektedir.

Telekomünikasyon Kurumu yapılan bildirimini derhal incelemeye alarak bu incelemeyi iki ay içinde sonuçlandıracaktır. Bu bağlamda bildirim koşullarını eksiksiz olarak yerine getiren Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı, bildirim yaptığı tarihten iki ay sonra faaliyete geçebilecektir.

Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı, nitelikli elektronik sertifika vereceği kişilerin kimliğini, nüfus cüzdanı, pasaport, sürücü belgesi gibi fotoğraflı ve geçerli resmi belgelere göre saptayacaktır. Ayrıca nitelikli elektronik hizmet verilecek kişi kimlik tespiti sırasında bizzat hazır bulunacaktır.

Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı; nitelikli sertifika verilecek kişi kimliğinin daha önce tespit edilmiş olması halinde veya kurumsal başvurularda kimlik tespiti için bizzat hazır bulunma şartını aramayabilmektedir. Kurumsal başvuru sahibi, adına başvuruda bulunduğu nitelikli elektronik sertifikayı istemini yazılı olarak belgelendirecektir.

Nitelikli elektronik sertifikanın iptaline ilişkin istemler, sertifika sahibi ve sözleşme ile belirlenen kişiler tarafından yapılabilecektir. Bu bağlamda da Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı’nın duruma ilişkin işlemlerin yapılabilmesini sağlamak amacıyla, ilişkiyi en azından telefonla ve kesintisiz olarak sürdürebilir olması gerekmektedir.

4. ELEKTRONİK İMZANIN HUKUKİ SONUÇLARI

1997 yılından beri birçok ülkede sayısal imzanın hukuki çerçevesi hakkında çalışmalar yapılmıştır. Yine çoğu ülkenin sayısal imza düzenlemelerinde UNCITRAL model yasaları ve Avrupa Birliği direktifleri rol oynamıştır. (13 Aralık 1999 tarihli Avrupa Konseyi Elektronik İmza Direktifi ile Birleşmiş Milletlerin 14 Haziran 1996 tarihli Elektronik Ticarete İlişkin Model Kanunu)

AB üyesi ülkelerin yanı sıra, ABD, Kanada, Arjantin, Brezilya, Japonya, Singapur, Hindistan, Rusya, Çin, Tayvan, İsrail ve Avustralya’da sayısal imza kanunlaşmıştır ve elektronik ticarete hız ve güvenilirlik kazandırılmıştır.

Hukuki işlemlerde kullanılan imza hukuki açıdan bazı sonuçlar doğurmaktadır. Sözlük anlamı olarak imza; “Altına yazıldığı metnin onandığına ya da benimsendiğine işaret sayılan, bir kimsenin kendi eliyle ve her vakit aynı biçimde yazı geldiği adı” şeklinde tanımlanmaktadır.

Bu tanım, bir imzanın kime ait olduğu veya sahte olup olmadığı yönünde yapılan grafolojik incelemelerde sağlıklı sonuçlara ulaşılabilmesi açısından gerekli olan imza tarzına da uygun bir tanımdır.

İmza konusuna, yasalarımıza baktığımızda, yasalarımızda imzanın ne şekilde atılacağı hususunda kesin bir hüküm yoktur.

Borçlar Kanunu’nun 14’üncü maddesinde ise “İmza, üzerine borç alan kimsenin el yazısı olması lazımdır” ifadesine yer verilmektedir. Buradan da imzanın el yazısı olması gerektiği anlaşılmaktadır.

Bir kişi bir metni imzaladığında bu metni okuduğunu, anladığını ve metinde yer alan ve kendisini hukuki olarak bağlayacak beyanları kabul ettiğini teyit etmektedir. Bu belgeden kaynaklanacak her türlü sonuç kabul edilmiş olmaktadır. İmza ile onaylanmış bir belgede her türlü tartışma kapatılmıştır ve karşılıklı bir anlaşmaya varılmıştır. İmzalanmış bir metnin tersini tanık anlatımıyla ispat etme imkânı yoktur. Şöyle ki, Medeni Usul Kanunu’na göre imzalı bir belgeye karşı ancak o belgenin aksini iddia eden başka bir imzalı belge öne sürülebilir. Bu çerçevede, imzanın ispat bakımından çok önemli bir fonksiyonu olduğu ortaya çıkmaktadır.

Borçlar Kanunu'nun 13'üncü maddesine göre, yazılı olarak düzenlenen her türlü sözleşmede, taahhütte veya beyanda bulunan herkesin imzası bulunmalıdır. Yine aynı Kanun'un 14'üncü maddesine göre imza el yazısıyla atılmalıdır. Mühür veya buna benzer şekillerde oluşturulan imzalar el yazısı niteliğini taşımadıklarından imza olarak kabul görmeyecektir. Bu husustaki tek istisna, çokça üretilen hisse senetleri ve benzeri evraklardır.

Elektronik İmza Kanunu'yla birlikte Borçlar Kanunu'nun 14'üncü maddesine ek yapılmış, güvenli elektronik imzaya, el yazısıyla atılan imzayla aynı ispat gücü tanınmıştır.

Elektronik İmza Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden önce elektronik olarak üretilen ve karşı tarafa ulaştırılan belgelerin ispat gücü bulunmamaktaydı.

Bunun iki sebebi vardı: Birincisi, kanunda yazılı olan şekil şartına göre sadece ıslak imza bulunmak zorundaydı; ikincisi, elektronik ortamda üretilen belgelerin her zaman için manipüle edilmesi (kötü niyetli olarak kendisi veya bir başkası tarafından değiştirebilme) riski taşımasıydı. Bu ikinci haldeki güvenlik problemini 'Güvenli Elektronik İmza' ortadan kaldırmıştır.

Elektronik İmza Kanunu'nda yer alan hükümler çerçevesinde; güvenli elektronik imza, elle atılan imzaya eşdeğer kılınmıştır. Elektronik imza ile oluşturulmuş veriler senet hükmündedir. Kanun'un elektronik imza kapsamı dışında bıraktığı hususlar da bulunmaktadır. Eğer kanunlar her hangi bir hukuki işlemi resmi şekil veya özel merasime tabi tutmuşsa veya hukuki işlem teminat sözleşmesi ise güvenli elektronik imza ile gerçekleştirilemez. Bunlar özel merasim ve üçüncü bir kişinin şahitliğini gerektiren emlak alım satımı, veraset ve intikal, evlenme gibi işlemlerdir.

5. ELEKTRONİK İMZANIN UYGULAMA ALANLARI

Elektronik imzanın; bankalar ve finans kurumları, şube ağına sahip sigorta şirketleri, kamu kurum ve kuruluşları, holdingler ve diğer büyük şirketler, üniversiteler, yüksek iletişim ve bilgi güvenliği gereksinimi olan organizasyonlar başta

olmak üzere orta ve uzun vadede yaygın bir uygulama alanı bulabileceği değerlendirilmektedir. Gerek kamusal gerekse ticari alandaki muhtemel elektronik imza uygulamaları arasında aşağıdakiler sayılabilir:

5.1. Kamusal Alandaki Uygulamalar

- Her türlü başvurular (ÖSS, KPSS, LES, pasaport vb)
- Kurumlar arası iletişim (Emniyet Müdürlükleri, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Müdürlükleri vb)
- Sosyal güvenlik uygulamaları
- Sağlık uygulamaları (Sağlık personeli - hastaneler - eczaneler)
- Vergi ödemeleri
- Elektronik oy verme işlemleri

Gümrüklerde işlem yapan mükellefler internet üzerinden gümrük beyannamesi doldurarak elektronik olarak imzalayabilecek, ayrıca gümrük beyannamesi programları geliştiren firmaların yapacakları elektronik imza entegrasyonu ile beyannameyi programlar aracılığıyla elektronik olarak imzalayarak, imzalı beyannamelerini Gümrük Müsteşarlığına online gönderebileceklerdir.

Sistemin tam olarak uygulamaya alınması ile mükellefler Gümrük İdaresi'ne gelmeden beyanname verebilecek ve yasal işlemlerin takibi daha kolay yapılacaktır.

Gümrük beyannamelerinin elektronik olarak imzalanması sisteminde e-imza yanında mobil imza da kullanılabilecektir. Bunun için 2 cep telefonu operatörü ile anlaşma sağlanmış durumdadır. Proje, pilot olarak 10 gümrük idaresinde uygulanmaktadır. Buna göre tüm ihracatçı ve ithalatçılar, beyannamesini ofisinden doldurarak, **mobil ve e-imzalı** olarak imzalayacaktır. Artık gümrükteki **çıktı ve ıslak imza alma süreçleri ortadan kalkacaktır**. Beyannameye eklenmesi gereken belgeler de sisteme eklenebilecektir. Böylece gümrük işlemlerinde süreçlerin hızlandırılması sağlanacaktır. .

5.2 Ticari Alandaki Uygulamalar

- İnternet bankacılığı
- Sigortacılık işlemleri

- Kâğıtsız ofisler
- e-Sözleşmeler
- e-Sipariş

6. SONUÇ

Günümüzün gelişen teknolojisi ve buna bağlı olarak ortaya çıkan yeni iş kolları ve iş yapış şekillerinin zorunlu bir sonucu da elektronik ortamda güvenli ve hukuksal geçerli işlem yapma ihtiyacı olmuştur. Bu ihtiyacın giderilmesinde kullanılacak araç elektronik ortamda paylaşılan bilginin bir ortamdan diğerine aktarılırken değişmediğini ve gönderenin kimliğini ispatlayan bir araç olmalıdır. Tüm bu gerekleri yerine getiren bir araç olarak elektronik imza kavramı ortaya çıkmıştır. Elektronik imza kullanıcılarına;

1. Veri Bütünlüğü: Verinin izinsiz ya da yanlışlıkla değiştirilmesini, silinmesini ve veriye ekleme yapılmasının önlenmesi,
2. Kimlik Doğrulama ve Onaylama: Mesajın ve mesaj sahibinin iletiminin geçerliliğini sağlanması,
3. İnkâr Edilemezlik: Bireylerin elektronik ortamda gerçekleştirdikleri işlemleri inkâr etmelerini önlenmesi imkânlarını sunmaktadır.

Elektronik imza uygulamasına ilişkin temelde uyulması gereken kriterler ve standartlar 23.01.2004 tarih ve 25355 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve yayımından altı ay sonra yürürlüğe giren 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu’yla düzenlenmiştir.

E-imza uygulaması ile elektronik ticarete hız ve güvenilirlik kazandırılmıştır. Böylece iş dünyasında işlemler çok daha hızlı ve az maliyetli bir şekilde gerçekleştirilebilecek bu da mikro düzeyde firmaların karlılığını makro düzeyde milli gelirleri arttırıcı bir etkide bulunacaktır.

Ayrıca, işlemlerin kâğıt ortamında gerçekleştirilmesinden kaynaklanan giderlerden tasarruf edilmesi, bürokrasinin azaltılması, evrakların daha hızlı olarak sonuçlandırılmasının sağlanması yönündeki e-devlet uygulamalarının güvenli ve hukuki açıdan geçerli bir şekilde yapılması sağlanmaktadır. Böylece kamu hizmetlerinde verimlilik, hız, şeffaflık sağlanarak kalite standardının en yüksek seviyelere çıkarılması mümkün olabilecektir.

E-imzanın daha az kâğıt tüketilmesi yönünden çevreyi ve sürdürülebilir kalkınmayı destekleyici bir sonuç doğurması, maliyetleri düşürmesi ve işlemleri hızlandırması yönünden milli gelirler üzerinde arttırıcı bir etki yapması beklenebilir bir sonuçtur.

KAYNAKLAR:

- Dr. Şeref OĞUZ Star Gazetesi ‘E-İmza’
- M.Gökhan Ahi Hukuki Bakımdan Dijital (Sayısal) İmza www.hukukcu.com
- M. Gökhan Ahi İş Dünyası ve Hukuk İçin Yeni Bir Dönem: Elektronik İmza
- 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu
- 22 Mart 2009 Akşam Gazetesi “TIR’lara Mobil Takip, Gümrüklere E-imza”

Av. Seçil ÇİÇEK

Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığı

KİRA SÖZLEŞMESİNE AYKIRILIK SEBEBİYLE AÇILACAK TAHLİYE DAVALARI

“ Kiracının kira akdine aykırı davranışı bu maddede iki ayrı biçim ve nitelikte düşünülmüş ve bu aykırı davranış; akde uymamak ile kiralananı açıkça kötü kullanmak şeklinde iki ayrı şekilde betimlenmiş ve tarif olunmuştur. Öncelikle kanunda yazılı olan Akde Aykırılık Sebebiyle Tahliye konusunu inceledikten sonra, akde aykırı davranışın bu iki şekline ilişkin özellikleri ayrı ayrı açıklayıp, dava hakkı ve husumet, dava süresi, akde aykırılık iddiası ve zımni muvafakat savunmasını ayrıntılı bir şekilde ele alacağız. ”

Borçlar Kanunu'nda düzenlendiği halde; 6570 sayılı Kanun'un uygulandığı yer ve mecurlarda da tahliye sebebi olarak kabul edilen durumlardan biri de kiracının kira akdine aykırı davranışlarıdır. İşte Borçlar Kanunu'nun 256'ncı maddesinde; “Kiracı, kiralananı kullanırken tam bir ihtimam dairesinde hareket ve apartman icarında bina dahilinde oturanlara karşı icap eden vazifeleri ifa ile mükelleftir. Kiracı vuku bulan ihtara rağmen bu mükellefiyete daimi surette muhalefet eder yahut açıktan açığa fena kullanarak kiralananı daimi bir zarar iras eyleirse, kiralayan tazminat ile birlikte kira akdinin hemen feshini talep edebilir” hükmü konulmak suretiyle, kiralayanın kira akdinden doğan tahliye isteme sebeplerinden biri daha düzenlenmiş bulunmaktadır.¹

Kiracının kira akdine aykırı davranışı bu maddede iki ayrı biçim ve nitelikte düşünülmüş ve bu aykırı davranış; akde uymamak ile kiralananı açıkça kötü kullanmak şeklinde iki ayrı şekilde betimlenmiş ve tarif olunmuştur. Öncelikle kanunda yazılı olan Akde Aykırılık Sebebiyle Tahliye konusunu inceledikten sonra, akde aykırı davranışın bu iki şekline ilişkin özellikleri ayrı ayrı açıklayıp, dava hakkı ve

husumet, dava süresi, akde aykırılık iddiası ve zımni muvafakat savunmasını ayrıntılı bir şekilde ele alacağız.

1. HUKUKİ NİTELİK

Borçlar Kanunu'nun 256'ncı maddesi genel bir hükmü ifade eder. Hem Borçlar Kanunu hem de 6570 sayılı Kanun kapsamına giren yerler için uygulanır. Bu madde gereğince kiracının, kiralananı tedbirli bir aile reisinden beklenen şekilde akde uygun olarak ve tam bir ihtimamla kullanması gerekir. Bu itibarla malı tahrip etmekten, şeklini değiştirmekten kaçınmak zorundadır. Kiralananın aynına veya kiralayanın hukukuna zarar verme olgusu akde aykırılık sayılır. Kira sözleşmesine aykırı olarak, kiralanan başkasına devredilmiş veya kiracının yanına ortak alınmışsa sözleşmeye aykırılık sebebiyle kiralayan dava açma hakkını kazanmış olur. İki kiracıdan birinin ayrılıp diğerinin kiracılığı sürdürmesi akde aykırılık sayılmaz. Akit dışındaki bir yere tecavüz akde aykırılık sayılmaz, bu el atmanın önlenmesine konu teşkil eder.²

¹ Yaşar Şahin Anıl, Kira Tahliye Davaları, Beta Yayınları, İstanbul 2007, s.73

² Celal Erdoğan, Tahliye Davaları, Seçkin Yayınları, Ankara 1998, s.421

1.1. Kiracının Akde Uymaması

Borçlar Kanunu'nun 256/1'inci maddesinde düzenlenen ve kiracının akde aykırı davranışını belirleyen haller genelde; kiralananın tahrip olunması, şeklinin değiştirilmesi, başkasına devri, tahsis şeklinin değiştirilmesi veya kiracının yanına ortak olması halleriyle kiracının çevresini rahatsız etmesi olaylarından ibarettir. Yani daha genel olarak kiralananın kiracı tarafından akde aykırı olarak kullanılması; eğer sözleşmede mani olan bir hüküm varsa engel hükme rağmen kiralananı başkasına devretmesini de içerir. Eğer sözleşmede kiralananın devir olunamayacağına ilişkin bir hüküm yoksa kiracının kiralananı başkasına devri halinde, Borçlar Kanunu'nun 256'ncı maddesi gereğince tahliye davası açılması mümkün olmaz.

Bu arada belirtmelidir ki; akde aykırılıktan söz edilebilmesi için mecurun bizzat kullanılmasıyla ilgili bir durumun bulunması gerekir. Keza taraflar sözleşmeyle, kanunda yazılı olmayan yeni bir tahliye sebebi de koyamazlar. Ne var ki; mecurda belli bir imalatın yapılacağı şartını içeren kira akdi yapılmış ve ancak bu kira akdi dışında taraflar arasında sözleşme de akdedilmiş ise, bu ikinci akdin şartlarına uymaması halinde de, akit borçlar kanunu kurallarına uyularak feshedilebilir.

İşte bu şekildeki akde aykırılıkları tespit eden kirayanın, kiracı hakkında tahliye davası açma hakkı doğmaktadır. Bu arada hemen belirtilmesi gereken husus da dava hakkının yalnızca kiralayan akide (akit yapanlardan biri) ait olduğu ve akit olmayan malikin

akde aykırılık sebebiyle dava açma hakkı bulunmadığı kuralının varlığıdır.

Ancak kiralayanın, dava açmadan önce; kiracıya belli ve makul bir süre vererek tespit ettiği akde aykırılığın ve muhalefetin gidermesini ihtar etmesi gerekir. Kiralanan tarafından verilen bu sürenin akde aykırılık ve muhalefetin giderilmesi hususunda yeterli olmadığı kiracı tarafından ileri sürülebileceğinden; verilecek sürenin yeterli olmasına özellikle dikkat edilmesi gerekir. Buna karşılık mezkur ihtar herhangi bir şekle tabi olmayıp, yazılı olabileceği gibi sözlü olarak da yapılabilir. Sözlü olarak yapılan ihtarın varlığının şahitle ispatı mümkün bulunmaktadır.

Kiracıya ihtar gönderildikten sonra, kiralayanın çekince ileri sürmeksizin kira parasını alması ise, dava hakkından vazgeçtiği ve akdin yenilendiği anlamına gelmemektedir.

Kiracının, tayin edilerek kendisine ihtar edilen sürede, akde aykırılığı gidermesi halinde, taraflar arasındaki akdin devam edeceği ortadadır.

Kiracının ihtar gereklerini belirlenen süre içinde yerine getirmemesi halinde ise, kiralayanın kiracı aleyhine tahliye davası açma hakkı doğar. Hemen belirtilmesinde yarar vardır ki; kiracının sürenin geçmesinden sonra akde aykırılığı gidermesi, kiralayanın elde ettiği tahliye davası açma hakkını ortadan kaldıramaz. Ancak kiralayanın dava açmadan önce, verilen süre sonunda kiracının akde aykırılığı gidermemiş oldu-

**Kiracıya ihtar
gönderildikten sonra,
kiralayanın çekince
ileri sürmeksizin
kira parasını alması
ise, dava hakkından
vazgeçtiği ve akdin
yenilendiği anlamına
gelmemektedir.**

ğunu mah-
keme vasıtasıyla
tespit ettirmesinin, davanın
ispatı yönünden büyük önem ta-
şıdığı açıktır.³

Kiralayanın mezkur ihtarıyla ki-
racıdan istediği hususların, verilen
süre içinde yerine getirilmemesi
ve bunun da kiralayan tarafından
tespiti halinde; kiralayan başka bir
süreye tabi olmaksızın ve akdin sonunu
beklemeden kiracı aleyhine tahliye davası açabilir. Ancak, ki-
ralayan davasını kiracıya gönderilen ihtarnamede yazılı olan
sebebe dayandırmak zorundadır. İhtarda yazılı sebepten baş-
ka bir sebeple dava açılmaz.

Kiracının akde aykırı hareketinin ispatı halinde de; mah-
kemece tahliyeye karar verilmesi gerekeceği açıktır.⁴

Kiracının kira süresinin devamı müddetince komşuluk
münasebetlerine riayet etmesi, kimseyi rahatsız etmemesi
gerekir. Daimi olarak geç vakitler evine sarhoş gelen, bağırıp
çağırarak suretiyle etrafı rahatsız eden, evinde beslediği kedi,
köpek, tavuk sebebiyle onların neşrettiği kokular ve bağır-
tılarla huzuru bozan kiracı, sözleşmeye aykırı hareket etmiş sa-
yılır.⁵ Yine kiracı, kiralanan da tahribat yapmış, lüzumsuz yere
kapı pencere açmış veya mevcutlarını kapamışsa sözleşmeye
aykırı harekette bulunmuş demektir. Bu halde tadilatın ehem-
miyetli olup olmadığının, kiracının bunu yapmakla iyi niyetle
hareket edip etmediğinin üzerinde durmak gerekir.

Kira sözleşmesinde, kiralananın ne maksatla kullanılacağı
tasrih edilmiş, kiracı buna aykırı olarak tahsis şeklini de-
ğiştirilmişse örneğin; tuhafiye eşyası satışı için kiralanan bir yer,
berber dükkânı olarak kullanılırsa veya mesken olarak kirala-
nan bir daire kuaför dükkânı olarak çalıştırılırsa kira sözleş-
mesine aykırı hareket edilmiş olur. Bu değişimin kiralanan
zarar verip vermemesi önemli değildir.⁶

Bütün bu hallerde dava açılabilmesi
için kiralananın eski haline getirilmesi
maksadı ile kiracıya ihtarname çekilme-
sine, bu ihtarnamede makul ve münasip
bir süre tayin edilerek kiralananın eski

hale getirilmesinin istenmesine zaruret vardır.⁷

Yargıtay kararlarına göre; sobada talaş yakmak, kırılan ca-
mın yaptırılmaması, mecuru kullanma amacına uygun olarak
tefriş etmek, noterin mecuru arşiv olarak kullanması, kira-
lananın kendiliğinden bakıma muhtaç hale gelmesi, normal
kullanmadan meydana gelen hasarlar, depo olarak kiralanan
yerde toptan satış yapılması, lavabonun kazara kırılması, an-
nenin kızının yanında uzun zaman oturması, kapıcı parasının
verilmemesi, dükkâna tabela asmak, eczane olarak kiralanan
yerde gözlükçülük yapılması, kalorifer peteklerinin sökölme-
si, akitte aksi kararlaştırılmışsa kiralananın devri akde aykırı-
lık sayılmamıştır.

1.2. Kiralananın Açıkça Kötüye Kullanılması

Borçlar Kanunu'nun 256'ncı maddesinin 2'nci fıkrasın-
da belirtildiği üzere, kiracının kiralananı açıktan açığa fena
kullanarak kiralananı daimi bir zarar vermekteyse kiralayan,
herhangi bir ihtarname tebliği gerekmeksizin onun aleyhine
tahliye davası açma hakkını kazanmış olacaktır.⁸

Kiralayanın kira müddeti içinde, açıktan kötü kullanma
sebebine dayanarak kiracı aleyhine her zaman tahliye davası
açması mümkün bulunmaktadır.⁹

Yukarıda belirtilen ihtara gerek kalmadan dava açma
imkânı dışında; "Kiracının Akde Uymaması" durumunda
belirtilen usuli hükümler; kiralananın açıktan açığa kötü kul-
lanılması haliyle ilgili olarak açılan tahliye davaları içinde
geçerlidir.

Hangi hallerin kötü kullanma olduğu kanunda açıkça be-
lirtilmemiştir. Yargıtayın yerleşmiş içtihatlarına göre kirala-
nanın bir kısmını yıkmak, kiralayanı veya ailesi efradını ağır
yaralamak, onlara hakaret etmek, kasıt olmasa bile kiracının
mecurda sık sık yangın çıkarması, mecurun musluklarını açık
bırakarak suların boş yere akıtılması, kiracının kiralayanı teh-
dit etmesi, mecurun üst katının yıkılarak kiracı tarafından tek
daire haline getirilmesi, kiracının davranışları ve fiilleri sebe-
biyle binada mal ve can emniyetinin kalmaması; kiralananın
açıkça kötüye kullanılmasına örnek olabilecek olaylardır.

³ Yaşar Şahin Anıl, *Kira Tahliye Davaları*, Beta Yayınları, İstanbul 2007, s.75, 76

⁴ Yaşar Şahin Anıl, *Kira Tahliye Davaları*, Beta Yayınları, İstanbul 2007, s.76

⁵ 6.H.D. 29.12.1969 gün ve E.5236 K.5344; H.G.K. 07.04.1982 gün ve E.6-499 K.334 sayılı kararları.

⁶ Celal Erdoğan, *Tahliye Davaları*, Seçkin Yayınları, Ankara 1998, s.422

⁷ 6.H.D. 12.03.1979 gün ve E.10943 K.2107, 6.H.D. 27.09.1990 gün ve E.10887 K.11333 sayılı kararları.

⁸ H.G.K. 17.10.1962 gün ve E.6-57 K.50, H.G.K. 17.02.1993 gün ve E.6-738 K.55 sayılı kararı.

⁹ İç.Bir.G.K. 22.12.1943 gün ve E.32 K.24 sayılı kararı.

Yukarıda anılan olaylar dışında kalan; kiracının kiralayana karşı suç teşkil edecek fiillerde bulunması da; kiralananın açıkça kötüye kullanılması olarak kabul edilebilir. Kötü kullanma fiili ayrıca suç teşkil edip kiracı bu hareketinden dolayı ceza mahkemesinde beraat etse bile, bu karar hukuk mahkemesini bağlamaz. Hukuk hakiminin bu fiilin kötü kullanma olup olmadığını ve bunu kiracının yapıp yapmadığını incelemesi gerekir.¹⁰

2. DAVA HAKKI VE HUSUMET

Akde aykırılığın giderilmesi için keşide olunan süreli ihtarın kiralayan tarafından çekilmesi, tahliye davasının da onu tarafından açılması gerekir. Sözleşmede birden fazla kiralayan varsa ihtarnamenin tüm kiralayanlar tarafından keşide edilmesi davanın da onlar tarafından açılması zorunludur. Feshi sonucunu doğuran bu ihtarnamenin tek kiralayan tarafından çekilmesi onu geçersiz kılar. İhtarnamedeki bu eksikliğin sonradan giderilmesi mümkün değildir. Kiracılar birden fazla ise ihtarnamenin bütün kiracılara çekilmesi gerekir. Dava da zorunlu dava arkadaşlığı sebebiyle tümü hakkında açılmalıdır. Dava hakkının kullanılmasındaki eksikliğin mahkemece resen dikkate alınması gerekir.

3. DAVA SÜRESİ

Dava açma süresi hususunda kanunda açık bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak akde aykırılığın giderilmesi için çekilen ihtarnamede belirtilen süre bitiminin beklenmesi gereklidir. O süre beklenmeden açılan dava redde mahkumdur. Bu süre ihtarnamenin kiracıya tebliğinden itibaren işlemeye başlar. Fena kullanma hallerinde ihtar tebliğine ve süre verilmesine gerek yoktur. Bu sebeptendir ki fena kullanma söz konusu olduğu durumlarda akdin feshi ve tahliye davası her zaman açılabilir. Ancak akde aykırı hareketi öğrenen kiralayan çok uzun süre yani birkaç yıl sonra dava ikame ederse o takdirde zımni muvafakat ve iyi niyet savunması ile karşılaşabilir.¹¹

¹⁰ 6.H.D. 17.05.1978 gün ve E.3510 K.3924 sayılı kararı.

¹¹ Müslim Tunaboğlu, Tahliye Davaları, Seçkin Yayınları, Ankara 2007, s.143

4. AKDE AYKIRILIK İDDİASI VE ZİMİNİ MUVAFAKAT SAVUNMASI

Akde aykırılık sebebiyle açılan tahliye davalarında iddia-nın niteliğine göre çok zaman zımni muvafakat savunmasının yapıldığı görülmektedir. O takdirde bu savunmanın yeterince değerlendirilmesi gerekir. Savunma her türlü delil ile ispat olunabilir. Örneğin davacı sözleşmeye aykırı olarak kiralanan-da değişiklik yapıldığını, amaca uygun kullanmayıp kullanma şeklinin değiştirildiğini iddia etmiş ise davalı bunların baştan beri davacının bildiğini, rıza gösterdiğini, ses çıkarmadığını savunmuş ve bu savunma ispat olunmuş ise o takdirde açılan dava zımni muvafakat sebebiyle red olunur.

Sözleşmede özel bir hükümle yasaklı olan bir kullanma şeklinin yazılı delil dışında başka delillerle kiracıya ispat imkânı tanınması usul hükümlerine uygun kabul edilmeyebilir. Ancak buradaki bu kabul şekli davacı tarafın iyi niyetinin tespiti içindir. Bir davada iyi niyet esas olduğuna göre onun her türlü delil ile ispatı, yargılamanın her aşamasında ileri sürülmesi de mümkündür. Kiralayanın el değiştirmesi durumlarında da eski malikin zımni muvafakati yeni maliki de bağlar. Zira yeni malik kiralananı o şekilde iktisap etmiş, kiracının bu yöndeki savunması da tahkik edilmeli ve değerlendirilmelidir. Eski malikin böyle bir zımni muvafakati olduğu ispat olursa dava reddolunmalıdır.¹²

¹² Müslim Tunaboğlu, Tahliye Davaları, Seçkin Yayınları, Ankara 2007, s.144

Kiralayanın kira müddeti içinde, açıktan kötü kullanma sebebine dayanarak kiracı aleyhine her zaman tahliye davası açması mümkün bulunmaktadır

Ahmet SANDAL

Çevre ve Orman Bakanlığı | İç Denetçi | Kamu Yönetimi Uzmanı

ISINMADAN KAYNAKLANAN HAVA KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİNE İLİŞKİN ÇALIŞMALAR

“ Bilhassa kış dönemlerinde ısınmadan kaynaklanan hava kirliliği problemini en aza indirmek ve temiz havaya sahip kentlerde yaşamak vatandaşlarımız açısından çok önemli bir konudur. Bu hususa ilişkin olarak, Çevre ve Orman Bakanlığınca her kış dönemi başında genelge çıkartılmaktadır. Bu genelge doğrultusunda denetim ve takipler artırılmaktadır. Bu maksatla hazırlanan genelge 28 Eylül 2010 tarihinde çıkartılmıştır. Vatandaşlarımızın sağlıklı ve daha temiz bir çevrede yaşaması için ilgili genelgede belirtilen takip ve denetimler yanında halkımızın bilinçli davranması ve standartlar dışındaki yakıtları kullanmamaları ve ilgililere yardımcı olmaları gerekmektedir. ”

Hava kirliliği problemi, özellikle kış mevsiminde insan sağlığını doğrudan etkileyen önemli bir çevre sorunudur. Bu sorunun en büyük nedeninin ısınmadan kaynaklandığı bilinmektedir. Bu sorun doğalgazın yaygınlaşması ve kömür denetimlerinin artırılması ve benzeri çalışmalar neticesinde birçok ilimiz için sorun olmaktan çıkmışsa da, hâlen sorun olarak görülen kentlerimiz maalesef mevcuttur. Bu sorunun kontrol edilmesi ve önlenmesi için görev ve yetkili kurum ve kuruluşların başında Çevre ve Orman Bakanlığı ve Belediyeler gelmektedir. Çevre ve Orman Bakanlığınca her kış dönemi için ısınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin kontrolü ve önlenmesine yönelik olarak genelge çıkartılır ve konuya ilişkin çalışmalar artırılır. Bu hususta hazırlanan genelge 28 Eylül 2010 tarihinde yayınlanmıştır. Hava kirliliğinin kontrolü ve önlenmesi maksadıyla çıkartılan bu genelgenin maksadı bir taraftan hava kirliliğini azaltmak, diğer taraftan da uygulamada birlikteliği sağlamaktır. 2010/14 sayılı bu genelgede Belediyelere de birçok görev verilmiştir.

Bu yazımızda, ısınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin kontrolü ve önlenmesi maksadıyla yapılması gereken çalış-

maları, 13.01.2005 tarih ve 25699 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği ve yukarıda anılan genelge çerçevesinde açıklamaya çalışacağız.

Yazımız dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, konumuzla ilgili kavramların tanım ve açıklamalarına yer verilecektir. İkinci bölümde, hava kirliliğinin kontrolü ve önlenmesi noktasında önem taşıyan Yönetmelik kapsamında kullanılması serbest ve yasak olan yakıtlar üzerinde durulacaktır. Üçüncü bölümde ısınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin kontrolü maksadıyla gerçekleştirilmesi gereken çalışmalara ve Temiz Hava Eylem Planına değinilecektir. Dördüncü bölümde ise hava kirliliği açısından illerimizin durumuna kısaca değinilecektir.

1. ISINMADAN KAYNAKLANAN HAVA KİRLİLİĞİNİN KONTROLÜYLE İLGİLİ KAVRAMLARIN AÇIKLANMASI

1. Yakma Tesisleri: Yakıtların yakılmasıyla ısı elde edilen soba, kombi, kat kaloriferi, kazan ve brölör ünitesi

gibi tesisleri ifade eder. Yakıtın yandığı yer ile bu yere bağlı parçalar ve atık gaz tertibatları da yakma tesisine dahildir.

Yakma tesisleri iki kısma ayrılır. Birinci kısımda çift yakıtlı yakma tesisleri yer alırken ikinci kısımda yoğunlaşmalı yakma tesisleri bulunur.

Çift Yakıtlı Yakma Tesisleri: Katı, sıvı, gaz yakıtlarından herhangi ikisini alternatifli olarak yakabilen yakma tesislerini ifade eder. Yoğunlaşmalı Yakma Tesisleri ise, atık gaz içindeki su buharının ısısını konstrüksiyona bağlı olarak yoğunlaştırma yoluyla kullanabilen ısı üretim cihazlarını tanımlar.

2. Emisyon: Yakıt ve benzerlerinin yakılmasıyla; sentez, ayrışma, buharlaşma ve benzeri işlemlerle; maddelerin yığılması, ayrılması, taşınması ve diğer mekanik işlemler sonucu bir tesisten atmosfere yayılan hava kirleticileri olarak tanımlanır. Konumuz itibarıyla emisyon dediğimizde ise, ısınma maksadıyla yakma tesisinden dış havaya atılan atık gaz içindeki kirleticiler anlaşılmalıdır.

3. Atık Gaz ile Isı Kaybı: Yakıtın ısı değeri açısından yakma havası ile atık gazın ısı içeriği arasındaki farkı anlatır.

4. Ateşleme Isısı: Yakma tesisinde sürekli yanma rejiminde yanan yakıtın birim zamandaki alt ısı değerine ateşleme ısısı denilir.

5. Isıl Güç (IG): Sürekli yanma rejiminde çalışan yakma tesisinden birim zamanda alınan kullanılabilir en yüksek ısı miktarıdır. Yakma tesisinin ısı gücü ayarlanabilir özelliğe sahip olması durumunda, ısı güç ayarının sabitleştirilmiş değeri ısı güç olarak kabul edilir. Isıl gücü ayarlanabilir olmasına rağmen ısı güç ayarı sabitleştirilmemiş ise ısı güç ayarının en yüksek değerini belirtir.

6. Emisyon Ölçüm Yetkilisi: Yakma tesisinde gerekli bakım, onarım ve baca gazı ölçümünü yapan gerçek ve tüzel kişileri ifade eder.

7. Baca Temizleyicisi: Yakma tesisinin bacasında gerekli bakım, onarım ve temizliği yapan gerçek ve tüzel kişileri ifade eder.

8. Yetkili Merc: Tıp Emisyon Belgesinin düzenlenmesinde, Bakanlık; yerli katı yakıtlara uygunluk belgesi düzenlenmesi, ithal ve yerli katı yakıtlara satış izin belgesi düzenlenmesi, ısınma amaçlı yakma tesisleri ile ithal ve yerli katı yakıtların denetimi ve idari yaptırım uygulanmasında, il çevre ve orman müdürlüğü; denetim ve idari yaptırım uygulanmasında, Bakanlığın yetkisi saklı kalmak kaydıyla, Bakanlıkça yetki devri yapılmış ilgili belediyeler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarını ve sıvı yakıtların denetiminde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu veya yetkilendirdiği

kurum veya kuruluşlar ile il çevre ve orman müdürlüğü yetkili merci olarak tanımlanmıştır.

9. İzin Belgeleri: Isınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin kontrolü ve önlenmesi maksadıyla İl Çevre ve Orman Müdürlüklerince iki tür izin belgesi tanzim edilmektedir. Bunlardan birisi uygunluk izin belgesi, diğeri ise satış izin belgesidir. Bunlardan ayrı olarak uygunluk belgesi de tanzim edilmektedir. Uygunluk Belgesi, ithal katı yakıt için alınan belgedir. Uygunluk İzin Belgesi, yerli katı yakıtın satışa sunulmasından önce il çevre ve orman müdürlüğünden alınan belgeyi ifade eder. Satış İzin Belgesi ise katı yakıtlar için il çevre ve orman müdürlüğünden alınan belgeyi tanımlar.

10. CE Uygunluk İşareti: Üreticinin, ilgili teknik düzenlemelerden kaynaklanan bütün yükümlülüklerini yerine getirdiğini ve ürünün ilgili tüm uygunluk değerlendirme işlemlerine tabi tutulduğunu gösteren ve AB Ülkeleri tarafından da kabul gören işareti anlatır.

2. YAKMA TESİSLERİNDE KULANILMASI SERBEST VE YASAK OLAN YAKITLAR

Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nin yakıtlar başlıklı 5'inci maddesinde kullanılması serbest ve yasak olan yakıtlar belirtilmiştir.

2. 1. Kullanılabilir Yakıtlar

a) Kömür

- 1) Taşkömürü, taşkömürü briketleri, taşkömürü koku,
- 2) Linyit kömürü, linyit kömürü briketi,
- 3) Turb briketi, turba,
- 4) Antrasit,
- 5) Asfaltit.

Yukarıda belirtilen yerli, ithal ve briket kömürlerin özellikleri Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nin 22, 23 ve 24'üncü maddelerde belirtilmiştir. Buna göre, söz konusu Yönetmeliğin 5'inci maddesinin birinci

fıkrasının (a) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde belirtilen eleme ve yıkama işlemine tabi tutulmuş taşkömürü ve linyit kömürünün ithalatı Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği kapsamında alınacak belgeyle yapılır. Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nin 27'nci maddesine göre torbalanır ve kömürün satılacağı ilin il çevre ve orman müdürlüğünden satış izin belgesi alındıktan sonra satışa sunulur. İthalatçılar, belgenin düzenlenmesinden tüketiciye ulaşıncaya kadar kömürün miktarı ve özellikleri dâhil tüm işlemlerden sorumludurlar. İthal taş ve linyit kömürü için belirlenen özellikler ve sınır değerleri briket yapımında kullanılacak ithal taş ve linyit kömürü için de geçerlidir.

İthal Taş ve Linyit Kömürler: Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde belirtilen eleme ve yıkama işlemine tabi tutulmuş taşkömürü ve linyit kömürünün ithalatı Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği kapsamında alınacak belgeyle yapılır. Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nin 27'nci maddesine göre torbalanır ve kömürün satılacağı ilin il çevre ve orman müdürlüğünden satış izin belgesi alındıktan sonra satışa sunulur.

İthalatçılar, belgenin düzenlenmesinden tüketiciye ulaşıncaya kadar kömürün miktarı ve özellikleri dâhil tüm işlemlerden sorumludurlar. İthal taş ve linyit kömürü için belirlenen özellikler ve sınır değerleri briket yapımında kullanılacak ithal taş ve linyit kömürü için de geçerlidir. Isınma amaçlı ithal taş ve linyit kömürünün özellikleri ve sınırları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Özellikler	Sınırlar
Toplam Kükürt (kuru bazda)	En çok. % 0,9 (+0,1 tolerans)
Alt Isıl Değer (kuru bazda)	En az 6400 Kcal/kg (- 200 tolerans)
Uçucu Madde (kuru bazda)	% 12-31 (+2 tolerans)
Toplam Nem (orijinalde)	En çok % 10 (+1 tolerans)
Kül (kuru bazda)	En çok %16 (+2 tolerans)
Boyut* (satışa sunulan)	18-150 mm (en çok $\pm$ % 10 tolerans)

* Mekanik beslemeli yakma tesisleri için kömür boyutu 10-18 mm olabilir.

Yerli Kömürler: Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinin (a) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde belirtilen eleme ve yıkama işlemine tabi tutulmuş yerli taş ve linyit kömürlerden aşağıdaki tabloda özellikleri belirtilenler mezkûr Yönetmeliğin 28'inci maddesine göre sınır değerlerin aşıldığı il ve ilçelerde uygulanır. Kömürün çıkartıldığı ilin il çevre ve orman müdürlüğünden uygunluk izin belgesi alınır, Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nin 27'nci maddesine göre torbalanır ve kömürün satılacağı ilin il çevre ve orman müdürlüğünden satış izni belgesi alındıktan sonra kömürler satışa sunulur. Üreticiler uygunluk belgesinin düzenlenmesinden tüketiciye ulaşıncaya kadar kömürün miktarı ve özellikleri dahil tüm işlemlerden sorumludurlar.

Yerli Kömürlerin Özellikleri	Sınırlar	Kullanılacağı İller ve İlçeler
Toplam Kükürt (kuru bazda)	En çok % 2	Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nin 28'inci maddesine göre sınır değerlerinin aşıldığı (I.Grup) İl ve İlçeler
Alt Isıl Değer (kuru bazda)	En az 4800 Kcal/kg (-200 tolerans)	
Toplam Nem (orijinalde)	En çok %25	
Kül (kuru bazda)	En çok %25	
Boyut* (satışa sunulan)	18-150 mm (18 mm altı ve 150 mm üstü için en çok % 10 tolerans)	

* Mekanik beslemeli yakma tesisleri için kömür boyutu 10-18 mm olabilir.

Aşağıdaki tabloda özellikleri belirtilenler ise Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nin 28'inci maddesine göre sınır değerlerin aşılmadığı il ve ilçelerde kullanılır.

Yerli Kömürlerin Özellikleri	Sınırlar	Kullanılacağı İller ve İlçeler
Toplam Kükürt (kuru bazda)	En çok % 2,3	Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nin 28'inci maddesine göre sınır değerlerinin aşıldığı (II.Grup) İl ve İlçeler
Alt Isıl Değer (kuru bazda)	En az 4200 Kcal/kg (-200 tolerans)	
Toplam Nem (orijinalde)	En çok %30	
Kül (kuru bazda)	En çok %30	
Boyut* (satışa sunulan)	18-150 mm (18 mm altı ve 150 mm üstü için en çok %10 tolerans)	

* Mekanik beslemeli yakma tesisleri için kömür boyutu 10-18 mm olabilir.

** Alt Isıl Değeri (kuru bazda) en az 5000kcal/kg (-500 tolerans) yanabilir kükürt (kuru bazda) oranı en çok yüzde bir buçuk (yüzde 1.5) ve diğer özellikleri bu Tablo'da belirtilen özellikleri sağlayan yerli kömürler mevcut soba ve kazanlarda yakıldığında bacadan atılan kükürt dioksit konsantrasyonu, bu Tablo'da özellikleri belirtilen kömürün mevcut soba ve kazanlarda yakılmasında bacadan atılan kükürt dioksit konsantrasyonu eşdeğerini aşmadığı akredite olmuş veya Bakanlıkça uygun görülen laboratuvarlar tarafından belgelenmesi halinde Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nin 28'inci maddesine göre sınır değerlerin aşılmadığı (II. Grup) il ve ilçelerde ısınma amacıyla kullanılabilir.

Belde ve köylerde kullanılacak yerli kömürlerin özellikleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Yerli Kömürlerin Özellikleri	Sınırlar
Toplam Kükürt (kuru bazda)	En çok % 2,5
Alt Isıl Değer (kuru bazda)	En az 3400 Kcal/kg (-200 tolerans)
Boyut* (satışa sunulan)	18-150 mm (18 mm altı ve 150 mm üstü için en çok % 10 tolerans)

* Mekanik beslemeli yakma tesisleri için kömür boyutu 10-18 mm olabilir.

Toz Kömürden Elde Edilen Briket Kömürü: Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinin (a) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde belirtilen briket kömüründe TSE 12055'de belirtilen özellikler sağlanmalıdır. Briket kömürüne uygunluk ve satış izin belgesi briket kömürünün üretildiği ilin il çevre ve orman müdürlüğüne verilir. Briket kömürünün satılacağı ilin il çevre ve orman müdürlüğüne bilgi verilmesi kaydıyla tüm il, ilçe, belde ve köy yerleşim alanlarında satılabilir ve kullanılabilir.

Kükürt içeriği yüksek olan kömürden elde edilen briket kömürlerin kullanıldığı yakma tesislerinde, yakıtta yapılan özel önlemler sonucu bacadan atılan kükürt dioksit (SO₂) konsantrasyonu, toplam kükürt içeriği kuru bazda ağırlıkça maksimum yüzde 1,0 olan briket kömürün yanması sonucu bacadan atılan kükürt dioksit (SO₂) konsantrasyonuna eşdeğer ise bu briket kömürler ısınmada kullanılabilir. Briket kömürlerin kullanıldığı soba ve kazanlara ait deneyler akredite olmuş veya Bakanlıkça uygun görülen laboratuvarlarda yaptırılır ve belgelendirilir.

b) Odun, Odun Türevi ve Diğer Biokütle Yakıtları

- 1) Mangal-odun kömürü, mangal-odun kömürü briketi,
- 2) Kabuğu dahil minimum altı ay doğal halde bırakılmış parça odun, yarılmış odun, kıyılmış odun ile çalı çırpı ve ta-koz şeklindeki odun,
- 3) Doğal halde minimum altı ay bırakılmış parçalı olmayan odun, örneğin testere unu, talaş, zımpara tozu veya kabuk şeklinde,
- 4) Odun briketi şeklinde doğal halde minimum altı ay bırakılmış odundan elde edilen preslenmiş odun veya eşdeğer odun peleti (topağı) veya eşdeğer kalitede doğal halde bırakılmış odundan elde edilmiş diğer preslenmiş odun,
- 5) Odun koruyucu madde sürülmemiş veya odun koruyucu madde içermeyen boyalı, cilalı, kaplamalı odun ile bundan kalan artıklar ve halojen-organik bağlayıcı madde içermeyen kaplamalar,
- 6) Odun koruyucu madde sürülmemiş veya odun koruyucu madde içermeyen kontrplâk, talaşlı plaka, elyafı plaka ile bunlardan kalan artıklar ve halojen-organik bileşikler içermeyen kaplamalar,

7) Saman, prina, mısır koçanları, pamuk sapları, sebze sapları, fındık kabuğu, ayçiçek ve pirinç kabukları ve sapları, meyve çekirdeği kabukları gibi maddelerden elde edilmiş briketler,

(4) numaralı alt bende uygun preslenmiş odun veya nişasta, bitkisel parafin, melas (pancar küspesi) gibi bağlayıcı maddeler kullanılarak (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerde belirtilen odun ve odun ürünlerinden elde edilen briketler kullanılabilir. Ayrıca, elle yüklemeli yakma tesislerinde, (2), (3), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerde belirtilen odun ve odun ürünleri gibi bitkisel maddeler minimum altı ay doğal veya hava ile kurutulduktan sonra kullanılır.

c) Sıvı Yakıtlar

Fuel-oil, motorin, gaz yağı ve etanol sıvı yakıtlardır. Isınma amaçlı kullanılan ithal fuel-oilin kükürt içeriği maksimum yüzde 1,0 (+0,1 tolerans)'dır. Isınma amaçlı kullanılan yerli fuel-oilin kükürt içeriği ise 31/12/2010 tarihine kadar maksimum %1,5 (+0,1 tolerans) değerini geçemez.

d) Gaz Yakıtlar

Hava gazı, doğalgaz, sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG), hidrojen, biyogaz, arıtma gazı, kok fırını gazı, grizu, yüksek fırın gazı, rafineri gazı ve sentetik gazlardır. Gaz yakıtların içindeki kükürdün hacimsel oranı yüzde 0.1'i geçemez.

2.2. Kullanılması Yasak Maddeler

Yukarıda belirtilen yakıtların dışındaki petrol koku, mineral yağ, araba plastiği parçaları, lastik, tezek, katı atıklar ve tekstil atıkları, kablolar, ıslak odun, boyalı odun, plastikler, ev eşyaları ve yemek atıkları gibi evsel atıklar, özel atıklar, tıbbi atıklar, asfalt ve asfalt ürünleri, boya ve boya ürünleri ile fuel-oil kaplarının ısınma amacıyla yakılması yasaktır.

3. ISINMADAN KAYNAKLANAN HAVA KİRLİLİĞİNİN KONTROLÜ MAKSADIYLA GERÇEKLEŞTİRİLMESİ GEREKEN ÇALIŞMALAR VE TEMİZ HAVA EYLEM PLANI

3.1. Yakıt Programının Belirlenmesi

İllerde yakıt programlarının belirlenmesi gerekmektedir. Bu programları belirlemeye, her ilde kurulu olan İl Mahalli Çevre Kurulları (MÇK) yetkilidir. Buna ilişkin kararların, ilgili MÇK tarafından kış dönemi başlamadan önce alınması esastır. Ancak, Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nin 31'inci maddesine istinaden, MÇK kararlarında farklı özellikte yakıtların belirlenmesi gerekli görülürse, gerekçeler Çevre ve Orman Bakanlığına sunulmalı ve Ba-

kanlık görüşü doğrultusunda hareket edilmelidir. MÇK toplantılarına etkin katılımın sağlanması maksadıyla ilgili kurul üyelerine en az 5 (beş) iş günü öncesinden haber verilmesi gerekmektedir.

3.2. İlgili İzin Belgelerinin Tanzim Edilmesi

a) Uygunluk izin belgesi; Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği kapsamında yerli kömürler, toz kömürden elde edilen briket kömürü, prina ve prina dışındaki diğer biyokütlelerden elde edilen briketler için düzenlenir.

Katı yakıt üreticisi, ocaktan üretilerek satışa sunulacak hale getirilmiş ve miktarı belirlenmiş yakıt için, yakıtın çıkarıldığı ilin il çevre ve orman müdürlüğüne başvurur. İl çevre ve orman müdürlüğüne TS 5125 ve TS 2390 sayılı standartların belirlediği şekilde numune alınarak/aldırılarak, mezkûr Yönetmeliği'nin 26'ncı maddesi kapsamında belirtilen laboratuvarlarda analiz yaptırılır. Analiz sonuçları Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nde belirtilen sınırları sağlaması halinde, gerekli görüldüğünde Bakanlık görüşü alınarak uygunluk izin belgesi üreticiye verilir.

Uygunluk izin belgesine esas miktar belirlenirken, izne esas olacak yakıta ait yıllık üretim miktarı, yakıt iyileştirme kapasitesi, satışa sunulan yakıtın özelliklerinin değişmeyeceğinin üretici tarafından taahhüt edilmesi dikkate alınarak, yıllık üretim miktarı için uygunluk izin belgesi düzenlenebilir.

b) Satış İzin Belgesi: İthalatçı/üretici; katı yakıtı ait uygunluk belgesi/uygunluk izin belgesi (ithalatçı/üretici tarafından fotokopisi tasdik edilmiş) katı yakıt satıcısı kayıt belgesi almış satıcıların ve dağıtıcıların (sözleşme yaptıkları ve dağıtıcı kayıt belgesine sahip olanlar) listesinin (katı yakıt satıcıları ile dağıtıcıların kayıt belge numarası, satıcı adı, dağıtıcı adı ve adresi) ekinde yer aldığı bir dilekçe ile il çevre ve orman müdürlüğüne başvurur.

Söz konusu başvuru, il çevre ve orman müdürlüğünce incelendikten sonra, uygun bulunması halinde, il çevre ve orman müdürlüğünce “satış izin belgesi” ithalatçı/üreticiye verilir. İthalatçı/üretici satış izin belgesinin birer kopyasını (ithalatçı/üretici tarafından fotokopisi onaylı) katı yakıt satıcısı kayıt belgesine sahip satıcılara ve dağıtıcı kayıt belgesine sahip dağıtıcılara vermek zorundadır. Satıcılar ve dağıtıcılar ise denetimler esnasında söz konusu satış izin belgesini yetkililere ibraz etmek zorundadırlar.

Söz konusu bu izinlerin tanzim edilmesinde, Çevre ve Orman Bakanlığının 24/03/2010 tarihli ve 4857 sayılı Katı Yakıt Numune Alma ve Analiz Genelgesi kapsamında gerçekleştirilen kömür numune analizleri esas alınmaktadır.

3.3. Takip ve Denetimler

Çevre ve Orman Bakanlığının 29/06/2006 tarihli ve 2006/19 sayılı Yetki Devri Genelgesi kapsamında yetki devri yapılmış Büyükşehir, merkez ilçe, il ve ilçe belediyeleri kendi sınırları içinde satışa sunulan katı yakıtların denetimini yapma ve idari yaptırım kararı verebilme yetkisine sahiptir. Bu kapsamda yetki devri yapılmış olan belediyeler ile il çevre ve orman müdürlükleri arasında gerekli işbirliği sağlanmalıdır. Ancak, yetki devri yapılmış olan belediyeler satış izin belgesi düzenleyemezler ve denetim sırasında ithalatçı/üretici/dağıtıcı/satıcıdan 28 Eylül 2010 tarih ve 2010/14 sayılı genelgede belirtilen bilgi ve belgeler dışında herhangi bir bilgi ve belge isteyemezler.

Belediyeler tarafından satışa sunulan katı yakıtların denetimi il çevre ve orman müdürlüğünce yapılır ve il çevre ve orman müdürlüklerince gerekli idari yaptırım kararı uygulanır.

İdari yaptırım kararlarının uygulanması esnasında, Çevre Kanunu'na Göre Verilecek İdarî Para Cezalarında İhlalin Tespiti ve Ceza Verilmesi ile Tahsili Hakkında Yönetmelikte belirtilen tutanaklar kullanılır.

Tutanaklarda, denetime konu katı yakıtın miktarına, ilgili belgelerinin (katı yakıt satıcısı kayıt belgesi/ dağıtıcı kayıt belgesi/uygunluk belgesi /uygunluk izin belgesi/satış izin belgesi) tarih ve sayılarına mutlaka yer verilmesi gerekmektedir.

3.4. Sosyal Yardımlaşma Vakfı Kömürlerinin Takip ve Denetimi

Sosyal Yardımlaşma Vakfı aracılığıyla yapılan kömür dağıtımında, 29/01/2010 tarihli ve 27477 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2009/15760 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı çerçevesinde, hava kirliliği ile mücadelede başarı ve uygulamada birlikteliğin sağlanması amacıyla, il ve ilçelerin derecelendirilmesinde belirtilen gruplar dikkate alınarak Mahalli Çevre Kurullarınca belirlenecek özellikteki kömürlerin dağıtılması ve Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nde belirlenen hususlara uyulması gerekmektedir.

Dağıtımı yapılan kömürlerin kalitesiyle ilgili ortaya çıkabilen yanlış değerlendirmelerin önlenmesi açısından, gerekli görülmesi halinde söz konusu kömürlerden de numune alınarak analiz yaptırılmalıdır. Dağıtımı yapılan kömürden alınacak numunenin analiz sonuçlarının, dağıtımı yapılan yerle ilgili belirlenen özellikleri sağlamaması durumunda söz konusu kömür, özellikleri sağlayan kömürle değiştirilmek üzere toplattırılır ve kömürün dağıtımı durdurulur.

3.5. Uygulanacak Müeyyideler

İthalatçı/üretici/dağıtıcı/satıcılara; ilgili tablolar ile bil- direceği satış bilgilerini, söz konusu dönemlerin bitiminden itibaren 1 (bir) ay içerisinde il çevre ve orman müdürlükleri- ne göndermemesi durumunda 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 12'nci ve 20'nci (g) maddeleri uygulanır. İthalatçı/üretici/ dağıtıcı/satıcılarda stok tespiti yapılarak, istenilen bilgiler gönderilinceye kadar faaliyetleri durdurulur. Bilgilerin il çev- re ve orman müdürlüklerine ulaştırılmasından sonra faaliyete izin verilir. Yaptırımlar, firmanın kayıtlı bulunduğu il çevre ve orman müdürlüğü tarafından uygulanır. Söz konusu fiilin 3 (üç) yıl içerisinde tekrarı halinde Çevre Kanunu'nun 23'üncü maddesine göre işlem yapılır.

İthalatçı/üretici/da- ğıtıcı/satıcılardan yanlış ve/veya yanıltıcı belge düzenleyenler için Çevre Kanunu'nun 26'ncı mad- desine göre Cumhuriyet Savcılığına suç duyuru- rusunda bulunulur. Söz konusu cezanın onaylan- ması durumunda, firma- nın kayıt/izin belgesi iptal edilir ve 1 (bir) yıl süre ile yeni kayıt/izin belgesi dü- zenlenmez. Stoktaki kö- müre mahkeme kararına göre işlem yapılır.

Katı yakıt satıcısının, belgenin alındığı il sı- nırları dışında satış yap- tığının tespit edilmesi halinde (usulüne uygun olarak yapılan ihaleli satış hariç) söz konusu satıcıya yeni kömür sevkiyatı yapılmaması hususunda ithalatçı/üretici/dağıtıcıya gerekli talimat verilir, katı yakıt satıcısı kayıt belgesi 1 (bir) yıl süre ile iptal edilir ve satıcının elinde bulunan kömürler il çevre ve orman mü- dürlüğünün bilgisi dahilinde ithalatçı/üretici/dağıtıcıya iade edilmesi sağlanır.

Dağıtıcının; katı yakıt satıcısı kayıt belgesi almamış olan satıcıya, katı yakıt satıcısı kayıt belgesini almadan (usulüne uygun olarak yapılan ihaleli satış hariç) tüketiciye satış yap- ması durumunda, söz konusu dağıtıcıya yeni kömür sevkiyatı yapılmaması hususunda ithalatçı/üreticiye gerekli talimat verilir, dağıtıcı kayıt belgesi 1 (bir) yıl süre ile iptal edilir ve

dağıtıcının elinde bulunan kömürler il çevre ve orman mü- dürlüğünün bilgisi dahilinde ithalatçı/üreticiye iade edilmesi sağlanır.

İthalatçı/üretici tarafından katı yakıt satıcısı kayıt belgesi almamış olan satıcıya satış yapılması durumunda, yakıt it- halatçı/üretici tarafından geri alınır. Konu il çevre ve orman müdürlüğü tarafından Bakanlığa bildirilir. Bu durumun 1 (bir) yıl içerisinde ikinci kez tekrarlanması halinde 1 (bir) yıl süre ile ülke genelinde satış izin belgesi düzenlenmez.

Katı yakıt numunelerinin analiz sonuçlarının herhangi bir parametrede, Bakanlıkça belirtilen limit değerleri sağ- lamaması (olumsuz olması) halinde, numunenin alındığı yerde katı yakıtın satışı/dağıtımı durdurulmalı, miktarı tes-

pit edilmelidir. Bakanlı- ğin 24/03/2010 tarihli ve 4857 sayılı Katı Yakıt Numune Alma ve Analiz Genelgesi kapsamında; birinci şahit numunenin olumlu çıkması halinde ikinci şahit numuneye ait analiz raporu diğer rapor- larla karşılaştırılmalı ve çoğunluğu sağlayan so- nuca göre değerlendirme yapılmalıdır. Çoğunluğu sağlayan sonucun olum- lu olması durumunda katı yakıtın satışına/dağıtımına devam edilir.

Katı yakıtın olumsuz olarak değerlendirilmesi halinde yakıtın İl Çevre ve Orman Müdürlüğünün bilgisi dahilinde ithalatçı/ üretici tarafından geri alınarak, kullanılması uygun görülen yerleşim yerinde veya Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliği Kontrol (SKHKK) Yönetmeliği kapsamında belirtilen baca gazı emis- yon sınır değerlerinin sağlanabildiği tesislerde kullanılması temin edilir, ithalatçı/üretici/dağıtıcının kayıtlı olduğu İl Çev- re ve Orman Müdürlüğüne ve diğer iller ile Bakanlığa bilgi verilir. Söz konusu katı yakıtla ilgili satış izni belgesi alınmış olan diğer illerde, bu belgeye konu olan yakıttan numune alı- narak analiz sonucuna göre uygulama yapılır.

Olumsuzluğun tespit edildiği analiz sonuçları dikkate alı- narak, söz konusu yakıtın o ildeki diğer satış yerlerinden ayrı ayrı numune alınarak yapılacak analiz sonucuna göre uygu-

lama yapılması gerekmektedir. 1 (bir) yıl içerisinde aynı ilde yapılacak denetimlerde ikinci defa olumsuzluk tespit edilmesi durumunda, söz konusu ithalatçı/üreticinin o ilde satış izin belgesi iptal edilir. Bakanlığa bilgi verilir ve söz konusu ithalatçı/üreticiye o ilde 1 (bir) yıl satış izin belgesi verilmez.

Satış izin belgesi iptal edilen yakıta ait bir başka ilde de satış izin belgesi alınmış ise, diğer illerde de gerekli analizler yaptırılır ve yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde uygulama yapılır.

3.6. Halkın Bilgilendirilmesi

- Hava kirliliğinin yoğun olduğu günlerde alınması gereken önlemler konusunda hassasiyet gösterilmesi için halkın bilgilendirilmesi,
- Halkın duyarlılığının artırılması için hava kirliliği ölçüm sonuçlarının günlük olarak halka duyurulması,
- Hava kirliliğinin yoğun olduğu günlerde öğrencilerin açık alanda tören yapmalarının önlenmesi,
- Hava kirliliği ile ilgili eğitici programların düzenlenmesi,
- Tüketicilerin IKHKK Yönetmeliği'nde ve bu genelgede belirtilen özelliklerdeki yakıtları kullanması,
- Başta resmi bina ve okullar olmak üzere yeni bina yapımında ısı yalıtım projelerinin uygulanması,
- Kış gelmeden önce binalarda ısı kaçağının önlenmesi, pencerelerin çift camlı olması ve binalarda özellikle dıştan yalıtım yapılması hususlarının yakıt tasarrufuna katkıları konularında halkın bilgilendirilmesi,
- Okullarda ve resmi binalarda değiştirilmesi gereken pencerelerin ısı camlı pencerelerle değiştirilmesi ve kaloriferli okullarda radyatörlerde termostatlı vana kullanılması,
- Okullarda ve resmi binalarda giriş kapısının kendiliğinden kapanabilir ve hava sızdırmaz yapılması gerekmektedir.

3.7. İl ve İlçelerin Hava Kirliliği Yönünden Derecelendirilmesi

06/06/2008 tarihli ve 26898 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ile hava kalitesi limit değerlerinin yıllar itibariyle azaltılması hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda, ısınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin kontrolü ve önlenmesine özel önem verilmiştir.

dir. Mezkûr Yönetmeliğe göre Bakanlık tarafından kış sezonu başlamadan önce il ve ilçelerin kirlilik derecelendirilmesi yapılarak ilan edilmektedir. Bu derecelendirme yapılırken il ve ilçelerin topografik yapısı, atmosferik şartlar, meteorolojik parametreler, sanayi durumu, nüfus yoğunluğu ve önceki yılların hava kalitesi ölçüm sonuçları dikkate alınmaktadır.

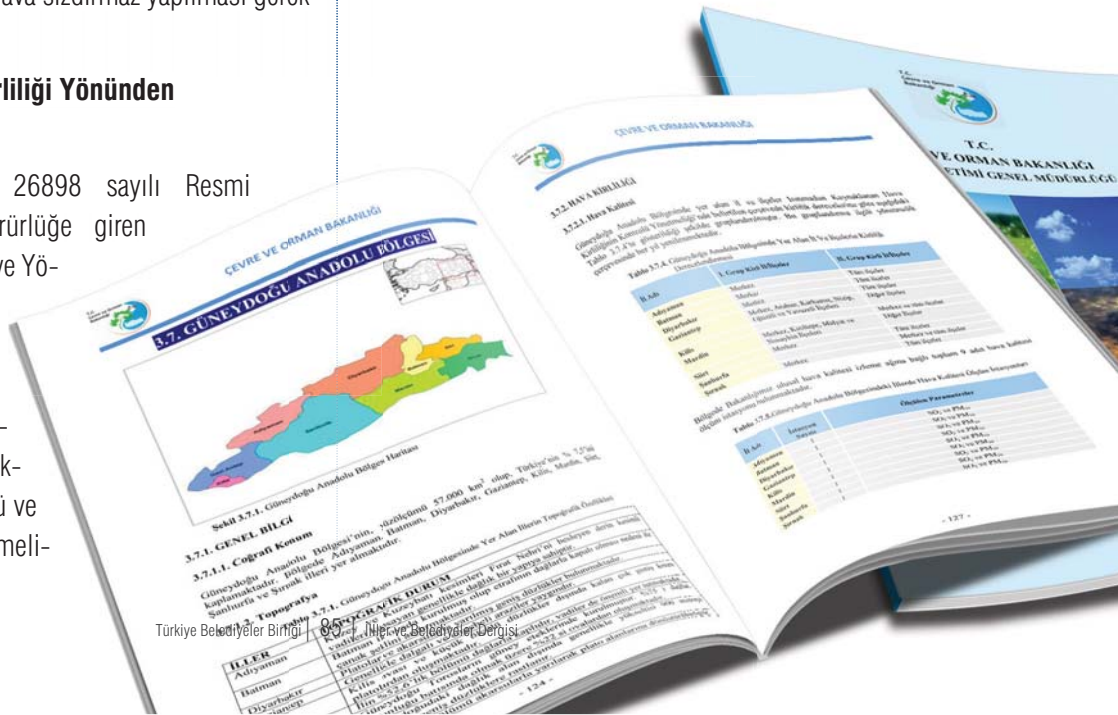
Hava kalitesi ölçüm sonuçları ve Isınmadan Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nde belirtilen yakıt özellikleri çerçevesinde, il/ilçelerin değerlendirilmesi Çevre ve Orman Bakanlığınca yapılmıştır. Yukarıda da ilgili bölümde belirtildiği üzere, hava kirliliği derecelendirmesi bakımından iller ve bu illere bağlı ilçelerin grupları 2010-2011 Kış Sezonu için belirlenerek 28 Eylül 2010 tarih ve 2010/14 sayılı genelge ekindeki 1. no.lu Listede yayınlanmıştır.

3.8. Temiz Hava Eylem Planı

Çevre ve Orman Bakanlığınca hava kalitesinin artırılması konusunda 2010-2013 yıllarını kapsayan dönem için Temiz Hava Eylem Planı hazırlanmıştır. Bu Eylem Planıyla, başta hava kalitesi yönetimi çerçevesinde mevcut durumun tespiti yapılmaktadır. Ardından, Ülkemiz için hava kalitesi değerlendirme ve yönetim sisteminin oluşturulması, mevzuatın etkin uygulanması, hava kirliliğinin azaltılarak AB limit değerlerine uyum sağlanmasıyla, insanların daha sağlıklı ve kaliteli çevrede yaşaması hedeflenmektedir.

4. HAVA KİRLİLİĞİ BAKIMINDAN İLLERİMİZİN DURUMLARI

Yukarıda ilgili bölümde sözü edilen genelgede Çevre ve Orman Bakanlığınca 2010-2011 kış sezonunda hava kirliliği yönünden sorun yaşayan İller I. Grup ve daha az sorunlu İller ise II. Grup İller şeklinde tasnif edilmiştir. Aşağıdaki listede dikkat edileceği üzere, bazı İllerimizin İlçeleri arasında da I. ve II. Grup hava kirliliği bakımından farklar vardır.

İlin Adı	Merkez-Merkez İlçeler Grubu	I. Grup İlçeler	II. Grup İlçeler
ADANA	I		Tüm İlçeler
ADIYAMAN	I		Tüm İlçeler
AFYONKARAHISAR	I		Tüm İlçeler
AĞRI	I	Patnos, Doğu Beyazıt	Diğer İlçeler
AKSARAY	I		Tüm İlçeler
ANTALYA	I	Alanya, Manavgat	Diğer İlçeler
AMASYA	I		Tüm İlçeler
ANKARA	I	Polatlı	Diğer İlçeler
ARDAHAN	II		Tüm İlçeler
ARTVİN	II		Tüm İlçeler
AYDIN	II		Tüm İlçeler
BALIKESİR	I	Bandırma	Diğer İlçeler
BARTIN	II		Tüm İlçeler
BATMAN	I		Tüm İlçeler
BAYBURT	II		Tüm İlçeler
BİLECİK	I	Bozüyük	Diğer İlçeler
BİNGÖL	I		Tüm İlçeler
BİTLİS	I	Tatvan	Diğer İlçeler
BOLU	I		Tüm İlçeler
BURDUR	I		Tüm İlçeler
BURSA	I	İnegöl	Diğer İlçeler
ÇANAKKALE	I	Çan, Gelibolu	Diğer İlçeler
ÇANKIRI	I		Tüm İlçeler
ÇORUM	I		Tüm İlçeler
DENİZLİ	I		Tüm İlçeler
DİYARBAKIR	I		Tüm İlçeler
DÜZCE	I		Tüm İlçeler
EDİRNE	I		Tüm İlçeler
ELAZIĞ	I		Tüm İlçeler
ERZİNCAN	II		Tüm İlçeler
ERZURUM	I		Tüm İlçeler
ESKİŞEHİR	I		Tüm İlçeler
GAZİANTEP	I	Nizip	Diğer İlçeler
GİRESUN	II		Tüm İlçeler
GÜMÜŞHANE	II		Tüm İlçeler
HAKKARİ	I	Yüksekova	Diğer İlçeler
HATAY	II	İskenderun, Dört Yol	Diğer İlçeler
IĞDIR	I		Tüm İlçeler
ISPARTA	I		Tüm İlçeler
İSTANBUL	I	Tüm İlçeler	
İZMİR	I	Ödemiş, Bergama	Diğer İlçeler
KARABÜK	I	Safranbolu	Diğer İlçeler
KARAMAN	I		Tüm İlçeler
KARS	I	Kağızman, Sarıkamış	Diğer İlçeler
KASTAMONU	I		Tüm İlçeler
KAYSERİ	I		Tüm İlçeler
KIRIKKALE	I	Bahşılı, Yahşihan	Diğer İlçeler
KIRKLARELİ	II	Lüleburgaz	Diğer İlçeler
KIRŞEHİR	I		Tüm İlçeler
KİLİS	II		Tüm İlçeler
KOCAELİ	I	Tüm İlçeler	

KONYA	I	Akşehir, Beyşehir, Çumra, Ereğli, Iğın, Seydişehir	Diğer İlçeler
KÜTAHYA	I	Tavşanlı	Diğer İlçeler
MALATYA	I	Battalgazi, Yeşilyurt	Diğer İlçeler
MANİSA	I	Akhisar, Salihli, Saruhanlı, Soma, Turgutlu	Diğer İlçeler
MARDİN	I	Kızıltepe, Midyat, Nusaybin	Diğer İlçeler
MERSİN	I	Tarsus	Diğer İlçeler
MUĞLA	I	Yatağan, Milas, Fethiye	Diğer İlçeler
MUŞ	I		Tüm İlçeler
K.MARAŞ	I	Afşin, Elbistan	Diğer İlçeler
NEVŞEHİR	II		Tüm İlçeler
NİĞDE	I		Tüm İlçeler
ORDU	I	Ünye, Fatsa	Tüm İlçeler
OSMANİYE	I		Tüm İlçeler
RİZE	I	Ardeşen, Çayeli, Fındıklı, Pazar	Diğer İlçeler
SAKARYA	I		Diğer İlçeler
SAMSUN	I	Bafra	Diğer İlçeler
SIİRT	I		Tüm İlçeler
SİNOP	II		Tüm İlçeler
SİVAS	I		Tüm İlçeler
Ş.URFA	I	Siverek, Viranşehir	Diğer İlçeler
ŞIRNAK	I		Tüm İlçeler
TEKİRDAĞ	I	Çorlu, Çerkezköy, Ereğli	Diğer İlçeler
TOKAT	I	Zile, Erbaa, Niksar, Turhal	Diğer İlçeler
TRABZON	I	Akçaabat	Diğer İlçeler
TUNCELİ	II		Tüm İlçeler
UŞAK	I		Tüm İlçeler
YALOVA	I		Tüm İlçeler
YOZGAT	I	Sorgun	Diğer İlçeler
ZONGULDAK	I	Ereğli, Alaplı	Diğer İlçeler
VAN	I	Erciş	Diğer İlçeler

Bu listenin yanında, yine Bakanlıkça, Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı Ölçüm Sonuçları dikkate alınarak, Türkiye’de 81 ilin geçen yıl ve 2009-2010 kış dönemi (Ekim-Mart) kükürtdioksit ve partikül madde açısından kirlilik durumu da açıklanmıştır. Bu husus Bakanlıkça çıkartılan Temiz Hava Eylem Planında da değerlendirilmeye alınmıştır. Buna göre, 2009-2010 kış dönemi kükürtdioksit kirliliği açısından yeterli ölçüm yapılan iller sıralandığında, ölçüm sonuçlarının diğerlerine göre yüksek seyrettiği ilk on kentin sırasıyla “Tekirdağ, Bitlis, Bolu, Muğla, Edirne, Kırıkkale, Aksaray, Amasya, Sivas ve Van” olduğu belirtilmiştir. Bu dönemde hiçbir İlde Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği’nde belirtilen kükürtdioksit sınır değerinin aşılmadığı da belirtilmiştir. Ancak, aynı dönemde, partikül madde hava kalitesi ölçüm değerleri açısından Iğdır’da yönetmelikte belirtilen sınır değerin aşıldığı belirlenmiştir. Partikül madde ölçüm sonuçlarına göre sorun yaşayan ilk on ilin “Iğdır, Karabük, Denizli, Çorum, Bolu, Batman, Kahramanmaraş, Siirt, Van ve Mardin” olduğu kaydedilmiştir.

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bilhassa kış dönemlerinde ısınmadan kaynaklanan hava kirliliği problemini en aza indirmek ve temiz havaya sahip kentlerde yaşamak vatandaşlarımız açısından çok önemli bir konudur. Bu hususa ilişkin olarak, Çevre ve Orman Bakanlığına her kış dönemi başında genelge çıkartılmaktadır. Bu genelge doğrultusunda denetim ve takipler artırılmaktadır. Bu maksatla hazırlanan genelge 28 Eylül 2010 tarihinde çıkartılmıştır. Vatandaşlarımızın sağlıklı ve daha temiz bir çevrede yaşaması için ilgili genelgede belirtilen takip ve denetimler yanında halkımızın bilinçli davranması ve standartlar dışındaki yakıtları kullanmamaları ve ilgililere yardımcı olmaları gerekmektedir. Bu hususların yanında 2010-2013 dönemi için yürürlüğe giren Temiz Hava Eylem Planı da büyük önem taşımaktadır. İnsan sağlığını doğrudan etkileyen hava kirliliği probleminin yaşanmadığı ya da en az yaşandığı bir Dünya hepimizin dileğidir. Bu dileğin gerçekleşmesi yukarıdaki çalışmaların etkin bir şekilde sağlanmasına bağlıdır.

Av. Ezgi AYHAN

Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığı

İMAR PLANLARININ DEĞİŞTİRİLMESİNDE YAPI RUHSATLARININ GEÇERLİLİK MESELESİ

“ Bu çalışmayla amaçlanan esas nokta yapı ruhsatlarının imar planlarında yapılan değişiklikler karşındaki hukuki durumlarını ayrıntılı bir şekilde ele almaktır. Bu sebeple öncelikle yapı ruhsatlarının hukuki niteliği hakkında genel bilgiler verilerek inşaat yapılması sırasında imar planının değişmesi ve inşaat bittikten sonra imar planının değişmesi durumları ayrı ayrı değerlendirilecektir. ”

1. YAPI RUHSATI

3194 sayılı İmar Kanunu'nun Yapı ve Yapı ile İlgili Esaslar başlıklı dördüncü bölümünde yapı ruhsatı konusu ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiş bulunmaktadır. Kanun koyucu bazı istisnai durumlar dışındaki tüm yapılaşma faaliyetlerini izne tabi tutmuştur.

Söz konusu Kanun'un 21'inci maddesinde; “Bu Kanun'un kapsamına giren bütün yapılar için 26'ncı maddede belirtilen istisna

dışında belediye ve valiliklerden yapı ruhsatiyesi alınması mecburidir.” denilerek yapılaşma faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi için ruhsat alma zorunluluğunun bulunduğu vurgulanmıştır. Fakat bütün yapılaşma faaliyetlerinin ruhsata tabi olduğunu söylemek doğru olmayacaktır. Zira bazı istisnai durumlar yani ruhsat alınması şartının aranmadığı durumlar da söz konusudur. Bu istisnai durumlar da yine kanun koyucu tarafından 3194 sayılı İmar Kanunu'nda düzenlenmiştir. Bunlar;

1.1. 3194 sayılı İmar Kanunu madde 21/3

“Ancak; derz, iç ve dış sıva, boya, badana, oluk, dere, doğrama, döşeme ve tavan kaplamaları, elektrik ve sıhhi tesisat tamirleri ile çatı onarımı ve kiremit aktarılması ve yönetmeliğe uygun olarak mahallin hususiyetine göre belediyelerce hazırlanacak imar yönetmeliklerinde belirtilecek taşıyıcı unsuru etkilemeyen diğer tadilatlar ve tamiratlar ruhsata tabi değildir.”

Kanun metninden de anlaşılacağı üzere boya, badana, çatı onarımı gibi zaten var olan bir yapı üzerindeki basit nitelikteki tamir ve tadilatların yapılabilmesi için ruhsat alma şartı aranmamaktadır. Bu faaliyetler yapıda esaslı değişiklikler meydana getirmeyen basit nitelikli tamiratlardır.

1.2. 3194 sayılı İmar Kanunu madde 26/1

“Kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak veya yaptırılacak yapılara, imar planlarında o maksada tahsis edilmiş olmak, plan ve mevzuata aykırı olmamak üzere mimari, statik, tesisat ve her türlü fenni mesuliyeti bu kamu kurum ve kuruluşlarına üstlenilmesi ve mülkiyetin belgelenmesi kaydıyla avan projeye göre ruhsat verilir.

Bu faaliyetler bir kamu idaresi tarafından gerçekleştirilme, kamu yararına yönelik bulunma kendi teknik personelinin bulunması, yürütülen faaliyetlerin ortaya çıkarması olası olumsuzluklara karşı gerekli tedbirlerin alınması gibi nitelikleri dolayısıyla ruhsata tabi olmadan yürütülebilir.¹

2. YAPI RUHSATLARININ HUKUKİ NİTELİK BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Genel olarak idare hukukunda idarenin işlemleri incelenirken ikili bir ayrıma gidilir. Bunlar genel-nesnel ve birel-özel işlemlerdir.

Birel-özel işlemler genel olmayan ve konusu ile öznesi belli olan işlemler olarak adlandırılmaktadır.

Yapı ruhsatlarını hukuki nitelikleri bakımından değerlendirecek olursak bunların birel ve özel nitelikte işlemler olduğunu görmekteyiz. İdare tarafından yapı ruhsatı verilirken öncelikle ortada yürürlükte olan bir uygulama imar planı mevcut olmak zorundadır. Ayrıca idare yapı ruhsatını düzenlerken her parselin durumunu ayrı ayrı ele almaktadır.

¹ Doç. Dr. Nusret İlker Çolak, İmar Hukuk, 1.baskı, İstanbul, Ekim 2010, s.356

Yapı ruhsatı; her parselin kendi durumu nu dikkate alarak, başvuruçunun talepleri doğrultusunda bir yapılaşma hakkı verdiğinden birel bir işlemdir. Her parselin yapılaşma koşulları kendi nitelikleri dikkate alınarak belirlendiğinden öznel nitelikli bir işlemdir.²

Sonuç olarak toparlamak gerekirse; yapı ruhsatı verme işlemi nitelik olarak idarenin öznel karakterli bir birel işlemdir. Bu sebeple ruhsat düzenlendiği tarihteki yürürlükte olan imar planı baz alınarak düzenlenir.

Bu noktada yeni bir hukuksal sorun ortaya çıkmaktadır. Yapı ruhsatının dayanağı imar planıdır, peki imar planında sonradan meydana gelen değişiklikler, önceden verilmiş olan yapı ruhsatını nasıl etkilemektedir. Bu hukuksal sorunu iki başlık altında yani imar planının inşaat yapılması esnasında değişmesi ve inşaat bittikten sonra imar planının değişmesi halleri olarak inceleyeceğiz.

2.1. İmar Planın İnşaat yapılması sırasında değişmesi durumu

Yapı ruhsatları idare tarafından düzenlendikten sonra süresi dolana kadar geçerlidir. Ruhsatın dayanağını oluşturan imar planının değişmesi daha önceden verilen yapı ruhsatının iptal edileceği anlamına gelmez. Bu noktada kazanılmış hak mevzuu gündeme gelmektedir. Danıştay bir kararında kazanılmış hak hususuna şu şekilde bir atıfta bulunmuştur;

“... .davacının hatası hilesi veya davacıya isnat edilebilecek bir kusur olmadığı gibi söz konusu inşaat o tarihte yürürlükte olan imar planına uygun olarak inşa edilmek suretiyle kullanılabilir hale gelmiştir. Böyle bir yapı nedeniyle yapı kullanma izin belgesini de almış olan davacının artık kazanılmış hakkı doğmuştur.”³

Danıştayın vermiş olduğu karardan da anlaşılacağı gibi ruhsatın verildiği tarihte yürürlükte olan imar planına göre yapımına başlanan bir inşaat söz konusu ise ve yapılan değişiklikle söz konusu ruhsat olumsuz bir şekilde etkileniyorsa işte bu noktada inşaatın değişikliğe kadar yapılan kısmı için kazanılmış hak söz konusu olur. Bu durumu örnekleyecek olursak kat adedinin düşürülmesine ilişkin bir imar planı değişikliği söz konusu ise değişikliğe kadar yapılmış olan kısım kalacak çünkü burada bir kazanılmış hak söz konusudur.

Örneğin beş katlı yapı ruhsatının düzenlenmesinden sonra imar planı değişikliği ile kat adedinin iki kata düşürülmesi halinde, bu parselde bundan sonra iki kat yapı yapılabileceği anlamına gelmektedir. Ancak ilgili imar planı değişikliği yapıldığı tarihte üçüncü katın inşaatına başlamış ise üçüncü kat kendisi için kazanılmış hak olacaktır. Dördüncü ve beşinci katlar kazanılmış hak olmayacak ve bu son iki katı yapamayacaktır.⁴

³ Danıştay 6.Dairesi, 03/12/1998 tarih ve 5931 sayılı kararı

⁴ “İnşaat Ruhsatları Açısından Kazanılmış Hak Durumu” başlıklı makalenin tüm hakları yazarı Cafer Ergen’e aittir ve makale, yazarı tarafından Türk Hukuk Sitesi (<http://www.turkhukuksitesi.com>) kütüphanesinde yayınlanmıştır.

² Doç.Dr.Nusret İlker Çolak, İmar Hukuk, 1.baskı, İstanbul, Ekim 2010, s.368

Bu durumun aksi bir durum söz konusu olduğunda ise yani yapılan plan değişikliği daha önceden verilmiş olan ruhsat için daha lehe bir durum meydana getiriyorsa, verilen ruhsata tadilat yapılmak suretiyle sorun çözülecektir.

2.2. İmar planının inşaat bittikten sonra değişmesi durumu

Yürürlükte olduğu dönemdeki imar planına uygun olarak verilen ve iptal edilmeyen yapı ruhsatı ve eklerine göre yapılan ve bunlara aykırılığı yönünde tespit bulunmayan inşaatın, yalnızca inşaatın bulunduğu bölgeyi de kapsayan alanda imar planı değişikliği yapılması nedeniyle bu plana aykırı olan kısmının yıkımı ile yapı sahibine para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin işlemde hukuka uyumlu bulunmamaktadır.⁵

İmar planında sonradan yapılan değişiklik; daha önceden verilmiş olan yapı ruhsatının aleyhine olarak bir değişiklik getiriyorsa ve inşaat bitmişse yeni plana aykırılık teşkil eden kısmın yıkılması söz konusu olamaz. Yürürlükte olduğu tarihteki imar planına uygun olarak yapılan bir inşaat sonradan imar planında değişiklik yapılması ile doğrudan etkilenmez. Burada kazanılmış hak söz konusudur ve yeni plana aykırılık teşkil eden kısmın yıkılmasında hukuka uyumluluk bulunmamaktadır.

İmar Planının İnşaat yapılması sırasında değişmesi durumunda bahsetmiş olduğumuz yapılan plan değişikliğinin daha önceden verilmiş olan ruhsat için daha lehe bir durum meydana getirmesi durumunda ise, yeniden alınacak tadilat ruhsatı ile bu lehe durumdan faydalanılabilmektedir.

⁵ "İnşaat Ruhsatları Açısından Kazanılmış Hak Durumu" başlıklı makalenin tüm hakları yazarı Cafer Ergen'e aittir ve makale, yazarı tarafından Türk Hukuk Sitesi (<http://www.turkhukuksitesi.com>) kütüphanesinde yayınlanmıştır.

HAZİRAN AYINDA BİN BELEDİYE PERSONELİNE EĞİTİM VERİLDİ

Birliğimizce yürütülen eğitim faaliyetleri TBB Belediye Akademisinin yanı sıra zaman zaman çeşitli bakanlıklar, kurumlar ve bölge belediye birlikleri ile de işbirliği halinde bölgesel, il düzeyinde ve hizmet içi olmak üzere çeşitli düzeylerde sürdürülmektedir. Türkiye'nin dört bin yanında verilen bu eğitimler ile alana gidilerek, daha fazla belediye personeline ulaşılması hedeflenmektedir. Birliğimizin görev alanına giren konularda ilgili bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, belediye birlikleri ve üniversiteler ile de işbirliği çerçevesinde çeşitli etkinlikler gerçekleştirilmektedir.

Bu kapsamda Haziran ayında dokuz farklı seminer düzenlendi. Eğitim seminerleri toplam 943 belediye personelinin katılımı ile gerçekleşti.

Eğitim Seminerleri

Birliğimizce talepte bulunan belediyelere yönelik olarak, civar belediyelerin de katılımı ile düzenlenen hizmet içi eğitim seminerleri çerçevesinde Mayıs ayında beş farklı seminer verildi. 338 belediye personeli bu eğitimlerden yararlandı.

HAZİRAN 2011 DÖNEMİNDE DÜZENLENEN EĞİTİM SEMİNERLERİ

SEMİNER ADI	YERİ VE TARİHİ	KATILIMCI
Çanakkale Belediyesi Hizmet İçi Eğitim Semineri	01 Haziran 2011, Çanakkale	100
TBB ve Gebze Belediyeler Birliği işbirliğinde Eğitim Semineri	03-05 Haziran 2011, Gönen	113
Konya Meram Belediyesi Hizmet İçi Eğitim Semineri	07 Haziran 2011, Konya	70
Çorum Belediyesi Hizmet İçi Eğitim Semineri	08 Haziran 2011, Çorum	115
Ankara Büyükşehir Belediyesi Fen İşleri Başkanlığı Eğitim Semineri	08 Haziran 2011, Ankara	120
Ankara Büyükşehir Belediyesi EGO Eğitim Semineri	09 Haziran 2011, Ankara	95
Havza Belediyesi Hizmet İçi Eğitim Semineri	07-11 Haziran 2011, Havza	80
Kilis Belediyesi Hizmet İçi Eğitim Semineri	21 Haziran 2011, Kilis	75
Düzce Belediyesi Hizmet İçi Eğitim Semineri	16 Haziran 2011, Düzce	125
Asfalt Eğitim Semineri	21-25 Haziran 2011, İzmir	50

Ankara Büyükşehir Belediyesi Fen İşleri Başkanlığı Eğitim Semineri

TBB ve Gebze Belediyeler Birliği işbirliğinde Eğitim Semineri

TBB ve Gebze Belediyeler Birliği işbirliğinde Eğitim Semineri

Ankara Büyükşehir Belediyesi EGO Eğitim Semineri

TBB ve Gebze Belediyeler Birliği işbirliğinde Eğitim Semineri

TBB ve Gebze Belediyeler Birliği işbirliğinde Eğitim Semineri

TBB ve Gebze Belediyeler Birliği işbirliğinde Eğitim Semineri

ZAMAN YOLCULUĞU PROJESİ KAPANIŞ KONFERANSI İZMİR'DE YAPILDI

Birliğimiz ile İsveç Bölgeler ve Yerel Yönetimler Birliği (SALAR) işbirliğinde, iki ülke belediyeleri arasında verimli ve işlevsel işbirliklerinin geliştirilmesi amacıyla hazırlanan **“Belediye Ortaklık Ağları Projesi (TUSENET)”**, 2006-2010 döneminde altı farklı modülde Türkiye’den 23 belediye, İsveç’ten 6 belediyenin katılımıyla yürütüldü. Kapanış Konferansı, 11-12 Ekim 2010 tarihinde İzmir’de gerçekleştirilen Proje, 31 Aralık 2010 tarihi itibarıyla tamamlandı.

Proje kapsamında oluşturulan modüller de çalışmalarına devam edildi. Bu

kapsamda 6 modülden biri olan Ege Grubu “sürdürülebilir turizm” konusunda çalışma yürüttü. Bu kapsamda belediyelerimiz turizm stratejik plan ve eylem programını oluşturan Ege Grubu ayrıca, ek finansman sağlayarak “zaman yolculuğu projesi” yürüttü. Projede, Karşıyaka Belediyesi Zübeyda Hanım Köşkü ve 1920’li yıllar; Bayraklı Belediyesi M.Ö 590’lı yıllar ve Smyra; Bornova Belediyesi M.Ö 6500 yılı Yeşilova Höyüğü; Manisa Belediyesi 1530’lu yıllar Hafsa Sultan dönemi ve 1955 Manisa Tarzanı temasında zaman yolculuğu senaryoları, kıyafetleri ve mekanları geliştirildi.

Zaman Yolculuğu Projesi Kapanış Konferansı ise 21-22 Haziran 2011 tarihlerinde İzmir ve Manisa’da yaklaşık 140 kişinin katılımıyla gerçekleşti. Konferansın birinci gününde, Kalmar Belediyesi, Bornova Belediyesi, Karşıyaka Belediyesi, Bayraklı Belediyesi ve Manisa Belediyesi temsilcileri yürütmüş oldukları çalışmaları ve deneyimlerini diğer belediyelerle paylaşmak amacıyla çeşitli sunumlar yaptı. Proje uygulama aşamasında karşılaşılan zorluklar ve fırsatlar ile işbirliği yapılması gereken kurum ve kuruluşların katkıla-

Projede, Karşıyaka Belediyesi Zübeyda Hanım Köşkü ve 1920'li yıllar; Bayraklı Belediyesi M.Ö 590'lı yıllar ve Smyra; Bornova Belediyesi M.Ö 6500 yılı Yeşilova Höyüğü; Manisa Belediyesi 1530'lu yıllar Hafsa Sultan dönemi ve 1955 Manisa Tarzanı temasında zaman yolculuğu senaryoları, kıyafetleri ve mekanları geliştirildi.

rına ilişkin yaşadıkları deneyimler katılımcılarla paylaşıldı. Böylece benzer bir proje yürütmek isteyen belediyelere uygulama aktararak yol haritası ortaya kondu. Özellikle sunumların ardından yapılan tartışmalar konunun anlaşılmasına da katkı sağladı.

Konferansın ikinci gününde ise katılımcılarla birlikte Manisa'da 1530 yılı Hafsa Sultan dönemine zaman yolculuğuna çıkıldı. 1533 yılına yapılan zaman yolculuğunda, Sultan Camisi Bimarhanesinde, dönemin

min kostümleri giyilerek, farklı sosyal tabakaların aileleri rolü üstlenilerek, bir grup mesir macunu yapımında, bir grup müzikle tedavi, bir grup ebru ve hat sanatı uygulamaları, bir grup doğal ilaçla tedavi konusunda rol aldı. 1533 yılının canlandırılmasının ardından, katılımcılarla birlikte konferansın değerlendirmesi yapıldı.

LOBİCİLİK FAALİYETLERİMİZ SÜRÜYOR

Belediyelerle ilgili gerek birincil gerekse ikincil mevzuat hazırlıklarında görüş ve öneriler hazırlanarak ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına bildirmek ve bu amaçla yapılan toplantılara katılım sağlamak Birliğimizin temel görevleri arasındadır.

Belediyeleri ilgilendiren mevzuat düzenlemelerinde TBB'nin görüşünün alınması yasal bir zorunluluktur. Bu kapsamda Birliğimizce çok sayıda mevzuat hazırlığında gerek yazılı gerekse sözlü olarak görüş verilerek parlamentoda belediyelerimizin sesi olunmaktadır. Haziran 2011 döneminde belediyelerimizi ilgilendiren gelişmeler şöyledir:

SU VE KANALİZASYON HİZMETLERİ YÖNETMELİĞİ

Belediye su ve kanalizasyon hizmetlerinde uyulacak usul ve esaslara ilişkin yönetmelik hazırlandığı ve Resmi Gazete'de yayımlanacağına ilişkin alınan duyurular üzerine Başkanlık İdareyi Geliştirme Başkanlığı'na yazı yazılmış, bütün belediyelerimizi ilgilendirecek olan bu yönetmeliğin incelenerek katkı sunulabilmesi için Birliğimize gönderilmesi talep edilmiştir.

GEÇİŞ HAKKINA İLİŞKİN GÖRÜŞ

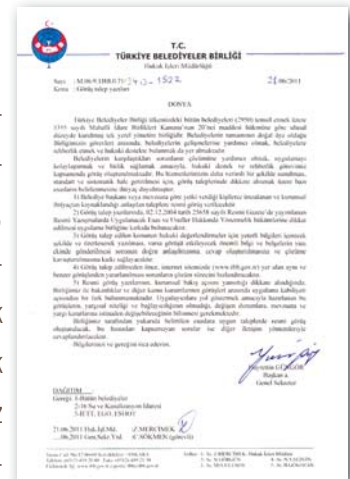
5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nda düzenlenen; işletmecilere, elektronik haberleşme hizmeti sunmak için gerekli şebeke ve alt yapıyı

kurmak, kaldırmak, bakım ve onarım yapmak gibi amaçlar ile kamu ve özel mülkiyet alanlarının altından, üstünden, üzerinden geçmeleri için tanınan geçiş hakkının bedeli ile bu bedelin, işletmecilerin görev ve imtiyaz sözleşmesi imzalamalarından önce yapılmış bulunan ve bedel alınmamış olan alt yapılardan talep edilip edilemeyeceği hususunda Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığına yazı yazılmıştır.

GÖRÜŞ TALEP YAZILARI

Belediyelerin karşılaştıkları sorunların çözümüne yardımcı olmak, uygulamayı kolaylaştırmak ve birlik sağlamak amacıyla, hukuki destek ve rehberlik görevimiz kapsamında oluşturulan görüşlerimizin daha verimli, standart ve sistematik hale getirilmesi için görüş taleplerinde dikkate alınmak üzere bazı esaslar belirlenmiş, buna ilişkin yazımız bütün belediyeler ve bağlı idarelere bir yazı ile gönderilmiştir.

SORU-CEVAP HATTI

ÖĞRENMEK İSTEDİKLERİNİZ

“ Türkiye Belediyeler Birliği, Soru-Cevap Hattından yararlanarak cevaplanmasını istediğiniz sorularınızı gönderebileceğiniz adres ve telefonlar:

Adres: Atatürk Bulvarı No:229 06680 Kavaklıdere / Ankara

Telefon: 0312 419 21 00 (pbx) Faks: 0312 419 21 30 • e-posta: sorucevap@tbb.gov.tr ”

PERSONEL VE SGK MEVZUATI

SORU: Ragibe BENGÜL

Adana Çukurova Belediyesi

İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi bir bayan personelimiz “iş göremezlik belgesi” getirdi. Evrakta “37 hafta gebelik doğum öncesi izne ayrılması uygundur” yazıyor.

Arkadaş daha sonra doğum yaptı aynı evrakta “40 hafta gebelik + sezaryen doğum sonrası izni uygundur” ve de “çalışabileceği tarih 22/09/2011” yazıyor.

Hocam bayan arkadaş 611 sayılı Torba Yasa'daki durum değişikliğinden faydalandığını söylüyor. Fakat ben bu konuya tam hakim değilim. Maaşta sadece yemek gününü kestim.

Yukarıdaki durumu rapor olarak değerlendirip “özel hizmet tazminatını da kesmeli miyim” yoksa izin olarak değerlendirip kesmemeli miyim?

CEVAP: Adem DİNÇ

Devlet Personel Uzmanı

Değerli okurumuz, Bilindiği üzere 657 sayılı Kanun'un 6111 sayılı Torba Yasa ile Mazeret izinlerinin düzenlendiği değişik 104'üncü maddesinde; “A) Kadın memura; doğumdan önce sekiz, doğumdan sonra sekiz hafta olmak üzere toplam on altı hafta süreyle analık izni verilir. Çoğul gebelik durumunda, doğum öncesi sekiz haftalık analık izni süresine iki hafta eklenir. Ancak beklenen doğum tarihinden sekiz hafta öncesine kadar sağlık durumunun çalışmaya uygun olduğunu tabip raporuyla belgeleyen kadın memur, isteği hâlinde doğumdan önceki üç haftaya kadar kurumunda çalışabilir. Bu durumda, doğum öncesinde bu rapora dayanarak fiilen çalıştığı süreler doğum sonrası analık izni süresine eklenir.

Doğumun erken gerçekleşmesi sebebiyle, doğum öncesi analık izninin kullanılamayan bölümü de doğum sonrası analık izni süresine ilave edilir. Doğumda veya doğum sonrasında analık izni kullanılırken annenin ölümü hâlinde, isteği üzerine memur olan babaya anne için öngörülen süre kadar izin verilir.” hükmü ile “E) Yıllık izin ve mazeret izinleri sırasında malî haklar ile sosyal yardımlara dokunulmaz.” hükümleri yer almaktadır. Verdiğiniz tarihlerden ve bilgiden sorunuzu net olarak cevaplamamız mümkün değildir. Ancak; bahse konu memurenin analık izin hakkı yukarıdaki hükümler gereğince doğumdan önce 8 hafta ve doğumdan sonra da 8 hafta olmak üzere toplam 16 haftadır. Doğumdan önce sağlık durumu ve çalışabilirliğini doktor raporu ile belgeleyerek doğumuna 3 haftaya kadar işe gelip gidebilir ve doğumdan önce mazeret izinli olması gerekirken fiilen işe gelip gitti süreler doğum sonrası analık izin süresi olan 8 haftalık mazeret iznine eklenecektir.

Doğumun erken gerçekleşmesi ve doğum öncesi annenin kullanmadığı mazeret izin süreleri doğum sonrası mazeret izin süresine eklenecektir. Ayrıca doğum öncesi 3 haftaya kadar çalışabilirlik raporu aldığı ve bu tarihten sonra da hastalık veya istirahat kullanması durumunda bu süreler fiilen işe gelip gitmediği için doğum süresi mazeret iznine eklenmeyecektir. Örneğin anne doğum öncesi 3 haftaya kadar çalışabilirlik raporu getirdi ve doğum öncesi kullanması gereken 5 haftalık analık izninin doğum sonrası analık izin süresine eklenmesi gerekir. Bu 5 haftalık sürede doğumuna bağlı olan veya bir başka nedenle istirahat ve rapor getirdi annenin bu sürede işe gelip gitmemesi gerekir ve işe fiilen gelip gitmediği süre doğum sonrası analık izin süresine eklenmeyecektir.

Annenin 10 gün istirahat aldığını kabul edelim ve bu durumda annenin doğum sonrası analık izin süresine 35 gün eklenmesi gerekirken bu sürenin 10 günü istirahatlı bulun-

duğu için ve işe fiilen gelmediği için doğum sonrası analık izin süresine 25 gün eklenecektir. Annenin doğumu sezaryen (ameliyatlı) olması halinde doğum sonrası analık izin süresi doğumun normal gerçekleşmemesi nedeniyle hastalık izin sürelerinin çıkışması ve hatta annenin analık izin süresinden daha uzun süre hastalık izni kullanması söz konusu olabilmektedir. Sizin örneğinizde de bu durum söz konusudur. Analık izin süresinden daha uzun süreli hastalık izninin kullanılması hallerinde anne hastalık izin süresinden ayrı olarak doğum sonrası analık mazeret iznini kullanamaz. Bu durumda doğum sonrası 8 hafta veya 8+5 hafta analık izni kullanılabilecekken, 3 ay veya 4 ay gibi hastalık izninin verilmesi halinde anne doğum sonrası analık izni değil hastalık izni kullanacaktır. Bu sürelerin bitiş tarihinden itibaren de 24 ay aylıksız izin hakkını kullanabilecektir.

Doğum sonrası mazeret izni süresince annenin mali hakları ile anneye verilmekte olan sosyal yardımlarda kesinti yapılamaz. Anne doğum sonrası hastalık izni kullansa bile analık iznine tekabül eden sürelerde annenin mali veya sosyal yardımlarında da kesinti yapılamayacağını değerlendiriyoruz. Örneğinizde doğum sonrası hastane kurul raporu ile ilgilinin istirahatı öngörülebileceğinden (tek hekim raporu ile yıl içinde 7 günden fazla sürelerle ilişkin zam ve tazminatlar yüzde 25 eksik ödeneceğinden) ilgilinin zam ve tazminatların da kurul raporu ile hastalık izni kullanacağından her hangi bir kesinti yapılmaz.

SORU: Güldem ŞAKRUCU

Edirne Belediyesi

İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdür V.

21 Eylül 2008 tarihinde yapılan KPSS sınavına Önlisans mezunu olarak (diploma tarihi 17.08.2006) girmiş ve 25.01.2010 tarihinde belediyemize memur olarak göreve başlamış ve 07.03.2011 tarihinde asaleti tasdik edilen ve halen belediyemizde asil memur olarak görev yapan personelimiz; 08.09.2008 tarihli Lisans diplomasını kurumumuza vermiş ve intibakının yapılmasını talep etmektedir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 36 A 12/d fıkrası hükmü uyarınca personelimiz memuriyete başlamadan önce üst öğrenimi bitirdiğinden intibakı yapılamamaktadır. Ancak, 2008 KPSS Ortaöğretim/Önlisans kılavuzunun; 2.1 başvurma koşulları maddesinde; Bu sınava ortaöğretim okullarından veya önlisans programlarından mezun olanlar ile mezun olabilecek durumda olan adaylar başvurabileceklerdir.

2008-KPSS Ortaöğretim Önlisansa son başvuru tarihi olan 27 Haziran 2008 tarihi itibarıyla Önlisans diploması almaya hak kazanmış adaylar ortaöğretim düzeyinde sınava başvuramazlar. 2008-KPSS Lisansa son başvuru tarihi olan

09 Mayıs 2008 tarihi itibarıyla Lisans diploması almaya hak kazanmış adaylar bu sınava başvuramazlar denmektedir.

Personelimizin Lisans diploma tarihi 08.09.2008 yani 2008-KPSS Lisansa son başvuru tarihi olan 09 Mayıs 2008 tarihinden sonra Lisans diploması aldığı için Önlisans mezunu olarak 21.09.2008 tarihinde KPSS sınavına Önlisans mezunu olarak girmiş ve 25.01.2010 yılında da belediyemizde göreve başlamıştır. 657 sayılı Kanun'un 36 A 12/d hükmü uyarınca intibak işlemi yapılamamaktadır. Ancak memuriyete girmeden önce Lisans mezunu olduğu için memuriyete giriş derecesinin düzeltilmesi yapılabilir mi?

Görev yaptığı süresince hangi diploması dikkate alınacaktır? Örneğin görevde yükselme sınavlarında Önlisans mı yoksa Lisans mezunumu kabul edilecektir? Ayrıca, memuriyete girmeden önce üniversite mezunu olduğu için yapılamayan intibak işleminin iptali ile ilgili Antalya 3'üncü İdare Mahkemesinin 2009/1866 Esas No, 2010/618 sayılı Kararı'nda davacının üst öğrenim intibakının yapılmasına engel teşkil etmeyeceği sonucuna varılmıştır.

CEVAP: Adem DİNÇ

Devlet Personel Uzmanı

Bilindiği üzere 657 sayılı Kanun'un 36/12-d fıkrasında; "Memuriyette iken veya memuriyetten ayrılarak (87'nci maddede tâbi kurumlarda çalışanlar dahil) üst öğrenimi bitirenler, aynı üst öğrenimi tahsile ara vermeden başlayan ve normal süresi içinde bitirdikten sonra memuriyete giren emsallerinin ulaştıkları derece ve kademeyi aşmamak kaydıyla, bitirdikleri üst öğrenimin giriş derece ve kademesine memuriyette geçirdikleri başarılı hizmet sürelerinin tamamı her yıl bir kademe, her üç yıl bir derece hesabıyla ilave edilmek suretiyle bulunacak derece ve kademeye yükseltirler." hükmü yer almaktadır.

Yukarıda durumunu özetlediğiniz memur ile ilgili olarak memuriyete başlamadan önce lisans öğrenimini tamamladığı için bitirdiği üst öğrenimine göre kazanılmış hak aylık derecesinin belirlenmesinde intibakı yapılamayacaktır.

Ancak ilgilinin mahkemeye başvurması ve mahkemenin de kişi lehine sonuç doğuracak karar vermesi sonucunda idarenin Anayasa'nın hükmü gereğince yargı kararını uygulamaktan kaçınmayacağından, mahkeme kararını uygulayarak kişinin intibakını yapacaktır.

İlgilinin intibakının yapılamaması 657 sayılı Kanun'un 36/12-d hükmü gereğidir. Görevde yükselme eğitimlerine alınma ve bitirdiği üst öğrenimin hizmet içinde değerlendirilmesine engel teşkil eden bir husus bulunmamaktadır. Yani bitirilen üst öğrenim kişinin görevde yükselmelerinde değerlendirilebilir.

İlgilinin bitirdiği üst öğrenimine göre derecesinin düzeltilmesi mümkün olmamakla birlikte, 657 sayılı Kanun'un değişik 68/B hükümlerine göre hizmetinin yeterli olması durumunda 1-4 kadro dereceli üst dereceli kadrolara atanması da mümkün olabilir.

SORU: İsa ÖZKAYA

Atalar Belediye Başkanlığı

Muhasebe Personeli

Belediye Başkanımız 1994 yılı Temmuz ayı itibarıyla Tarım Bağ-Kur kapsamında iken 29.03.2009 tarihinde yapılan seçimlerde belediye başkanlığına seçiliyor. Seçimden sonra 5510 sayılı Kanun'a göre 4/c kapsamına giriyor. Sormak istediğim husus şudur: Belediye başkanlığı bittikten sonra 4/c sigortalılığı son bulur mu?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK

TBB Yazı İşleri Müdürü (SGK Müfettişi)

Bilindiği üzere, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4'üncü maddesi "sigortalı sayılanlar" düzenlemiş, 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi devlet memurlarının sigortalılık statüsü olarak hüküm altına alınmıştır. Kanun'un 4'üncü maddesinin dördüncü fıkrası hükmüne göre ise, "belediye başkanları" zorunlu olarak 4/1-c kapsamına alınmıştır. Bu çerçevede, belediye başkanınızın tarım bağ-kur sigortalılığını (2926 sayılı Kanun kapsamındaki sigortalılık) sona erdirip 4/1-c kapsamına alınması gerekmekte olup, zaten alınmıştır. 5510 sayılı Kanun'un "sigortalılığın başlangıcı" başlıklı 7'nci maddesine göre, sigorta hak ve yükümlülükleri 4/1-c kapsamında sigortalı sayılanlar için "göreve başladıkları" tarihten itibaren başlamaktadır. Belediye başkanınız başkanlık görevine başladığı tarihten itibaren 4/1-c kapsamında sigortalı olması gerekmektedir. 5510 sayılı Kanun'un "sigortalılığın sona ermesi" başlıklı 9'uncu maddesine göre, 4/1-c kapsamında olan sigortalıların "görevden ayrıldıkları tarihten" itibaren sigortalılıklarının sona ereceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre, belediye başkanınızın başkanlık görevi sona erdiğinde 4/1-c kapsamındaki sigortalılığı da sona erecektir.

SORU: Süreyya ORAL

Düzce Belediye Başkanlığı

İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdür V.

Belediyemizde çalışan işçilerden bazıları SGK İl Müdürlüğünden almış oldukları ve ibraz ettikleri yazıda 506 sayılı Kanun'un Geçici 81'inci maddesine göre istenilen zaman işten ayrılarak yaşlılık aylığı talebinde bulunulması durumunda

yaşlılık aylığı bağlanması belirtilmiştir. Buna göre işçimiz verdiği dilekçede iş akdini fesh ettiğini, kıdem tazminatını talep ettiğini, izin ücretini talep ettiğini bildirmiştir. Ne yapmalıyız?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK

TBB Yazı İşleri Müdürü (SGK Müfettişi)

İş Kanunu'nda kıdem tazminatı mülga 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14'üncü maddesinde düzenlenmiş olup, halen bu madde hükmü yürürlükte bulunmaktadır. Bu madde hükmüne göre kıdem tazminatı ödenme şartları aşağıda maddeler halinde belirtilmiştir.

Bu Kanuna (4857 sayılı -yeni- İş Kanunu kastedilmektedir) tabi işçilerin hizmet akitlerinin;

1. İşveren tarafından bu Kanun'un 25'inci maddesinin II numaralı bendinde gösterilen sebepler dışında,
2. İşçi tarafından bu Kanun'un 24'üncü maddesi uyarınca,
3. Muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla,
4. Bağlı bulundukları kanunla kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla;
5. 506 sayılı Kanun'un 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (a) ve (b) alt bentlerinde öngörülen yaşlar dışında kalan diğer şartları veya aynı Kanun'un Geçici 81'inci maddesine göre yaşlılık aylığı bağlanması için öngörülen sigortalılık süresini ve prim ödeme gün sayısını tamamlayarak kendi istekleri ile işten ayrılmaları nedeniyle,

Feshedilmesi veya kadının evlendiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde kendi arzusu ile sona erdirmesi veya işçinin ölümü sebebiyle son bulması hallerinde işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır.

Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından verilen kıdem tazminatına esas yazı; 08/09/1999 tarihinden önce çalışmaya başlayanlar için aylığa hak kazanma koşullarından yaş dışında en az 15 yıllık sigortalılık süresi ve 3600 prim ödeme gün sayısı koşullarını, 08/09/1999 tarihinden sonra çalışmaya başlayanlar için ise 506 sayılı Kanun'un Geçici 9'uncu maddesinin birinci fıkrasındaki yaş koşulu dışında kalan sigortalılık süresi ile prim ödeme gün sayısı koşullarını en erken yerine getirdikleri tarihe göre verilmekte olup, kıdem tazminatı yazısına ilişkin taleplerde Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğünün 22/07/2011 tarih ve 2011-58 sayılı Genelge ekinde yer alan ve örneğine aşağıda yer verilen yazı kullanılmaktadır.

Sayı : B.13.2.SGK.4

Konu : Kıdem Tazminatına Esas Yazı

.....sigorta sicil numaralı.....hakkında dilekçe tarihi olan .../.../..... tarihi itibarıyla yapılan incelemede; adı geçenin sigortalılık süresininyıl, prim ödeme gün sayısının ise.....gün olduğu anlaşılmıştır.

Bu yazı, adı geçenin isteği ve 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14'üncü maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendi gereği verilmiştir. Bilgi edinilmesini rica ederiz.

Sosyal Güvenlik Merkez Müdürü

Yukarıda yer alan hüküm gereğince, işçinin Sosyal Güvenlik Kurumundan alıp Belediye Başkanlığına ibraz ettiği yazı çerçevesinde adı geçene kıdem tazminatı ile hak edip te kullanmadığı yıllık izin ücretlerinin ödenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

SORU: Ali KAPLAN**Toroslar Belediye Başkanlığı****İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürü**

Askerlik sürelerinin borçlanması halinde, bu süreler kıdem tazminatı hesabında dikkate alınır mı?

CEVAP: Mahmut ÇOLAK**TBB Yazı İşleri Müdürü (SGK Müfettişi)**

Kıdem süresi belirlenirken ilke olarak askerlikte geçen sürelerin veya borçlanılarak hizmetten sayılan askerlik görevlerinin kıdem süresine ilave edilmemesi gerekmektedir. Ancak, 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14'üncü maddesinin "T.C. Emekli Sandığı Kanunu ve Sosyal Sigortalar Kanunu'na veya yalnız Sosyal Sigortalar Kanunu'na tabi olarak sadece aynı ya da değişik kamu kuruluşlarında geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi suretiyle Sosyal Sigortalar Kanunu'na göre yaşlılık veya malullük aylığına ya da toptan ödemeye hak kazanan işçiye, bu kamu kuruluşlarında geçirdiği hizmet sürelerinin toplamı üzerinden son kamu kuruluşu işverenince kıdem tazminatı ödenir." hükmü ile borçlanılan askerlik hizmetinin de kıdemde dikkate alınmasına olanak veren bir istisna getirilmiştir.

Buna göre hizmet birleştirilmesi yapılarak son kamu kurumunca kıdem tazminatı ödenmesinde askerlik süresinin kıdeme dâhil edilebilmesi için;

- Muvazzaf askerlik görevinin er olarak silâh altında veya yedek subay okulunda geçen süreleri,
 - Sosyal Sigortalar Mevzuatında öngörüldüğü şartlarla borçlanmış ve borçlarını ödemiş olmaları,
 - Sosyal Sigortalar Kanunu'na göre yaşlılık veya malullük aylığına ya da toptan ödemeye hak kazanması,
 - Kamu kesiminde çalışması,
- gerekmektedir.

Kamu sektöründe çalışan işçilerin dikkate alınan askerlik süresinin işe başlamadan önce veya çalışma süresi içinde

geçirilmiş olması önem arz etmemektedir. Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun denetiminden de geçen kararlılık kazanmış uygulamasına göre (Yargıtay 9'uncu Hukuk Dairesi'nin 18.02.1998 tarih, 1997/21478 Esas., 1998/1883 Karar.); muvazzaf askerlik hizmetinin iş sözleşmesinin kurulmasından önce ya da sonra gerçekleşmiş olmasının borçlanılan askerlik hizmetinin kıdem tazminatının hesabında dikkate alınması açısından bir etkisi olamayacağı, yeter ki, son işverenin kamu kurumu niteliğinde olması gerektiği ve böyle bir durumda 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14/4'üncü maddesi çerçevesinde sonuca gidilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Sonuç olarak, borçlanılan askerlik sürelerinin kıdem tazminatında dikkate alınabilmesi için kısaca işçinin son çalışma yerinin belediye gibi kamu sektöründe olmasıdır. Son çalışma yerinin özel sektör olması halinde ise söz konusu sürelerin kıdem tazminatı hesabında dikkate alınamayacağı değerlendirilmektedir.

SORU: Mehmet Mahsun YILDIRIM**Zabıta Müdürlüğü****MALATYA**

Belediye encümeni tarafından verilen para cezalarında 15 gün süre içerisinde yapılan ödemelerde 4/1 oranında indirim yapıp yapılmayacağı hakkında tarafıma bilgi verilmesini arz ederim.

CEVAP: Mehmet Arif YORDAM**İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü**

1608 sayılı Umuru Belediyeye Mütcellik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 tarih ve 486 numaralı Kanun'un Bazı Maddelerini Muaddil Kanun'un 1'inci maddesinde, "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaз ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanunu'nun 32'nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir.

Belediye encümeni kararında belli bir fiilin muayyen bir süre zarfında yapılmasını da emredebilir. Emredilen fiilin ilgili kişi tarafından yapılmaması hâlinde, masrafları yüzde yirmi

zammı ile birlikte tahsil edilmek üzere belediye tarafından yerine getirilir.

Bu madde hükümleri ilgili kanunda ayrıca hüküm bulunmayan hâllerde uygulanır" şeklinde hükme bağlanmıştır.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun Kapsam maddesinde, Bu Kanun'da; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla; 1'inci maddenin (b) bendinde, "Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idarî yaptırımların türleri ve sonuçları belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır.

5326 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinde, "Kanunilik ilkesine yer verilmiştir. Buna göre, "Hangi fiillerin kabahat oluşturduğu, kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeveye hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabilir.

Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir" denilmiştir.

Son olarak, 5326 sayılı Kanun'un 32'nci maddesinde ise, "Yetkili makamlar tarafından adlî işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir.

Bu madde, ancak ilgili kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde uygulanabilir.

1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 526'ncı maddesine diğer kanunlarda yapılan yollamalar, bu maddeye yapılmış sayılır" denilmiştir.

Bu açıklamaların birlikte değerlendirilmesinde, Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine Kanun, Tüzük ve Yönetmeliklerin verdiği görev ve yetki çerçevesinde belediye encümeni tarafından verilen kararlara aykırı hareket edenlere 5326 sayılı Kanun'un 32'nci maddesinde ifade edilen idari para cezası verileceği, verilen idari para cezasının tebliğinden itibaren peşin ödenmesi halinde peşin ödeme indirimi yani 5326 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin 3'üncü fıkrası uyarınca ¼ oranında, diğer ifade ile yüzde 25 indirim yapılabileceği düşünülmektedir.

SORU: A.Haydar ÖZMEN

Muş Belediyesi Başkan Yardımcısı

MUŞ

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliği'nde belirtilen sıhhi işyerleri ve umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin açılmasında, (anılan Yönetmeliğin 12 ve 29 ve devamı madde hükümleri) işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilirken, yapı kullanma belgesi istenir diye hüküm bulunmamaktadır. Yapı kullanma izin belgesi alma-

mış, fakat fiilen kullanılan sıhhi ve eğlence yerlerine işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilebilir mi?

CEVAP: Mehmet Arif YORDAM

İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 30'uncu maddesine göre, "Yapı tamamen bittiği takdirde tamamının kısmen kullanılması mümkün kısımları tamamlandığı takdirde bu kısımlarının kullanılabilmesi için inşaat ruhsatını veren belediye, valilik bürolarından; 27'nci maddeye göre ruhsata tabi olmayan yapıların tamamen veya kısmen kullanılabilmesi için ise ilgili belediye ve valilikten izin alınması mecburidir. Mal sahibinin müracaatı üzerine, yapının ruhsat ve eklerine uygun olduğu ve kullanılmasında fen bakımından mahzur görülmediğinin tespiti gerekir.

Belediyeler, valilikler mal sahiplerinin müracaatlarını en geç otuz gün içinde neticelendirmek mecburiyetindedir. Aksi halde bu müddetin sonunda yapının tamamının veya biten kısmının kullanılmasına izin verilmiş sayılır.

Bu maddeye göre verilen izin yapı sahibini kanuna, ruhsat ve eklerine riayetsizlikten doğacak mesuliyetten kurtarmaya- cağı gibi her türlü vergi, resim ve harç ödeme mükellefiyetinden de kurtarmaz" denilmiştir.

Aynı Kanun'un 31'inci maddesine göre, "İnşaatın bitme günü, kullanma izninin verildiği tarihtir. Kullanma izni verilmeyen ve alınmayan yapılarda izin alınıncaya kadar elektrik, su ve kanalizasyon hizmetlerinden ve tesislerinden faydalandırılmazlar. Ancak, kullanma izni alan bağımsız bölümler bu hizmetlerden istifade ettirilir." Her iki madde de yürürlüktedir. Ayrıca yapı kullanma izin belgesinin alınmamış herhangi bir sınai faaliyetin icrası, Türk Ceza Kanunu'nun 184'üncü maddesinde, imar kirliliğine neden olma başlığı altında ifade edilmiştir.

Ancak, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 5'inci maddesinin (c) bendinde, yapı kullanma izin belgesi istenecek işyerleri belirtilmiştir. Bu işyerleri ise, Özel yapı şeklini gerektiren sinema, tiyatro, düğün salonu, otel, hamam, sauna; ekmeek fırını ile akaryakıt, sıvılaştırılmış petrol gazı, sıvılaştırılmış doğal gaz ve sıkıştırılmış doğal gaz istasyonlarıdır. İmar hukuku açısından bakıldığında yapı kullanma izin belgesinin alınması gereklidir. Fakat işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesi açısından sorunuzda belirtilen işyerinin yapı ruhsatı olduğu varsayımı ile işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilebilir. Zira anılan Yönetmeliğin 12'nci maddesinde, İşyeri açma ve çalışma ruhsatı müracaatı sırasında bu Yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeler dışında başka herhangi bir belge istenemez ve başvuru formundaki beyana göre ruhsat işlemleri sonuçlandırılır denildiğinden Yönetmeliğe ruhsat verilebileceği düşünülmektedir.

RESMİ GAZETE'DEN SEÇTİKLERİMİZ

Hazırlayan : Mustafa Reşit HAZER | İçişleri Bakanlığı Başkontrolörü

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

R.G. Yayın Tarih-No 04.06.2011– 27954 (Mükerrer)

KHK Tarih ve No 02.06.2011– 632

Adı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü Maddesinin (B) Fıkrası ile 4924 Sayılı Kanun Uyarınca Sözleşmeli Personel Pozisyonlarında Çalışanların Memur Kadrolarına Atanması Amacıyla Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname

Özü 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrası ile 4924 sayılı Kanun uyarınca sözleşmeli personel pozisyonlarında çalışanların memur kadrolarına atanması amacıyla Devlet Memurları Kanununda değişiklik yapılması kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda; 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa bir geçici madde eklenmiştir.geçerlidir. Bu süre içinde Bakanlar Kurulu birden fazla kanun hükmünde kararname çıkarabilir.

R.G. Yayın Tarih-No 08.06.2011– 27958 (Mükerrer)

KHK Tarih ve No 03.06.2011– 643

Adı 3046 Sayılı Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname

Özü 3046 Sayılı Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile 633 ila 642 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin uygulanma esaslarının belirlenmesi kararlaştırılmıştır.

Bu kapsamda;

-27/9/1984 tarihli ve 3046 sayılı Kanunda değişiklik ve eklemeler,

-10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununa ekleme,

-14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda değişiklik ve ekleme,

EK MADDE 40-Mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle alınan ve bu Kanunun 36 ncı maddesinin Ortak Hükümler Bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendinde sayılan kadrolara atanmak amacıyla kurumlarca yapılacak olan özel yarışma sınavlarına başvurularda üst yaş sınırı; özel mevzuatında yer alan yaş şartına ilişkin hükümlere bağlı kalınmaksızın sınavın yapıldığı tarihte otuzbeş yaşını doldurmamış olmak şeklinde uygulanır.

Özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları tarafından mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle yapılacak alımlarda da birinci fıkra hükmü uygulanır.

-10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda değişiklik ve eklemeler,

-27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik ve eklemeler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 08.06.2011– 27958 (Mükerrer)

KHK Tarih ve No 03.06.2011– 633/634/635/636/637/638/639/640/641/642

Adı KHK/633 Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

KHK/634 Avrupa Birliği Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

KHK/635 Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

KHK/636 Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

KHK/637 Ekonomi Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

KHK/638 Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

KHK/639 Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

KHK/640 Gümrük ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

KHK/641 Kalkınma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

KHK/642 Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi ile Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

Özü

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

Bu kapsamda;

GEÇİCİ MADDE 9- (1) Kapatılan Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünün taşra teşkilatında yer alan sosyal hizmet kuruluşları ile bu kuruluşların personeli, borç ve alacakları, tüm varlıkları, araç, gereç ve taşınıruları Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenecek esaslar çerçevesinde il özel idarelerine devredilir.

-Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

Bu kapsamda;

MADDE 10- (1) Yapı İşleri Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

e) İl özel idarelerinin ve belediyelerin talepleri halinde üstyapı ve altyapı işlerini yapmak veya yaptırmak.

MADDE 12- (1) Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

e) Çevresel etki değerlendirmesi raporu hazırlanması, çevre laboratuvarları, çevre danışmanlık firmaları, belediyelerin çevre koruma tesislerinin projelerinde ve işletilmesinde görev alacak elemanları eğitmek, proje ve tesis kriterlerini geliştirmek, mesleki yetkinliği artırmak.

-Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

Bu kapsamda;

MADDE 30- (1) Ulusal veya uluslararası gençlik hizmet ve faaliyetlerini desteklemek amacıyla gerçek ve tüzel kişiler;

a) Bakanlığın yıllık faaliyet programında yer alan ulusal ve uluslararası gençlik organizasyonları,

b) Kamu kurum ve kuruluşları ve mahalli idareler ile gençlik derneklerine ve üst kuruluşlarına ait gençlik merkezleri ve benzeri tesislerden Bakanlık tarafından uygun görülenlerin yapımı, bakımı ve onarımı,

c) Kamu kurum ve kuruluşları ve mahalli idareler ile sivil toplum kuruluşlarının gençlik hizmet ve faaliyetleri için gerekli olan organizasyonların yürütülmesi ile araç, gereç ve malzemelerin temini, kapsamında sponsorluk yapabilirler.

MADDE 28- (1) Kamu kurum ve kuruluşları, mahalli idareler ile diğer gerçek ve tüzel kişiler tarafından gençlik merkezleri ve benzeri tesisler kurulabilir, gençlik kampları düzenlenebilir. Bunların oluşumu ile çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

-Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi ile Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlıklarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname,
Bu kapsamda;

MADDE 8- (1) Başkanlıklar, millî savunma ve millî güvenliğe ilişkin hususlar saklı kalmak kaydıyla, görevleri ile ilgili olarak gerekli gördükleri bilgileri bütün kamu kurum ve kuruluşlarından ve diğer gerçek ve tüzel kişilerden doğrudan istemeye yetkilidir.

Kendilerinden bilgi istenen bütün kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişiler bu bilgileri zamanında ve noksansız vermekle yükümlüdür. Bu şekilde elde edilen bilgilerden ticarî sır niteliğinde olanların gizliliği korunur.

(2) Başkanlıklar, Doğu Anadolu Projesi ile Konya Ovası Projesine ilişkin her konuda bilgi toplamada, program ve projelerin hazırlanmasında ve uygulamanın izlenmesinde, bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, mahallî idareler, kalkınma ajansları, kamu iktisadî teşebbüsleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları ile yakın işbirliği tesis eder.

BAKANLAR KURULU KARARI

R.G. Yayın Tarih-No 02.06.2011– 27952

B.K.K. Tarih ve No 25.05.2011– 2011/1808

Adı Organize Sanayi Bölgelerindeki Parsellerin Tamamen veya Kısmen Bedelsiz Olarak Tahsisi Hakkında Karar

Özü Organize sanayi bölgelerindeki parsellerin tamamen veya kısmen bedelsiz olarak tahsisi hakkındaki ekli Kararın yürürlüğe konulması hk.

R.G. Yayın Tarih-No 11.06.2011– 27961 (Mükerrer)

B.K.K. Tarih ve No 12.05.2011– 2011/1802

Adı Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esasların Yürürlüğe Konulması Hakkında Karar

Özü 6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslarda değişiklik yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 11.06.2011– 27961 (Mükerrer)

B.K.K. Tarih ve No 05.05.2011– 2011/1809

Adı Fakir Ailelere Kömür Yardımı Yapılmasına İlişkin Karar

Özü Valiliklere bildirilecek fakir ailelere, müracaatları üzerine asgari 500 kilogram kömür yardımı yapılacağı hk.

R.G. Yayın Tarih-No 11.06.2011– 27961 (Mükerrer)

B.K.K. Tarih ve No 26.04.2011– 2011/1807

Adı 3996 Sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanunun Uygulama Usul ve Esaslarına İlişkin Karar

Özü Bu kararın amacı, 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanunun uygulama usul ve esaslarını düzenlemektir.

R.G. Yayın Tarih-No 29.06.2011– 27979

B.K.K. Tarih ve No 26.04.2011–2011/1854

Adı Bazı Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar

Özü 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü ve geçici 67 nci maddelerinde ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 15 inci ve 30 uncu maddelerinde yer alan tevkifat oranları ile 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 33 üncü maddesinde yer alan banka ve sigorta muameleleri vergisi nispetleri hakkındaki ekli Kararın yürürlüğe konulması hk karar.

YÖNETMELİKLER

R.G. Yayın Tarih-No 08.06.2011– 27958

Yayımlayan Milli Savunma Bakanlığı

Adı Uzman Erbaş Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Özü 20/9/2005 tarihli ve 25942 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Uzman Erbaş Yönetmeliğinde de-ğişiklik yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 08.06.2011– 27958

Yayımlayan İçişleri Bakanlığı

Adı Valilik ve Kaymakamlık Birimleri Teşkilat, Görev ve Çalışma Yönetmeliği

Özü MADDE 1 (1) Bu Yönetmeliğin amacı;
a) Valilik ve kaymakamlık birimlerinin teşkilatını, bu birimlerde görevli personelin görev, yetki ve sorumluluklarını belirlemek,
b) İl ve ilçelerdeki genel idare kuruluşlarının valilikler ve kaymakamlıklar kanalı ile yapacakları yazışmaların esaslarını belirlemek,
c) Valiliklere ve kaymakamlıklara gelen ve giden evrakın giriş, çıkış, kayıt, değerlendirme, ilgili birimlere gönderilme, teslim edilme, dosyalama ve arşivleme esaslarını düzenlemek,
suretiyle valilik ve kaymakamlık birimleri iş ve işlemlerinin idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak düzenli, vatandaş odaklı, uyumlu, hızlı, etkili ve verimli bir şekilde yapılmasını sağlamaktır.

...

MADDE 17 – (1) İl Mahalli İdareler Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

- 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu gereği valiliğe gönderilen kararlar ile ilgili işlemleri yapmak,
- 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu gereğince, mahalli idare birliklerinin denetimini yapmak, denetim sırasında tespit edilecek kişi borçlarını karar alınmak üzere ilgili birliğe bildirmek, yetkili birlik organlarıncı alınan kişi borcu kararlarını inceleyerek idari yargıya başvurulması gerekenleri Hukuk İşleri Şube Müdürlüğüne göndermek,
- Valiliğin, mahalli idareler ve mahalli idarelerin kurdukları işletme, müessese, teşekkül ve birlikleri üzerindeki gözetim ve denetim yetkisi ile diğer vesayet görev ve yetkilerinin kullanılmasına ilişkin iş ve işlemleri yürütmek,
- Belediyelerin kurulması, bazı köylerin veya bağlıların belediyelerle birleşmesi işlemlerini yürütmek,
- Mahalli idareler ve mahallî idare birliklerinin hukuki konularda görüş taleplerini cevaplamak, Bakanlık görüşü oluşturulması gerekenleri Bakanlığa göndermek,
- Köy ve mahalle muhtarlarının izin, hastalık, görevden uzaklaştırma, istifa, ölüm gibi iş ve işlemlerini yürütmek,
- 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu ve diğer kanunlar uyarınca, valilik ve kaymakamlıklarca yapılması gereken mahallî idareler ve mahallî idare birlikleri ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- Geçici ve gönüllü köy korucularıyla ilgili iş ve işlemlerin yürütülmesini sağlamak,
- Mevzuat veya vali tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

...
MADDE 72 – (1) 10/9/1988 tarihli ve 19925 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Valilik ve Kaymakamlık Büroları Kurulu, Görev ve Çalışma Yönetmeliğine yapılmış olan atıflar bu Yönetmeliğe yapılmış sayılır.

(2) Diğer yönetmeliklerle valilik ve kaymakamlık birimlerine verilen görevlerin yürütülmesinde bu Yönetmelik hükümleri uygulanır.

MADDE 73 (1) 10/9/1988 tarihli ve 19925 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Valilik ve Kaymakamlık Büroları Kurulu, Görev ve Çalışma Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 08.06.2011– 27958

Yayımlayan Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Adı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşları ile Özürlü ve Muhtaç Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Özü 6/11/2010 tarihli ve 27751 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşları ile Özürlü ve Muhtaç Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Yönetmelikte değişiklik yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 11.06.2011–27961

Yayımlayan Basın İlan Kurumu Genel Müdürlüğü

Adı Basın İlan Kurumu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Özü 12/12/1997 tarihli ve 23198 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Basın İlan Kurumu Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 15.06.2011– 27965

Yayımlayan Bakanlar Kurulu

Adı Devlet Memurlarının Şikayet ve Müracaatları Hakkında Yönetmelik ile Aday Memurların Yetiştirilmelerine İlişkin Genel Yönetmelikte Değişiklik Yapılması ve Bazı Yönetmeliklerin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik

Özü MADDE 1- 28/11/1982 tarihli ve 8/5743 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurlarının Şikayet ve Müracaatları Hakkında Yönetmeliğin 13 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Müracaata ilişkin usul ve esaslar

MADDE 13- Bu Yönetmeliğin 5 inci, 7 nci, 8 inci, 9 uncu ve 10 uncu maddeleri ile belirlenen usul ve esaslar Devlet memurlarının yapacakları müracaatlar hakkında da geçerlidir.”

MADDE 2 - Aynı Yönetmeliğin 4 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3 - 21/2/1983 tarihli ve 83/6061 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Aday Memurların Yetiştirilmelerine İlişkin Genel Yönetmeliğin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b. Asli Memur: Adaylık süresi içinde Temel, Hazırlayıcı Eğitim ve Staj devrelerinin her birinde başarılı olarak adaylığı kaldırılan kişileri,”

MADDE 4 - Aynı Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (4) numaralı alt bendinde yer alan “(d) Sicil ve disiplin işleri,” ibaresi “(d) Disiplin işleri,” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5 - 15/1/1974 tarihli ve 7/7753 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurları Geçici Süreli Görevlendirme Yönetmeliği ile 8/9/1986 tarihli ve 86/10985 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurları Sicil Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 16.06.2011– 27966	
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı
Adı	İç Denetçi Adayları Belirleme, Eğitim ve Sertifika Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	8/10/2005 tarihli ve 25960 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İç Denetçi Adayları Belirleme, Eğitim ve Sertifika Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 16.06.2011– 27966	
Yayımlayan	Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Adı	Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	12/5/2010 tarihli ve 27579 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 17.06.2011– 27967	
Yayımlayan	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
Adı	Ölçü Aletleri Yönetmeliği (2004/22/At)’nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	7/8/2008 tarihli ve 26960 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Ölçü Aletleri Yönetmeliği (2004/22/AT)’nde değişiklik yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 17.06.2011– 27967	
Yayımlayan	Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu
Adı	Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkilerin Satışına ve Sunumuna İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	7/1/2011 tarihli ve 27808 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkilerin Satışına ve Sunumuna İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte değişiklik yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 18.06.2011– 27968	
Yayımlayan	İçişleri Bakanlığı
Adı	Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulama Şekli ve Esaslarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	31/7/1985 tarihli ve 18828 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanunun Uygulama Şekli ve Esaslarına Dair Yönetmelikte değişiklik yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 18.06.2011– 27968	
Yayımlayan	Maliye Bakanlığı
Adı	Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Ödeme ve Tahsilat İşlemlerinin Elektronik Ortamda Gerçekleştirilmesine İlişkin Usul Ve Esaslar
Özü	Bu Usul ve Esasların amacı, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin nakit ihtiyaçlarının belirlenmesine, karşılanmasına, ödemelerin gerçekleştirilmesine ve tahsilatın Tek Hazine Hesabına aktarılmasına ilişkin işlemlerin elektronik ortamda verilecek talimatlarla yapılmasını düzenlemektir.

R.G. Yayın Tarih-No	25.06.2011– 27975
Yayımlayan	Kültür ve Turizm Bakanlığı
Adı	Kamu Taşınmazlarının Turizm Yatırımlarına Tahsisi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	21/7/2006 tarihli ve 26235 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu Taşınmazlarının Turizm Yatırımlarına Tahsisi Hakkında Yönetmelikte değişiklik yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No	30.06.2011– 27980
Yayımlayan	Çevre ve Orman Bakanlığı
Adı	Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Özü	17/7/2008 tarihli ve 26939 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır.

TEBLİĞLER-TALİMATLAR-GENELGELER

R.G. Yayın Tarih-No	07.06.2011–27957 (Mükerrer)
Yayımlayan	Mesleki Yeterlilik Kurumu
Tebliğ No	-
Adı	Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ
Özü	Bu Tebliğ ile 6 adet Ulusal Meslek Standardı yürürlüğe konulmuştur.

R.G. Yayın Tarih-No	07.06.2011–27957 (Mükerrer)
Yayımlayan	Mesleki Yeterlilik Kurumu
Tebliğ No	-
Adı	Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ
Özü	Bu Tebliğ ile 3 adet Ulusal Meslek Standardı yürürlüğe konulmuştur.

R.G. Yayın Tarih-No	11.06.2011– 27961
Yayımlayan	Kamu İhale Kurumu
Tebliğ No	-
Adı	Yapım İşlerinde Benzer İş Grupları Tebliği
Özü	Madde 1 – 4734 sayılı Kanun kapsamında ihale edilen yapım işleri ihalelerinde, idareler tarafından işin niteliğine uygun ve rekabeti sağlayacak şekilde benzer iş belirlemesi yapılmasına esas olmak üzere (Ek-1)’de yer alan “Yapım İşlerinde Benzer İş Grupları Listesi” oluşturulmuştur. Bu listede “altyapı işleri”, “üstyapı (bina) işleri”, “sıhhi tesisat ve mekanik tesisat işleri”, “elektrik işleri” ve “elektronik ve iletişim işleri” olmak üzere beş ana başlık ve bu başlıkların altında çeşitli yapım işlerinden oluşan gruplar düzenlenmiştir. İdareler, ihale edecekleri yapım işinin “Yapım İşlerinde Benzer İş Grupları Listesi”nde yer alan iş gruplarından hangisine dâhil olduğunu tespit edecekler ve bu grubu esas almak suretiyle ihale veya ön yeterlik dokümanı ile ihale veya ön yeterliğe ilişkin ilanda veya davet mektubunda benzer iş belirlemesi yapacaklardır. Madde 2 – Yapım işlerinde benzer işlerin belirlenmesinde ve değerlendirilmesinde bu Tebliğdeki esaslara uyulması gerekmektedir.

Madde 3 – 29/12/2005 tarihli ve 26038 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapım İşlerinde İş Deneyiminde Değerlendirilecek Benzer İşlere Dair Tebliğ yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 4 – Diğer mevzuatta 29/12/2005 tarihli ve 26038 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapım İşlerinde İş Deneyiminde Değerlendirilecek Benzer İşlere Dair Tebliğe yapılan atıflar bu Tebliğe yapılmış sayılır.

Madde 5 – Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce ilanı veya duyurusu yapılan yapım işi ihaleleri, 29/12/2005 tarihli ve 26038 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapım İşlerinde İş Deneyiminde Değerlendirilecek Benzer İşlere Dair Tebliğ hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Madde 6 – Bu Tebliğ 15/7/2011 tarihinde yürürlüğe girer.

*17.06.2011 tarih ve 27967 sayılı Resmi Gazetede yapılan düzeltme:

11/6/2011 tarihli ve 27961 sayılı Resmî Gazete’de aslına uygun olarak yayımlanan, Kamu İhale Kurumuna ait “Yapım İşlerinde Benzer İş Grupları Tebliği”nin eki “Yapım İşlerinde Benzer İş Grupları Listesi”nin “(A) Alt Yapı İşleri” başlığı altında yer alan “XIV. Grup: Kablolu Taşıma Sistemleri Yapım İşleri” ibaresi; Kamu İhale Kurumunun 14/6/2011 tarihli ve 11405 sayılı yazısı üzerine, “XIX. Grup: Kablolu Taşıma Sistemleri Yapım İşleri” olarak düzeltilmiştir.

R.G. Yayın Tarih-No 17.06.2011–27967

Yayımlayan Çevre ve Orman Bakanlığı

Tebliğ No -

Adı Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği

Özü

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, bir faaliyet sonucunda ortaya çıkan bazı tehlikesiz atıkların çevreye olabilecek olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi, atık miktarının azaltılması, geçici depolanması, geri kazanım tesislerinin kurulması ve bu tesislerin çevreyle uyumlu yönetiminin sağlanmasına yönelik prensip, politika ve programların belirlenmesi için gerekli idari ve teknik esasların düzenlenmesidir.

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ; sınıflı ve ticari faaliyetlerden, üretim tesislerinden ve ürünlerin kullanımından kaynaklanan ve 5/7/2008 tarihli ve 26927 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin EK-IV’ünde sunulan Atık Listesinde yer alan bazı tehlikesiz atıkların toplanması, ayrılması, geçici depolanması, geri kazanılması, yeniden kullanılması ve değerlendirilmesine ilişkin esasları kapsar.

(2) Bu Tebliğ hükümleri;

a) Tebliğin Ek-2’ sinde yer alan tehlikesiz atıkları,

b) Madenlerin aranması, çıkarılması, işletilmesi, fiziki ve kimyasal işleme tabi tutulması sırasında ortaya çıkan atıkları,

kapsamaz.

...

MADDE 14 – (1) 12/5/2010 tarihli ve 27579 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Tehlikesiz ve İnert Atıkların Geri Kazanımı Tebliği” yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin 11 inci maddesinin ikinci fıkrasının (g) bendinde yer alan 4.000 metrekare alan sınırlaması 31/12/2015 tarihine kadar 1.500 metrekare olarak uygulanacaktır.

MADDE 15 – (1) Bu Tebliğin;

a) 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi ve 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi 1/1/2013 tarihinde, 13 üncü maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları 1/1/2015 tarihinde,

b) Mevcutta kurulu bulunan metal hurdayı ergiterek işlem yapan sanayi tesisleri için 10 uncu maddesi 1/1/2014 tarihinde,

c) Diğer maddeleri yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

R.G. Yayın Tarih-No 22.06.2011–27972**Yayımlayan Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı****Tebliğ No -****Adı 632 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulanmasına İlişkin Tebliğ**

Özü 657 sayılı Kanunun geçici 37 nci maddesi kapsamına giren sözleşmeli personelden;
 1 – 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvellerde sözleşmeli personel pozisyon unvanıyla aynı unvanlı memur kadrosuna atanacaklar için bilgi amaçlı olarak (I) sayılı Liste düzenlenmiştir.
 2 – 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvellerde sözleşmeli personel pozisyon unvanıyla aynı unvanlı memur kadrosu bulunmayanların atanacağı memur kadroları ise anılan maddenin vermiş olduğu yetkiye istinaden Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığınca müştereken belirlenerek (II) sayılı Listede gösterilmiştir.

R.G. Yayın Tarih-No 26.06.2011–27976**Yayımlayan Kültür ve Turizm Bakanlığı****Tebliğ No 2011/1****Adı Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğ**

Özü -Bu Tebliğin amacı, Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmeliğin (Yönetmelik) uygulanmasına dair usul ve esaslar ile Yönetmeliğin 42 nci maddesinin 5 inci fıkrası ve 55 inci maddesinin 1 inci fıkrasının (a), (b), (c), (d), (e), (f), (g), (h), (i), (j), (k) ve (l) bentlerinde belirtilen hususlara ilişkin düzenlemelerin belirlenmesidir.
 -25/10/2005 tarihli ve 25977 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmeliğinin Uygulanmasına Dair 2005/1 Nolu Tebliğ yürürlükten kaldırılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 30.06.2011–27980**Yayımlayan Maliye Bakanlığı****Tebliğ No 409****Adı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği**

Özü İkmalen, re'sen veya idarece yapılan tarhiyatlar dolayısıyla kesinleşen vergi ve cezalar ile vadesi geçtiği halde ödenmemiş vergi ve cezaların açıklanmasına ilişkin usuller 293 Sıra Numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile tespit edilmiştir.
 Anılan maddenin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden;
 - 2011 yılında yapılacak açıklamaların, Türkiye genelindeki vergi dairelerinde (vergi dairesinin ilan koymaya mahsus yerlerinde asılmak suretiyle) 15 Temmuz 2011 ila 15 Ağustos 2011 tarihleri arasında, 5 Eylül 2011 tarihinden itibaren de Gelir İdaresi Başkanlığı'nın internet sitesinde yapılması,
 - Açıklama kapsamına, her bir vergi dairesine 200.000 TL ve daha fazla borcu olan veya bu tutar ve üzerinde kesinleşen vergi ve cezası bulunan mükelleflerin alınması,
 - Açıklama kapsamına,
 a) 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun Geçici 3 üncü maddesi ve 5393 sayılı Belediye Kanununun Geçici 5 inci maddesi uyarınca Hazine Müsteşarlığı Belediye Uzlaşma Komisyonu Başkanlığına yaptıkları takas ve mahsuba ilişkin başvuruları kabul edilen, büyükşehir belediyeleri/ belediyeler ve bunlara bağlı kuruluşlar ile sermayesinin %50'sinden fazlası büyükşehir belediyelerine/belediyelere ait şirketlerin vadesi 31/12/2004 tarihi ve öncesine rastlayan,
 b) 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun Geçici 3 üncü maddesi kapsamında daha önce

uzlaşmaya girmemiş olan büyükşehir belediyeleri ve bağlı idareleri ile üyeleri belediyelerden oluşan mahalli idare birliklerinden Hazine Müsteşarlığına borçlu olan ve 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 167 nci maddesine istinaden başvuruda bulunmuş olanlara ait vadesi 31/12/2004 tarihi ve öncesine rastlayan,

...
f) 6111 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılandırılan, alacakların alınmaması uygun görülmüştür.

KARARLAR

R.G. Yayın Tarih-No 03.06.2011-27953

Yayımlanan Basın İlân Kurumu Genel Müdürlüğü

Adı Basın İlân Kurumu Teşkiline Dair 195 Sayılı Kanun Uyarınca Yayımlanacak İlân ve Reklâmlar ile Bunları Yayımlayacak Mevcuteler Hakkında 15/2/1977 Tarihli ve 67 Sayılı Genel Kurul Kararının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Genel Kurul Kararı

Özü 15 Şubat 1977 tarihli ve 67 sayılı Basın İlân Kurumu Teşkiline Dair 195 Sayılı Kanun Uyarınca Yayımlanacak İlân ve Reklâmlar ile Bunları Yayımlayacak Mevcuteler Hakkında Genel Kurul Kararında değişiklikler yapılmıştır.

R.G. Yayın Tarih-No 23.06.2011-27973

Yayımlanan İçişleri Bakanlığı

Adı Gümüşhane İli Merkez İlçesi Arzular Beldesinin İsmi "Arzularkabaköy" Olarak Değiştirilmesine Dair Karar

Özü Gümüşhane İli Merkez İlçesi Arzular Beldesinin ismi "Arzularkabaköy" olarak değiştirilmesi, 5393 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi uyarınca uygun görülmüştür.

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.13.2.SGK.0.10.04.00/73-031/ 365

7/6/2011

Konu : 6111 sayılı Kanunla yapılan sigorta primi desteği düzenlemeleri

GENELGE
2011 -45

1- Genel Açıklamalar

Bilindiği üzere, 25/2/2011 tarihli ve 27857 Mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6111 sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile;

- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde öngörülen beş puanlık prim desteğinden,

- 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun geçici 7 nci ve geçici 9 uncu maddelerinde öngörülen işveren hissesi sigorta prim desteklerinden,

yararlanılmasına ilişkin esaslarda bazı değişiklikler yapılmış, ayrıca,

- 4447 sayılı Kanuna, yeni bir sigorta primi işveren hissesi desteğinin yer aldığı geçici 10 uncu madde eklenmiştir.

6111 sayılı Kanunla sigorta prim desteklerinde yapılan düzenlemeler 1/3/2011 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş olup, söz konusu düzenlemelere ilişkin uygulama usul ve esasları ile halen yürürlükte bulunan sigorta primi destekleri ile ilgili olarak uygulamada karşılaşılan bazı tereddütlere ilişkin hususlar aşağıda açıklanmıştır.

2- 5510 Sayılı Kanunun 81'inci Maddesinin Birinci Fıkrasının (i) Bendinde Düzenlenen Beş Puanlık Prim Desteğinde Yapılan Değişiklikler

6111 sayılı Kanunun 38 inci maddesi ile 5510 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde yer alan “Bu fıkra hükümleri Kamu idareleri işyerleri ile bu Kanuna göre sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar ve yurt dışında çalışan sigortalılar hakkında uygulanmaz.” cümlesi “Bu bent hükümleri; 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrası kapsamına giren kurum ve kuruluşlara ait işyerleri ile 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa ve uluslararası anlaşma hükümlerine istinaden yapılan alım ve yapım işleri ile 4734 sayılı Kanundan istisna olan alım ve yapım işlerine ilişkin işyerleri, sosyal güvenlik destek primine tabi çalışanlar ve yurt dışında çalışan sigortalılar hakkında uygulanmaz.” şeklinde,

“Bu fıkayla düzenlenen destek unsurundan diğer ilgili mevzuat uyarınca ayrıca yararlanmakta olan işverenler aynı dönem için ve mükerrer olarak bu destek unsurundan yararlanamaz. Bu durumda, işverenlerin

tercihleri dikkate alınmak suretiyle uygulama, destek unsurlarından sadece biriyle sınırlı olarak yapılır.” cümleleri “*Bu fıkra ve diğer ilgili mevzuatla sağlanan sigorta prim desteklerinin aynı dönem için birlikte uygulanması halinde, bu destek öncelikle uygulanır.*” şeklinde,

değiştirilmiştir.

5510 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendinde yapılan bu düzenlemeler sonucunda, 2011/Mart ayına ilişkin düzenlenecek olan aylık prim ve hizmet belgelerinden başlanılarak,

1) Genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, sosyal güvenlik kurumları, bütçeden yardım alan kuruluşlar ile özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müessese ve işletmelerinde ve sermayesinin %50’sinden fazlası kamuya ait olan diğer ortaklıklar çalıştırdıkları sigortalılardan dolayı,

2) 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki alım ve yapım işleri ve 4734 sayılı Kanundan istisna olan alım ve yapım işleri ile uluslararası anlaşma hükümlerine istinaden yapılan alım ve yapım işlerine ilişkin işyerleri ile 4734 sayılı Kanundan istisna olan alım ve yapım işlerine ilişkin işyerlerinde çalıştırılan sigortalılardan dolayı,

beş puanlık prim desteğinden yararlanılması mümkün bulunmamaktadır.

4734 sayılı Kanundan istisna olan alım ve yapım işleri anılan Kanunun “İstisnalar” başlıklı 3 üncü maddesinde açıklanmış olup, 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde sayılan alım ve yapım işleri her ne kadar 4734 sayılı Kanundan istisna tutulmuş ise de 5510 sayılı Kanunun 81 inci maddesinin (ı) bendinde 6111 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonucunda, bu işlerde çalıştırılan sigortalılardan dolayı da, 1/3/2011 tarihinden itibaren beş puanlık prim desteğinden yararlanılması mümkün bulunmamaktadır.

Öte yandan, 4734 sayılı Kanunun “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinin birinci fıkrasının 6111 sayılı Kanunun 176 ncı maddesi ile değişik (e) bendinde; 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar ile bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketlerin yapım ihalelerinin de 4734 sayılı Kanun kapsamında olduğu öngörülmüştür. 4603 sayılı Kanun ise, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi ile ilgili hususları düzenlemiş bulunmaktadır.

Bu bağlamda, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi ile bu bankaların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları şirketlerin yapım ihalelerini üstlenen işverenler tarafından çalıştırılan sigortalılardan dolayı beş puanlık prim desteğinden yararlanılması mümkün bulunmamaktadır. Dolayısıyla, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi tarafından ihale edilen yapım işleri ile ilgili olarak ilişiksizlik belgesinin verilmesinden önce yapılan araştırma işlemleri sırasında, beş puanlık prim desteğinden yararlanılmış olup olmadığı hususuna da bakılacak ve yapım işleri ile ilgili olarak beş puanlık prim desteğinden yersiz yararlanıldığının tespiti halinde Hazine tarafından yersiz karşılanmış olan primler ilgililerden Kurumca faizi ile birlikte geri alınacaktır.

Buna karşın, söz konusu bankalarca ihale edilen işlerin konusunun hizmet alımı olması halinde bu işlerin 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunmaması nedeniyle, bu bankalardan konusu hizmet alımı niteliğinde olan işleri üstlenen işverenlerce bu işlerde çalıştırılan sigortalılardan dolayı beş puanlık prim desteğinden yararlanılması mümkün bulunmaktadır.

İhale konusu işin devamlı nitelikteki işyeri sigortalıları ile yapılmış olması halinde; ihale konusu işte çalışan sigortalıların ihale konusu işin başlayıp bittiği süreler dışındaki prime esas kazançlarından ve ihale konusu iş haricindeki işlerde çalışan diğer sigortalılardan dolayı beş puanlık prim desteğinden yararlanılması mümkün olacak, ancak, 1/3/2011 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere ihale konusu işin başlayıp bittiği tarihler arasında ihale konusu işte çalışan sigortalılardan dolayı bahse konu destekten yararlanılması mümkün olamayacaktır.

....

Bu bağlamda, anılan maddede öngörülen destekten, mahiyet kodu 1 veya 3 olarak tescil edilmiş ya da resmi nitelikte olduğu halde mahiyet kodu 2 veya 4 olarak tescil edilmiş işyeri işverenlerince yararlanılamayacağı gibi, ihale konusu iş üstlenen işyeri işverenlerince de yararlanılamayacaktır.

...

Bilgi edinilmesi ve gereğini rica ederim.

M. Emin ZARARSIZ
Kurum Başkanı

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.13.2.SGK.0.10.08.00/
Konu : Kayıt dışı istihdam ile mücadele

GENELGE
2011/51.....

Başkanlık Makamının 29/12/2010 tarihli ve 747 sayılı OLUR'ları ile Kurumumuz tarafından çıkarılan ve halen uygulanan genelgelerin, yürürlükte bulunan güncel mevzuata göre yeniden gözden geçirilmesi, güncelleştirilmesi, tekleştirilmesi ihtiyacının ortaya çıkması nedeniyle gerçekleştirilen Komisyon çalışmaları kapsamında kayıt dışı istihdam ile mücadele çerçevesinde çıkarılan genelgelere dair çalışma bitirilmiş olup, bundan böyle kayıt dışı istihdam ile mücadele ve sosyal güvenlik denetmenleri/sosyal güvenlik denetmen yardımcıları/sosyal güvenlik kontrol memurları iş ve işlemlerine ilişkin süreçler yeniden belirlenmiştir.

...

1.2.7. Büyükşehir Belediyeleri ve Belediyeler

Büyükşehir Belediyeleri ve Belediyelerce;

1.2.7.1. Belediye Gelirleri Kanunu dahilinde belediyelerin tahsile yetkili olduğu; “işgal”, “tatil günlerinde çalışma ruhsatı”, “tellallık”, “çeşitli (kayıt ve suret, işyeri açma izni, muayene, ruhsat ve rapor gibi)” harç işlemlerinde, “işyeri unvanı ve adresi” bilgileri de alınarak,

1.2.7.2. “İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatına İlişkin Yönetmelik” gereğince, gerek sıhhi gerekse gayri sıhhi işyerlerine ruhsat ve içkili ve umuma açık yerlerde çalışanlara “çalışma izni” verilmesinde ruhsat veya izin verilen işyerleri için “işyeri adresi ve unvanı” bilgileri, manuel veya elektronik ortamda bulunulan yerdeki sosyal güvenlik il müdürlükleri veya sosyal güvenlik merkez müdürlüklerine bildirilecektir.

1.2.7.3. Yapılan zabıta denetimlerinde işyerinde çalışanların kimlik ve mesleki bilgileri,

1.2.7.3. İlk defa su ve doğalgaz abonesi olanların kimlik ve mesleki bilgileri,

1.2.7.4. Otogar Yönetmeliği gereğince, otogarda hizmet veren otobüs firmalarının büro ve araç şoförleri ile çalışanlarının kimlik bilgileri,

1.2.7.5. Özel halk otobüsü ve dolmuş işletenler ile bu araçlarda çalışanların kimlik bilgileri,

Kuruma verilir.

...

1.4.3.1.10. KADİM servislerince belediye veya il özel idarelerinden gelen ruhsatların sorgulanması sırasında kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanın 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında Kuruma kaydının bulunmadığının tespiti durumunda, bu işyerlerinde faaliyetlerin sadece işyeri sahibi ile yürütülmeyeceği ve hizmet akdiyle (4/a kapsamında) çalışanların da olabileceği düşüncesiyle işyeri sorgulama ekranlarından işyerinin tescilli olup olmadığı ile bu işyerinden sigortalı bildirimi yapıp yapılmadığı sorgulanacak, işyerinin Kurumumuzca tescil edilmediğinin ve buradan da herhangi bir sigortalının bildiriminin yapılmadığının anlaşılması halinde gerekli incelemenin yapılabilmesi için durum bir yazı ile sosyal güvenlik denetmenleri/sosyal güvenlik kontrol memurları servisine iletilecektir.

...

3.2.7.4. İnşaat ruhsatları

İnşaat işyerleri ile ilgili olarak belediyelerden gelen her ruhsat için sosyal güvenlik denetmenlerine/yetkili sosyal güvenlik denetmen yardımcılara/sosyal güvenlik kontrol memurlarına inceleme yaptırılmayacak, ancak, ruhsatları tanzim edenlerden gerekli bilgilerin alınamaması veya başka bir yol kalmaması halinde konu, sosyal güvenlik denetmenleri/sosyal güvenlik kontrol memurları servisine intikal ettirilecektir.

...

Bilgi edinilmesi ve gereğini rica ederim.

M. Emin ZARARSIZ
Kurum Başkanı

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.13.2.SGK.0.010.06-010.06.02
Konu : İcra takip haciz ve satış işlemleri

21/06/2011

GENELGE
2011/53

Başkanlık Makamının 29/12/2010 tarihli ve 747 sayılı OLUR'ları ile Kurumumuz tarafından çıkarılan ve halen uygulanan genelgelerin, yürürlükte bulunan güncel mevzuata göre yeniden gözden geçirilmesi, güncellenmesi ve konu bazında tekleştirilmesi talimatları çerçevesinde Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü görev alanına giren Kurumumuz alacaklarının 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takip ve tahsilinde, merkez ve taşra teşkilatında yürütülecek iş ve işlemlerin usul ve esasları ile süreçleri yeniden belirlenmiştir.

GENEL AÇIKLAMALAR

Sosyal Güvenlik Kurumunun amacı ve işlevi, sosyal sigortacılık ilkelerine dayalı, etkin, adil, kolay erişebilir, aktüeryal ve mali açıdan sürdürülebilir, çağdaş standartlarda sosyal güvenlik sistemini yürütmektir. Sosyal güvenlik sisteminin yürütümü ise; her şeyden önce aktüeryal ve mali açıdan sürdürülebilir bir gelir politikası ile giderlerin karşılanabildiği finansal dengenin kurulmasına bağlıdır. Kurumun en önemli finans kaynağı ise sigorta ve genel sağlık sigortası primleridir.

Bu amaçla, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile prim ve diğer alacakların tahsil edilmesinin güvence altına alınması ve yükümlülüklerini yerine getirmeyenler hakkında yaptırımların uygulanmasına ilişkin çeşitli kurallar getirilmiştir.

5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununun 37 nci maddesinde süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primlerinin, işsizlik sigortası primlerinin, idari para cezalarının, gecikme zamlarının ve katılım paylarının Kurum alacağına dönüşeceği, bu alacakların tahsilinde 6183 sayılı Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddelerinin uygulanacağı,

5510 sayılı Kanunun 88 inci maddesinde ise Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddelerinin uygulanacağı, Kurumun 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanacağı,

hükümleri yer almıştır.

Sosyal Güvenlik Kurumunca 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna Göre Kullanılacak Yetkilere İlişkin Yönetmelik, 27/9/2008 tarihli ve 27010 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kurumumuz alacaklarının takip ve tahsil işlemleri, 6183 sayılı Kanun ve anılan Yönetmelik hükümlerine göre yürütülmektedir.

6183 sayılı Kanun, icra takip hukukundan ayrı olarak kamu alacakları için kolay, hızlı ve daha etkili yöntemleri içeren geniş kapsamlı bir usul kanunudur. Ayrıca bu Kanun, kamu alacaklarının takip ve tahsil

esaslarının düzenlendiği kamusal bir icra hukuku olup, özel icra hukukundan farklı olarak kamu alacaklarının takip ve tahsilinde kamu gücünün kullanabilmesine yönelik düzenlemeleri içermektedir.

6183 sayılı Kanuna göre takip edilen Kurum alacakları sosyal sigorta primleri, genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, idari para cezası, gecikme cezası ve zamları ve katılım paylarından oluşmaktadır.

Ayrıca, özel kanunları mülga olmakla birlikte henüz tahsil edilmemiş olması nedeniyle 6183 sayılı Kanuna göre takibine devam edilen alacaklar 3320 ve 3417 sayılı kanunlar gereğince Kurumumuzca takip ve tahsili gereken konut edindirme yardımı ve tasarrufu teşvik kesinti ve katkı tutarları, 4306 ve 4481 sayılı kanunlara istinaden eğitime katkı payı ve özel işlem vergileri, 5035 sayılı Kanunla getirilen düzenlemeye istinaden Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgesinden alınacak damga vergilerinden oluşmaktadır.

...

İKİNCİ BÖLÜM

Mahsup ve Tecil

...

2. Tecil ve taksitlendirme işlemleri

6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesinde; “Amme borcunun vadesinde ödenmesi veya haczin tatbiki veyahut haczolunmuş malların paraya çevrilmesi amme borçlusunu çok zor duruma düşürecekse, borçlu tarafından yazı ile istenmiş ve teminat gösterilmiş olmak şartıyla, alacaklı amme idaresince veya yetkili kılacağı makamlarca; amme alacağı 36 ayı geçmemek üzere ve faiz alınarak tecil olunabilir.

...

Tecil yetkisini kullanacak ve bu yetkiyi devredecek olanlar, Devlete ait amme alacaklarında ilgili ve-killeri, vilayet hususi idarelerine ait amme alacaklarında valiler, belediyelere ait amme alacaklarında belediye reisleridir.

...

2.2. Borçluların tecil ve taksitlendirme başvuruları

6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine istinaden borçluların tecil ve taksitlendirme taleplerinin “Tecil ve Taksitlendirme Talep Formu” (Ek: 1) ile işyerlerinin işlem gördüğü ünitelere (sosyal güvenlik il müdürlüğüne/ sosyal güvenlik merkezine) yapılması gerekmektedir.

Talep formu ile birlikte borçlularca, “çok zor durum” halinin tespitine ilişkin aşağıda açıklanan esaslara göre durumuna uyan “Mali Durum Bildirim Formu” (Ek: 2) veya “Serbest Muhasebeci Mali Müşavir veya Yeminli Mali Müşavirlerce Düzenlenen Çok Zor Durum Halinin Tespitine İlişkin Rapor” (Ek: 3) ya da halka açık olan şirketlerin Sermaye Piyasası Kuruluna verdikleri en son bilançonun verilmesi gerekmektedir.

Tecil ve taksitlendirme talebinde bulunan borçlularca Tecil ve Taksitlendirme Talep Formu ve eki belgelerin tam ve eksiksiz olarak doldurulması gerekmekte olup, istenilen bilgi ve belgelerin eksik olması halinde bunların tamamlanması istenilecek, söz konusu eksikliklerin giderilmemesi halinde borçluların tecil ve taksitlendirme talepleri reddedilecektir.

2.3. Borçlunun çok zor durum halinin incelenmesi

6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesi uyarınca amme borcunun vadesinde ödenmesi veya haczin tatbiki veyahut haczolunmuş malların paraya çevrilmesi borçluyu çok zor duruma düşürecekse, tecil ve taksitlendirme işlemi yapılabilir.

Bu bakımdan, yapılacak tecil ve taksitlendirme işlemlerinde borçlunun “çok zor durum” halinin tespitinde; “Kasa+Banka+Kısa Vadeli Alacaklar / Kısa Vadeli Borçlar”

formülü sonucu bulunacak oranın “2” ve altında olması halinde, bu durum borçlu açısından “çok zor durum” hali olarak kabul edilecektir.

...

Rasyonun;

- a) “1,5” ve altında olması durumunda tecil ve taksitlendirme işleminin azami 36 aya kadar,
- b) “1,51” ile “2,00” aralığında olması halinde tecil ve taksitlendirme işleminin azami 30 aya kadar, eşit taksitler halinde ödenmesini sağlayacak şekilde söz konusu borçlar idarece ödeme planına bağlanabilecektir.

Yukarıda belirtilen süreler azami tecil ve taksitlendirme süreleri olup, tecil ve taksitlendirmeye yetkili makamlarca daha az süreli tecil ve taksitlendirme yapılabilecektir.

Yine, yukarıdaki formüle göre yapılacak hesaplama sonucu bulunacak rasyonun “2,01” ve üzerinde olması halinde ise, borçluların tecil ve taksitlendirme talepleri reddedilecektir.

Ancak, belirtilen formüle göre yapılacak likidite oranı hesaplamalarında virgülden sonraki iki rakam dikkate alınacak ve herhangi bir yuvarlama işlemi yapılmayacaktır.

Borçlunun “çok zor durum” halinin tespitinde;

- a) Tecile konu borç toplamı, borç türü bazında 100.000 TL ve altında olan borçlular ile borç miktarı üzerinde durulmaksızın kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler (şirketleri hariç) için “çok zor durum” halinin tespitinde, “Mali Durum Bildirim Formu” ile beyan edecekleri bilgiler esas alınacaktır.

...

2.3.1. Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ve 100.000 TL ve altında borçlu olanlar için çok zor durum halinin tespiti

Kurumumuza olan borçlarının tecil ve taksitlendirilmesi talebinde bulunan ve tecile konu borç toplamı borç türü bazında 100.000 TL ve altında olan borçlular ile borç miktarı üzerinde durulmaksızın kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler (şirketleri hariç) için “çok zor durum” halinin tespiti, başvuru tarihi itibarıyla düzenleyecekleri “Mali Durum Bildirim Formu” esas alınarak yapılacaktır.

Mali Durum Bildirim Formunda beyan edilen bilgilere istinaden, “Kasa+Banka+Kısa Vadeli Alacaklar / Kısa Vadeli Borçlar” formülüne göre Kurumca hesaplanacak rasyo değeri “2,00” ve altında ise, bu durum borçlu açısından “çok zor durum” hali olarak kabul edilecektir.

...

Örnek-2: ABC Belediye Başkanlığı tarafından, 2/12/2008 tarihi itibarıyla gecikme cezası ve zammı dahil 290.000 TL sigorta primi, 32.000 TL işsizlik sigortası primi, 2.560 TL idari para cezası olmak üzere toplam 324.560 TL tutarındaki borcunun tecil ve taksitlendirilmesi talebinde bulunulmuştur. Taksitlendirme başvuru tarihi itibarıyla ibraz ettiği Mali Durum Bildirim Formundaki kasa, banka, kısa vadeli alacaklar ve kısa vadeli borçlara ilişkin verilerinin,

Kasa	= 120.000 TL
Banka	= 3.617 TL
Kısa Vadeli Alacaklar	= 139.025 TL
Kısa Vadeli Borçlar	= 405.500 TL

olduğu varsayıldığında;

Kasa + Banka + Kısa Vadeli Alacaklar
Kısa Vadeli Borçlar

formülüne göre ilgili ünitece aşağıdaki hesaplama yapılarak,

$$\frac{120.000 + 3.617 + 139.025}{405.500} = \frac{262.642}{405.500} = 0.64769$$

oranı bulunacaktır.

Yapılan hesaplamada, 0,64 olarak bulunan değer “2,00”den küçük olduğundan, anılan belediyenin çok zor durum halinin bulunduğu kabul edilecektir.

Görüldüğü gibi, tecil ve taksitlendirmeye konu borç miktarı 100.000 TL’ nin üzerinde olmakla birlikte borçlunun belediye tüzel kişiliği olması nedeniyle çok zor durum halinin tespiti Mali Durum Bildirim Formundaki bilgilere göre Kurum tarafından hesaplanmıştır.

...

Kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler ifadesinden, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen kamu idareleri ve kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların bağlı idare, ortaklık, müessese ve işletmeleri ile bunların ödenmiş sermayesinin %50’sinden fazlasına sahip oldukları ortaklık ve işletmelerden, Türk Ticaret Kanununa tabi olmayanlarla özel kanunlarına göre personel çalıştıran diğer kamu kurumları ile il özel idaresi, belediyeler ve bağlı kuruluşlar anlaşarak işlem yapılacaktır.

...

1.12. Fazlaya ilişkin hacizler

Kurumun süresinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının takip ve tahsilinde 6183 sayılı Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer hükümleri uygulanmaktadır.

Bu doğrultuda kanuni süresinde ödenmeyen Kurum alacağının tahsili için anılan Kanunun ilgili maddeleri uyarınca borçlunun her türlü menkul ve gayrimenkul malları ile hak ve alacakları üzerine haciz uygulanmaktadır.

6183 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin birinci fıkrasında; borçlunun, mal bildiriminde gösterilen veya tahsil dairesince tespit edilen borçlu veya üçüncü şahıslar elindeki menkul malları ile gayri menkullerinden, alacak ve haklarından amme alacağına yetecek miktarının tahsil dairesince haczolunacağı,

Dördüncü fıkrasında; ancak, haczolunan gayrimenkul artırmaya çıkarılmadan, borçlu borcun itfasına yetecek menkul veya vadesi gelmiş sağlam alacak gösterirse gayrimenkul üzerindeki haciz baki kalmak üzere gösterilen menkul veya alacağın da haczolunacağı,

Son fıkrasında ise, tahsil dairesinin alacaklı amme idaresi ile borçlunun menfaatlerini mümkün olduğu kadar telif etmeye mükellef olduğu,

Kanunun 73 üncü maddesinde; borçlunun alacaklı amme idaresinin muvafakatini almaksızın hacizli mallarda tasarrufta bulunamayacağı, haczi koyan tahsil dairesinin buna aykırı hareketin cezaya mucip olduğunu borçluya ihtar edeceği,

Kanunun 90 ıncı maddesinde ise; gayrimenkullerin satış komisyonlarınca açık artırma ile satılacağı,

91 inci maddesinde ise; satışa çıkarılacak gayrimenkullere bilirkişinin mütalaası alınmak suretiyle satış komisyonu tarafından rayiç değer biçileceği,

hükümleri yer almıştır.

6183 sayılı Kanunun ilgili maddelerine göre, borçlunun mal bildiriminde gösterilen malların haciz bakımından bir önceliği veya ayrıcalığı bulunmadığı gibi, menkul ve gayrimenkul mallarla, alacak ve haklardan hangilerinin haczedileceği konusunda Kanunda bir hüküm bulunmadığından tahsil dairesi lüzumlu gördüğü malları haczedebilecek olmakla birlikte, **haczin amacının kamu (Kurum) alacağının tahsilinin sağlanması olduğu göz önünde bulundurularak, yapılacak haciz işlemlerinde borçlunun borçlarına yetecek miktarda mallarına haciz uygulanması ile yetinilmesine dikkat edilmesi gerekmektedir.**

Bununla birlikte; uygulamada, özellikle gayrimenkul hacizlerinde borçluların (işverenlerin) hacze konu olabilecek gayrimenkullerinin değer tespitinin önceden yapılabilmesi mümkün olmadığından, **ünitelerimizce tapu sicil müdürlüklerine gönderilen haciz bildirilerine istinaden borçlu adına kayıtlı tüm gayrimenkuller üzerine haciz tatbik edilmekte, bu durumda, bazen borçluların Kuruma olan borcuna yetecek miktardan çok daha fazla mal varlığı üzerine haciz konulduğundan, borçlularca borcundan fazla tutarda mal varlığı üzerine haciz konulduğu gerekçesiyle, fazlaya ilişkin hacizlerin kaldırılması talep edilmektedir.**

Yine uygulamada, borçlularca 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre taksit talebinde bulunulması halinde, taksitlendirme işleminin yapılmasını müteakip teminat olarak gösterilen başkaca bir mal varlığı üzerine yahut Kurum alacağının tahsilini tehlikeye düşürmeyecek ve Kurum alacağını karşılayacak tutarda mahcuz (üzerine haciz konulmuş) mal varlığı üzerindeki hacizler baki kalmak kaydıyla fazlaya ilişkin diğer mallar üzerindeki hacizler anılan madde hükmüne istinaden kaldırılmaktadır.

Yönetim Kurulumuzun 22/4/2010 tarihli ve 2010/6 sayılı kararıyla fazlaya ilişkin hacizlerle ilgili olarak; “Kurum alacaklarının tahsili amacıyla işverenlerin gayrimenkul mal varlıkları üzerine borç tutarının çok üzerinde haciz işlemi uygulanması ve borçlularca 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendirme talebinde bulunmadan fazlaya ilişkin haciz yapıldığı iddiası ile fazlaya ilişkin gayrimenkul hacizlerinin kaldırılması talebinde bulunulması halinde;

1) İl özel idareleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler ile bu idarelere bağlı kuruluşların Kurumumuza olan borçlarından dolayı daha fazla tutarda gayrimenkulleri üzerine haciz konulduğu durumlarda, söz konusu idarelerin borçlarına karşılık genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı üzerinden ayrılan paylarından kesinti yapıldığı hususu da nazara alınarak, Kurumumuza olan (icraya intikal eden ve etmeyen tüm borçlar) toplam borçları tutarında,

2) Bunların dışında kalan işverenlerin, Kurumumuza olan (icraya intikal eden etmeyen tüm borçlar) toplam borç miktarının en fazla iki katına kadar olan tutarda, gayrimenkul haczinin baki tutularak, bu tutarlar üzerindeki fazlaya ilişkin gayrimenkul hacizlerinin, ünitelerimizin “Gayrimenkul Satış Komisyonları” tarafından değerlendirilerek kaldırılması,” uygun görülmüştür.

Bu bakımdan, yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde Kurum alacaklarının tahsili amacıyla borçluların gayrimenkul mal varlıkları üzerine borç tutarının çok üzerinde faaliyetine engel olacak şekilde haciz işlemi uygulanmış ise, söz konusu hacizlerin kaldırılması hususunda aşağıdaki usul ve esaslar çerçevesinde işlem yapılması, gerekmektedir.

1.12.1. Fazlaya ilişkin hacizlerin kaldırılması taleplerinin değerlendirilmesi

a) İl özel idareleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler ile bu idarelere bağlı kuruluşların taleplerinin değerlendirilmesi;

Bilindiği gibi, 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanunun değişik 7 nci maddesine istinaden çıkarılan ve 19/3/2010 tarihli ve 27526 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan “Büyükşehir Belediyeleri, İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bunların Bağlı Kuruluşlarının

Borçlarına Karşılık Genel Bütçe Gelirleri Tahsilat Toplamı Üzerinden Ayrılacak Paylardan Yapılacak Kesintilere İlişkin Esaslar”a göre alınan 15/3/2010 tarihli ve 2010/238 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca; büyükşehir belediyeleri, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşlarının Kurumumuza 1/3/2010 tarihine kadar tahakkuk eden borçlarının genel bütçe gelirleri tahsilatı üzerinden ayrılan paylardan kesinti yapılması suretiyle tahsili için ilgisine göre İller Bankası ya da Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğüne bildirilmiştir. Yine 1/3/2010 tarihinden sonra tahakkuk edecek borçlar için de gerekli kesintilerin yapılarak Kurumumuza aktarılması için ilgili Kurumlara her iki ayda bir bildirim yapılacaktır.

Bu bakımdan, il özel idareleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler ile bu idarelere bağlı kuruluşların Kurumumuza olan borçlarından dolayı fazla tutarda gayrimenkulleri üzerine haciz konulduğu ve taksitlendirme talebinde bulunmadan fazlaya ilişkin haciz kaldırma talebinde bulunulması halinde, söz konusu idarelerin borçlarına karşılık genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı üzerinden ayrılan paylarından kesinti yapıldığı hususu da dikkate alınarak Kurumumuza olan (borç türü ayrımı yapılmaksızın icraya intikal eden ve etmeyen tüm borçlar) toplam borç tutarı kadar hacizleri baki tutularak diğer gayrimenkuller üzerine konulan hacizler, ünitelerimizin gayrimenkul satış komisyonlarınca kaldırılabilir.

Örnek-1: A Belediyesinin Kurumumuza prim, işsizlik sigortası primi, gecikme cezası ve gecikme zammından oluşan toplam 850.000 TL borcu olduğu varsayıldığında, söz konusu Belediyenin 1.000.000 TL değerindeki arsası ile 2.000.000 TL değerindeki iş hanı haczedilmiş ve belediye taksitlendirme talebinde bulunmadan fazlaya ilişkin hacizlerin kaldırılmasını talep etmiş ise, Belediyenin borcu kadar 1.000.000 TL değerindeki arsa üzerindeki haciz baki tutularak 2.000.000 TL değerindeki iş hanı üzerindeki haczin kaldırılması mümkün olabilecektir.

Ancak, 1.000.000 TL değerindeki arsa üzerinde vergi dairesinin 750.000 TL tutarında haczinin bulunması halinde söz konusu arsa üzerinde alacağımızı tehlikeye düşürecek başka idarelerin hacizleri olduğundan, iş hanı üzerindeki haciz baki tutularak arsa üzerindeki haczin kaldırılması mümkün olabilecektir.

b) İl özel idareleri, büyükşehir belediyeleri, belediyeler ile bunlara bağlı kuruluşların dışında kalan borçluların taleplerinin değerlendirilmesi;

Söz konusu borçluların Kurumumuza olan borçlarından dolayı tüm gayrimenkulleri haczedilmiş ve taksitlendirme talebinde bulunmadan fazlaya ilişkin hacizlerin kaldırılması talep edilmiş ise borç tutarının en fazla iki katı tutarında gayrimenkul haczi baki tutularak, bu tutar üzerinden fazlaya ilişkin gayrimenkul hacizleri borçluların talebi üzerine gayrimenkul satış komisyonları tarafından kaldırılabilir.

...

ÜÇÜNCÜ KISIM

Satış İşlemleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Menkul Malların Satışı

1. Menkul malların satış işlemleri

6183 sayılı Kanunun menkul malların satılmasına dair hükümlerine göre, menkul malların satışının esas olarak alacaklı tahsil dairelerince yapılması gerekmektedir.

6183 sayılı Kanunun 84 üncü maddesi uyarınca, borçlu veya üçüncü şahıs elinde haczedilen borçluya ait menkul malların haczedildikleri tarihin üçüncü gününden itibaren üç ay içinde satış işlemlerine başlanması gerektiğinden, menkul malların muhafaza altına alındığı tarihten itibaren bir ay içinde satış işlemine başla-

nılacaktır. Ancak, hacizli menkul malın bu sürede satışa çıkarılmamış olması, bu sürenin sonrasında satışa çıkarılmayacağı anlamına gelmez.

Bozulma, çürüme ve benzeri sebeplerle muhafazasına imkan olmayan veya beklediği takdirde önemli bir değer değişikliğine uğraması ihtimali bulunan malların derhal satılarak paraya çevrilmesi gerekmektedir.

Menkul malların satış işlemleri sırasında toplam borç tutarı yüksek olan işyerleri ile mevsimlik olan işyerlerine öncelik verilecektir.

1.1. İlan

Menkul mal satış komisyonu, satılacak menkul malın niteliğini, cinsini, türünü, özelliklerini, satışa esas tutarını ve diğer satış şartlarını dikkate alarak uygun göreceği araçlar ile açık artırma tarihinden en az 15 gün önceden başlamak suretiyle ilan edebilir.

Ayrıca satış ilanı Kurumun web sayfasında belirlenen şekilde yayınlanır.

1.2. Teminat

Her ne kadar 6183 sayılı Kanunda haczedilen menkul malların satışı sırasında teminat alacağına ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamakta ise de, satış işleminin ciddiyetinin sağlanmasına ve alıcının caymamasına yönelik olarak, satış komisyonunca artırmadan önce gayrimenkul malların satışında olduğu gibi muhammen bedel üzerinden %7,5 oranında teminat alınacaktır.

Teminatın satış zamanından önce teamül olarak Kurum veznesine ödenmiş olması gerekmekte ise de; satışa iştirak etmek isteyenlerden satış zamanına kadar satış komisyonu tarafından da teminat tahsilatı yapılabilir. Bu durumda tüm teminatların tutanak mukabili teslim alınması ve artırım sonunda ihale üzerinde kalmayan katılımcılara yine tutanak mukabili teslim edilmesi gerekir.

1.3. Satış mahalli

Haczedilen menkul malların, tahsil dairelerinin satış mahallinde artırma usulü ile satılması esastır. Bununla birlikte, haczedilen malın satış mahalline naklinin çok zor olması, nakli sırasında önemli bir değer kaybına uğramasının muhtemel olması gibi nedenlerle alacaklı tahsil dairesince uygun görüldüğü hallerde, malın mahallinde satışının yapılması da mümkündür.

Bozulma, çürüme ve benzeri sebeplerle korunması mümkün olmayan ya da beklediği zaman önemli bir değer düşüklüğüne uğrayacağı anlaşılan mallar ise artırma usulüne başvurulmadan pazarlıkla satılabilir. Ayrıca, altın, zirai ürün ve hisse senedi gibi borsası bulunan malların satışı bunların borsalarında yapılabilir.

Haczedilen altın veya kıymetli mücevherler ise günlük borsa değerleri üzerinden fatura karşılığı paraya çevrilir.

Özellikle küçük yerleşim yerlerinde birinci artırmada alıcı çıkmaması nedeniyle satışın gerçekleşmemesi halinde, birinci artırmada satılamayan malların ikinci artırımı bir başka il veya ilçede yapılabilir.

Malın mutad satış mahalline naklinin külfetli veya mahallinde satışının daha uygun olduğu durumlarda, tahsil dairesi satışı mahallinde (örneğin belediye mezar salonu veya icra dairelerinin satış yerleri) yapabilir.

Haczedilen malın satış mahalline naklinin çok zor olması, nakil sırasında önemli bir değer kaybına uğramasının muhtemel olması gibi nedenlerle alacaklı tahsil dairesince uygun görüldüğü hallerde malın haczedilerek muhafaza altına alındığı yerde (örneğin fabrika veya büro) satışının yapılması da mümkündür. Bu durumda, borçlunun yazılı muvafakatinin alınması gerekmektedir.

Hacizli mallar, ilgili tahsil dairesinin yetki çevresi (başka il) dışında ise, satış kararı icra takibini yürüten ünitece alınır. Niyabeten takibi yürüten ünitece de satış işlemi yapılır.

1.4. Artırım

Açık artırma herkese açık ve geneldir. Artırmaya medeni hakları kullanma ehliyetine haiz herkes katılabilir. İhaleye kanuni temsilciler de katılabilir. İhaleye katılabilmek için iradi temsil de mümkündür.

Satış işlemi satış ilanında belirtilen gün ve saatte başlar. Ancak, satış işlemine başlanılmadan önce satış komisyonunca ön hazırlıkların tamamlanmış olması gerekir.

Menkul malların artırmasında üç defa yüksek sesle duyurma mecbur olup, ilk artırmada teklif edilen en yüksek bedelin, menkulün tespit edilen değerinin %75'inden aşağı olmaması şartının aranılması zorunludur. Bu bedele ulaşamaması halinde satış yapılmayacaktır.

Artırma esnasında belediye tarafından görevlendirilmiş bir tellalın hazır bulunması zorunludur. Belediye tarafından görevlendirilmiş tellalın hazır bulunmaması halinde bu durum artırma tutanağına yazılır ve satış komisyonu başkanı tarafından, ünitece görevli bir memur o artırma için tellal tayin edilir.

Açık artırma, satış komisyonu başkanı tarafından satış ilanında belirtilen saat ve dakikada herkesin duyabileceği şekilde tellala satış ilanını okutması ile başlar.

Artırma iştirak eden taliplilerin adı, soyadı, adresi, telefonu, teminatın türü ve tutarı, Pey tarihi ve imzaları "yapılan artırmalar" a ilişkin müzayedede tutanağına eksiksiz kaydedilir.

Artırım işlemi herhangi bir süreye bağlı kalmaksızın taliplilerin Pey sürümü sona erene kadar devam eder.

Taliplilerin Pey sürümü sona erdiğinde, tellal tarafından üç defa son Pey tutarı da söylenmek suretiyle artırım işleminin sonucu yüksek sesle ilan edilerek en çok artırana ihale edilir.

1.5. Malın birinci artırımda satılamaması

Birinci artırmada teklif edilen en yüksek bedelin, menkulün tespit edilen değerinin %75'inden aşağı olması veya hiç alıcı çıkmaması halinde yapılacak işlem açıklanarak, satılamayan menkul mallar, ilk artırma tarihinden başlayarak 15 gün içinde uygun görülen zamanlarda tekrar satışa çıkarılır. Bu artırmada verilen bedel ne olursa olsun satışın yapılması mümkün olmakla birlikte, tahsil dairesinin 6183 sayılı Kanunun 62 nci maddesinde yer alan "Tahsil dairesi alacaklı amme idaresi ile borçlunun menfaatlerini mümkün olduğu kadar telif etmekle mükelleftir." hükmünün de satış bedeli açısından dikkate alınarak, satışa konu malın tespit edilen değerinden çok az bir bedele satılamaması gerekmektedir.

1.6. Satılamayan mallar

Menkul mallar yerinde veya başka bir mahalle götürüldüğü halde yine satılamaz veya satış komisyonunca taşıma giderlerinin çokluğu nedeniyle başka yere götürülmesi uygun görülmediği takdirde, ilk artırma tarihinden itibaren 15 günlük sürenin bitiminden sonra 6 ay içinde pazarlık usulüyle satılır.

Pazarlık usulü ile de satılamayan mallar borçluya geri verilebileceği gibi uzun bir süre geçtiği halde satılamayan menkul malların yeniden değerleri tespit edilmek suretiyle tekrar satışa çıkarılması da mümkündür.

1.7. Alıcının malı almaktan vazgeçmesi

Menkul malı satın alan kişinin (alıcı) malı almaktan vazgeçmesi veya verilen süre içinde bedelin tamamını ödememesi durumunda, malın ikinci defa artırmaya çıkarılması gerekmektedir.

6183 sayılı Kanunda bu artırmanın hangi sürede yapılacağına ilişkin bir hüküm bulunmamakla birlikte, hacizli malların bir an evvel paraya çevrilerek Kurum alacağının tahsil edilebilmesi için mümkün olan en kısa sürede artırmaya çıkarılması gerekmektedir.

İkinci defa yapılan bu artırmada malın en çok artırana ihale olunması gerekmektedir.

Menkul mal birinci defa kendisine ihale edilen kimseden, iki ihale bedeli arasındaki fark ve diğer zararlar ile %5 faizin, ikinci ihalede alıcının çıkmaması halinde ise ilk ihale bedeli ve diğer zararlar ile %5 faizin, derhal 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilmesi gerekmektedir.

Menkul mal birinci defa kendisine ihale edilen kimse hakkında cebri takip işlemlerine ödeme emri tebliği ile başlanılacaktır. Ayrıca, bu alacağa ihale bedelinin ödenmesi gerektiği günden (bu tarih hariç) itibaren ödeme tarihine kadar (bu tarih dahil) geçen süre için basit faiz usulüyle yıllık %5 oranında faiz hesaplanması gerektiğinden, ayrıca gecikme zammı hesaplanmayacaktır.

İkinci ihalede alıcı çıkmaması nedeniyle satışın yapılamaması durumunda, sorumlu olan ilk ihale alıcısından Kanunun aradığı tüm bedelin tahsil edilmesi halinde satışa konu malın kendisine teslimi gerekmektedir.

1.8. Tellaliye bedeli

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun;

67 nci maddesinde, “Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyelere ait hal, balıkhane, mezar yerleri ve ilgilinin isteğine bağlı olarak belediye münadisi veya tellalı bulundurulmuş sair yerlerde, gerçek veya tüzelkişiler tarafından her ne surette olursa olsun her çeşit menkul ve gayrimenkul mal ve mahsüllerin satışı, Tellallık Harcına tabidir.”

68 inci maddesinde, “Tellallık Harcını, mal ve mahsullerini satan gerçek veya tüzel kişiler ödemekle mükelleftirler.

Gerçek veya tüzel kişiler yapacakları satışları, satış yapmadan önce belediye veya mahallindeki belediye ilgililerine haber vermekle ödevlidirler. Haber verilmediği takdirde harç yüzde 50 fazlasıyla tahsil olunur.”

70 inci maddesinde ise, “Tellallık Harcının nispeti, yüzde 2’dir. 100 Yeni Türk Lirasını aşan satışlarda aşan kısım için nispet yüzde 1’dir.”

hükümleri yer almaktadır.

Yukarıda da açıklandığı gibi, satış komisyonunca satış ilamının bir nüshasının belediye ilan tahtasında satış tarihine kadar asılması ve satış günü tellalın görevlendirilmesi belediye başkanlığından talep edilir.

Taşınır veya taşınmaz malların satışında tellal hazır bulunsun veya bulunmasın satış bedeli üzerinden Belediye Gelirleri Kanunu gereğince ödenmesi gereken tellallık resmi belirlenir. Satış ilanı veya şartname gereğince tellallık resmi alıcı tarafından ödeneceğinden, satış bedeli ile tellallık resminin tutarını ve satışa ilişkin bilgileri içeren bir yazı alıcıya verilerek tellallık resminin ilgili belediyeye yatırılması sağlanır.

1.9. Borçluya bilgi verilmesi

Borçluya, mahcuz mallarının icraen satışının yapılarak satış bedelinin tahsil edildiği ve masraflar düşüldükten sonra bakiye bedelin borcuna mahsup edildiği, satış bedeli borç tutarından fazla ise emanet hesaplarda tutulan miktarının, Kurum haczinden önce konulmuş diğer idarelerin alacaklarına karşılık ne kadar aktarıldığı bildirilir. Söz konusu yazıya satış tahsilat makbuzunun bir nüshası eklenir.

1.10. Satış işleminin kesinleşmesi

Satış işlemi, menkul malın satışından itibaren 7 gün içinde yetkili iş mahkemesine başvuruda bulunulmaz ise kesinleşir. 7 günlük süre satışın yapıldığı günü takip eden günden itibaren başlar ve 7 nci günün mesai saati sonunda biter. Bu süre zarfında borçlu veya satışa iştirak edenlerin yetkili iş mahkemesi nezdinde satışın iptali için dava açmaları ve durumu satış komisyonuna bu süre zarfında bildirmeleri gerekir.

İtirazın kabulü ile duruşma günü verilmesi halinde satış işlemi duracağından, alıcıdan tahsil edilen teminat ve satış bedeli alıcıya iade edilmez.

Ancak, mahkemece satışın iptaline yönelik itirazın reddedilmesi halinde satış işlemi kesinleşir.

Mahkemece satış işleminin iptal kararının kesinleşmesi durumunda ise bütün hazırlıklar ve artırım yeniden yapılır.

...

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

M. Emin ZARARSIZ
Kurum Başkanı

DUYURULAR

Belediye Başkan ve Belediye Meclis Üyeleri ile Zabıta Kimlik Kartlarının dağıtım yetkisi Türkiye Belediyeler Birliğine aittir...

İçişleri Bakanlığı'nın 19.07.2001 tarih ve B.05. MAH.0.65.00.02(50-51)-01-80900 sayılı genelgesine göre; Belediye Başkanı kimlik kartlarının;

İçişleri Bakanlığı'nın 15.03.2004 tarih ve B.05.0. MAH.0.65.00.02/80 381(50-51)-04 sayılı genelgesi ile Belediye Meclis Üyesi kimlik kartlarının;

İçişleri Bakanlığı'nın 23.05.2007 tarih ve B.05.0. MAH.0.65.001/ 80000-13139 sayılı görüş yazısı ile Zabıta kimlik kartlarının; hazırlanıp dağıtılması yetkisi Türkiye Belediyeler Birliği'ne verilmiştir.

Birliğimiz tarafından verilmekte olan;

Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyesi kimlik kartları, Belediye Başkanı ve Belediye Meclisi rozetleri ile oto çıkartmaları (stiker) ve zabıta kimlik kartı ücretsizdir.

Başvuru için gereken belgelerin ivedilikle Türkiye Belediyeler Birliği Atatürk Caddesi No: 229 06680 Kavaklıdere/ANKARA adresine gönderilmesi halinde kimlikler en kısa sürede adrese postalanacaktır.

Belediye Başkanı ve Belediye Meclis Üyesi kimlik kartı almak için gerekli belgeler:

- Mazbata örneği
 - Resmi talep yazısı,
 - Nüfus cüzdanının arkalı önlü fotokopisi
 - Son 6 ay içinde çekilmiş 1 adet fotoğraf
- ZABITA kimlik kartı almak için gerekli belgeler:
- Belediye tarafından verilecek resmi talep yazısı

BELEDİYE BAŞKANI

Adı Soyadı :
Belediyesi :
Dönemi :
Mazbata Tarihi - No :
T.C. Kimlik No :

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ

Ücretsizdir

BELEDİYE MECLİS ÜYESİ

Adı Soyadı :
Belediyesi :
Dönemi :
Mazbata Tarihi - No :
T.C. Kimlik No :

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ

Ücretsizdir

BELEDİYE ZABİTASI

SERİ
ADI SOYADI :
ÜNVANI :
SİCİL NO :
BELEDİYESİ :

ZABITA

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ

Güncel Yayınlarımız

Birliğimizin yayınları ücretsiz olup belediyelerimize birer adet gönderilmektedir.

Kitaplarımız dijital ortamda www.tbb.gov.tr adresinde yayınlarımız bölümünde yer almaktadır.

TBB BELEDİYE AKADEMİSİ EĞİTİMLERİ SÜRÜYOR

**Eğitimlerimiz web sitemizde yayımlanarak
tüm üyelerimize duyurulmaktadır.**

**Akademi eğitimleri ve diğer eğitim
etkinliklerinin başvuruları için "TBB e-eğitim
sistemine" kayıt olmayı unutmayınız.**

üyelik için:

www.tbb.gov.tr
www.fpp.doa.fl

- Üyelik panelini lütfen eksiksiz doldurunuz. | • Üyelik bilgilerinizi bir defa girmeniz yeterlidir.
- Onay verdiğinizde başvurunuza ilişkin e-mail ve sms size ulaşacaktır.

Atatürk Bulvarı No: 229 Kavaklıdere / ANKARA
Tel: (0312) 419 21 00 • Faks: (0312) 419 21 30
www.tbb.gov.tr

Beypazarı

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ

Atatürk Bulvarı No:229 Kavaklıdere/ANKARA

Tel:(0312) 419 21 00 | Faks:(0312) 419 21 30